EDEBİYATLA AHMAKLAŞTIRMA FELSEFEYLE ÇÖKERTME 2

TAYLAN KARA

BULUT

BULUT YAYINEVİ
EDEBİYATLA AHMAKLAŞTIRMA FELSEFEYLE ÇÖKERTME 2 TAYLAN KARA

EDEBİYATLA AHMAKLAŞTIRMA FELSEFEYLE ÇÖKERTME

2. Cilt

Taylan Kara

BULUT

Edebiyatla Ahmaklaştırma Felsefeyle Çökertme

2. Cilt

TAYLAN KARA

ISBN: 978-975-286-575-4

© Sertifika No: 15798 Bulut Yayınları 2019

1. Baskı: İstanbul, Bulut Yayınları, Şubat 2020
Kapak: ND DESIGN STUDIO / Nihan Demiral
Düzelti: U. Günel
Yayında Emeği Geçen: Erdem Seçmen
Baskı: Yazın Matbaacılık
Çevre Sanayi Sitesi 8. Blok No: 38-40-42-44
İkitelli-Başakşehir-İstanbul
Tel: 0212 565 01 22
Lisans No: 12028

Bu kitabın tüm yayın hakları Bulut Yayınevine aittir.
Kaynak gösterilerek yapılacak tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında yayınevinden yazılı izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Bulut Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Osmanağa Mah. Yoğurtçu Parkı Caddesi 64/2 Kadıköy-İstanbul
Tel: (0 216) 330 59 24 - 414 21 75
Faks: (0216) 330 30 59
E-mail: bulutyayinlari@bulutyayin.com
bulutyayinlari@gmail.com
www.bulutyayin.com

Düşüncenin kamikazelerine...

İÇİNDEKİLER

- Önsöz / **7**
- "Bu Yaprak Yeşildir" Cümlesi İdeolojik midir? / **13**
- Doğu'nun Kafka'sı Kaç Tanedir? / **21**
- Sıradan Okur ve "Ağır" Kitaplar / **32**
- Serbest Uydurma Tekniği ile Roman Analizi Yapmak / **48**
- Serbest Uydurma Tekniği ile Tarih Analizi Yapmak / **60**
- Serbest Uydurma Tekniği ile Film Analizi Yapmak / **66**
- Postmodern Felsefenin Topluma Ne Zararı Olmuştur? / **71**
- Sosyal "Nanoteknoloji" ya da Lenin Nasıl Tarikatçı Olabilir? / **88**
- Akıl Uykuya Dalınca Canavarlar Türer 1 / **94**
- Akıl Uykuya Dalınca Canavarlar Türer 2 / **101**
- Üçüncü Dünya Ülkelerinden Yazar Çıkar mı? / **107**
- Saçmalama Özgürlüğü ve Kirletilmiş Bir Sözcük: Hoşgörü / **119**
"Öteki" Üzerine Bir İtiraz Yazısı / **123**
- Bir Körleştirme ve Yobaz Aklama Düzeneği Olarak Liberal Akıl / **126**
- Birikim Dergisi ve "Liberal Sol" Düşüncenin Bu Topluma Verdiği En Büyük Zarar Nedir? / **134**
- "Zinacı" İzmir, Deprem ve Yobazlığın Evrensel Tarihi / **143**
- Voltaire "Voltaireci" miydi veya Bir Uyuşturucu Olarak "Fikir Özgürlüğü" / **151**
- Çok Kaba Bir Akılcılık Yazısı ve Cübbeli'nin "Solcu Kuzenleri" / **161**
- Maymuncuk Mantık ya da "Liberal Solcu"ların Savunamayacağı Bir İktidar Var mıdır? / **165**
- Erzurum'dan Liberal Solcu Çıkar mı? / **169**
- CIA Fonlarıyla Yaratıcı Yazarlık! / **173**
- Sosyalistlerde Kültürel Refleks Var mıdır? / **181**
- Radikal Gazetesi Kapandı, Yaşasın Yeni Radikaller! / **192**
- Tonguç Kundil ve Bir Ahmaklaştırıcı Olarak Piyasa Edebiyatı Eleştirmenliği ya da "Yüceltmenler" / **196**
- Hiç Var Olmamış Bir Yazarın, Hiç Yazılmamış Bir Kitabı Nasıl Övülür? / **201**

- *Höngeci Şiir Manifestosu ve Tonguç Kundil'in Höetikasında Höngelemin Olanaksızlığı* / **203**
- *Höngeci Şair-Yazar-Düşünür Tonguç Kundil'in Aşırı Alçakgönüllü Biyografisi* / **207**
- *Derinimsi ve Felsefik Görünümlü Boş Yazı Yazmaya Giriş* / **212**
- *Kartezyen Bir Evrende Diyalektik Bir Devrim Stratejisi Olarak Umut İlkesi* / **218**
- *"Karanlık, Daha Çok karanlık": Cihatçının Genç Bir "Dasein" Olarak Portresi* / **223**
- *Ot, Kafa vb. Dergilere Atanamamış Şiirler* / **227**
- *Türkiye'de Edebiyatın İktidarında Kimler Vardır?* / **231**
- *Dizin* / **244**

ÖNSÖZ

"Kültürel üretim, otomobil üretiminden aşağı kalmayacak kadar kendi siyasal ekonomisine sahiptir."

H. J. Schiller (1)

Her eylemin, her kurgunun, her düzenin dayandığı bir felsefi görüş vardır. Farkında olalım ya da olmayalım gündelik yaşamdaki hareketlerimiz aşırı derecede felsefidir. Siz felsefeyle ilgilenmeyebilir, bu konuda tek satır okumayabilirsiniz; ancak daima felsefenin belirlediği bir iklimin içinde soluk alıp verirsiniz.

Bize soyut, son derece küçük bir ayrıntı gibi görünen bir tartışmanın sonuçları, milyonlarca insanın yaşamını etkilemiş ve etkilemektedir.

Siz "çok kültürlülük" ya da "kültürel görelilik" der ve bunu "her yerel kültürel unsur saygındır, kendi içinde değerlendirilmesi gerekir, bu konuda tek doğru yoktur" diye yorumlarsanız bu kulağa çok hoş gelebilir. Ancak bu durumda "Hindistan'da kocası ölen kadınların kocalarıyla birlikte yakılma geleneği"ne de saygı duymak zorunda kalırsınız.

"Kültürel göreliliği" sonsuza uzatan bir yorumun mantıksal sonucu, 6 yaşındaki kız çocuklarının burka giymesine ya da 9 yaşındaki kız çocuklarının evlenmesine saygı göstermektir.

***

Felsefe; tarihsiz, toplumsuz, bireysel bir "beyin salgısı" değildir. Felsefenin ve edebiyatın toplumla olan kaçınılmaz bağı inkâr edildiğinde "saf sanat" ya da "saf felsefe" yapılmış

olmaz; sadece bu üretimleri toplumu gözeterek yapanlara karşı bir suçlama kalemi üretilmiş olur. "Ben toplumsal değilim" dediğinizde toplumla ya da tarihle bağınız kopmuş olmaz. Hatta bu "toplumla ve tarihle bağını kopartmışlık" iddiasının kendisi bile toplumsal ve tarihseldir. Kısacası kütle çekimini inkâr ediyor olmanız, üçüncü kattan atladığınızda sizi yere düşmekten kurtarmaz.

Felsefe ve edebiyat bir dil hokkabazlığı değildir. Felsefe ve edebiyat, pratik sonuçları bakımından seçimde gidip oy kullanmanız kadar belirleyici ve politiktir.

Felsefeyle insan öldürülür mü?

Bir tabancayla insan öldürebilirsiniz. Şarjördeki kurşun sayısı kadar insanı, kafasına ateş ederek öldürürsünüz. Bir tabancayla 14 insanı öldürmeniz olanaklıdır.

Ancak büyük kitlesel katliamlar düşünce ve felsefeyle yapılır.

S. Huntington'un "medeniyetler çatışması" tezi, Ortadoğu'daki milyonlarca ölümün teorilerinden birisidir. Milyonlarca insanın ölümüne neden olan koca bir savaşı, "medeniyetler çatışması" ya da "tarihin sonu" tezlerinin üzerine inşa edebilirsiniz.

F. Fukuyama'nın "tarihin sonu" tezi, insanlığın içine yuvarlandığı Yeni Orta Çağ'ın teorisidir.

Felsefe ve edebiyatın insan ve toplum hayatı ile ilgili her durumda son derece pratik ve gözle görülür etkileri vardır. Felsefe ve edebiyat asla ve asla kitapta durduğu gibi durmaz.

Laf ebeliği ya da dil hokkabazlığı yapan felsefeler de, en bireyci ve en içe dönük felsefeler de buna dâhildir. Özellikle

de onlar dâhildir.

Bir fikir bir kitapta birkaç sayfa anlatılabilir ancak o fikir toplumda maddeleşirse köklü, sarsıcı sonuçlar doğurur. Örneğin İslam'da, kökeni yüzyıllar öncesine giden "nakil, akıldan üstündür" önermesi, bugün İslami köktenciliğin üzerinde yükseldiği zemindir.

***

Sınıf bilincinin en yüksek olduğu kesim, egemen sınıftır. Egemenlerin yönetebilmesi için kendi ideolojisini "doğal", "olması gereken", "ezeli ve ebedi" ilan etmesi gerekir. Bunu başardığı oranda rıza üretir. Bunu başarmasının yolu kendilerini meşrulaştıran ideolojileri topluma enjekte etmektir. Bu işi de ellerinde tuttukları medyayla, kültür sanatla ve akademik üretimle başarırlar. Bu anlamda Yeni Şafak ya da Hürriyet gazetesi ne kadar ideolojikse üniversitelerin edebiyat fakültelerinde yazılan tezler ya da kitap eklerinde öne çıkartılan kitaplar da en az onlar kadar ideolojiktir. Akademilerde, akademik mecralarda, yayımlanan kitaplarda hâkim olan bakış, edebiyatta öne çıkarılan düşünce biçimleri, oluşturulan felsefi iklim asla bir tesadüfler bileşkesi değildir; kesinlikle ve kesinlikle bir tercihtir.

İdeolojik olan nedir?

Gündelik siyasetteki ideolojiyi saptamak için büyük bir beceri gerekmez. Ancak konu gündelik siyasetten sosyal bilimler alanına kayınca, hele de edebiyat ve felsefeye gelince ideoloji giderek görünmez hale gelir. Örneğin "grev hakkı", "sendika", "özel mülkiyet hakkı", "sermaye özgürlüğü", "hür teşebbüs" denseydi bu kavramlardaki ideoloji kolaylıkla

saptanırdı.

Ancak "öznenin ölümü", "çok kültürlülük", "kültürel görelilik", "bilimin sadece bir söylem oluşu", "büyük anlatıların sonu" gibi kavramlar nedense ideolojik bulunmaz.

Özellikle edebiyat alanında "romanda nedenselliğin yok oluşu", "biçimin öz haline gelişi", "metnin özne oluşu", "anlamın reddi" vb. gibi konulardan söz edildiğinde ideoloji tamamen görünmez olur.

Bunlara "edebiyatın olanakları" ya da "edebiyattaki farklı yönelimler" denilip geçilir. Oysa bunlar da en az biraz önce sayılan kavramlar kadar ideolojiktir. Sadece buradaki ideoloji ile okur arasında biraz daha fazla dolayım vardır; gündelik siyasette ise bu mesafe kısadır.

Bu kavramların içerdiği ideolojik yükü görmek için üzerindeki örtüyü kaldırmak gerekir.

Ahmaklaştırma Endüstrisi

İçinde yaşadığımız tekelci kapitalizm çağında nasıl ki faiz, kâr, borsa gibi kavramlar vazgeçilmez iktisadi kalemlerse, ahmaklaştırma da vazgeçilmez bir kültür kalemidir. Nasıl ki kâr, sermaye, faiz, emek sömürüsü, artı-değer gaspı olmadan tekelci kapitalizmden söz edilemezse, ahmaklaştırma olmadan da tekelci kapitalizmden söz edilemez. Ahmaklaştırma tekelci kapitalizm için o denli zorunlu bir ihtiyaçtır ve varlığını sürdürmesi için o denli vazgeçilmezdir.

Her sosyal/kültürel öğeyi biraz kurcaladığımızda altında akan bir iktisat görürüz. **AHMAKLAŞTIRMA** elbette sosyal, kültürel bir olgudur ancak aynı zamanda son derece **İKTİSADİ**dir.

Bu çağda ahmaklaştırma, sadece topluma sistematik olarak dayatılan bir uygulama değil aynı zamanda bir endüstridir. Bu çağda en kârlı endüstri "ahmaklaştırma endüstrisi"dir.

Sermaye sınıfı edindiği paranın bir bölümünü kültüre yatırır çünkü o parayı nasıl elde ettiğini kitlelerin gözünde gizlemesi gerekir. Bu açıdan bakıldığında okurun piyasa edebiyatına "maruz kalması", okurun "yanlış tercihi" değil, sistematik, organize bir düzeneğin sonucudur. Buradaki sorun, okurun doğru ya da yanlış kitaplar tercih etmesi değil topluma belli bir anlayışta edebiyat pompalanması, kültür aygıtlarının büyük bir kısmında sadece belli bir anlayışın sunulması, başka bir deyişle dayatılmasıdır. "Bestseller"lar salt bir kalitesizlik değil ideolojik bir bombardıman, yoğun bir ideoloji sağanağıdır. "Bestseller"lar beceriksizlik değil, "aşırı beceri"dir.

Bilgi kişiyi köleleştirir mi?

Edebiyatla Ahmaklaştırma Felsefeyle Çökertme serisinde gösterildiği gibi yapılan tam da budur. İnsan, bilgi edinerek bilgisizliğin de gerisine düşebilir.

Nasıl ki yemek yerken "yesinler de ne yerlerse yesinler" demiyorsak "okusunlar da ne okurlarsa okusunlar" da dememek gerekir. Kültür alanındaki bu korkunç diktatörlük, bu sistematik baskı sona erene kadar bunlar kişisel tercihler değil dayatma olarak yorumlanmalıdır. Çünkü "servis edilen yemekler" "kötü tercihler" değil gayet planlı ve bilinçli yapılan örgütlü bir **bilinç kırımıdır**. Bu konu ele alınırken sırf "okurun kötü kitaplar okuması" üzerinden değil, "AYNI TİP kötü kitapları sağanak halinde okurun bilincine yağdıran" bu düzeneğin teşhiri üzerinden gidilmelidir.

Artık baskın olan edebiyat insansız ve maddesiz bir edebiyattır. Sokaktan, fabrikadan, okuldan, yaşamdan kovulmuş olan akıl kitaplardan, entelektüel alandan, zihinlerden de kovulmak istenmektedir; bu da edebiyat ve felsefe ile yapılmaktadır.

Piyasa edebiyatı ve topluma sistematik olarak aşılanan felsefe, kitlesel bir **"zihin dolandırıcılığı"**dır.

Edebiyatla Ahmaklaştırma Felsefeyle Çökertme kitabının 2. cildinde bu "zihin dolandırıcılığı"nın ayrıntıları ele alınmaktadır.

Kaynak

http://irfanerdogan.com/makaleler4/medyaemperyalzm.htm
Schiller'in kullandığı anlamda, kültürel emperyalizm tezine göre iletişimde kültürel emperyalizm, genel emperyalist sistemin bir alt setidir. Kendi başına özgür bir karaktere sahip değildir. Kültürel ve ekonomik alanlar birbirinden ayırt edilemeyecek şekilde beraberdir. Gelişmiş şirket ekonomisinde iletişim endüstriyel finans sektörlerinin ekonomik amaçlarını destekler (örneğin, tüketici toplumun yaratılması ve geliştirilmesi gibi). Kültürel üretim, otomobil üretiminden aşağı kalmayacak kadar, kendi siyasal ekonomisine sahiptir. Sonuçta, kültürel çıktı (ürün) olarak nitelenen her şey aynı zamanda ideolojiktir ve sistemin çıkarına hizmettir.

"BU YAPRAK YEŞİLDİR" CÜMLESİ İDEOLOJİK MİDİR?

Yaşamdaki en sıradan davranışlarda, en basit metinlerde bile bir yığın ön kabul vardır; siz buna kabaca "ideoloji" diyebilirsiniz.

Tam şu an şiddetli bir karın ağrısı şikâyetiyle hastaneye gittiğinizi düşünelim. Hastanede bir cerrah sizi muayene eder, karın ağrınızın nedenini bulmak için çeşitli tahliller yapılır ve görüntüleme yöntemleri uygulanır. Bu sürecin sonunda apandisinizin iltihaplandığı saptanır. Karın ağrınızın geçmesi için ameliyat olmanız ve apandisinizin alınması gerekir. Bir terslik olmazsa "akut apandisit" tanısıyla ameliyat olursunuz ve karın ağrınızın nedeni olan iltihaplı apandisiniz alınır; böylece karın ağrınız geçer. Anlatılan, akut apandisit olan hastaların çok büyük bir kısmının yaşadığı, dünyanın her yerinde her gün binlerce kez yaşanan oldukça sıradan bir süreçtir.

Bu süreçte sizi muayene eden doktor hangi ilkeleri otomatik olarak kabul eder?

Bir doktor, dünyanın en bağnaz kişisi bile olsa karın ağrısıyla gelen akut apandisitli bir hastayı muayene ederken şu üç ilkeyi kabul etmektedir:

Evren düzenlidir.

Özneden bağımsız bir nesnel gerçeklik vardır.

Nesnel gerçeklik bilinebilir.

***

Sizi muayene eden doktor evrenin nedensellik ilişkileri bağlamında düzenli olduğunu kabul eder çünkü karın ağrısının nedenini bulmak için belirli yöntemler kullanır; muayene

ederek ve tetkiklerdeki bazı bulgulardan hareketle bir tanıya ulaşmaya çalışır. Karın ağrısı ile apandis iltihabı arasında bir ilişki kurar ve sonrasında, apandis alındığında hastanın karın ağrısının geçeceğini bilir. Düzenli olmayan bir evrende bütün bunların hiçbir anlamı olmazdı.

Bu doktor kendisinden bağımsız bir nesnel gerçekliğin olduğunu en baştan kabul eder. Hastanın karın ağrısı ya da apandisindeki iltihap, bu doktorun kafasında yarattığı bir durum değil, doktorun gözleminden bağımsız bir olgudur.

Bu doktor hastayı muayene ederek ve çeşitli tetkikler yaparak karın ağrısının nedeninin bilinebileceğini baştan kabul etmiş olur. Nesnel gerçekliğin bilinebileceğini düşünmeseydi bu hastayı muayene etmenin ya da çeşitli tetkikler yapmanın hiçbir anlamı olmayacaktı.

Bu basit süreçteki sıradan bir uygulama, bu üç temel ilkenin kabulünü gerektirir.

Bu ilkelerin temelini Milet'te kurulan İyonya Okulu filozofları atmıştır. Bu okulun kurucusu ve ilk filozofu Thales'tir. (MÖ 624-546) Thales ve ardılları bugün bilimi oluşturan temel bir ilkeyi ortaya koymuştur:

"Doğadaki olayların nedenini doğa dışı varlıklarda değil, doğanın kendi içinde aramalıyız."

Nedir Thales ve ardıllarını bu derece önemli yapan?

O zamana kadar doğa olaylarının nedeni olarak doğaüstü tanrılar gösterilirken Thales, "doğa olaylarını doğa içi süreçlerle açıklamak gerektiğini" söylemiştir.

Thales'in öğrencisi Anaksimandros, "yıldırımın Zeus'un kamçısı olmadığını, rüzgâr ve bulut ilişkisinin bir sonucu olduğunu" söyler.

Fırtınanın nedeni "Poseidon'un öfkesi", depremin nedeni "Zeus'un kıskançlığı" değildir artık.

Bu fikir, evrenin mitolojik öğelerden arındırılması sürecinin başlangıcıdır. Bu doğaüstünden doğaya geçiş, mitostan logosa sıçrayıştır.

"Doğa olaylarının nedenini doğa içi süreçlerde aramak" düşüncesi bilimin temelini oluşturmuş ve insanlık tarihini değiştirmiştir. Aydınlanmada ve büyük bilimsel gelişmelerin olduğu yüzyıllarda yapılan şey, bu ilkenin yaşama uygulanmasıdır. Bu anlamda Thales ile aralarında bir süreklilik vardır.

Bilimle uzaktan yakından ilgilenen her insan bu bakımdan Thales ve ardıllarına borçludur.

***

Artık hiçbir cerrah akut apandisit olan hastasına şöyle "açıklamalar" yapmamaktadır:

"Sen Başak burcusun, Mars'ın olumsuz etkisi nedeniyle karnın ağrıyor.",

"İşlediğin günahların cezasını çekiyorsun."

"Karnınız, Mars'ın Oğlak burcunda seyretmesinin olumsuz etkilerine bağlı olarak ağrıyor."

"Size nazar değmiş, karnınız bu nedenle ağrıyor."

"Ra'ya kurban etmeniz gereken insanı kurban etmediniz, ağrınızın nedeni bu."

"Karnınız ağrıyor çünkü Poseidon sizi lanetlemiş."

"Karın ağrınızın nedeni karın tanrısı Abdomenicus'u kızdırmış olmanız."

Hangi inançtan olursa olsun, bu tür açıklamalara inanacak bir hasta da yoktur.

***

Burada bir başka düşünür, sofist filozof Gorgias'tan da (MÖ. 483 -374) söz etmek gerekir.

Gorgias şunları söyler:

"Hiçbir şey yoktur. Olsa da bilinemez. Bilinse de aktarılamaz."

***

Bir an için düşünelim: Yukarıda sözü edilen doktor Thales'in değil de Gorgias'ın izleyicisi olsaydı nasıl davranması gerekirdi? Gorgiasçı bir doktor şöyle demeliydi:

"Apandis ya da apandisit diye bir şey yoktur. Olsaydı bile bilemezdik. Bilseydik bile bu bilgiyi başkasına aktaramazdık."

Gorgias'ın yukarıdaki görüşlerini esas alarak hiçbir tıbbi uygulama yapılamaz: Çünkü hiçbir şey (karın ağrısı, apandis, iltihap vs.) yoktur. Olsa da bilemeyiz (apandisit olsa bile bu teşhis edilemez). Bilsek de bunu başkasına aktaramayacağımız için bir şey yapamayız.

Kısacası doktorluk mesleğinin en sıradan uygulamaları bile Thalesçilerin ortaya koyduğu ve bilimin temeli olan ilkeye dayanır. İşte bu yüzden dünya üzerinde Gorgiasçı hiçbir doktor yoktur. Bütün doktorlar Thalesçidir. Buna Thales adını hiç duymayanlar da dâhildir. Dünya üzerindeki bütün bilim insanları, maddeyle uğraşan herkes Thalesçidir.

İnsanların çok büyük bir kısmı daha önce düşünülmüş düşünceleri düşünür. İnsanın bilincine çoğu kez adını bile bilmediği, ismini hiç duymadığı düşünürlerin fikirleri doluşmuştur. Örneğin madde-ruh ikiliğine inanan bir kişi Descartes'ın yolundan gidiyordur. Oysa bu kişilerin çoğu Descartes'ın adını bile duymamıştır.

İnsanlık tarihinde sayısız düşünür gelmiş geçmiştir. Bunların bir kısmı birbirleriyle kavga etmiş, bu çatışmaların bir kısmı yaşadıkları dönemlerin dışına taşmıştır.

Bunun birçok örneği vardır: 12.yy'da Gazzali - İbni Rüşd düşüncelerinin çatışması gibi...

19. yy'da Marx ile Proudhon çatışması ya da Hegel ile Schopenhauer, B. Russell ile Witgenstein, K. Popper ile mantıkçı pozitivistlerin çatışması gibi...

Bunların bir kısmı aynı dönemde bile yaşamamıştır. Çatışma, kendilerinden yüzyıllar sonra bile sürmüştür. Bazı düşünürlerin fikirleri, onlar öldükten yüzyıllar sonra öne çıkmış, benimsenmiş ve toplumda maddi güce ulaşmıştır. Fikirleri birer zihin jimnastiği ya da 3-5 huysuz düşünürün kendi aralarındaki soyut tartışması olarak görmemek gerekir. Çünkü kitapta yazan ilkeler topluma yayıldığında, sınıfı ile birleştiğinde müthiş bir maddi güce ulaşır.

"Fransız Devrimi nedir?" diye sorulacak olsa "J. J. Rousseau, Voltaire ve Montesquieu'nun düşünceleri" diye özetlenebilir.

"Sovyet Devrimi nedir?" diye sorulacak olsa K. Marx, F. Engels, V.İ. Lenin'in düşüncelerinin uygulaması diye yanıtlanabilir.

Bu listeyi uzatabiliriz. Ancak ne kadar müthiş olursa olsun düşünceler toplumla buluşamazsa sadece kitaplıklarda durur.

Bazı çatışmalar yüzyıllar öncesinde başlamış olsa dahi hâlâ içinde yaşarız, farkında olalım ya da olmayalım.

Bugün de birçok çatışmanın içinde yaşadığımızı rahatlıkla söyleyebiliriz.

Örneğin İslam içindeki "akıl mı üstündür, nakil mi?"; günümüzde bu çatışmanın içindeyiz.

Bu açıdan bakacak olursak yukarıdaki verilerle başka bir çatışmanın tanımını yapabiliriz. "Nesnel gerçekliğin kabulü" konusundaki çatışmayı geriye doğru götürdüğümüzde Gorgias ile Thales karşıtlığına ulaşabiliriz. Gorgias ile Thales benzer dönemde yaşamış olsa da aynı zaman diliminde yaşamadı; Gorgias, Thales öldükten tam 63 yıl sonra doğmuştur.

***

En sıradan gündelik uygulamalarda bile birçok ön kabul vardır. Her pratik uygulama, birçok teorik ön kabul üzerinde yükselir.

Romana da bu bakış açısıyla bakabilir miyiz? Her romanın okura verdiği bir dünya tasavvuru, bir ideoloji paketi vardır. Romanda ideoloji meselesini bir kenara bırakıp çok daha radikal bir soru soralım:

Bir cümle ne kadar ön kabul ya da ideoloji taşıyabilir?

Örneğin çok basit bir cümleyi ele alalım:

"Bu yaprak yeşildir."

"Bu yaprak yeşildir." cümlesi ideolojik midir?

Ne kadar "nötr" ya da "ideolojisiz" denirse densin her cümle bir ideoloji taşır. Bu ideoloji, cümlenin sadece anlamından ibaret değildir. Bir cümlenin söyledikleri ve söylemedikleri vardır; bağlamı ve söyleme şekli vardır. Bir cümle birçok şekilde ele alınabilir.

***

"Bu yaprak yeşildir" dediğinizde ne anlatıyorsunuz? Bu cümle nötr bir cümle midir? Bu cümle nasıl bir ideoloji taşıyabilir? Üç sözcükten oluşan bu basit cümleyi söyleyen bir kişi, hangi önermeleri doğrulamaktadır?

"Bu yaprak yeşildir" diyen bir kişi:

-Özneden bağımsız, ayrı bir yaprağın varlığını kabul etmektedir.

-Yaprağın kişiden bağımsız bir nesnel gerçeklik olduğunu ifade etmektedir.

-Türkçede "yaprak" diye ifade edilen bir kavramın bir nesneyle (yaprak) örtüşüklüğünü kabul etmektedir.

-Işığın 500 ile 570 nanometre arası dalga boylarına "yeşil" dendiği ortak kabulünü paylaşmaktadır.

-Bir nesneyle ilgili bir bilgi ileterek nesnelerle ilgili "bilginin bilinebileceğini ve iletilebileceğini" kabul etmektedir.

-Gorgias, "*Hiçbir şey yoktur, olsa da bilinemez, bilinse de aktarılamaz*" diyordu. Bu cümle bir şeyin olduğunu, bilinebileceğini ve aktarılabileceğini iddia eder. Bu cümle "Gorgias karşıtı" bir cümledir.

Bu cümlenin yüklendiği pozitif kabuller daha da uzatılabilir.

Bu cümlenin taşıdığı, "yaprağın kırmızı ya da mor olmadığı" gibi "negatif iletileri"ni de eklersek bu liste daha da uzayacaktır.

Sadece üç sözcükten oluşan bu basit cümle birçok yargı, tonlarca ön kabul, birçok içerik ve sayısız dışlama taşır.

Her cümle bir bakış, bir bağlam, bir ileti içerir. Her değerlendirme, her önerme kuram yüklüdür.

Bu basit cümle ideoloji taşırken, binlerce cümleden oluşan ve bir cümleden çok daha kompleks yapıda olan romanın ideoloji taşımaması düşünülemez.

Dünyanın en büyük palavrası **"ben tarafsızım"** cümlesidir. Bir cismin kütlesi ya da sıcaklığı neyse, bir romanın ya da öykünün ideolojisi de odur. "İdeolojisiz roman" demek, "sıcaklığı olmayan cisim" demekle eş değerdir. **"Ben ideolojik değilim"** cümlesi, duyup duyabileceğiniz en ideolojik cümledir. Çünkü kendini ideolojilerin ötesine koymak, ideolojik olmanın en önemli özelliğidir.

Prof. Dr. Yıldız Ecevit, "Türk Romanında Postmodern Açılımlar" adlı kitabında Hasan Ali Toptaş için şu ifadeyi kullanmıştır:

"H. A. Toptaş Türk Edebiyatında bir Kafka'dır.[1]"

"H. A. Toptaş'ın nesi Kafka'ya benziyor?" diyerek bu ifadenin geçtiği ve bu yazarın metinlerini ele aldığı kitabı incelediğinizde H. A. Toptaş'ın romanları ve metinleri ile ilgili tek bir sözcük yoktur.

Türk Edebiyatında Bir Kafka: Hasan Ali Toptaş

"H. A. Toptaş'ta Kafka'ya benzetilen şey nedir?" sorusuna yanıt bulmak için Y. Ecevit'in kitabına baktığımızda üç argüman görürüz:

1. Her iki yazarın da memur olması. (F. Kafka bir sigorta şirketinde memurdur; H. A. Toptaş haciz memurluğu yapmıştır.)

2. Her iki yazarın da gece 24'ten sonra yazıyor olması.

3. Bir de H. A. Toptaş'ın "yazma dışında kendimi var edemiyorum" anlamına gelen beyanları.

Bu benzetmeyle ilgili başka hiçbir gerekçe yoktur ve bu başlıkların hiçbirisi de H. A. Toptaş'ın metinleriyle ilgili değildir.

Bu benzetme son derece keyfi, biçimsel ve tamamen edebiyat dışı bir benzetmedir.

***

Şu önermeleri ele alalım:

* Ceyhun Atıf Kansu doktordur, Anton Çehov da doktordur; O halde C. A. Kansu Türkiye'nin Çehov'udur.

* Necip Fazıl Kısakürek kumar oynamıştır; F. Dostoyevski de kumar oynamıştır; o halde N. F. Kısakürek, Türkiye'nin Dostoyevski'sidir.

Y. Ecevit'in H. A. Toptaş ile F. Kafka arasında kurduğu ilişki, yukarıda verilen örneklerden farksızdır.

Y. Ecevit'in hiçbir kanıta dayanmayan bu son derece keyfi yargısı kısa sürede topluma yayılmış ve birçok okur tarafından benimsenen ve hatta üretilen bir slogan haline gelmiştir.

***

H. A. Toptaş'ın kendisi bile Y. Ecevit'in bu benzetmesini tuhaf karşılar. H. A. Toptaş şöyle der:

"(...) 'Doğu'nun Kafkası' benzetmesini ben pek anlayabilmiş değilim. İkimizin dili arasında dağlar kadar fark var. Biliyorsunuz, Kafka'nın dili bir tür telgraf dilidir. Neticede, yeryüzüne bir Kafka yeter bence..." (2)

H. A. Toptaş burada tamamen haklıdır. Bu benzetme tam bir saçmalıktır.

-F. Kafka'nın metinleri ile H. A. Toptaş'ın metinlerinin uzaktan yakından hiçbir alakası yoktur. Bu metinler arasında en küçük bir benzerlik bile yoktur.

-F. Kafka'nın dili düzdür, metnini süslemez. H. A. Toptaş metinlerini süslemeye özen gösterir.

-F. Kafka'da kurgu, dilin önündedir; dile yönelik özel

bir çabası yoktur. H. A. Toptaş'ta dil neredeyse metinlerin merkezindedir.

-F. Kafka'nın temaları toplumsaldır; Dönüşüm kitabında bir pazarlamacı bir sabah işe gitmezse o evde neler yaşanacağını anlatır. Kitabın kahramanı Gregor Samsa bir insanlık durumudur. Dava kitabının kahramanı Joseph K. cezalandırılmıştır ama nedenini bilmez; cezasına suç arar.

H. A. Toptaş'ın metinlerinde bu tür temalar yoktur.

-H. A. Toptaş'ın metinlerinde aşağıdaki gibi bir cümle bulunabilir:

"Belki de, atış menzilinin ötesinde düşler kuran ve arkadaşlarıyla değil de düşleriyle birlikte yürüyen trompetçi bir askerin kirpik kırpımıydı zaman."[3]

F. Kafka'nın metinlerinde asla böyle bir cümle bulunmaz.

Örnekler çoğaltılabilir. Ancak normal koşullarda iddia eden kişinin ispat etme yükümlülüğü vardır; tersi bir yükümlülük yoktur.

***

"Doğu'nun Kafka'sı'', "Türkçe'nin Kafka'sı" vs. kalıbı değişik isimlerle bıktıracak kadar çok tekrarlanan bir klişedir.

Sadık Hidayet "Doğu'nun Kafka'sı"dır.

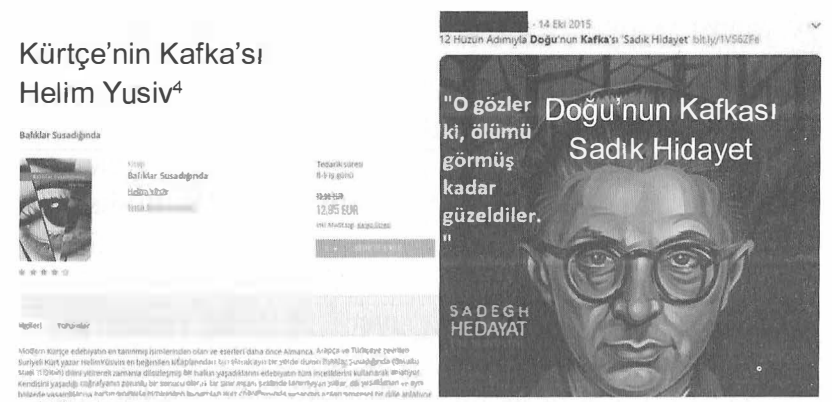
Helim Yusiv, "Kürtçe'nin Kafka'sıdır.

Sabahattin Ali "Türk Edebiyatının Kafka'sı"dır.

Kobo Abe, "Japonya'nın Kafka'sı"dır.

Mo Yan, "Çin'in Kafka'sı"dır.

Kürtçe'nin Kafka'sı
Helim Yusiv[4]

Sabahattin Ali: Türk edebiyatının Kafka'sı

Okuma listeme ekle

"Muhakkak ki, bütün insanların birer ruhu vardı ama birçoğu bunun farkında değildi."

25 Şubat 1907 günü Osmanlı Piyade Binbaşısı Selahattin

Türk edebiyatının Kafka'sı" Sabahattin Ali.[5]

***

Sanki Kafka bayilikleri dağıtılmakta, her ülkeye Kafka şubesi açılmaktadır.

"Bir yerlerin Kafkalığı" ya da "**Kafkaesklik**" artık bayatlamış klişeler olduğu halde hâlâ kullanımdadır ve hâlâ bu nitelemelerden çok ekmek yenmektedir. Ekmek çok olduğu için de birçok ortağı çıkmaktadır. Görüldüğü gibi "Doğu'nun Kafka'sı" bir tane değildir.

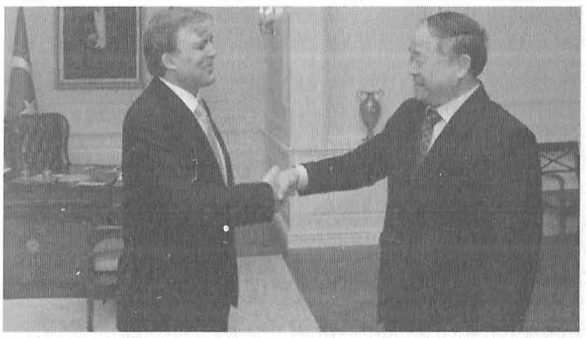
[redacted] · 8 Kas 2017

Son günlerin en güzel haberlerinden biri:
Japonya'nın Kafka'sı **Kobo Abe'nin** beklenmedik olaylar, akıl almaz tuhaflıklarla ilerleyen, okuruna harika karakterler armağan eden 'Kanguru Defteri', raflarda.
Çev: Aydın Özbek @MonokliEdebiyat
bit.ly/2j8FsZz

Japonya'nın Kafka'sı Kobo Abe

Gündem 23.03.2014 - 06:00, Son Güncelleme: 23.03.2014 - 17:19

Çin'in Kafka'sı Çankaya Köşkü'nde

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Nobel Edebiyat Ödülü Sahibi Çinli Yazar Guan Moye'yi Çanka Köşkü'nde kabul etti.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Nobel Edebiyat Ödülü Sahibi Çinli Yazar Guan Moye'yi Çanka Köşkü'nde kabul etti.

GUAN MOYE KİMDİR?

Eserlerini Çince "Konuşma" manasına gelen Mo Yan mahlasıyla hazırlayan 1955 doğumlu Çinli yazar, Guan Moye'nin eserleri yıllarca yasaklandığı ve sansürlendiği için korsan yollarla çoğaltıldı. 2012 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görülen Guan Moye için Çin'in Franz Kafka'sı denilir.

Çin'in Kafka'sı" Mo Yan

Doğu, Kafkaların harman olduğu bir yerdir! Önüne gelen yazar, ilgili ilgisiz bir yerlerin Kafka'sıdır!

***

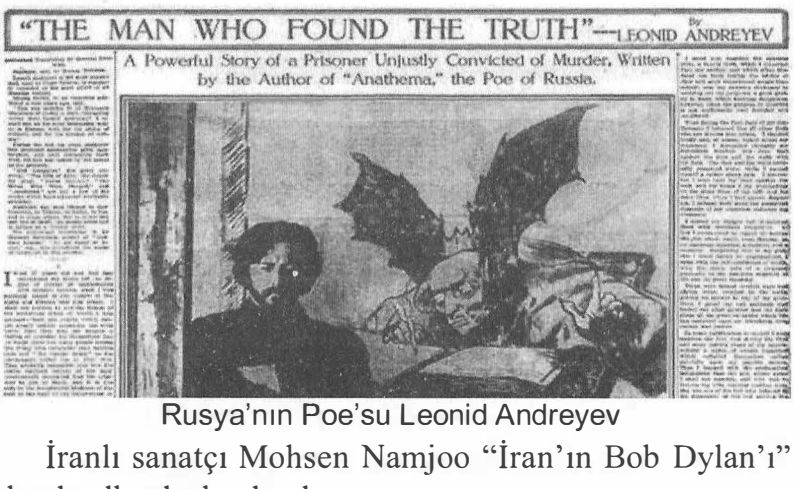
Aynı niteleme Kafka'nın yerine başka Batılı yazarları koyarak da sürmektedir.

Leonid Andreyev, Rusya'nın Poe'sudur.

Bu klişe, aynen korunarak diğer birçok alanda da kullanılmaktadır.

[redacted]

Rusya'nın **Poe**'su diye söz edilmiş Leonid Andreyev'den. Kafka'yla kıyaslandığı da biliniyor.

"THE MAN WHO FOUND THE TRUTH"—LEONID By ANDREYEV

A Powerful Story of a Prisoner Unjustly Convicted of Murder, Written by the Author of "Anathema," the Poe of Russia.

Rusya'nın Poe'su Leonid Andreyev

İranlı sanatçı Mohsen Namjoo "İran'ın Bob Dylan'ı" olarak adlandırılmaktadır.

Sanatçı İlhan Koman, "Türkiye'nin Da Vinci'si" olarak anılmaktadır.

Fikret Mualla, "Türkiye'nin Van Gogh'u"dur.

Memik Kibarkaya da "Türkiye'nin Van Gogh'u"dur.

Dikkat edilirse, bu nitelemelerin çok büyük bir çoğunluğunda edilgen fiil kullanılmaktadır. Bu nitelemeyi yapan kimdir? Öznenin kim olduğu belli değildir.

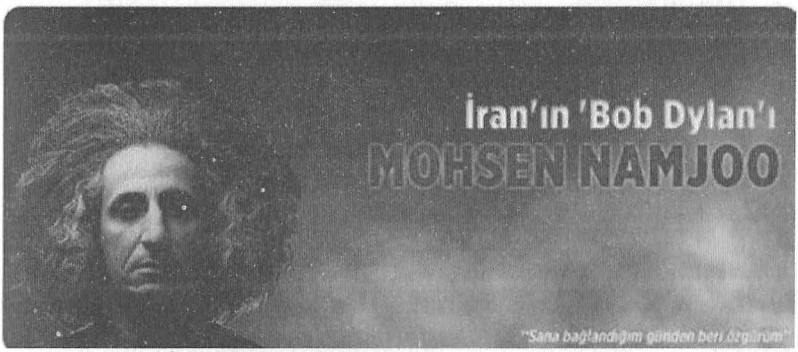
[redacted] · 30 Ara 2017

İran'ın Bob Dylan'ı. Acem-blues türünün kurucusu **Mohsen Namjoo.** 1 Şubat'ta Zorlu PSM'de.

bit.ly/2ChSSdn

[redacted] 3 Ağu

İran'ın 'Bob Dylan'ı Mohsen Namjoo fikriyat.com/muzik/2018/08/...

İran'ın Bob Dylan'ı Mohsen Namjo

[redacted]

New York Times'ın "**İran'ın Bob Dylan'ı**" diye nitelediği İranlı şarkıcı, besteci ve yazar **Mohsen Namjoo:** İnsanlar mutluysa demokrasi vardır

cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-s...

Bu klişe, "Türkiye'nin Heidegger'i Celal Şengör" örneğinde olduğu gibi zırvalığın en uç noktasına varabilmektedir.

Burada Batılı yazar-sanatçılara benzetilen Doğulu yazar-sanatçıların onlara hangi yönden benzediği hiçbir zaman açıklanmaz; bu benzetmelere hiçbir gerekçe gösterilmez.

Tanımlanan bu sanatçıların çoğunun benzetildiği sanatçılarla uzaktan yakından ilgisi yoktur ya da bu sanatçıların benzetildiği sanatçılarla ilgisi, Y. Ecevit'in iddia ettiği H. A. Toptaş-Kafka ilgisi ne kadarsa ancak o kadardır. Bu ifadenin geçtiği Y. Ecevit'in "Türk Romanında Postmodern Açılımlar" adlı kitabı, detaylı olarak bu kitabın birinci cildinde değerlendirilmiştir.

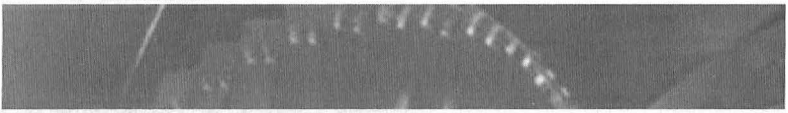
Haberler > KÜLTÜR-SANAT > Türkiye'nin Da Vinci'si

Türkiye'nin Da Vinci'si

13.10.2012 - 10:17 | Güncelleme: 13.10.2012 - 10:25

Pırıl Güleşçi Arıkonmaz, yaşadığı dönemin çok ötesinde bir duruş sergileyen usta sanatçı İlhan Koman'ı anlattı

KÜLTÜR-SANAT

Pırıl GÜLEŞÇİ ARIKONMAZ / HT GAZETE

Sanatın aslında bilimden bağımsız olamayacağını tüm üretimlerinde ortaya koyan İlhan Koman, yaşadığı dönemin çok ötesinde bir duruş sergileyen usta bir sanatçı. 1986'da İsveç'te yaşama veda eden Koman, "Türkiye'nin Da Vinci'si" olarak da anılıyor. Malzemelerin doğasını ve biçimin olasılıklarını araştıran sanatçı, soyut heykellerini oluştururken, bilimsel fikirlerden beslenip doğayla güçlü bir bağ kurmuş ve bilinenin içindeki bilinmeyeni keşfetme arzusuyla yola çıkmıştır.

Türkiye'nin Da Vinci'si İlhan Koman[7]

Türkiye'nin Van Gogh'u Fikret Mualla

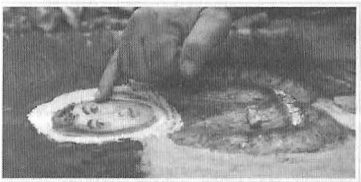
Yalnızlığının ve kimsesizliğinin örtüsüydü içkisi ve fırçası. Hayattaki tek tutanağıydı ama onlara da sımsıkı sarılmamıştı. Öylesine her an bırakacakmış gibi parmaklarının ucunda, hayatı da böyle bir çizgide yaşıyordu. Her an düşecek gibi istediği zaman çekip gidecek gibi...

Ama buna rağmen hem Avrupa hem de Türk sanatına damga vurdu. Türkiye'nin Van Gogh'u olarak anıldı. Memleketinden çok uzakta Avrupa'nın başkentinde yaşadı ve ölünce bir kimsesizler mezarlığına gömüldü. Hayatı boyunca bir iz bırakma derdi olmadı. Eserleri ve çalkantılı hayatı birçok araştırmaya, kitaba, sergiye konu oldu.

Türkiye'nin Van Gogh'u Fikret Mualla[8]

Bu ressamın parmaklarında sanat var!

Ana Sayfa » KÜLTÜR SANAT 15 01 2013 14 15 -A A+

Onun ihtiyacı, pahalı boyalar ya da kalın, ince çeşit çeşit fırçalar değil. Tuvali de yok, şövalesi de. Kırtasiyeden aldığı boyaları zeytinyağıyla karıştırıp çamur haline getirdiği boyası, süzgeç kağıdı, silgisi, meyve bıçağı ve parmaklarıyla resim yapıyo

Her icat ihtiyaçtan doğar. Küçük Memik de ilkokula başlamadan önce içinde yeşerttiği resim tutkusuna Memik Kibarkaya, önceleri boş zamanlarını değerlendirdiği bu yeteneği zamanla tutkuya dönüşerek uyku bile uyumadan onu dinlendirmeye başladı. Ondaki bu parıltıyı gören Fikret Otyam'ın da "çalıştığın yerden ya emekli ol, ya istifa et" çağrısına uyan Kibarkaya, emekliliğinin tadını sanatla çıkarmayı seçti.

Sanat çevrelerince 'Türkiye'nin Van Gogh'u" olarak da adlandırılan Kibarkaya, resimlerinde kullandığı boyayı, pastel boyayı ezerek, zeytinyağı ve bazı kimyasallar karıştırarak hazırlayıp kağıda parmak uçlarıyla sürüyor.

Bir başka "Türkiye'nin Van Gogh'u" Memik Kibarkaya.[9]

[redacted] 28 Oca 2013

Türkiye'nin Heidegger'i ;Celal Şengör.

Bu mantıkta bir kanıtlama kaygısı yoktur. Yukarıda verilen örneklere daha onlarcasını eklemek mümkündür.

Oryantalizmin formülü

Bu mantıkta basit bir ortak motif vardır.

Bir Doğulu sanatçı (A): H. A. Toptaş, S. Ali, S. Hidayet, F. Mualla, M. Namjoo vs.

Bir ülke/coğrafya adı ya da dil (X): Türkiye, İran, Türkçe, Türk Edebiyatı, Doğu, Kürtçe vs.

Tanınmış bir Batılı sanatçı (C): Kafka, Bob Dylan, Van Gogh, Da Vinci vs.

Formül şudur:

A, X'in C'si...

Nasıl olsa herhangi bir kanıtlama ya da akıl yürütme yükümlülüğünüz olmadığına göre bu formülle binlerce olasılık türetebilirsiniz. Oryantalizm tombalasında atış serbesttir.

Oryantal Eziklik

"H. A. Toptaş Türk Edebiyatının Kafka'sıdır."

Y. Ecevit'in bu tanımlaması bir pazarlama dilidir ve bu pazarlama dilinin bir değişim değeri vardır. Şu türden cümleleri hiçbir zaman duyamayız:

-Charles Dickens: "İngiltere'nin Peyami Safa'sı...

-Jack London: "Amerika'nın Orhan Kemal'i...

Erzurum'u "Doğu'nun Paris'i" diye tanımlayanlar vardır ancak Paris'i "Batı'nın Erzurum'u" diye tanımlayan yoktur.

Elif Şafak'ın Aşk romanında "Mevlana, Doğu'nun Shakespeare'i..." diye bir cümle geçer, ama kimse "Shakespeare, Batı'nın Mevlana'sı" demez.

Bunun nedeni sadece Kafka'nın ya da Shakespeare'in daha çok tanınmış olması değildir. Bu durum, aynı zamanda düşünce merkezinin burada olmadığını göstermektedir. Bu coğrafyadaki düşüncenin, bir başka coğrafyaya göre tanımlandığının kabulüdür.

"Doğu'dan bir sanatçıyı Batı'ya sunarken illa ki oradan birisiyle benzeştirme çabası", **bir Doğu sporu, bir oryantal ezikliktir.**

Bu durum "Batı edebiyatına ilişme, oraya eklenme" çabasıdır. **Sonuna kadar oryantalist bir tavırdır.**

Kaynaklar

1- Yıldız Ecevit, Türk Romanında Postmodern Açılımlar, İletişim Yayınevi, İstanbul, S 169

2- Hasan Ali Toptaş, Başlarken Yalnızsın Bitirdiğinde Daha da Yalnız, Everest Yayınevi, İstanbul, 2017, S 115.

3- Hasan Ali Toptaş, Ölü Zaman Gezginleri, Çankaya Belediyesi Yayınları, 1993, Ankara, S. 10.

4- https://www.kitapyurdu.com/kitap/baliklar-susadiginda/304101.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

5- http://www.edebiyathaber.net/sabahattin-ali-turk-edebiyatinin-kafkasi-hasan-sarac/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)

6- http://www.hurriyet.com.tr/gundem/cinin-kafkasi-cankaya-koskunde-25860412 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

7- www.haberturk.com/kultur-sanat/haber/784888-turkiyenin-da-vincisi (Erişim tarihi: 22.12.2019)

8- https://nazlisenol.wordpress.com/2015/02/17/turkiyenin-van-goghu-fikret-mualla/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)

9- http://www.memleket.com.tr/bu-ressamin-parmaklarinda-sanat-var-163875h.htm (Erişim tarihi: 22.12.2019)

SIRADAN OKUR VE "AĞIR" KİTAPLAR

"Yuvarlanan bir taş düşünebilseydi özgür olduğunu ve kendi isteğiyle yuvarlandığını zannederdi."[1]

B. Spinoza

Spinoza'nın bu cümlesinin en çok yakıştığı insan profili sıradan okur kitlesidir. Birileri sıradan okur yerine düşünür; eleştirel akılla düşünmeyen okur, otoritelerin ağzında çiğneyip öğüttüğü yargıları geviş getirir. Sıradan okur düşünülmüşü düşünür ya da çoğu kez ezberler.

***

Bir önceki bölümde Prof. Dr. Yıldız Ecevit'in "Türk Romanında Postmodern Açılımlar"[2] adlı kitabında geçen "H. A. Toptaş Türk Edebiyatında bir Kafka'dır" cümlesi incelenmişti.

Prof. Dr. Y. Ecevit bu kitabı yazdıktan sonra yüzlerce kişi bu ifadeyi tekrarlamış, bu önermeyi sanki kendileri bulmuş gibi paylaşmıştır.

Aşağıda, çeşitli sosyal medya hesaplarından bazı alıntılar verilmiştir.

Bu yargıların hemen hemen hiçbirinde Y. Ecevit'in kitabına atıf yoktur. Bu okurların büyük bir kısmı, bu düşünceyi

[redacted] · 14 Kas 2017

@Edaozdemir134 adlı kullanıcıya yanıt olarak

Bizim **Kafka** ' mız **Hasan Ali Toptaş**' tır

3

[redacted] · 8 Kas 2017

Heba olmuş uykuların doğusunda bir **Kafka: Hasan Ali Toptaş**

[redacted] · 9 Mar 2012

hasan ali toptaş - #1813902: kelime mühendisidir. öyle ki, dünya çapında doğu'nun (v: **kafka**)'sı olarak anılır.

... bit.ly/zpCwvJ

[redacted] · 24 Tem 2017

Şüphesiz **Hasan Ali Toptaş**'ın Bin Hüzünlü Haz eseri Türk Yazın Tarihinin (F. **Kafka**) Dönüşümüdür.

2

[redacted] · 22 Haz 2013

Bizim **Kafka**'miz **Hasan Ali Toptas**'dir /Ahmet Mumtaz Taylan

[redacted] · 18 Mar 2014

Bana göre Türk post-modern edebiyatının en iyi temsilcilerinden biri **Hasan Ali Toptaş**. Yerli **Kafka**...

[redacted] · 24 Nis

"**Hasan Ali Toptaş** is hailed as the **Kafka** of modern Turkish literature, and 'Shadowless' secures that distinction."

Read our new review of SHADOWLESS out from @BloomsburyPub. trans. by Maureen Freely and John Angliss. harvardreview.org/?q=features/bo...

[redacted] · 2 Eyl

Hasan Ali Toptas yerli **Kafka**'dir. Okuyun, okutturun.

12

[redacted] · 19 Kas 2015

#açıkkonuşayım **Hasan Ali TOPTAŞ** Türkiye'nin **KAFKA**'sıdır..

1

[redacted] · 5 Kas 2015

Hasan Ali Toptaş , "il Franz **Kafka** turco" shar.es/1559g2 via @sharethis

[redacted] 20 Eki 2015

Edebiyatımızın **Kafka**'sı **Hasan Ali Toptaş** kaoscocukparki.com/edebiyatimizin...

[redacted] · 22 Ağu 2017

[redacted]ıya yanıt olarak

Emeğine sağlık. Okuduğum kadarıyla Doğu'nun **Kafka**'sı **Hasan Ali Toptaş**'tır. Tartışmaya açığım.

[redacted] · 24 Tem 2017

Şüphesiz **Hasan Ali Toptaş**'ın Bin Hüzünlü Haz eseri Türk Yazın Tarihinin (F. **Kafka**) Dönüşümüdür.

2

[redacted] · 8 May 2017

@modakitap adlı kullanıcıya yanıt olarak

Hasan Ali Toptaş: Kafka

1

[redacted] · 8 May 2017

@modakitap adlı kullanıcıya yanıt olarak

Franz **Kafka**'mız **Hasan Ali Toptaş**'dır bence

5

[redacted] 1 May 2015

Yarın edebiyat dolu bir gün olacak nasipse.Anadolu'nun **Kafka**'sı **Hasan Ali Toptaş**'la tanışma zamanı.

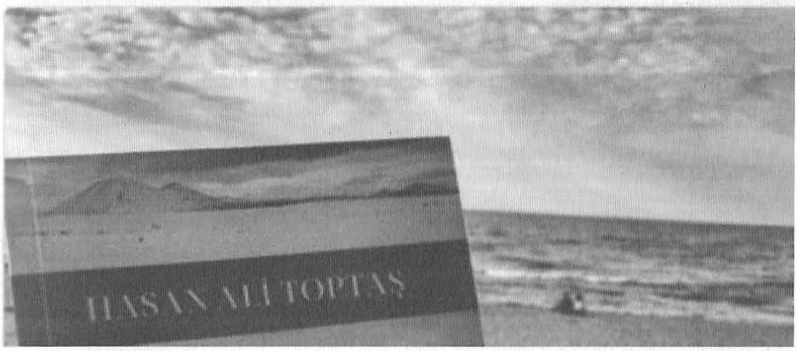
1 1

[redacted] · 13 Nis 2015

Nieuwe roman van de '**Kafka** van Turkije', **Hasan Ali Toptaş**. #VerlorenLevens

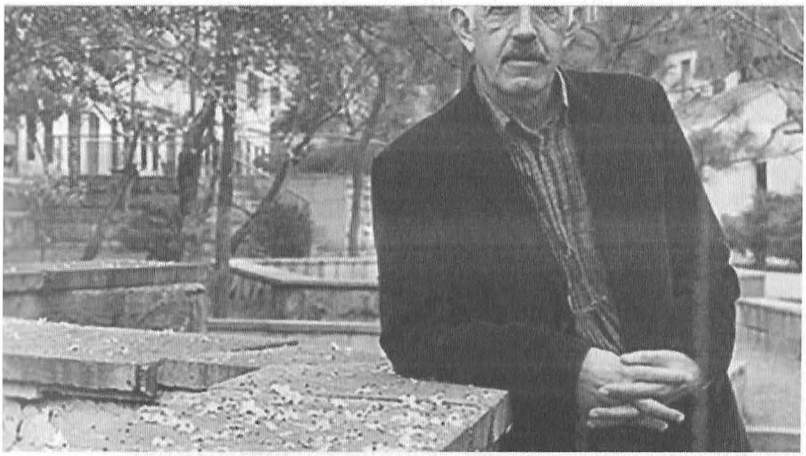
[redacted] 8 Tem

İyi günler [redacted] Doğu'nun **Kafka**'sı **Hasan Ali Toptaş**'ın usta kaleminden "Gölgesizler" ile geldik bugün. Hemen incelemeye koyulup romanın konusu ile başlayalım. Fakat bu kitabın konusu "yok" ve her şey de tam olarak burada başlıyor.

[redacted] · 18 Mar 2014

Bana göre Türk post-modern edebiyatının en iyi temsilcilerinden biri **Hasan Ali Toptaş**. Yerli **Kafka**...

Heba olmuş uykuların doğusunda bir Kafka: Hasan Ali Toptaş

KÜLTÜR

06 Kasım 2017 03:33

TT A A

kendilerinin bulduğunu sanmaktadır. Y. Ecevit'in bu fikri toplumda yayılmıştır. Bu ifade "wikipedia"ya bile girmiştir.[3]

Güvenli değil | www.wikizeroo.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi5tLndpa2lwZWRpYS5vcmcvaWEub3Jnl3dpa2kvSGFzYW5fQWxpX1RychRhnkZ8

Hasan Ali Toptaş

From Wikipedia, the free encyclopedia

Hasan Ali Toptaş (born 15 October 1958) is a prominent Turkish novelist and short story writer. His first short story book *Bir Gülüşün Kimliği* (The Identity of A Laugh) was published in 1987. An important Turkish scholar, Yıldız Ecevit nicknames him "a postmodern modernist" and calls him "a Kafka in Turkish literature", in her work *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar* (The Postmodernist Expansion in Turkish Literature). In fact Hasan Ali Toptaş's 1999 Cevdet Kudret Literature Award winner *Bin Hüzünlü Haz* is, on the one hand, a postmodern novella in terms of pluralism, metafiction and intertextuality. On the other hand, it contains a lot of kafkaesque elements in terms of depicting an absurd surreal and paradoxically mundane reality.

Works

- Yalnızlıklar (Solitudes) - 1990
- Ölü Zaman Gezginleri (The Dead Time Travelers) - 1993
- Sonsuzluğa Nokta (Full Stop to Infinity) - 1993
- Gölgesizler (The Shadowless) - 1995

Wikipedia'da Hasan Ali Toptaş başlığı

***

Y. Ecevit bu cümleyi yazmıştır ve olduğu gibi topluma yayılmıştır.

Spinoza'nın cümlesini tekrar anımsatmak gerekirse:

"*Yuvarlanan bir taş düşünebilseydi, özgür olduğunu ve kendi isteğiyle yuvarlandığını zannederdi.*"

Yukarıdaki fotoğraflarda "yuvarlanan taşlar"ın bazı örnekleri görülmektedir.

***

Ağır Kitaplar

Yoğun içerikli ya da anlaması zor kitaplar için "ağır kitap" diye bir deyim kullanılır. Aslında bunlara EZİCİ kitap

demek daha doğru olur.

Sıradan bir okur, bu kitaplarla aynı düzlemde değildir. Sıradan okur, bu kitapları "okumaz", deyim yerindeyse **BU KİTAPLARA MARUZ KALIR.** Çoğu insan bilgiye karşı edilgendir.

***

Eğer gidilmiş yolların dışına çıkacak kadar düşünsel malzeme ve işleme yetisi yoksa söylenecek her şey daha önce söylenmiş düşüncelerden ibaret olacaktır.

Sıradan bir okurun bu tür kitapları okuduğunda çekimine girmemesine, daha doğrusu ona karşı argüman geliştirmesine olanak yoktur.

Bunun iki nedeni vardır:

Birinci neden yazılı ve basılı kitapların bir "aura"sının olmasıdır; deyim yerindeyse "otoritelerin onayı"ndan geçmiştir. Basılmış ve raflara dizilmiş kitaptaki bir fikirle rekabet edecek olan karşıt bir fikir, kitaptaki fikir karşısında 3-0 geriden başlar. "Ağır kitap" okuyan okur, bir şey anlamamışsa sorunu genellikle kendi yetersizliğine bağlar.

İkinci neden sıradan bir okurun donanımının "ağır kitap" karşısında yetersiz oluşudur. Örneğin Yuval Noah Harari'nin Sapiens kitabı karşısında çoğu okur bir şey söyleyemez, itiraz edemez çünkü bilgi bakımından ortada büyük bir asimetri vardır.

Bu nedenle Sapiens kitabını okuyan hemen hemen her okur, Sapiens'i beğenir çünkü Sapiens kitabının ağırlığı karşısında ağırlık koyamaz; kitaba teslim olur.

Heidegger, Nietzsche, Foucault, Schopenhauer, Derrida,

Baudrillard, Russell ya da Marx okuyanlar da bu kitaplardan etkilenir.

Sıradan bir okurun yaşadığı şey maruziyettir. Bu bir şiddettir ve bu şiddet karşısında sıradan okur edilgendir.

Sıradan bir okur hangi filozofu okursa okusun etkilenir. Bu filozoflar zeki insanlardır ve en aykırısının bile söylediği sözlerin bazıları okurları etkiler. Çünkü ortada asimetrik bir durum vardır; tutarlı bir düşünce karşısında o düşünceye direnecek donanıma çoğu insan sahip değildir. Her filozofun söylediği parlak sözler vardır.

Aşağıda Martin Heidegger'e ait iki cümle verilmiştir:

"Düşünme, varlığın özü üzerine, kökünde heyecansal olan ona katılma kararlılığıdır."

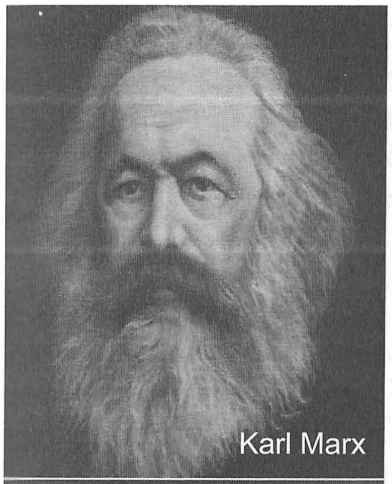
"Düşünme ancak, yüzyıllardan beri yüceltilmiş olan aklın, aslında düşünmenin en inatçı hasmı olduğunu deneyimlemiş olmamızdan sonra başlar."

Bu sözlerin gerçek anlamını kavrayabilmek ya da bu felsefelerin pratikte neye karşılık geldiğini ve neye neden olduğunu anlamak için bu cümlelerin parlaklığını göz ardı etmek, paranteze almak gerekir. Çünkü kamaşmış bir göz göremez.

Sıradan ya da yöntemli bakmayan okurun bu yazarlar karşısında tutunma şansı yoktur. Bu tür kitaplar okurlarını şekillendirir. Bu nedenle sıradan bir okurun neyi düşüneceği, hemen hemen daima hangi kitabı önce okuduğuna, hangisini okumadığına bağlıdır.

Sıradan bir okur hangi ağır kitabı okursa onun altında ezilir ve ondan etkilenir.

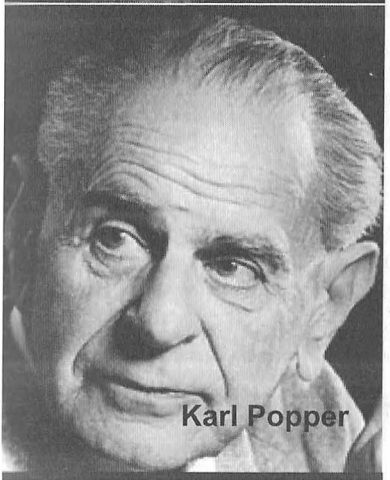
Okur bir filozofu okur; gayet haklı bulur. Sonra onun

olumsuz eleştirisini okur; onu da haklı bulur. Okuduğu her filozofun düşüncesi kişiye çarpıcı gelir. Herkes haklıdır!

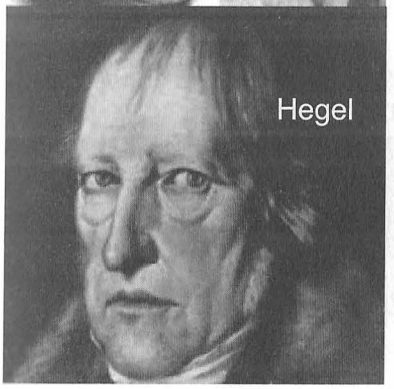
Önce Karl Marx okursa Karl Marx'tan, önce Karl Popper okursa Karl Popper'dan etkilenir.

Oysa bu düşünürlerin ideolojileri birbirine tamamen zıttır.

Sıradan okur, önce Hegel okursa Hegel'den etkilenir ve tarihselci olur.

Önce Nietzsche okursa Nietzsche'den etkilenerek tarihselcilik karşıtı olur. İşin kötüsü önce Hegel okuyup tarihselci olduğunda tarihselci olduğunu bilmez; önce Nietzsche okuyup antitarihselci olduğunda da tarihselcilik

karşıtı olduğunu bilmez.

Yöntemli bakmayan bir okurun bilinci, sadece hangi kitabı önce okuduğuna göre şekillenir. Evde Foucault vardır onu okumuştur, üniversitede hocası Nietzsche'nin kitabını ödev vermiştir, o da onu okumuştur. Engels'in "fethedilen fethedeni fetheder" cümlesine benzetilecek olursa yöntemli bakmayan okur için slogan şudur:

Okunan, okuyanı fetheder.

***

Hans Christian Andersen'in "Kral çıplak" adlı meşhur bir masalı vardır. Bir dolandırıcı, ülkenin kralına eşsiz bir giysi diktiğini ancak diktiği elbiseyi sadece akıllı insanların görebileceğini söyler. Kral ve kralın çevresindekiler, aptal görünmemek için elbiseyi görüyormuş gibi davranırlar. Sonra halkın içine çıktığında sadece bir çocuk parmağıyla kralı işaret edip kralın çıplak olduğunu söyler.

Bu masalda öne çıkarılan şey hep "***kral çıplak***" diyen çocuk olmuştur. Esasen bu masalda **elbiseyi görmediği halde görüyormuş gibi davranan insanların tutumu** çok daha önemlidir.

Bu insanlarla o çocuk arasındaki fark akıl değildir; bu insanlar muhtemelen çocuktan daha akıllıdır. Kral dâhil herkes orada bir giysi olmadığını bilmekte ama sadece çocuk bildiğini söylemektedir. Peki bu birbirine zıt iki davranışı ortaya çıkaran şey nedir?

Yanıt korkudur.

Buradaki korku iki türlüdür: Biri dışsal, diğeri ise içsel korku...

Dışsal korku, kralın gazabıdır. İçsel korku ise aptal gibi görünmektir.

Bu kişiler elbiseyi görmedikleri halde aptal gibi görünmekten korkuyor, çocuğun ise böyle bir korkusu yok.

Sözü edilen içsel korku, aptal gibi görünme korkusu, edebiyat alanında oldukça işlevseldir.

Ortalama okur, bu insanlara benzer; aptal gibi görünmemek için görmediğini görüyormuş gibi yapar. Okur, çok övülen, çok satan bir kitabı okur; bir şey anlamaz.

***

Sıradan bir okur, genellikle **"güzel kitap"** okumaz; **"okuduğu kitabı güzel"** bulur. Sıradan bir okur, ne kadar somut kanıtlar gösterirseniz gösterin günlerce okuduğu bir yazarın kötü bir yazar, okumak için saatlerce zaman harcadığı bir kitabın kötü bir kitap olduğunu kabul edemez.

Günlerce okunan bir kitabın değersiz olması, harcanan zamanın boşa harcandığı anlamına gelir. İnsan "boşa harcanan zaman", "boşa harcanan emek" duygusuna kolay kolay katlanamaz.

Eğer bu kadar zaman harcamışsa onda güzel bir şeyler mutlaka bulmalıdır ve bulur. Harcanan emek/zaman, bu tip okuru, okuduğu kitapları iyi bulmaya zorlamaktadır.

Bu nedenle sıradan bir okur emek harcayıp zaman ayırdığı bir kitap için "bu kitap iyi midir kötü müdür?" diye sormaz. Sıradan okurun sorduğu soru "bu kitapta hangi iyi şeyler var?" sorusudur.

Sıradan okur kendine güvensizdir ve bu nedenle bir başka

onay makamı tarafından onaylanmak ister. Sıradan bir okurun net bir estetik görüşü yoktur; yürürlükte olan kültür ikliminin ona sunduğu estetik anlayış tarafından şekillenmiştir.

Bir kitap tanınmış bir yayınevinden çıkmışsa sıradan okur için kötü değildir; "bir bildikleri vardır herhalde" diye düşünür.

Bazen de tersinden yorum yapar: "Kitap iyi gibi ama gerçekten iyi olsa büyük bir yayınevinden çıkardı."

Sıradan okur, kafasında edebiyat kartellerinin sunaklarındaki berbat kitapları taşıyıp bu sunağın putlarına tapar.

***

Peki okur ne işe yarar?

Şu klişeleşmiş ifadeyle söylersek **okur bir kurgu**dur.

Okurun tercihi ya da iradesi çok sınırlıdır. Okur çoğu kez bir imalattır; çoğu okur sadece şekillenir. Okur üretimi, piyasa edebiyatı için en kolay iştir. Sosyal bilimlerin bugünkü gelişme düzeyiyle her türlü okur kolaylıkla imal edilebilir. Çoğu okur, etrafındaki ortama hâkim olan bilgi ve anlayışa boyun eğer.

Okur çoğunlukla üretmez ama başka yerlerde üretilenleri bilincinde taşır. Bu bir "fikir yaratma" değil "fikir taşıma", "fikir işleme" değil "fikir iletme" eylemidir.

İnsanın zamanı ve kapasitesi oldukça kısıtlıdır. Memeli ve sıcakkanlı bir canlı olması nedeniyle insan yaşamının yaklaşık 1/3'ü uykuyla geçer. İktisadi bir varlık olması nedeniyle yaşamının 1/2'si ile 1/3'ü çalışarak geçer.

Haftada iki kitap okuyan biri, hayatı boyunca en fazla

5-10 bin arasında kitap okumuş olacaktır. Milyonlarca kitabı okumadan, okumak bir yana adını bile duymadan ölecektir.

Her gün çıkan yüzlerce kitap, önerilen onlarca kitap, zaten yazılmış olan on binlerce, milyonlarca kitap karşısında okur, bireysel olarak hiçbir şey yapamaz. Bir insanın sadece son bir ayda çıkan kitapları bile okuyup değerlendirmesi mümkün değildir. Önüne yığılan bilgi dağı karşısında bireysel olarak bir okurun kıpırdaması imkânsızdır.

Bilgi hacmi, artık tek tek bireylerin baş edebileceği bir hacmin çok ötesindedir. 2020'de tüm insanlığın ürettiği verinin 44 trilyon GB (44 zettabyte) olacağı öngörülmektedir.

Aşağıdaki listede edebiyat - felsefe alanında üniversitelerde yapılmış bazı tez isimleri verilmektedir:

1. Edmund Husserl'in kartezyen meditasyonlar isimli eserinde başka ben'in tesis edilmesi

2. Etkileşim sorunu ve kartezyen paradigma zemininde töz düalizminin bir eleştirisi

3. Mctaggart'ın zamanın gerçekdışılığı argümanının zaman felsefesi bağlamında değerlendirilmesi

4. Heidegger'de fark kavramından hareketle onto-teoloji eleştirisi

5. Hermann Von Steinmayer felsefesinde özdeş ikilemlik sorununa Descartesçi bir bakış

6. Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları, Sessiz Ev ve Yeni Hayat adlı romanlarında demiryolu/tren imgesi

Bu tez başlıklarına bakıldığında kapsamının oldukça ayrıntılı olduğu anlaşılacaktır.

5 numaralı başlıkta geçen Hermann Von Steinmayer...

Böyle bir filozof yoktur, uydurulmuştur. Ancak bu konuya hâkim olmayan okurlar fark etmeden diğer başlıkların arasında rahatlıkla yerini alabilir.

Bu veri hacmi ve ayrıntı karşısında insan ne yapar?

Bireysel akıl, bu bilgi hacmi karşısında kurumlara teslim olur. Birey, sadece güvendiği kurumları seçer; kurumlar bilgiyi işleyip öğütüp bireye sunar. Oysa kurumlar kolayca yönlendirilebilir, işgal edilebilir, edilmektedir, edilmiştir.

21. yüzyılda insanı felç etmenin yolu önüne literatür yığmaktır

Gerçekten de en özgül bir konuda dahi bir seviyeye ulaşmak ya da uzmanlaşmak için on binlerce sayfa kitap ya da makale okumak gerekir.

Bunu da ancak bu işle profesyonel olarak uğraşanlar yapabilir.

Bunun anlamı şudur: Her konuda yetki uzmanlara/kurumlara verilmiştir.

Ayrıntılar, bütünü anlamayı sağlıyorsa değerlidir; ayrıntılar bütünü görmeyi engelliyorsa bunlarla haşır neşir olmanın yararı yoktur.

Bir okur, okuyacağı kitapları nasıl seçer? Çoğu okur, kitap seçimi yaparken araya güvendiği aracı kurumları sokar.

Sıradan bir okur, okuyacağı kitapları seçerken kitap eklerine, gazetelerin kültür sanat sayfalarına, edebiyat dergilerine, eleştirmenlerin önerilerine, ödül alan kitaplara, kitapçıda vitrine konan kitaplara bakar. Genellikle süreç şöyle işler: Bir otorite bir şey söyler, okur da bunu onaylar, tekrar eder ve taşır.

Bu otorite, bir eleştirmendir, bir köşe yazarıdır, bir televizyon programcısıdır, bir ödül jürisinin onayıdır, bir kitap ekinde çıkmış yazıdır, gazetelerin kültür sanat sayfalarıdır, panolardaki reklamdır ya da kitapçıya girdiğinizde gözünüze sokulan kitap yığınlarıdır.

Ve bunların çok büyük bir çoğunluğu aynı şeyleri söyler. Adlarının birbirinden farklı olması sizleri yanıltmasın.

Hiçbir zaman okurun gözü önüne, çıkmış bütün kitaplar serilmez; sıradan okur da çıkmış kitapların arasından inceleyerek tercihler yapmaz.

Okur bazı kitapları hiçbir zaman görmez, bazı kitapları ise 50 kez görür. Bazı kitaplar yok sayılır; bazıları ise panolarda, kitap eklerinde, televizyonlarda, kitapçılarda ve hatta bankamatiklerde okurun gözüne sokulur.

Umberto Eco'nun şu cümlesini hiç unutmamak gerekir:

"Kültür ve sanatta bize 'en iyi' diye sunulanlar esasında sadece menüdeki tercihlerle sınırlıdır."

Kendi aklını oluşturmak

19. yüzyılda aydınlanmanın sloganı Kant'ın "*kendi aklını kullanma cesareti göster*" idi.

Bugün bu öneri, sıradan okur nezdinde gerçekleştirilebilir bir öneri değildir.

Çünkü "*kendi aklını kullanma cesareti göstermesi*" için önce *"kendi aklını"* oluşturması gerekir. Bu veri hacmi karşısında bu mümkün değildir.

Kişi, yöntemli bakmadığı sürece bu devasa bilgi yığını karşısında direnecek donanımı ve beceriyi edinemez.

Kitap ekleri ve gazetelerin kültür sanat sayfalarında önerilen kitaplar neredeyse birbirinin aynıdır. Deney yapmak amacıyla bunlar, kapaklarını değiştirerek piyasaya çıkarılsa çoğu okur bunu fark etmez.

A kitap eki diye B kitap eki verilse bu durum fark edilmeyecektir. Çünkü içerik çoğu kez birbirinden farklı değildir.

Okur anlamasa bile keramet bulur. Bir yazarı, bir edebiyat profesörü veya bütün kitap ekleri övüyorsa, kitapçıya gittiğinde kitapları başköşede duruyorsa, yazarın önünde 50 metre imza kuyruğu varsa sıradan bir okur tabii ki şöyle düşünür:

"Herhalde iyi yazıyor ki böyle! Bu kadar kişi bir şey söylüyorsa bir keramet vardır."

Okur, bu yazarın kitabını okuyup anlamazsa bunu kendi aptallığına ya da edebiyat bilmezliğine bağlayacaktır.

Okunanlar karşısında edilgen kalmamak ve okunanlar

tarafından fethedilmemek için çok basit ve pratik dört öneri uygulanmalıdır:

1-Kitap hipnozundan, kitabın kitap olmasından dolayı edindiği o auradan kurtulmak.

2-"Bu felsefenin ya da metnin önerisi ve mantıksal sonuçları nedir?" sorusunu sormak.

3-İkinci el araba alırken gösterilen şüpheciliği, beyninize bir kitabı ya da düşünceyi alırken de göstermek.

4- Aptal gibi görünmekten çekinmeden "bunun anlamı nedir?" ya da "bu metin ne diyor?" sorusunu her metin, her düşünce için sormak.

Kaynaklar

1- Gilles Deleuze, Spinoza üzerine On Bir Ders, Öteki Yayınevi, 2000, Sf 134

2- Yıldız Ecevit, Türk Romanında Postmodern Açılımlar, İletişim Yayınevi, S 169

3- https://en.wikipedia.org/wiki/Hasan_Ali_Topta%C5%9F (Erişim tarihi: 22.12.2019)

SERBEST UYDURMA TEKNİĞİ İLE ROMAN ANALİZİ YAPMAK

"...insan isterse, her zaman, her yerde, her şeyle her şey arasında bağlantılar bulur; dünya ansızın, her şeyin her şeye yollama yaptığı, her şeyin her şeyi açıkladığı bir akrabalıklar ağına dönüşür."

Umberto Eco

"Gregor Samsa bir sabah bunaltıcı düşlerden uyandığında, kendini yatağında dev bir böceğe dönüşmüş olarak buldu."

Kafka'nın Dönüşüm isimli kitabının çok bilinen bu ilk cümlesini; "Burada Kemalizm'in şapka ve harf devrimleri gibi tepeden inme devrimlerinin bireyde yarattığı gerilim anlatılmaktadır. Kemalist vesayetin Gregor Samsa'nın ruh hâlinde yarattığı kaos, romanda böcekleşme olarak vuku bulmuştur." şeklinde yorumlasaydım ne düşünürdünüz?

Böyle bir yorum için tek bir sözcük söylenebilir: UY-DUR-MA...

Hiçbir kanıtı yoktur, bir kahve fincanının içindeki şekillere bakıp yorum yapmak ne kadar doğru ise bu cümle de ancak o kadar doğru olabilir. Bu şaka olsun diye yapılırsa komik olabilir ancak bu mantıkla roman yorumlamaya kalktığımızda, bu tür "analiz"leri ciddi ciddi yazdığımızda, hele hele bunlarla kitap ya da tez yazdığımızda ortada ciddiye alınması gereken çok önemli bir sorun var demektir.

***

Fredric Jameson'a ait bir saptama vardır: "Üçüncü Dünya romanları birer ulusal politik alegori olarak okunabilir." Bu aşırı genellemeci görüş çok tartışmalıdır. Zamanında çok

tartışılmış olmakla birlikte konu, bu görüşün kendisi değildir.

Murat Belge ve öğrencileri, F. Jameson'un bu görüşünü temel alarak Yusuf Atılgan'ın Anayurt Oteli romanını incelemiş ve bunu "Zebercet'ten Cumhuriyet'e 'Anayurt Oteli'" adıyla kitaplaştırmıştır.

Bir romanı incelemenin birçok farklı şekli olabilir. Aynı roman, tarihin farklı dönemlerinde farklı şekillerde, farklı yöntemlerle yorumlanabilir. Ancak nasıl yorumlarsanız yorumlayın, yaptığınız yorumların dayanağı incelediğiniz roman olmalıdır. Hangi pencereden bakarsanız bakın, görüşlerinizin romandaki verilerle desteklenmesi gerekir. Kafanızda zaten ulaşmış olduğunuz sonuçları romana giydiremezsiniz. Romanda geçen olayları, kendi saplantılarınızı kanıtlamak için ilgili-ilgisiz kullanamazsınız.

Murat Belge ve öğrencilerinin Anayurt Oteli'ni inceledikleri bu kitapta yapılan tam da budur. Son derece keyfi yorumlar, akıl almaz bir şekilde okurun kafasına boca edilmektedir.

Bu kitapta öyle yorumlar vardır ki kahve falına bakan bir falcının yorumları bile bu yorumlardan çok daha kanıtlı, çok daha bilimseldir.

***

Kitaptan bazı örnekler verelim: Romanın kahramanı Zebercet, kedileri sevmez ve bir yerde kediye tekme atması şöyle yorumlanır; *"...uyarılmış olarak yatmaya giderken otelin kedisi bacağına sürtünür: bir tekme salladı ama tutturamadı'"*

Neden? Ne var kediye tekme atacak? O da bir sıcaklık istiyor, alt tarafı. Ama Türklerin hayvanlara karşı olduk-

ça yaygın sevgisizliğini, hoyratlığını görüyoruz. Kedilere tekme atma adeti var Zebercet'in."(1)

Zebercet sadece kedi sevmiyor olabilir mi? Sadece hayvan sevmiyor olabilir mi? Bu kitapta "Türklerin hayvansevmezliği" gibi bir yargıya varmak için başka hiçbir veri, kanıt ya da akıl yürütme yoktur. Kahramanın diğer bütün özellikleri kişiselken neden hayvan sevgisizliği birdenbire "Türkler hayvan sevmez" diye genellenir?

Bu bakış açısıyla; Suç ve Ceza'nın kahramanı Raskolnikof'un işlediği cinayet "Rus vahşeti" midir? Emma Bovary'nin kocasını aldatması "Fransız sadakatsizliği" midir? Moby Dick'in kahramanı Ahab'ın inatçılığı "Amerikan manyaklığı" mıdır? A.C. Doyle'un Sherlock Holmes'unun pipoyu sevmesi "İngilizlerin madde bağımlılığı"nın mı göstergesidir?

Belirli bir romandaki bir karakterin herhangi bir özelliği, başka hiçbir veriyle desteklenmeden nasıl bütün bir toplumun genel özelliği gibi kabul edilebilir?

Kitaptan devam edelim: *"Kitabın başında bir başka*

önemli simgeyle karşılaşıyoruz: Zebercet'in ilk tanıtıldığı bölümde yaşının otuz üç olduğu belirtiliyor. İsa da otuz üç yaşında çarmıha gerildiği için bu yaş akla hemen onu getiriyor. Ama özdeşleşme bununla sınırlı kalmıyor: 'O gece otelde ilçelerin birinde bir yakınlarının Ağırcezadaki duruşmasına gelmiş dört adam kalıyormuş; akşam yemeğinden dönünce sırayla Ahmet Efendi'nin elini sıkıp 'Ömrü uzun olsun' demişler'" (s. 13)

Yeni doğan İsa'yı üç kişi ziyarete gelir. Bunlar, Matta'da üç müneccim ("Magi"), Luka'da üç çobandır. Atılgan 'üç otel müşterisi' fazla mekanik olabileceği için 'dört kişi'yi daha uygun bulmuş olmalı. Ama yazarın aklında İsa simgesinin olduğu konusunda bir şüphe bırakmıyor."[2]

Yorumcunun aklında Zebercet ile İsa arasında bir paralellik kurmak var ama ziyaretçi sayısı buna uymuyor. İsa'ya gelen ziyaretçi sayısı üç, otele gelen ziyaretçi sayısı ise dörttür. Bu uyumsuzluk onlar için hiç sorun değil; kafalarındaki şablonu olguya giydirmekte hiçbir sakınca görmüyorlar. Siz illa İsa ile özdeşleştirmek istiyorsanız olguların buna uymamasının hiçbir önemi yok. Açıklama sadece şu:

"Atılgan 'üç otel müşterisi' fazla mekanik olabileceği için 'dört kişi'yi daha uygun bulmuş olmalı."

Üç otel müşterisi "mekanik" de dört otel müşterisi niye "mekanik" değil? Bu mantıkla dört yerine altı veya dokuz ziyaretçi gelseydi yine bu açıklama yapılabilirdi:

"Atılgan 'üç otel müşterisi' fazla mekanik olabileceği için 'altı kişi'yi daha uygun bulmuş olmalı." "

Atılgan 'üç otel müşterisi' fazla mekanik olabileceği için 'dokuz kişi'yi daha uygun bulmuş olmalı."

Bu bir "yorumlama" değil tam tamına "kafadan uydurma"dır. Murat Belge ve öğrencileri yazar ve olur. Yapılan yorumun da hiçbir kanıtı yoktur. Hiçbir kanıt olması gerekmez, kanıtlama dertleri de yoktur. Kitap baştan sona böyle "uydurmalar"la doludur.

Kitabın kahramanı Zebercet ortalıkçı kadını öldürür. Bu cinayet Murat Belge ve öğrencileri tarafından şöyle yorumlanmaktadır:

"Evet, Zebercet'in bir babası var, ama bu kişi 'baba' işlevini görmeye yeterli değil. Zebercet'in babası Ahmet Efendi, daha çok, ilgisiz bir anneye, dolayısıyla da 'Ortalıkçı Kadın'a benzemektedir. Önceki bölümün dipnotunda belirttiğimiz gibi, Ortalıkçı Kadın'ı boğan Zebercet, ilgisiz bir anne olan babasından intikamını almaktadır."[3]

Yorumcu, bu cinayeti meşhur "baba katli" klişesine benzetmek istemektedir. Ama Zebercet bir erkeği değil, bir kadını öldürmüştür. Olsun! Kafanızda söylemek istediğiniz şey varsa, olguyu ona uydurursunuz! Uysa da uymasa da!

Yine kitaptan bir bölüm:

"Kendini sımsıkı saran ipleri koparmak için Zebercet kaslarını gerdiği anda, havadan bir eşekarısı vınlamasıyla yüzüne saldırı[r] kedi".[s. 93] *'Kedi/Vicdan'ın bu saldırışı, ister istemez İstiklal Marşı'nın şu dizelerini akıllara getirir:*

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı,

Düşün altında binlerce kefensiz yatanı,

Sen şehit oğlusun, incitme yazıktır atanı,"[4]

Şaka değil, ciddi ciddi yazmaktadır. Kedinin Zebercet'e saldırmasıyla İstiklal Marşı ve bu dizelerin ne ilgisi vardır? Kahve falındaki at ya da kuş şeklinin hayatımızla ne kadar

ilgisi varsa bunların da o kadar ilgisi vardır. İlgisi olması gerekmiyor, istediğiniz her şeyi her şey ile ilişkilendirebilirsiniz.

B. Sadık Albayrak, "Kir Teorisi" isimli kitabında yer alan ilgili yazısında bu türden keyfi yorumlamaları "rüya tabirciliği" olarak tanımlar.[5]

Kitap boyunca saplantılı bir Cumhuriyet düşmanlığı ile romandaki olaylar, son derece zorlama yorumlarla Cumhuriyeti aşağılamak için kullanılmaktadır.

"Diğer yandan, her şeye rağmen Anayurt işgalcilerden kurtarılmıştır fakat gelip geçiciliğiyle giren çıkanı çok da belli olmayan, Genelev çağrışımı da yapan Otelle birlikte anılması ülkenin kendi vatandaşlarına vatanlık - yurtluk yapamadığı anlamına da imkân sağlar."[6]

Burada "Anayurt-Genelev" benzeşimi hakkında fazla yoruma gerek yok. Cumhuriyete karşı saplantı derecesinde bir düşmanlık, bu ve benzeri birçok öznel yorum kitap boyunca birçok kez tekrarlanır.

Bu derece keyfi, bu derece kanıtsız incelenen, kafada en baştan oluşturulmuş bir yargının ilgili-ilgisiz giydirildiği başka bir "inceleme" daha var mıdır?

Evet vardır! Vardır ve orada da Murat Belge'nin imzası bulunmaktadır! Murat Belge'nin yorumlarıyla yine sadece Murat Belge'nin yorumları yarışmaktadır!

Murat Belge'nin danışmanı olduğu "Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 'Abdullah Efendi'nin Rüyaları' Hikayesinde 'Ulusal Alegori'" başlıklı tezde de benzeri bir keyfilik görülmektedir.

Tanpınar'ın öyküsünde bir lokantada fiziksel olarak güzel olmakla birlikte davranışları uyumsuz sarışın bir kadın

EMİNE AYHAN
109667007

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Prof. Dr. MURAT BELGE
2011

vardır. Bu kadının durumuna şöyle bir yorum getirilmiştir:

"Lokantadaki sarışın kadın ilk bakışta fiziksel güzelliği ve hareketlerinin zarif uyumuyla dikkat çeker. Fakat daha dikkatli bir bakış, uyum içinde görünendeki bozukluğu, eksikliği ve (her zaman biçimsizliği olmasa da) biçimlenmemişliği yahut biçim ile kaos arasındaki kararsız geçişi Abdullah Efendi'nin gözü önüne serer... Tanpınar metinlerindeki fiziksel başkalaşım izleği de, görünüşteki biçim(lilik) ve uyumun ardındaki gerçek biçimsizlik ve kaosa dikkat çekmesi bakımından alegorinin çoklu çağrışım üretme potansiyeline uygun biçimde bir dizi eleştirel içerimi akla getirir: Cumhuriyetin hâkim ideolojik söyleminde cisimleşen ve bir birlik, bütünlük, düzen biçimi olarak dayatılan etnik merkezli ulus gerçekte bu biçime bir türlü sokulamayan, dikiş tutmaz etnik unsurların —bozucu tehdidi altındadır."[7]

"Abdullah Efendi hikâye boyunca bir dizi açık ve kapalı mekânda bulunur. Bu mekânların hepsini ortaklaştıran nokta, duyduğu sıkışmışlık ve kapatılmış hissidir. Tanpınar'ın

kurmaca eserlerinin çoğunda mükerrer biçimde karşımıza çıkan kapatılmışlık, hapsolma, sıkışmışlık izleği genel olarak Türkiye'nin iç politikaya gömülmüş halini, dışarıya karşı teyakkuz durumunun -içeridekilere hissettirdiği- mahpusluk duygusunu alegorikleştirme işlevi görür."[8]

Açık ve kapalı mekânlar ve onların oluşturduğu sıkışmışlık hissi neden "Türkiye'nin içerdekilere hissettirdiği mahpusluk duygusu"nu çağrıştırır? Bu yorum neye dayanır? Hiçbir açıklaması yoktur. Tamamen keyfi bir yorumdur. Murat Belge ve tez öğrencisi bu parçayı "stadyumlardaki açık ve kapalı tribün ve passolig alegorisi" diye de yorumlayabilirdi.

Belki de Abdullah Efendi'nin bu sıkışmışlık hissi, "Beylikdüzü metrobüsüne binmek isteyen bir yolcunun metrobüse bindikten sonra hissettiği duyguların alegorisi"dir!

Belki de Abdullah Efendi'nin bu sıkışmışlık hissi, "LCD televizyonun kumandasının açma-kapama düğmesinin", "ABD ile Meksika arasında zaman zaman kapanan sınır kapısının politik alegorisi" de olabilir! Abdullah Efendi'nin bu sıkışmışlık hissi "bizim mahallede gece 12'de kapanan ve sabah 7'de tekrar açılan bakkalın", "... her haziranda kapanıp eylülde tekrar açılan okulların", " yoğun bakımda bilinci zaman zaman kapanıp tekrar açılan 85 yaşındaki dedemin" alegorisi bile olabilir!

Murat Belge ve öğrencisinin bu yorumu ile yukarıdaki fantastik cümlelerin mantık değeri ya da kanıt gücü birbirinden farksızdır.

***

"Abdullah Efendi'nin içmek için yanıp tutuştuğu suya estetik bir nesne, bir oyuncak muamelesi yapan bu hasta

çocuk, zamansal akıştan kopmuş maziyi hayati bir işlev için hatırlamak, oluşa katarak hayatı onunla beslemek yerine, onu donmuş bir imgeye hapseden Türkiye modernleşmesinin bir alegorisi gibi görünmektedir. Bir başka ifadeyle, Abdullah Efendi ile su arasında engel oluşturan çocuğu, şimdi ile mazinin buluşmasını engelleyen erken Cumhuriyet döneminin tasfiyeci siyasi tutumuyla yan yana düşünmek mümkündür."(9)

Öyküde masada bir sürahi su vardır, bir çocuk Abdullah Efendi'nin bu suyu içmesini istememektedir. Bu sahne, metinde "*Türk modernleşmesinin olumsuz hâli, erken Cumhuriyet döneminin tasfiyeci siyasal tutumu*" olarak yorumlanır.

Bu yorumu destekleyen bir gram kanıt, herhangi bir akıl yürütme, en küçük bir argüman vs. hiçbir şey yoktur. Bu ifadeleri inandırıcı bulmayanlar isterlerse bağlantısı verilen tezi de okuyabilir.

Bu yorumun TEK KANITI KENDİSİDİR!

Bu metindeki "Türk modernleşmesi" ifadesini çıkarıp yerine: "Alman modernleşmesi" , "Japon gericileşmesi" "Anadolu Selçuklu yayılmacılığı" ya da "Sümer çağdaşlaşmacılığı" yazsanız da bu metinde hiçbir şey değişmezdi.

"Bütün bu kalabalık, değişmiş, hüviyetini kaybetmiş vücutların doymak bilmez iştahlarıyla birbirleriyle birleşiyor, kenetleniyor, halkalanıyor, birbiri içinde kayboluyor, birbirinden doğuyor, elle tutulacak kadar kesif bir homurtu içinde ölüp diriliyorlardı [...]Korkunç ferdi hazların iştahıyla yanıp tutuşan garip mahluklarıyla rastgele bir araya toplanmış olan bu nizamsız kalabalık, Tanzimat ve bilhassa Cumhuriyet sonrasının cemaatlik bilincini yitirmiş, ortaklaştırıcı değerlerden yoksun toplumunun bir alegorisi gibidir."(10)

Bu nizamsız kalabalık niçin "Tanzimat" ve "BİLHAS-

SA CUMHURİYET SONRASI cemaatlik bilincini yitirmiş, ortaklaştırıcı değerlerden yoksun toplumun" alegorisidir?

Zincirlikuyu Metrobüs Durağı'ndaki kalabalığın alegorisi de olabilir. De Gaulle'ün cenazesindeki kalabalığın alegorisi de olabilir. Fenerbahçe-Çaykur Rizespor maçındaki seyircinin alegorisi de olabilir. İspanya'da boğa güreşi izleyicilerinin alegorisi? Hacı Kamil Dursun İlköğretim Okulu'nda son ders zili çaldıktan 45 saniye sonraki öğrenci kalabalığının alegorisi olmasın sakın?

Bu cümlelerle, metindeki cümleler keyfilik bakımından birbirinden farklı mıdır?

"Tanpınar metinlerinde alegori hem Cumhuriyet projesinin toplumsal varlığın şimdisinde yarattığı tahribatı tarihsel bir hattan eleştirmek gibi negatif, hem de söz konusu projenin reddettiği geçmişi makbul yanlarıyla bugüne taşımak gibi pozitif bir işlev görmektedir."[11]

Konu ne olursa olsun ve ne kadar alakasız olursa olsun, sözü cumhuriyete getirip mutlaka bir laf sokmak, Murat Belge metinlerinin alametifarikasıdır. Bu olmadan o metin eksik kalır.

Bu mantıkla herhangi bir metni keyfinize göre istediğiniz gibi yorumlayabilirsiniz. Her kitabı ilgili ilgisiz cumhuriyete ve Kemalizme bağlayabilirsiniz.

Örneğin: Raskolnikof çatırdayan merdivenden ağır ağır çıktı.

Yorumumuz: "Burada çatırdayan merdiven, Kemalist ilerleme düşüncesinin toplumda yarattığı tahribatı simgelemektedir!"

Proust'un Yitik Zamanın İzinde romanında, Marcel bir

madleni çaya batırdı.

Yorumumuz: "Burada çay dünyayı, madlen ise Kemalist Cumhuriyet'i temsil eder. Madlenin çayın içinde erimesi, modernleşme paradigmasıyla dünyaya açılan Kemalizmin başarısızlığını ve ideolojisinin toplumda eridiğine göndermedir!"

-Anna Karenina romanın sonunda trenin önüne atlayarak intihar etti.

Yorumumuz: Raylar Kemalist devlet ile vatandaş arasındaki mesafeyi temsil eder. Kilometrelerce paralel seyretmelerine rağmen arada hep bir mesafe vardır ve bir türlü kesişmez. Kemalist bürokrasi ile halk arasında daima bir metal soğukluğu vardır.

Kanıt?

Serbest Uydurma Tekniği: "Kahve falında at görmek, murattır." / "Kahve falında kuş görmek, hayırlı bir haber alacaksın demektir."

Bu yorumlar ne kadar "bilimsel", ne kadar "kanıtlı", ne kadar "nesnel" ise Anayurt Oteli için yukarıda yapılan yorumlar ve Abdullah Efendi'nin Rüyası üzerine yazılmış bu tezdeki iddialar da o kadar "bilimsel", "kanıtlı" ve "nesnel"dir.

Kahve fincanı içindeki telvenin şekli ne kadar at, ne kadar antilop, ne kadar köpek, ne kadar keçiyse yukarıdaki alıntıların söyledikleri de o kadar geçerlidir.

Ortada bir kanıt, bir kanıtlama derdi, bir akıl yürütme, yorumları destekleyecek herhangi bir malzeme yoksa, söylediklerinizin yazdıklarınızın kahve falından zerrece farkı yoktur. Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi bu yorumlar metin incelemesi, roman değerlendirmesi değil "serbest uydurma tekniği" ile yazılmış kahve falcılığıdır.

Bu mantıkla herhangi bir metin hakkında aklınıza gelebilecek her yorumu yapabilirsiniz. Serbest uydurma tekniği, bir roman inceleme yöntemi değil ancak bir "ahmaklaştırma yöntemi" olabilir.

Kaynaklar

1- Zebercet'ten Cumhuriyet'e "Anayurt Oteli" , Nergis Öztürk, Necdet Berk Özler, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2015, İstanbul, sf *12.*

2- Age sf 53.

3- Age sf 90

4- Age sf 87.

5- Yalçın Küçük, B. Sadık Albayrak, Taylan Kara, Kir Teorisi, sf 324, Doğu Kitabevi, 2018, İstanbul.

6- Age sf 114.

7- Emine Ayhan, Tez Danışmanı: Prof. Dr. Murat Belge, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Abdullah Efendi'nin Rüyaları" Hikâyesinde "Ulusal Alegori", İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karşılaştırmalı Edebiyat Yüksek Lisans Programı, 2011, İstanbul. Sf 67

8- Age Sf 68.

9- Age Sf 86.

10- Age Sf 83.

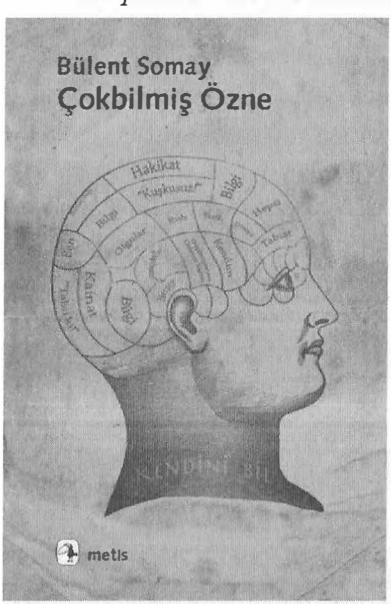
11- Age Sf 89.

SERBEST UYDURMA TEKNİĞİ İLE TARİH ANALİZİ YAPMAK

Ahmaklaştırma ile uydurma birçok yerde yan yana, omuz omuza, sırt sırta yürür. Buna verilebilecek en iyi örneklerden biri Bülent Somay'ın "*Çokbilmiş Özne*" adlı kitabıdır. B. Somay, bu kitapta Cumhuriyet tarihi başta olmak üzere birçok tarihi olguyu, kafasındaki üç beş kavram ile açıklamaktadır. Açıklamakta mıdır peki? Bunun ne önemi var ki? Açıklama diye bir derdi yoktur.

Kural çok basittir: Eğer kafanızdaki kavram olguya uymuyorsa, olguyu kavrama uydurun...

Kitaptan bazı örnekler verelim:

"Yekpare devlette kendi Oidipal korkularının yansımalarını bulan Batı Asya (ve onların etkisi altındaki Balkan ve Doğu Avrupa) toplumlarında isyancı genç kuşakların vatanseverlikleri, devlet iktidarına olan kontrolsüz tutkuları ve şiddete başvurma konusundaki gönüllülükleri, bu korkunun 'yabancı düşmanlığı' şeklinde ifade edilen baba nefreti ve bununla atbaşı giden 'baba yalakalığı' arasında yarattığı ikircikli konumdan kaynaklanır."[1]

"Batı Asya toplumlarının (esas olarak Rusya ve Türkiye) devlet ile ilişkisi, başlangıçta da anlatmaya çalıştığım gibi, son derece Oidipal bir ilişki."[2]

"Batı Asya'da ise devlet, iyi devlet/kötü devlet, anne devlet/baba devlet, eril devlet/dişil devlet diye, muhayyel olarak, ahlaki

terimlerle bölünüyor. Bu da devletle karşı karşıya kalındığında bireylerde nevrotik ikircikli tutumlara, giderek psikotik bölünmelere yol açıyor."[3]

"Hamlet'in iyi baba ile kötü babayı ayrıştırarak nevrozdan psikoza transfer etmesi gibi, '60'lar ve '70'ler kuşakları da devleti 'iyi/kötü', 'anne/baba' ve 'dişil/eril' olarak parçalayarak benzer bir psikotik sürece girdiler. 'Ana' devleti var olan hâkim ve yönetici sınıfların elinden kurtarma macerasına girerken, meşruiyetlerini tıpkı Hamlet gibi, ölü/iyi babanın hayaletinden aldılar."[4]

Bu alıntılarda bir tek tarihsel çözümleme yoktur. Ele aldığı ve yargıda bulunduğu toplumlarla ilgili bir satır bilgi yoktur. Ulaştığı sonuçlarla ilgili bir tek somut kanıt yoktur.

Yazarın kafasında bir kavram seti vardır:

Oidipal çelişki, baba nefreti, nevroz, psikoz vs.

Kafada "ulaşılması gereken ve zaten en baştan ulaşılmış bir sonuç" vardır ve yazar kafasındaki modellemeleri olgulara giydirerek kendince derin çözümlemeler yapmaktadır.

"Toplumların Oidipal takıntısı" ne demektir?

"Batı Asya Toplumları" diyerek tek bir torbaya doldurduğu toplam, nereden baksanız birbirinden farklı kültürleri ve tarihleri olan onlarca halktan ve 400 milyonun üzerinde insandan oluşmaktadır. Bu toplumların hepsini, kafasındaki tek bir kavramla açıklamaktadır: Oidipal ilişki...

Bülent Somay, üç beş Freud klişesiyle bütün bir Cumhuriyet tarihini ve Batı Asya toplumlarının tarihini çözmüştür! Burada, Türkiye Cumhuriyeti'ni çıkartıp yerine Roma İmparatorluğu, Fransız Devrimi, İnka Medeniyeti'ni de koyabilirsiniz, hiç fark etmez; mantık düzeneği aynıdır.

Bu keyfiyet ve özgüvenle yazarın bilmeyeceği ne olabilir ki!

Kitabın adı tam da yazarı açıklamaktadır: **Çokbilmiş Özne...**

B. Somay'ın bu yazdıkları en iyimser bakışla kanıtsız ve uydurmadır. B. Somay aklına geleni kâğıda dökmüştür. Yazarın hiçbir kanıt gösterme ya da olguya dayanma derdi yoktur.

Bu kitabın uzun uzun incelemesi yapılmayacaktır, konuyu aydınlatmak için sadece çok kısa bir örnek daha verelim. Aşağıdaki alıntıda uydurmanın üzerine cehalet de biner:

"Ne yazık ki Batı Asya toplumlarının tarihi, yekpare toplum/devlet yapısı, bütün değişim süreçlerini Oidipal bir çelişkiye kilitlemiştir. O yüzden de bu toplumların devrimci kuşakları, değişim mücadelelerini asla 'özgürlük' talebi çevresinde kurmazlar. Rusya ve Osmanlı örneklerinde, ikisi de Fransız Devrimi'nden esinlenen bu iki ülkenin devrimci kuşakları iki yüzyıl boyunca 'Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik' sloganının son iki talebini almış, ama ilk talebi kah 'Cumhuriyet'le, kah 'Adalet'le, kah 'Bağımsızlık'la ikame etmişlerdir. 'Özgürlük!' diye bağırmaya dilleri dönmemiştir bir türlü."[5]

B. Somay'ın iddiasına göre Rusya ve Osmanlı devrimcileri, 200 yıl boyunca Fransız ihtilalinin sloganı olan "Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik" sloganlarının diğer ikisini alırken "Özgürlük" sloganını almamış, bu sloganı başka sloganlarla ikame etmiştir. Yazara göre Osmanlı ve Rus devrimcilerinin dilleri "Özgürlük!" diye bağırmaya bir türlü dönmemiştir.

İnsanın böylesine açık bir tarih bilgisizliği edinmesi için gerçekten çok uğraşması gerekir. Bu bilgisizlik sıradan bir bilgisizlik değil edinilmiş bir bilgisizliktir.

Yazar çok basit bir araştırmaya girmiş olsaydı, böylesine gerçeğe aykırı iddialarda bulunamazdı. Bu analiz tamamen yanlıştır, uydurmadır, tarihi olgularla asla uyuşmayan keyfi bir saptamadır.

Çok basit bir soru soralım: İttihat ve Terakki Partisi'nin meşhur sloganı nedir?

Yanıt: **Hürriyet, Müsavat, Adalet, Uhuvvet...**

Bugün kullandığımız şekliyle: Özgürlük, Eşitlik, Adalet, Kardeşlik...

1908 seçimlerinde İttihat ve Terakki'nin sloganı "yaşasın hürriyet, yaşasın millet, yaşasın vatan" olmuştur.[6] B. Somay çok değil iki dakika araştırsaydı 1908 Temmuzunda 2. Abdülhamit tahttan indirildiğinde meydanlardaki kitlenin şu sloganla yürüdüğünü bilirdi:

"Kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet!"[7]

Aşağıdaki fotoğraf İstanbul'daki 1908 kutlamalarından. Pankartlarda Osmanlı Türkçesi ve Ermenice şunlar yazmaktadır:

AZADUTYUN-HÜRRİYET, HAVASARUTYUN-UHUVVET, ARTARUTYUN-ADALET...

Meşrutiyet'in ilan edilmesinden sonra Resneli Niyazi Bey Selanik'te "hürriyet kahramanı" olarak karşılanmıştır.[8]

Resneli Niyazi'nin, dağda bulunduğu sırada evcilleştirdiği geyik, bir hürriyet sem-

bolü kabul edilmiş ve "**gazal-i hürriyet**" olarak tanınmıştır.[9]

1917 Ekim Devrimi'nin temel sloganı **"ekmek, barış, özgürlük"** idi.

Sayısız örnek vermek ve verilen örnekleri uzatmak mümkündür ancak buna gerek yoktur.

Bu yazdıklarım herkesin her yerde bulabileceği en basit düzeyde bilgiler, malumun ilamıdır.

Bu yazılanlar herkesin bildiği, B. Somay'ın bilmediği, biliyorsa da umursamadığı somut olgulardır.

Bülent Somay uydurmaktadır.

B. Somay'ın kitabında Osmanlı ve Rus devrimcileri için yazdığı *"'Özgürlük!' diye bağırmaya dilleri dönmemiştir bir türlü."* yorumu açıkça bir palavradır.

İnsan tarih bilgisinden bu derece uzakken şu satırları böylesine büyük bir özgüvenle nasıl yazabilir? Böylesine keskin ve kendinden emin yargıları büyük bir özgüvenle yazarken yazdığı şeyle ilgili hiç mi bilgi sahibi olmaz?

Ahmaklaştırıcı metinlerde en sık rastlanan özelliklerden biridir: Sınırsız özgüven...

Bir önyargı denemesi

Bir insan size toplumsal olayları psikolojinin düzenekleri/modellemeleri ile anlatıyorsa karşınızda bir uydurukçunun olma olasılığı %90'dır.

Toplumsal olayları ya da tarihi psikolojinin kavram, düzenek ya da modellemeleriyle açıklama eğilimleri kendi

başına zaten son derece sorunlu yöntemlerdir. Üzerine yukarıda örneklerini gördüğünüz maddi yanlışlıklar ve keyfiyet yığınını da eklediğinizde bu tür bir tarih analizine uygun sadece bir isim olabilir:

Serbest uydurma tekniği...

Kaynaklar:

1- Bülent Somay, Çok Bilmiş Özne, Sf 111, Metis Yayınları, 2008, İstanbul.

2- Age sf 103.

3- Age Sf 104.

4- Age Sf 97.

5- Age Sf 112.

6- Kâzım Nami Duru, İttihat ve Terakki Hatıralarım, İstanbul, 1957.

https://bianet.org/bianet/siyaset/12225-1908de-secim-propagandasi (Erişim tarihi: 22.12.2019)

7- http://www.zindekuvvet.com/1908-devrimi-ozgurluk-esitlik-kardeslik-ve-adalet/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)

8- https://www.wikizeroo.org/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvUmVzbmVsaV9OaXlhemlfQmV5 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

9- http://web.archive.org/web/20150831205839/http://www.zaman.com.tr:80/yazarlar/besir-ayvazoglu/geyik-muhabbeti_2163325.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

SERBEST UYDURMA TEKNİĞİ İLE FİLM ANALİZİ YAPMAK

"Elinizde sadece çekiç varsa, bütün sorunları çivi olarak görürsünüz."

H. Maslow

Türkiye'de, son derece dar bir kavram seti ile "evrenin bütün sırları"nı çözmek bir entelektüel rutini hâline gelmiştir.

Bu konuda verilebilecek bir örnek Uğur Kutay'ın Andrei'in Bakışı adlı kitabıdır. 604 sayfalık kitapta, Sovyet yönetmen Andrei Tarkovsky'nin yedi filmi incelenir. Bu filmler incelenirken kullanılan kavramlar bir elin parmaklarını bile geçmez ve bu filmlerdeki her şey bu kavramlarla açıklanır. Oedipius kompleksi, fallus, vajina, eril, dişil, ana rahmi vs... Filmlerde ne olursa olsun yorumlanırken mutlaka bu kavramlar giydirilmektedir.

Kitaptan bazı örnekler verelim:

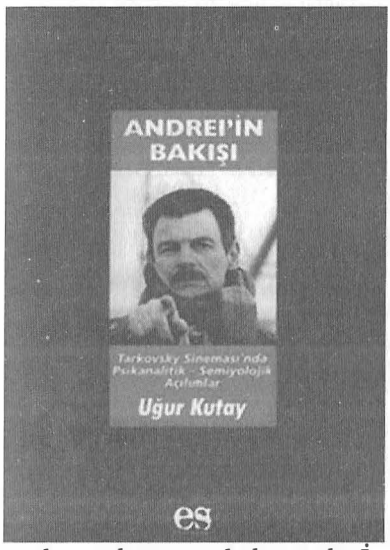
"*Filmleri çözümlerken karşıma çıkan yönetmenin yoğun ödipal takıntısı ve bununla bağlantılı olarak yaşadığı anlaşılan negatif ödipal çözülme, beni Tarkovsky'nin biseksüel olduğu bilgisine götürdü.*"(1)

"Solaris, tümüyle sularla kaplı bir 'okyanus gezegen'dir. Bu haliyle doğurgan bir dişil karakter olduğunu ve sembolik olarak anneye denk düştüğünü söyleyebiliriz. Gezegenin üstünde kurulmuş olan uzay istasyonu hem dış görünüşüyle hem de tümüyle yuvarlak tasarlanmış ve bir halka olarak merkezi saran koridorlarıyla dişil genital organlara benzer bir karaktere sahiptir."(2)

"*Bu iki çekimde gördüğümüz aynı zamanda tehlikeli bir fallus göndermesi de içeren sembolik bir rahimdir; öncelikle*

fallus (baba) tehdit etmekte, rahimse (anne) artık dönülebilecek bir yer olmaktan çıkmaktadır."[3]

"Kuyu, anne'nin vajinasından rahmine uzanan yol; kuyunun dibi ise rahimdir. Kuyunun içinde aşağı – yukarı hareket eden kova, baba'nın penisini simgelemektedir. Görüldüğü gibi burada kova hem simgesel konumlanışı hem de uygulanan çekim tekniğiyle fallik bir simge olarak anlam bulur. Düşün sonunda suyun fışkırması ise ejekülasyona, yani bir erkeğin cinsel boşalmasına gönderme yapmaktadır. Biraz daha derine inelim: Öncelikle düş, baba penisi / iktidarından korkan, pozitif ödipus karmaşasını henüz çözmemiş bir insanı işaret etmektedir."[4]

"Teğmenin sağ elinde tuttuğu fallik simge olarak meşalenin – hem de ejekülasyona gönderme yaparcasına yanan bir meşaledir bu – fallik bir simge olarak kovaya örtüşmesiyle, izdüşümsel düzeyde İvan'ın cepheye ikinci gidişinden hemen önce açıklığa kavuşacak."[5]

"Loş ışıklı kuyunun diyagonal görüntüsü yine vajinanın dış görünümünü çağrıştırır. Kadrajın tam ortasında kuyunun dibindeki su ve suyun yüzeyinde anne ile oğulun yansıması görülür. Bu şu amniyogenez sıvısına gönderme yapar."[6]

Loş ışıklı kuyunun diyagonal görüntüsü niye vajinayı değil de mesela yemek borusunu çağrıştırmasın? Kuyunun dibindeki su niçin amniyogenez sıvısı da mide suyu değildir?

Bunlarla ilgili hiçbir akıl yürütme yoktur, sadece keyfi bir yorumlama vardır.

"*Yelpazelerden sağdaki, bir orak gibi görünmektedir. Burada yelpazelerin yine ikinci rüyada daha belirgin biçimde ortaya çıkacak tehlike içinde fallusa gönderme yaptığını hemen belirtelim.*"[7]

"*Bu, filmdeki ilk kuyu ve ilk ana rahmi imgesidir. Sinematografik imgelemde kuyular, tüneller, kubbeler ve benzeri kapalı mekânların kullanımı ana rahmi ve dölyoluna denk düşer.*"[8]

Fallik yönü ağır basan "kara mızraklar."[9]

"Çünkü ağaç, burada aynı zamanda bir fallik simge olarak yer alır... Aslında ağaç, androjen yani çift cinsiyetli bir varlık olarak nitelenir: Dik gövdesiyle güç ve enerji öğesi olarak falliktir (eril); meyve verdiği, kuşları barındırdığı yani doğurgan ve koruyucu olduğu içinse vajinal (dişil) bir karakteri vardır."[10]

Oedipus, fallus, ana rahmi vs... Kitap tıka basa bu kavramlarla dolu ve filmlerdeki her sahne, her olay uysa da uymasa da bu kavramlarla açıklanır. Bu sözcükler olmasaydı 604 sayfalık bu kitap yazılamazdı.

Görüldüğü gibi her şey kolayca çözülmüştür ve son derece basittir:

Bütün direkler, kalemler, ağaçlar ya da sivri şeyler penis, bütün çukurlar, kuyular, delikler vajina...

Hiçbir kanıt gösterme, ikna etme ya da mantıksal tutarlılık derdi yoktur. Sadece bu psikanalitik kavramları film sahnelerine giydirme çabası vardır.

Yazar, Tarkovski'nin filmlerinden yola çıkarak yönetmenin biseksüel olduğunu iddia eder. Bunu nereden çıkarıyor/uyduruyor diye sormayın, bu konuda söylenen tek şey *"yoğun ödipal takıntısı ve bununla bağlantılı olarak yaşadığı anlaşılan negatif ödipal çözülme"* ifadesi...

Bu cümlede "biseksüel" yerine "fetişist", "mazoşist", "araknofobik" ya da "iktidarsız" da yazabilirsiniz; "biseksüel" ne kadar "kanıtlı!" ise bunlar da o kadar "kanıtlı"dır. Bu yorumda en küçük bir kanıtlama ya da bağlantı kurma kaygısı yoktur.

Bu cümleyi şöyle de yazabilirsiniz:

- "Filmleri çözümlerken karşıma çıkan yönetmenin yoğun ödipal takıntısı ve bununla bağlantılı olarak yaşadığı anlaşılan negatif ödipal çözülme, beni Tarkovsky'nin **Malatyalı** olduğu bilgisine götürdü."

- "Filmleri çözümlerken karşıma çıkan yönetmenin yoğun ödipal takıntısı ve bununla bağlantılı olarak yaşadığı anlaşılan negatif ödipal çözülme, beni Tarkovsky'nin **okey oynamayı sevdiği** bilgisine götürdü."

"Filmleri çözümlerken karşıma çıkan yönetmenin yoğun ödipal takıntısı ve bununla bağlantılı olarak yaşadığı anlaşılan negatif ödipal çözülme, beni Tarkovsky'nin **vejeteryan** olduğu bilgisine götürdü."

Serbest uydurma tekniği ile yapamayacağınız şey yoktur. Deneyin siz de göreceksiniz.

Kaynaklar

1- Uğur Kutay, Andrei'in Bakışı, Es yayınları, sf 8, 2005.
2- Age 216.
3- Age 61.
4- Age 55.
5- Age 56.
6- Age 54.
7- Age 49.
8- Age 47.
9- Age 60.
10- Age 46.

POSTMODERN FELSEFENİN TOPLUMA NE ZARARI OLMUŞTUR?

"Hiçbir sistem, insanı, 'düşüncede silahsızlandırmaya' uğratmadıkça yenemez.

Hikmet Kıvılcımlı

Orta Çağ'da din her şeye egemendir, özerk ve kaderini kendi belirleyen bir birey olarak insan yoktur. Orta Çağ'da insan yüzyıllarca tanrının karşısında edilgen bir konumda var olmuştur. Orta Çağ felsefesinin merkezinde din vardır ve bu felsefenin temel sorunu olayların/kavramların dinle olan ilişkisinden ibarettir. Orta Çağ'da bilgi sahibi olan kişilerin ezici çoğunluğu rahiptir.

Orta Çağ'da insan kaderinin efendisi değildir. Düşüncenin ortasında yer alan şey tanrıdır. Felsefe, dinin hizmetçisidir.

Her tarihsel ya da zihinsel devrim, her şeyden önce toplumun tutamak noktalarını, düşüncenin merkezini, Arşimet noktalarını değiştirir. Orta Çağ'da bu merkez "tanrı kavramı"dır; her şey bu kavramın etrafında döner. Aydınlanma ile tanrı kavramı yerine özne-insan kavramı konmuştur.

15-16. yüzyıldan itibaren insan bir özne olarak sahneye çıkar.

Aydınlanmayla birlikte insan artık bir öznedir; tarihin etken gücü olarak kendi kaderini değiştirebilir. İnsan, kendini merkeze alarak dünyayı iyimser bir bakışla yorumlar ve değiştirir.

Aydınlanma şunu der: İnsan tarihin edilgen bir parçası değildir; insanlar nedensel zincirlere kendini bırakarak sürüklenip gitmezler, bu nedensel zincirlere NEDEN OLURLAR, ONU BAŞLATIRLAR. İnsan, hayatı belirler; sorumludur ve

yaşamı üzerinde denetimi vardır.

Bütün o büyük buluşlar, fizikteki gelişmeler, teknolojinin gelişimi, doğa bilimlerindeki gelişmeler bu anlatılan paradigma değişiminden çıkmıştır. Roman da bireyle ortaya çıkmış, insanın yükselmesiyle yükselmiş, insanın çöküşüyle de daralmış ve krize girmiştir.

Bu dönemin özelliklerini kabaca şöyle sıralayabiliriz:

- İnsana olan inanç

- İnsanın merkeze konması

- İnsanın bir özne olarak tarihte yer alması ve kaderini değiştirebileceğine olan inanç

- Geleceğe dair iyimserlik

- Evrene, doğaya, insana ve kendisine karşı bütünlüklü ve sistematik bakış

- Bilimsel düşünce yöntemi

- Tarihin öngörülebilir ve müdahale edilebilir bir süreç olduğu inancı.

Çok kaba da olsa Aydınlanmanın somut bir çerçevesi çizilmiş oldu.

Edebiyattaki bütün o klasikler, Balzac'lar, Dostoyevski'ler, Tolstoy'lar, Üç İstanbul'lar bu genel çerçevenin içinde kendisine bir yer bulur. Bu romanlarda nedensellik içeren, tutarlı ve de BÜTÜNLÜKLÜ bir dünya bakışı vardır.

Bu insanın yükselişidir. Tarihte insan yükseldikçe roman da yükselmiştir.

Postmodern düşünce bütün bu başlıklara saldırır ve onları reddeder.

Postmodern felsefenin saldırısına uğrayan en önemli kavramların "bilgi teorisi", "nesnel gerçeklik", "akıl", "evrensellik", "bütünlük", "özne" olması tesadüf değildir.

Postmodern felsefe:

- Akıl karşıtıdır.

- Aydınlanma karşıtıdır.

- İnsanı tarihin öznesi olmaktan çıkartır.

- Bilimsel düşünce yöntemini tahakkümcü bir yöntem olarak görür.

- Bilgiler arasındaki hiyerarşiyi reddeder, kişiden kişiye bilginin doğruluk derecesinin değişebileceğini iddia eder. Göreceliği saplantılı bir şekilde dogmatikleştirir.

- Postmodern felsefe, nesnel gerçeklik diye bir şeyin olmadığını, gerçekliğin bir "söylem", bir "kurgu", "insan aklının ürünü" olduğunu iddia eder. Postmodernizm nesnel gerçekliği reddeder.

Bunlardan üç başlık, üzerinde ayrıntılı durulması gereken başlıklardır:

1. Bütünselliğin reddi

2. Öznenin yok oluşu

3. Nesnel gerçekliğin reddi

Goethe şöyle der:

"Çürümüş, yıkılmaya ya da çözülmeye yüz tutmuş bütün tarihî dönemlerde, çok belirgin bir öznelcilik göze çarparken, bütün ilerici dönemlerde ise, dünyayı kendi bütünselliği içinde ve olduğu gibi kavramak gerçeği görülmektedir."[1]

Postmodern felsefenin en çok saldırdığı şey, bütünlüklü

bakış, bütüncül yaklaşım ya da sistemlerdir. Bunlara "büyük anlatılar" diye saldırır, büyük anlatıların sonunu ilan eder.

"Du bakali n'olacak?", Aziz Nesin'in çok bilinen bir öyküsüdür. (https://www.siyahgribeyaz.com/2010/02/du-bakali-nolecak.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

Burada bu öykünün estetik değerlendirmesi yapılmayacaktır. Burada konu "bütünlüklü bakış" ve "parçalı bakış"ın farkıdır. Bu öyküde adam sinemada kadının yanına oturur.

Adam çıkışta kadının arkasından gider.

Adam sokakta kadının yolundan gider.

Adam kadınla aynı apartmana gider vs...

Bunları tek tek ele aldığınızda her birinin mantıklı açıklaması vardır. Bu parçaların tek birini ele aldığımızda öykünün sonundaki olayı tahmin edebilir miyiz?

Siz dünyaya parçalı bakarsanız, yukarıdaki öyküde geçen kadının anlattığı her şeyi açıklayabilirsiniz.

Siz sokakta yürürken birilerinin yanınızda yürümesi gayet normaldir. Sokakta başkaları da vardır. Siz sinemada bilet alırken birileri sizin izleyeceğiniz filme bilet alabilir. Bir sinemada birçok insanın olması normaldir.

Siz sinema salonundayken birileri yanınızdaki boş koltuğa da oturabilir.

Siz caddede yürürken arkanızda birtakım kişilerin yürümesi de normaldir. Orası kamuya açık bir alandır. Siz oturduğunuz apartmana girerken başka birileri de o apartmana girebilir. Orası bir apartmansa sizin dışınızda birileri de oturuyordur ya da oturmuyor olsa bile bir başka eve konukların gelmesi normaldir.

Bu öyküdeki her bir olayı TEK TEK ele aldığınızda çoğuna gayet makul açıklamalar getirebilirsiniz. Her olayı tek tek ele alırsanız o olay karşısında kaygı duymanın hiçbir anlamı yoktur, kaygı duymak gereksizdir.

Ancak bu olayın asıl anlamını yakalamak için bu parçaları birleştirmek gerekir.

Bu öyküdeki olayın esas anlamı, bu parçaların yan yana getirilmesiyle elde edilen değerlendirmedir. Bunu yitirdiğiniz zaman, parçaları tek tek ele aldığınızda, gayet makul açıklamalar getirirsiniz ve olayın kendisini anlamazsınız.

Bu öyküdeki olaylara bütüncül bakan biri için öyküdeki adamın niyeti, daha en başından ortadadır. Ancak parçalı bir bakışla değerlendirdiğinizde, adam kadının yatak odasına girene kadar olan olayların hemen hemen hepsini çeşitli gerekçelerle açıklayabilirsiniz.

Postmodern bakış, bu bütünlüklü bakışı küçümser, aşağılar, totaliter bulur.

"Bütünlük" kavramının totaliterlik yorumunun kaynağı Karl Popper'dir.

Karl Popper, "Açık Toplum ve Düşmanları" adlı kitabında "totaliter" sözcüğü ile bütünlük anlamındaki "totality" kavramını birbirine karıştırır. Bu iki kavram birbirine karıştığında dünyaya bütünlüklü bakan düşünce sistemlerinin totaliter olduğu yargısı ortaya çıkar. K. Popper bu kitabı 2. Dünya Savaşı sırasında Avustralya kıtasında ikinci el kaynaklara dayanarak yazmıştır.[2]

Lyotard'ın Postmodern Durum adlı kitabı şöyle biter:

"Bütün ve bir nostaljisi kavram ve duyumlanabilenin, şeffaf ve iletimlenebilir deneyimin uzlaşması için yeteri

kadar bedel ödedik. (...) Gelin bütünlüğe karşı bir savaş başlatalım."[3]

Postmodern felsefenin, bütünlüklü bakışa saldırısının doğal bir sonucu olarak toplumda gördüğü şey toplumdaki ortaklıklar değil farklılıklardır. Postmodern bakış toplumları, kimliklere, mikroözelliklere, bireylere böler; farklılıkları fetişleştirip onların, ortak yaşam ve toplumun örgütlenmesi için gerekli olan ortak noktalarını görmezden gelir. Postmodern bakış için sınıflar ya da üretim ilişkileri değil ama Çorumlu olmak, Hanefi ya da Alevi olmak, heteroseksüel-biseksüel olmak, Zaza-Terekeme olmak gibi yerel, etnik, cinsel alt kimlikler-mikrokimlikler önemlidir.

Dünyayı kavramak isteyenler, dünyayı değiştirmek isteyenler, o dünyaya bütünlüklü bakmak zorundadır. Bütünü değiştirme ihtiyacı duyan, bütünlüklü bakmak zorundadır.

Postmodernizmin bütünlük karşısındaki önerisi nedir peki?

Postmodernizm toplumları bireylere, kimliklere, mikroözelliklere böler; farklılıkları fetişleştirip onların, ortak yaşam ve toplumun örgütlenmesi için gerekli olan ortak noktalarını görmezden gelir. Postmodern düşünce için sınıflar, iktisadi konum, üretim ilişkilerindeki bir kategori değil Çorumlu olmak ya da cinsel kimlik daha öndedir.

- Postmodern düşünürlerden Lyotard, "büyük anlatıların" bittiğini iddia eder... Bu eleştirinin hedefi nedir? Hegel, Platon, Descartes, Kant, Marx... Sistemli düşünürlere saldırı...

Sistematik ve bütüncül bakışın hedef alınması... Bu çok kökten bir eleştiridir.

İşe buradan girdiğinizde Hegel, Kant, Marx hepsi gider;

bunlardan sonra "bu bir masadır" önermesindeki bilgi bile hedef alınmaktadır. Bildiğimiz bütün anlam örüntülerinin sonudur bu...

Bir masayı işaret ederek şunu söyleyebiliriz: Bu bir masadır, zürafa değildir. Oysa postmodern düşünceye göre bu bana göre masa, ona göre zürafadır. Bu iki önerme de yan yana durabilir ve bu iki önerme arasında doğruluk bakımından bir hiyerarşi yoktur. Postmodern düşünce insanın nesnel gerçekliği bilme yöntemlerine karşı bir saldırıdır.

Çünkü postmodernizme göre varlığın tek bir epistemolojik temsili imkânsızdır.

Postmodern düşünceye göre bir doktorun tedavisi ile bir kabile büyücüsünün tedavisi eşit derecede geçerlidir ve birbirine hiçbir üstünlüğü yoktur.

Postmodern düşünceye göre bilimsel düşünce yöntemi "birçok paradigma içinde bir paradigmadır" sadece; bir başka paradigma karşısında üstünlüğü yoktur.

Akut Apandisit olan bir hastada cerrahi, vodoo büyücüsünün yaptığı büyüden daha üstün değildir.

Bilimsel düşünce yöntemi sadece bir "söylem"dir, "büyük anlatı"dır.

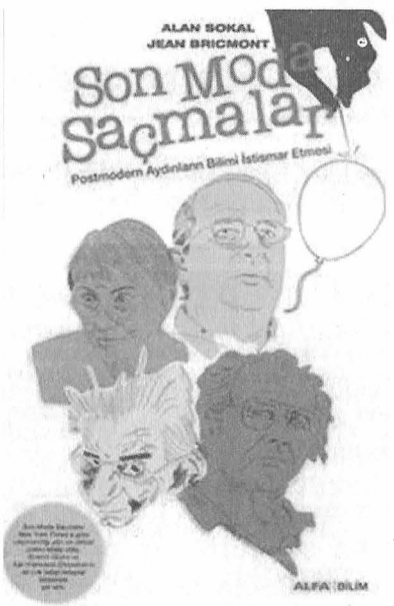
Luce Irigaray şöyle diyor:

"$E=mc^2$" cinsiyet ayırt eden bir eşitlik midir? Işık hızına, bizim için yaşamsal önemi olan başka hızlara göre öncelik tanınmakta... Bu eşitliğin cinsiyet ayrımına işaret eden özeliği, en hızlı gidene öncelik tanınmasıdır."(4)

L. Irigaray, "akışkanlar mekaniğinin katı cisimlerin mekaniğine oranla daha az gelişmiş olduğunu; bunun nedeninin katılığın erkeklerle, akışkanlı-

ğınsa kadınlarla özdeşleşmesi olduğunu" iddia eder. Bu yazılan açıkça bir saçmalıktır, zırvalamadır. Okuma yazma bilen, "$E=mc^2$" ve ışık hızının ne olduğunu anlayabilen, birazcık temel fizik bilgisi olan, uzaktan dahi olsa bilimsel düşünce yönteminden haberdar birisi bunu kolayca anlar. Bunu bir öğrenci üniversite kantininde söylese, ona "saçmalama" denir. Ancak Fransızca yazılıp İngilizceden çevirilince de saçmalığından hiçbir şey kaybetmez. Sokaktaki insan söylediğinde saçma bulunan fikir, Paris'te üniversite kürsülerinde söylendiğinde "derin felsefe" olmuyor. Saçma saçmadır. Saçmaya saçma, zırvaya zırva demek gerekir. Böyle zırvalayarak binlerce sayfa yazabilirsiniz, hiçbir yöntem olmadan ilgili ilgisiz kavramlar arasında keyfi bağlar yaratabilirsiniz. Saçmalamak, evrensel bir olanaktır.

Alan Sokal ve Jean Brickmont'un "Son Moda Saçmalar" kitabı postmodern düşünürlerin bilimsel kavramları nasıl keyfi, yersiz ve yanlış kullandığına dair bir yığın örnekle doludur.

Felsefeyle uğraşmak isteyen bir gencin, postmodern felsefedeki bu türden ifadelerle karşılaşma olasılığı neredeyse kesindir. Sokal'ın kitabı okura bu konuda bir bağışıklık sağlayacaktır.

Bebekleri leylekler mi getiriyor?

Bilim alanında bütün kavramlar eşit derecede saygın değildir. Çünkü fikirlerin tamamı aynı derecede doğru değildir.

"Bütün görüşlere saygı duyuyorum" cümlesi ne kadar sevimli görünüyorsa da bilim alanında bir palavra, bir tür iki yüzlülüktür. Örneğin bebeklerin oluşumu konusunda embriyoloji biliminin ortaya koydukları, artık üzerinde tartışılmayan bir hakikattir; bebekleri leyleklerin getirdiği ise gülünç bir safsata... Dünya'nın düz olduğu "hipotezi"yle Dünya'nın yuvarlak olduğu "hipotezi" aynı derecede saygın değildir: İlki bir zırvadır, ikincisi ise hakikat... İlki sadece birilerinin laf salatasıyla savunulurken ikincisi onlarca bilimsel kanıtla desteklenmektedir. Önermelerin ve hipotezlerin, nesnel gerçeklikle örtüşme oranıyla değişen bir doğruluk ve saygınlık hiyerarşisi vardır.

Her görüşü verelim, halk karar versin!

Nesnel gerçekliğe ulaşma kaygısı taşıyan bir insan için "bütün görüşlere saygılıyım" tavrı bir palavradan ibarettir. Bilimde, "her görüşe saygı duymak" tavrı sümüksü bir yaklaşımdır ve böyle bir yaklaşımla hiçbir yere varılamaz. "Her görüşü sunalım, toplum istediğine karar versin" görüşü de, zırvaya ve safsataya alan açmak için uydurulan sahte bir demokrasi tavrıdır. Tıp fakültelerinde insan embriyolojisi dersinde bebekleri leyleklerin getirdiğini savunan "leylek hipotezi"ni de okutmaya ne dersiniz? Jeoloji bölümlerinde "Dünya'nın öküzün boynuzları arasında olduğu görüşü" niçin okutulmuyor? Fen bilimleri dersinde, "Dünya'nın düz olduğu görüşü", "Güneş'in Dünya'nın etrafında döndüğü görüşü" müfredata girse olmaz mı? Ne de olsa "her görüşe saygı duymalıyız, bunları da okuyup kendimiz karar verelim" öyle değil mi?

Zırva ile hakikat, doğru ile safsata aynı torbaya doldurulup eşitlendiğinde, yani "aslında asla eşit olmayanlar"

eşitlendiğinde ortaya nesnel gerçeklik bilgisi değil hiçbir yere ulaşamayacak bir bulamaç çıkar.

Eğer bütün önermeler eşit derecede "saygın" ve "doğru" ise, önermeler arasında nesnel gerçeklikle uyuşması oranında hiçbir değer farklılığı yok ise ortada hiçbir anlamlı eylem ya da kuram olamaz, çünkü bu durumda her şey "olabilir". Bu durumda dünya anlamsız, her an her şeyin olabileceği, tahmin edilemez bir "esrarengizlikler" diyarı hâline gelir.

Oysa biliriz ki Dünya yuvarlaktır, düz değildir; yuvarlak olduğu doğru, düz olduğu yanlıştır. Bebekler embriyoloji biliminin ortaya koyduğu şekilde oluşur, bebekleri leylekler getirmez.

Bilmeyi olanaklı kılan şey, önermeler arasında doğruluk değerlerine göre bir hiyerarşi oluşturabilmektir. Bu hiyerarşiyi oluştururken dayandığı temel ise nesnel gerçeklikle yani deney ve gözlemle uyuşma yeteneğidir.

Hangi kaygıyla olursa olsun saçmaya, zırvaya, safsataya saygı duymaktan vazgeçilmelidir. Zırva zırvadır, saçma saçmadır, safsata da safsatadır. "Nesnel gerçeklik bilgisi"ne ulaşma kaygısı olan bir insan, bunları yüksek sesle dile getirmekten kaçınmamalıdır. Zırvaya zırva, saçmaya saçma, safsataya safsata diyebilmek, nesneleri ve kavramları adıyla çağırmak, nesnel gerçekliğe varmanın ilk koşuludur.

Postmodern felsefenin çizdiği bu çerçeve dünyayla ne kadar uyuşuyor acaba? Bir uçağa bindiğinizde Newton fiziğine ve aerodinami ilkelerine göre uçan bir uçağa biniyorsunuz. Cep telefonuyla konuştuğunuzda Maxwell denklemlerine göre çalışan bir telefonla konuşmuş oluyorsunuz. Konum ve adres bulmak için kullandığınız GPS cihazı Einstein'ın özel görelilik teorisine göre çalışmaktadır. Kullandığınız herhangi bir bilgisayar Kurt Gödel, Alan Turing, William Shockley,

John Presper Eckert ve başka birçok bilim insanının bilimsel katkılarına göre yapılmıştır.

Uçaklar Newton fiziğinin ilkelerine göre çalışmaktadır, vodoo büyüsü ile uçamamaktadır.

Apandisit olan hastaların büyük bir kısmı bir genel cerrahın yaptığı appendektomi ameliyatıyla iyileşmektedir, ancak vodoo büyüsüyle iyileşememektedir. Bu durum milyonlarca kez yaşanan, her gün kanıtlanan apaçık bir olgudur.

Ancak Feyerabend bu iki yaklaşımı birbirine eşitler ve bir adım daha ileri giderek şunları söyler:

"*Bir demokraside her vatandaşın okuma yazma, aklına gelen her konuda propaganda yapma hakkı vardır. Hastalandığında eğer üfürükçülüğe inanıyorsa üfürükçüler tarafından, yok eğer bilime daha çok güveniyorsa bilimsel doktorlar tarafından tedavi edilme hakkı vardır. (...)*

Bir vatandaş bu hakka sahipse o zaman ister özel olarak ister vergi mükellefi olarak mali katkıda bulunduğu her kurumun yönetiminde söz sahibi demektir. Devlet okulları, devlet üniversiteleri, National Science Foundation gibi vergi gelirleriyle desteklenen araştırma enstitüleri, vergi mükelleflerinin kararına tabidirler. Her yerel ilkokul da böyledir. California'nın vergi mükellefleri kendi devlet üniversitelerinde vodoo büyüsü, halk tıbbı, yıldızbilim, yağmur dansı törenleri öğretilmesini istiyorsa o zaman üniversitelerde bunlar öğretilecek demektir."[5]

Feyerabend'in açık açık söylediği gibi bu düşünceye göre üniversitelerde ne okutulacağı, vergi mükelleflerinin seçimine göre şekillendirilmelidir. Bu mantıkla vergi mükellefleri yani halk evrime "inanmıyorsa", TÜBİTAK'ın evrim kitaplarını artık basmaması gayet meşrudur.

Bu durumda halk istiyorsa hacamat, cin çıkarma, büyü bozma ya da manevi şifa merkezlerinin açılması gayet meşrudur.

Feyerabend'in düşüncesini esas aldığımızda yerçekimi yanında "gökitimi", embriyoloji yerine "bebekleri leyleklerin getirmesi görüşü", deprem araştırma enstitülerinde levha tektoniğinin yanında "Dünya'nın öküzün boynuzları arasında olduğu görüşü" de okutulabilir; yeter ki halk bunu istesin. Örneğin Düz Dünya Derneği (The Flat Earth Society) adlı dernek[6], yeterince taraftar toplarsa üniversitelerde Dünya'nın düz olduğunu da okutabiliriz.

On yıllardır sistematik bir şekilde akla saldırı, aklı küçümseme, bilimsel düşünce yöntemini, aydınlanmayı ve bütünlüklü bakışın küçümsendiğini görüyoruz. "Modernite eleştirisi" adı altında bütün bunları yok etme girişimlerinin hem edebiyatta hem de felsefede son derece yıkıcı sonuçlarını görüyoruz.

Oysa bütün modern düşünürler işe modernizm eleştirisiyle başlamıştır: Kant, Hegel, Marx diğerleri... Modern düşünce, aynı zamanda kendisine yönelik bir eleştiriyi de içerir. Modern düşünce içerisinde aydınlanma, akıl ve modernizm eleştirisi ile ilgili on binlerce sayfalık bir külliyat vardır. Ancak bu eleştirilerde hep içerme, kapsayarak aşma amacı vardır. Orta Çağ değerleri adına yapılan bir eleştiri değildir bunların hiçbiri.

Bu topraklarda Modernite felsefesini ortadan kaldırdığınızda muhatap olduğumuz şey "kadim doğu bilgeliği" ya da "sınıfsız toplumların kabile erdemleri" değildir.

Bu topraklarda moderniteyi yok ettiğinizde elinizde kalan şey, "cin çıkarma", "yanmayan kefen", "eşimin dayısı bana helal midir" diyen "seks yapması meşru akrabalar

envanteri"dir. Gündelik yaşamdaki dolaysız gözlemler bile bunu somut olarak kanıtlamaktadır.

Postmodern felsefenin ayrıksı tarafı nedir?

Felsefede akıl karşıtı bir gelenek hep olmuştur. Buna örnek olarak Alman romantikleri, Henry Bergson, Friedrich Nietzsche, Martin Heidegger vs. sayılabilir. Postmodern felsefenin ayrıksı tarafı bu irrasyonelliği sol düşüncenin içine sokmasıdır. Postmodern felsefenin en yıkıcı tarafı da budur.

Akla saldırdığında, sol mevcut sosyal düzen eleştirisindeki en önemli silahtan kendini mahrum bırakmış olur. Postmodern felsefe bunu yaparak sol düşünceyi iktidar karşısında silahsızlandırır, güçsüzleştirir.

Postmodern felsefenin diğer önemli ve yıkıcı işlevi ise gericiliği destekleyen, gericiliği meşrulaştıran, ona varlık alanı açan bir iklim yaratmasıdır. Bunların siyasal çıktıları hiç de "kitapta durduğu gibi" durmamaktadır.

Örneğin evrim teorisi müfredattan çıkartıldığında gerekçe olarak şu öne sürülüyor:

"Evrim teorisi belli bir paradigmanın kabul ettiği bir söylemdir, başka paradigmalar da vardır." Sanki P. Feyerabend konuşmaktadır!

Cin çıkarma, muska yazma, manevi şifa merkezleri ile modern tıbbi tedaviler, postmodern düşünce açısından eşittir; birinin diğerine üstünlüğü yoktur.

"Bilim de bir paradigmadır sonuçta" ile "eşimin dayısı bana helal midir" sorusu arasındaki mesafe sanıldığından çok daha kısadır.

Toplumların mikrokimliklere bölünmesi ve bu tür ye-

relliklere vurgu her türden gericiliğe zemin hazırlamaktadır. Örneğin altı yaşında bir kız çocuğuna burka giydirilmesi, sekiz yaşında evlendirilmesi "çok kültürlülük" adı altında kolayca meşrulaştırılabilir.

Aydınlanma düşüncesi, "şimdi"yi, sürekli müdahale edilmesi gereken bir değişim nesnesi haline getirir. İnsan, "şimdi"yi değiştirmek-dönüştürmek için çaba harcar.

Postmodernizm ise tam bu öze saldırır. Şimdi, ezeli ve ebedi zaman kipi ilan edilir.

Değişim fikri silinip atılır. Tarihin sonudur. Başka bir dünya tasavvuru anlamsızdır.

Postmodern felsefenin insanın elinden aldığı şey **"şimdiyi dönüştürme yetisi"**dir.

Bir şeyle mücadele etmek isteyen, onun kendisi kadar onu oluşturan iklimle, onun zeminiyle de mücadele eder. Devrimlerle mücadele etmek isteyen, onu yaratan iklimle de mücadele eder.

Aydınlanmayla kavga eden, onun felsefesiyle ve akılcılığıyla da kavga eder. Sosyalizmle mücadele etmek isteyen, "mücadelesi olan insanla" da mücadele eder. Türkiye'de de böyle olmuştur.

Siyaseten kendisini sosyalist-komünist olarak tanımlayıp Fransız Devrimi'ne tu kaka diyen bir kişi var mıdır? Yoktur, olamaz.

Fransız devrimcileri komünist midir-sosyalist midir?

Robespierre Marksist midir?

Spartaküs proleterya diktatörlüğü kurmak için mi ayaklanmıştır?

Akılcılık, aydınlanma ve az önce saydığım bütünlüklü bakış, insanın özne olarak kaderine hükmetme düşüncesi... Bunlar, burjuva sınıfının ilerici olduğu dönemlerde insanlığa mal ettiği ve sol/ilerici/sosyalistlerin de sahiplendiği değerlerdir. Bunlar olmaksızın komünizm ya da sosyalizm olamaz. Akıl, aydınlanma ya da bilimsel düşünce yöntemi üzerinde bu kadar durmamızın nedeni bu.

Bunun uzun uzun tahlillerini yapmak mümkün ama sadece edebiyattan giderek bile bu sonuca kolaylıkla ulaşabilirsiniz.

Bunları yıktığınızda ortada ne sosyalizm kalır ne de cumhuriyet.

Sosyalizm karşıtlarının bu değerlere düşman olması tesadüf değildir. İşi kökünden, radikal biçimde halletmek istiyorlar. Saldırılarının buradan olması tesadüf değildir. İşlerini hiç şansa bırakmadılar.

Çok çok bilinçliler ve her adımları her eleştirileri her ittifakları müthiş bir bilincin, kinin ürünüdür.

Postmodern düşünürlerin kitapları hiçbir düşünürde göremeyeceğimiz bir hızda ve yaygınlıkta çevrilip dağıtıma sokulmuştur. Felsefenin köşe taşı diye adlandırılan düşünürlerin en klasik kitaplarının bile bazıları henüz hiç çevrilmemiş ya da birkaç yıl önce çevrilmişken, bir kısmı hâlâ hayatta olan postmodern düşünürlerin en marjinal kitapları bile üç beş koldan, birçok farklı yayınevi tarafından çevrilmiş ve çevrilmektedir. Bu çok ilginç ve bir o kadar da anlamlı bir durumdur.

Elbette her türlü kitap, mümkünse bütün kitaplar çevrilmelidir. Bu konuda bir tartışma asla olamaz. Ama biz böyle

bir ülkede yaşamıyoruz. Felsefeyi iş edinmiş kişiler zaten çeviriye gerek olmaksızın bu kitapları yazıldığı dillerden okumaktadır. Ancak yayınevlerinin çeviri yaparken apaçık bir tercihi vardır. Topluma sunulan bilginin niteliği konusunda çok açık bir seçim vardır ve bu seçim kesinlikle postmodern felsefenin lehinedir.

Örneğin Paul Feyerabend 1994'te ölmüştür. Postmodern epistemolojide bile marjinal bir isimdir. Bu düşünürün kitapları 7 ayrı yayınevi tarafından 11 defa çevrilmiştir.

Örneğin hâlâ hayatta olan düşünür Julia Kristeva'nın 11 kitabı 6 ayrı yayınevi tarafından çevrilmiştir.

1995 yılında ölen Gilles Deleuze'ün 30 kitabı, 14 ayrı yayınevi tarafından tam 37 kez çevrilmiştir.

Michael Foucault'nun kitapları 21 ayrı yayınevi tarafından tam 48 defa çevrilmiştir.

Jacques Lacan'ın 8 kitabı 5 ayrı yayınevi tarafından çevrilmiştir.

2007'de ölen Jean Baudrillard'ın 14 kitabı çevrilmiştir.

Jean-François Lyotard'ın kitapları 8 ayrı yayınevi tarafından 10 kez çevrilmiştir. J. F. Lyotard'ın **Postmodern Durum** kitabı 3 ayrı yayınevi tarafından çevrilmiştir.

Bu listeye sadece kendi yazdıkları kitaplar alınmış olup bu düşünürler üzerine yazılan kitaplar dâhil edilmemiştir.

Karşılaştırma için diğer düşünürlerden bazı veriler verelim:

Immanuel Kant'ın 1788'de yazdığı **Pratik Aklın Eleştirisi** kitabı Türkçeye yaklaşık 180 yıl sonra 1975'de çevrilmiştir.

I. Kant'ın 1781'de yazdığı **Saf Aklın Eleştirisi** kitabı Türkçeye 210 yıl sonra 1993'te çevrilmiştir.

Martin Heidegger'in 1927'de yazdığı **Varlık ve Zaman** Türkçeye ilk olarak yaklaşık 80 yıl sonra 2004'te çevrilmiştir. Bu kitaplar felsefenin klasik metinleridir.

Çeviri sayısı, hızı ve yoğunluğu bakımından çok dikkat çekici bir biçimde postmodern filozofların açık bir üstünlüğü görülmektedir. Türkiye'de kültürü yönlendiren kurumların topluma sunulan entelektüel malzemeyi belirlerken postmodern düşünce lehine açıkça bir tercihi vardır.

Kapitalizmin en yıkıcı olduğu, en öldürücü olduğu yer ideolojik alandadır çünkü ona karşı olanların elinden en büyük silahlarını almakta, ezilenleri kapitalizm karşısında silahsız bırakmaktadır. Bunu öylesine radikal bir biçimde yapmaktadır ki sadece belirli ve yerel bir birikimi değil insanlığın binyıllardır yarattığı birikimi yok etmektedir. Yapılan şey, insanı düşüncede silahsızlandırmaktır. Çünkü hiçbir sistem, insanı, "düşüncede silahsızlandırmaya" uğratmadıkça yenemez.

Kaynaklar

1- Eric Fromm, Marx'ın İnsan Anlayışı, Arıtan Yayınevi, 2004, S 59. (Goethe'nin Eckermann ile Sohbeti), 29 Ocak 1826).

2- https://www.youtube.com/watch?v=sVMoa41-gtU (Erişim tarihi 22.12.2019)

3- J. F. Lyotard, Postmodern Durum, Vadi Yayınları, 1994, Ankara.

4- Alan Sokal, Jean Bricmont, Son Moda Saçmalar, Alfa Yayınları, 2013, İstanbul, S 133.

5- Paul Feyerabend, Özgür bir toplumda bilim, Ayrıntı Yayınevi, 1991, İstanbul, S 107-8.

6- https://theflatearthsociety.org/home/ (Erişim tarihi 22.12.2019)

SOSYAL "NANOTEKNOLOJİ" ya da LENİN NASIL TARİKATÇI OLABİLİR?

Nanoteknoloji en kısa ve kaba haliyle maddenin atomik, moleküler ya da molekül üstü seviyede kontrolüdür. Büyük ölçekteki ürünlerin imalatı için atomların ve moleküllerin kontrolü olarak da tanımlanabilir.

Gen teknolojisi ile bir canlının genlerine müdahale edilerek, o canlının doğal hâlinde olmayan belli bir özelliği değiştirilebilmektedir. Normalde soğuğa dayanıksız bir sebze, bazı genleri değiştirilerek soğuğa dayanıklı hale getirilebilir. Örneğin soğuk denizlerde yaşayan bir balığın soğuğa dayanıklılığını sağlayan bir gen alınıp bir sebzeye aktarıldığında o sebzenin artık daha soğuk iklimlerde, daha düşük sıcaklıklarda yetişmesi mümkün olmaktadır.

Tıpkı gen haritası gibi insanın "ideoloji haritası" da büyük oranda çıkartılmıştır.

Bir toplumda belirli bir düşüncenin var olması ve yaygınlaştırılması için gerekli düşünsel zemin, en ince detayına kadar bilinmekte ve bu düşünsel zemin üzerinde oynanabilmektedir. Örneğin bugün Maocu bir Marksist ya da Selefi bir Müslüman olmak için gereken düşünsel/ideolojik koşullar rahatlıkla çıkartılabilir; daha da önemlisi bu koşullara müdahale edilebilir.

Bugün insan türünün ulaştığı teknik ve sosyal bilgi, "**sosyal nanoteknoloji**"yi mümkün kılmaktadır.

Gen teknolojisinde ileri boyuttaki müdahaleler o sebzenin kendi doğal özelliklerini yitirmesine neden olabilir. Doğal hâlinin yuvarlak olduğu bilinen domates küp şeklinde olabilir. Doğal hâlinin en fazla ceviz büyüklüğünde olduğunu bildiğimiz bir çilek karpuz büyüklüğüne ulaşabilir.

Sosyal "nanoteknoloji" ile yapılan ideolojik müdahalelerin de buna benzer sonuçları olabilir.

Bir ideolojinin en temelindeki ilkelerin değiştirilmesi ile o ideolojinin, "bildiğimiz" ideoloji olmaktan çıkması mümkündür.

Sosyal "nanoteknoloji" ile bir ideolojinin "istenmeyen" tarafları budanabilir, kırpılabilir, zararsızlaştırılabilir.

Sosyal "nanoteknoloji" ile ateist bir Marksistin, 6 yaşındaki kızına burka giydiren bir radikal İslamcıya karşı olan kökten tepkisi yok edilebilir.

Önceden padişahlara düşman bir Kemalist, sosyal "nanoteknoloji" sonucunda son padişah Vahdettin'e sempati duyabilir.

Marksizmin en merkezinde duran **emek-sermaye çelişkisi**, sosyal "nanoteknoloji" sayesinde Marksizmden alınabilir ve "emek-sermaye çelişkisini reddeden bir Marksist damar" yaratılabilir.

20. yüzyıl sosyalizminin en merkezi kavramlarından biri olan **"emperyalizm"** kavramı, sosyal "nanoteknoloji" sayesinde sosyalistlerin gözünden düşürülebilir ve **"emperyalizm"** kavramından arındırılmış bir sosyalizm yaratılabilir.

Bütün bunlar, ideolojideki bir gelişim, bir katkı, yeni ve güncel bir yorumlama, somut duruma uyarlama kisvesi altında yapılır.

Gen teknolojisiyle müdahale edilmiş hiçbir sebzenin üzerinde "bu sebzenin genetiği değiştirilmiştir" yazmaz.

Sosyal "nanoteknoloji"yle müdahale edilmiş hiçbir ideolojinin üzerinde de "bu ideolojiye müdahale edilmiştir" yazmaz.

21. yüzyıl, gen teknolojisi kadar sosyal "nanoteknoloji" ile de anılmalıdır.

Lenin nasıl tarikatçı olur?

Bir düşünce deneyi yapalım. 1917 Ekim Devrimi'nin lideri Vladimir İliç Lenin tarikatçı olabilir miydi? Yanıtını elbette herkesin bildiği bu soruyu daha da daraltarak tekrar soralım: V. İ. Lenin ile örneğin X tarikatı şeyhi Takkeli Mehmet Hoca arasındaki fark nedir?

V. İ. Lenin'in Takkeli Mehmet adlı kişiye sempati duyması için hangi değişikliklerden geçmesi gerekir?

Bu soruyu yanıtlamak için bu iki isim arasındaki düşünce farklarını ortaya koymak gerekir. Anahtar sözcükler kullanarak bir tablo yapabiliriz.

V. İ. Lenin	Takkeli Mehmet Hoca
* İnsan tarihin öznesidir; kaderini kendisi belirler; tarihi değiştirebilir.	* İnsan Allah'ın kuludur; kaderini Allah yazar.
* İnsan maddeyi kavrayabilir. Dünya bilinebilir bir yerdir.	* Her şeyi Allah bilir. İnsanın cüz iradesi Allah'ın külli iradesi karşısında önemsizdir.
* Bilim insanın en önemli gücüdür ve pozitif anlamlıdır.	* Bilim kısıtlıdır, güvenilir bir ölçü değildir.
* Temel çelişki emek-sermayedir.	* Temel çelişki İslamla kâfirler arasındadır.
* Akıl nesnel gerçekliğe ulaşmak için gerekli bir aygıttır.	* Akla güvenilmez, esas olan Kuran'da yazanlardır.
* İnsandan bağımsız bir nesnel gerçeklik vardır ve bunun temeli maddedir.	* Gördüğümüz dünya zahiri bir dünyadır. Madde sadece bir görüntüdür.
* Aydınlanma, Fransız Devrimi pozitif anlamlıdır.	* Aydınlanma, Fransız Devrimi negatif anlamlıdır.
* Din kitleleri uyuşturan bir afyondur.	* Din (İslam) yaşamın her şeyini belirler.
* Varlığın yapısı maddidir.	* Maddi olmayan birçok varlık bulunur.

Farklılık tablosunu uzatabiliriz. Bu iki sütundaki düşünceler, birbiriyle tamamen zıt iki ayrı kavrayış, dünya karşısında apayrı iki tavırdır. Normal şartlarda bu iki bakış, her koşulda çatışır. Belirli bir olgu karşısında bu iki bakışın her ikisinin de doğru olma olasılığı yoktur.

Lenin'in bu durumda Takkeli Mehmet Hoca'yla uzlaşma olasılığı yoktur. Lenin'in, Takkeli Mehmet Hoca'ya sempatiyle bakması ya da onunla uzlaşması için hangi değişikliklerden geçmesi gerekir?

Lenin'in Takkeli Mehmet Hoca'ya sempatiyle bakmasının iki yolu vardır:

Tabloda belirtilen temel farkları yok etmek ya da belirsizleştirmek.

Bu iki bakış açısını aynı düzlemden çıkartıp farklı düzlemlere yerleştirmek.

Örneğin aşağıdaki gibi önermeleri savunmak, Lenin'in Takkeli Mehmet Hoca ile olan farklarını ortadan kaldıracaktır.

- "Söylediklerinin gerçek olduğunu iddia etmek ya da gerçeği tekeline almak totaliterliktir."

- "Nesnel gerçeklik diye bir şey yoktur."

- "Akıl, bilginin güvenilir tek kaynağı ya da dünyayı anlamanın tek yolu değildir."

- "İnsan aklı kısıtlıdır, her şeyi bilemez."

- "Her şeyi akla dayandırmak bir dogmadır, tahakkümdür."

- "Her fikir kendi düzleminde kendi habitatında değerlendirilmelidir."

- "Farklı yerel kültürel olguların her biri kendi içinde değerlidir."

- "Akıl, bilimsel düşünce yöntemi Avrupamerkezci bir dayatmadır."

Yukarıdaki önermelerin büyük bir kısmı postmodern felsefeye dayanan fikirlerdir. Postmodernizm burada **"Leninkırıcı"** bir işlev görür.

Bütün fikirleri aynı düzlemde kabul ettiğinizde bu fikirlerin birbirlerine müdahale etme, birbirini etkileme ve birbirini çürütme olasılığı vardır.

Lenin'in yukarıdaki fikirleri, Takkeli Mehmet Hoca'nınkilerle aynı düzlemde olduğu sürece bu iki bakış daima birbiriyle çatışacak, her biri diğerine üstün gelmeye çalışacaktır.

Ancak bu iki bakış aynı düzlemden çıkartılıp ayrı ayrı düzlemlere yerleştirildiğinde bu fikirler bir diğeriyle etkileşemez ve böylece aralarındaki mücadele ya da çatışma ortadan kalkar. Bu durumda Lenin asla Takkeli Mehmet Hoca'nın görüşlerini çürütemez.

Çünkü "o onun görüşüdür, bu da bunun görüşüdür", "her fikre saygı duymak gerekir"!

"O onun görüşü, bu bunun görüşüdür; **her fikir kendi içinde doğrudur"** ya da **"bilgi görelidir"** dendiğinde kanıtsız, zayıf ya da tutarsız fikirlere varlık alanı açılmış olur. Böylece en saçma, en dayanaksız fikirler bile iddialarını kanıtlara dayandırma yükümlülüğü olmadan var olabilir.

Böyle bir dünyada "bebekleri leyleklerin getirdiği görüşü", embriyolojinin asla çürütemeyeceği bir yerdedir ve embriyoloji ile eşit değerdedir. Embriyolojinin birçok kanıtının olması ile "leylek teorisinin" tek bir kanıtının bile olmaması,

hiçbir fark yaratmaz; sonuçta her ikisi de birer "görüş"tür.

Her fikir doğru ise "Dünya'nın yuvarlak olduğu" önermesi ile "Dünya'nın öküzün boynuzları arasında olduğu" önermesi eşit düzeyde varlık alanı bulur. İlk önermenin birçok kanıtının olması ile ikinci önermenin hiçbir kanıtının olmamasının bir önemi yoktur.

Böylece herhangi bir insanın, herhangi bir konuda herhangi bir şeyi kanıtlama derdi olmadan söyleyebilme "özgürlüğü", iddia edilebilen her iddianın iddia edilebilmesine olanak sağlar.

Lenin ile Takkeli Mehmet Hoca arasındaki bütün farklılıklar postmodern felsefenin söylemleri ile yok edilebilir. Postmodern felsefenin argümanları Lenin'in doktrininin dayandığı bütün temelleri yok eder. Hiçbir postmodern filozof sizi Takkeli Mehmet Hocacı olmaya zorlamaz ancak "Takkeli Mehmet Hocacılığın önündeki bütün engelleri kaldırır"; Takkeli Mehmet Hocacı olmayı mümkün kılar.

Özetle devrimci Lenin, sosyal "nanoteknoloji" ile olanaklı hale getirilen "**felsefi bir hokus pokus**"la, Takkeli Mehmet Hoca'ya sempatiyle bakan "**aktivist**" bir Lenin'e dönüştürülebilir.

AKIL UYKUYA DALINCA CANAVARLAR TÜRER 1

"Belli boyutlara ulaştığında ahmaklık görünmez olur."

B. Brecht

Goya'nın 1799 yılında yaptığı tablonun adı budur:

"Akıl uykuya dalınca canavarlar türer."

Resimde uykuya dalmış bir adam baykuşlar ve yarasalar tarafından sarılmış ve bir vaşak olanları sakince izliyor. Resimdeki adamın Goya olduğu söylenir. Goya kendisini grotesk canavarlarla sarılmış olarak gösteriyor. Yarasa aynı zamanda bir cehalet sembolüdür.

Baykuşlar normalde bilgelik sembolü olsa da İspanya folklöründe aptallık olarak sembolize edilir. Yani aslında yaratıklar hepimizi tehdit eden cehalet ve aptallık olarak yorumlanabilir.

"Ay'a kadar 4 şeritli yol"... Bu bir ressamın hayal gücü, fantastik bir roman yazarının yaratıcılığı olabilirdi elbette. Ancak bunun "yüksek hayal gücü" ya da "yaratıcılık" kabul edilebilmesi için olgu ile kurguyu ayırabilecek bir akıl şarttır. İnsan türünün düşünce tarihindeki ilk büyük sıçramalarından biri, olgu ile kurguyu birbirinden ayırmasıdır.

Olgu ile kurgunun ayrımı, gerçek olan ile olmayanın ayrımı insan türünün en önemli ilerleme eşiklerinden biridir.

Albayrak: "Cumhurbaşkanımız 'Ay'a 4 şeritli yol yapacağım' derse..."

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, AKP'li bir seçmenin "Cumhurbaşkanımız Ay'a kadar 4 şeritli yol yapacağım dese, Vallahi inanırız" dediğini aktardı.

Bu ülkede gerçekten de böyle fantastik bir beyana inanacak milyonlarca insan yaşamaktadır. Bu toplum, on yıllardır uygulanan süreçlerle böyle bir beyana inanacak milyonlarca insanı üretmiştir.

Bu ayrım akılla olmuştur. Aklı devreden çıkarınca olgu ile kurgu birbirinden ayrılamaz.

Olguyla kurgunun ayrımı

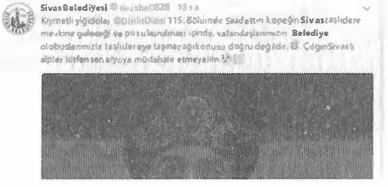
Diriliş Ertuğrul adlı diziden etkilenen Sivaslılar, dizinin kötü karakteri Saadettin Köpek'e pusu kurmak için telefonla ve sosyal medya üzerinden iletişime geçerek Sivas Belediyesi'nden otobüs ister.[2]

Taleplerin artması üzerine Belediye yetkilileri sosyal medya hesabı üzerinden şu açıklamayı yapmak zorunda kalır:

"Kıymetli Yiğidolar. Diriliş dizisinin 115. bölümünde Saadettin Köpeğin Sivas Taşlıdere mevkiine geleceği ve pusu kurulması için vatandaşlarımızın Belediyemiz

Diriliş Ertuğrul dizisinden etkilenen Sivaslılar, Sadettin Köpek'e pusu kurmak için Sivas Belediyesinden otobüs isteyince Belediye yetkilileri sosyal medya hesabı üzerinden açıklama yapmak zorunda kaldı. mill.yt/wchfn

"SEN MİSİN ÇAKIR'I ÖLDÜREN" DEDİLER, CERRAHPAŞALI HALİT'İ AKMERKEZ'İN ÖNÜNDE TEKME TOKAT DÖVDÜLER!

otobüsleri ile Taşlıdere'ye taşınacağı konusu doğru değildir. Çılgın Sivaslı Alpler. Lütfen senaryoya müdahale etmeyelim."

Denizli'de Atatürk'e benzerliğiyle dikkat çeken tiyatro oyuncusunu gören bazı vatandaşlar, "sana ihtiyacımız var paşam" diye ağlayarak oyuncunun boynuna sarılır.[3]

Kurtlar Vadisi adlı dizide, dizinin ana karakterlerinden "Çakır", dizinin bir diğer karakteri "Cerrahpaşalı Halit" tarafından öldürülür. "Cerrahpaşalı Halit" adlı karakteri canlandıran tiyatro oyuncusu Özcan Varaylı, alışveriş için gittiği Akmerkez çıkışında yolunu kesen bir grup genç tarafından saldırıya uğrar.[4]

Saldırganlar, "sen bizim Çakır'ımızı nasıl vurursun" diyerek oyuncuya tekme tokat saldırırlar.

Bir televizyon dizisi ile gerçek yaşamı, filmdeki kurgusal bir karakterle, o karakteri oynayan gerçek insanı ayırmak, insan türünün milyonlarca yıllık biyolojik, yüz binlerce yıllık kültürel birikimiyle olmuştur.

Konya'da üniversite eğitimi almış, entelektüel insanlardan oluşan 20 kişi seçilir. Memur tarzıyla konuşan biri bunlara telefon eder:

"Burası, Telekom Ana Bakım Merkezi. Biraz sonra **hattınızdaki telefonlara yağ basılacak.** Etrafın batmaması için önlem alın" der ve ekler "Abone olarak sizi uyarıyoruz."

Bu 20 kişiden 19'u ya telefonu poşete koyar ya altına

tabak koyar ya da halıyı toplar. Bir kişi ise fakstan daha çok yağ gelir diye yakınındaki pastaneden faksın üzerine boş baklava tepsisi atar.[5]

Astroloji Safsatası

Astrolojinin bir safsata olduğu bugün için bir tartışma konusu bile değildir. İnsanların doğduğu yıl, gün ve saatteki yıldızların konumu ile kişilikleri, meslekleri, hastalanma eğilimleri arasında hiçbir ilişki yoktur. Bugüne dek yapılan sayısız araştırmanın sonucu budur.

Astroloji esasen Babil uygarlığının 5000 yıl önce ortaya koyduğu bilgi yığınıdır. Günümüzde bir bilim olan astronomi ve astrolojinin sözcük benzerliği dışında hiçbir ilgisi yoktur. Astroloji insanları doğum tarihlerine göre 12 sınıfa ayırır ve her gruba belirli özellikler atfeder. Aslan burcu liderdir, başak burcu mükemmeliyetçidir, balık burcu romantiktir vs. Bunlar bilim insanları tarafından ciddi ciddi araştırılmıştır.

Bir gazetede "Astroloji sayfası" diye bir köşe varsa bu gazete topluma ahmaklık pompalamaktadır. Astroloji sayfası diye bir sayfası olan gazetenin, akıldan, aydınlanmadan söz etmeye, toplumun cehaletinden ve geri kalmışlığından yakınmaya hakkı yoktur.[6]

Yukarıdaki fotoğraflar Cumhuriyet gazetesinin internet sitesinden alınmıştır.

Cumhuriyet gazetesinin yayın ilkelerinin giriş bölümünde şunlar yazılıdır:

"*Cumhuriyet Atatürk devrim ve ilkelerinin açtığı '**aydınlanma' yolunda, aklın bağnazlıktan**, bilimin dinden bağımsızlaşması, Laiklik ilkesinin toplumca benimsenmesi için çaba gösterecektir.*"[7]

Astroloji sayfası olan bir gazetenin aydınlanmadan ve akıldan söz etmesi gülünçtür. Astroloji sayfası olan Cumhuriyet gazetesi, yayın ilkeleri kısmından bu cümleyi çıkartmalıdır.

Birgün gazetesinde Meltem Gürle'nin yazdığı yazının başlığı "Bir karakter olarak Başak burcu"dur.[8]

Yazının içerisinde şu cümleler vardır:

- ...kendine saygısı olan hiçbir Başak hayatının bu kadar dağılmasına izin vermez.

- ...Başaklar aynı anda birkaç şeye birden odaklanmaktan hoşlanmazlar.

...Disiplinli, düzenli ve temizdirler... Olasılıkları değerlendirir ve ona göre davranırlar. Gerçekçi ve pratiktirler.

- Gerçek şudur ki, bir Başak için evinin düzeninden daha önemli hiçbir şey yoktur. Başaklar evlerini önemserler. Orada buldukları emniyeti ve huzuru severler.

- Başaklar mükemmeliyetçidir.

Bu yazı solcu, ilerici, aydınlanmacı, sosyalist olarak bilinen Birgün gazetesinde yayımlanmıştır.

Safsata sadece okuyup üfleme, cin çıkarma veya peri masallarından ibaret değildir. Yazar "bir hocaya gittik, okuyup üfleyerek mide kanserimi iyileştirdi" diye yazsaydı, muhtemelen bu yazı yayımlanmazdı. Ancak şu yazılanların bilgi değeri bakımından bundan hiçbir farkı yoktur.

"*Bir bilim kitabı, kanımca şöyle başlamalıdır: İlk insanlar gerçek ile düşü ayırmazlardı, bunu sonradan öğrendiler. Sanat ve bilim böylece doğdu. İnsanlar gerçeği düşten ayırdılar.*"

Mustafa Bayram Mısır (Demode Denemeler)[9]

Gerçeklik bilgisi insanın bütün etkinliklerinin tutamak noktasıdır. İnsan türünün yarattığı bütün düşünce tarihi, insanın nesnel gerçeklikle olan ilişkisinin ve nesnel gerçekliğe olan mesafesinin açıklanmasıdır.

Bu işin ortası ya da hoşgörüsü olamaz. Yok edilmeyen cehalet yok eder. Zırvaya verilen en küçük taviz, bir zırva sağanağı olarak geri döner. Cehaletle hiçbir koşulda asla uzlaşılamaz. Sayfalarında Başak burcu yazısı ya da astroloji köşesi olan bir yayın organının Aydınlanmadan veya akılcılıktan söz etmesi gülünçtür.

Kant'ın Aydınlanma ile ilgili meşhur ifadesi "*sapere aude*[10] (Aklını kullanma cesareti göster. Bilmeye cüret et.)" hiçbir çağda bu kadar güncel olmamıştı.

Çağımız aklını kullanma cesareti gösterme çağıdır. Aklını kullanmanın, ekmek gibi hava gibi temel ihtiyaç hâline geldiği bir çağdır. Bu ülkede artık kaybedecek "bir nanogram" bile akıl yoktur. Günümüzde hâlâ "aklın tahakkümü"nden söz etmek için ya cahil ya da yalancı olmak gerekir.

Aklı savunmak zorundayız, çünkü akıl uyursa canavarlar türer.

"Gözüne ufak bir çöp batsa, onu oradan çıkarmak için acele edersin.
Zihnin hasta olduğu vakit tedavisi için neden acele etmezsin?
Başlamak, işin yarısını bitirmek demektir.
Kendi aklınla düşünmeye/akıllı olmaya cesaret et, başla!"[11]

Kaynaklar

1- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/986808/Albayrak___Cumhurbaskanimiz__Ay_a_4_seritli_yol_yapacagim__derse..._.html (Erişim tarihi 22.12.2019)

2- http://www.milliyet.com.tr/dirilis-ertugrul-dan-etkilenen-sivaslilar-sivas-yerelhaber-2729563/ (Erişim tarihi 22.12.2019)

3- https://www.youtube.com/watch?v=CUtdSwxBlm4 (Erişim tarihi 22.12.2019)

4- https://www.ucankus.com/detay/9313/sen-misin-cakiri-olduren-dediler-cerrahpasali-haliti-akmerkezin-onunde-tekme-tokat-dovduler-sasirtici-o (Erişim tarihi 22.12.2019)

5- http://arsiv.sabah.com.tr/2001/06/26/g04.html (Erişim tarihi 22.12.2019)

6- http://www.cumhuriyet.com.tr/astroloji (Erişim tarihi 22.12.2019)

7- http://www.cumhuriyet.com.tr/yayin_ilkeleri (Erişim tarihi 22.12.2019)

8- http://www.birgun.net/haber-detay/bir-karakter-olarak-basak-burcu-79773.html (Erişim tarihi 22.12.2019)

9- Mustafa Bayram Mısır, Demode Denemeler, , Kül eleştiri, 2004 Ankara, S. 199.

10- Sapere aude: («Bilmeye cüret et!») İlk defa Horatius tarafından Epistles 2. şiirinde kullanılan Latince deyiştir.

11- http://www.wiki-zero.co/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvU2FwZXJlX2F1ZGU (Erişim tarihi 22.12.2019)

Goya'nın bu resmini bir başka şekilde de yorumlayabiliriz. Bu tabloya ne zaman baksam aklıma yakın Türkiye tarihi gelir. Burada bir yer değiştirme vardır.

Akıl varken olmayan canavarlar, akıl uykuya daldığında, akıl zayıfladığında ortaya çıkmaktadır.

Bağırsaklarda beden için yararlı bakteriler bulunur. Antibiyotik kullanılmasının zararlarından birisi bu yararlı bakterilerin ölmesidir. Çünkü vitamin üreten bu yararlı bakteriler yok olduğunda onların yerini beden için zararlı bakteriler alır. Her boşluk doldurulur. Bu yer değiştirmeyi her yerde görebiliriz.

Akıl zayıfladığında da yerini canavarlar alır.

Edebiyatta da böyledir. Örneğin eleştiri alanında Bedrettin Cömertlerin, Asım Bezircilerin yerini Yıldız Ecevit, Semih Gümüş, Feridun Andaç, Hasan Bülent Kahraman, Onur Bilge Kula gibi eleştirmenler almıştır.

12 Eylül'ün kazandığı en parlak zafer

Edebiyatta ve felsefede ülkemizdeki en büyük eşik 12 Eylül'dür. 12 Eylül edebiyat için büyük alan temizleyicisi oldu. 12 Eylül bu toplumda solu siyasetten, toplumdan, kültür-sanattan, yaşamın hemen her yerinden vahşice kazıdı.

Bunu yaparken insanlık tarihinde bilinen hiçbir kuralı tanımadı; kapattı, tutukladı, işkence yaptı, astı, kurşunladı, yok etti.

Bu işi apaçık kaba şiddetten, ideolojik şiddete kadar her yolla yaptı.

Sadece solcuları değil, solcuların yarattığı-solcuları yaratan sol değerleri de en azılı düşman bildi. 12 Eylül, sadece solcuları hapishanelere kapatıp öldürmekle kalmadı, bu değerlerin tekrar yeşermemesi için de yapılabilecek her şeyi yaptı.

Nasıl mı?

Prof. Dr. Yıldız Ecevit, bu konuyu kitabında şu şekilde ele almaktadır:

"Bu arada, depolitize olmak durumunda kalan edebiyat da kendini dile getirmek için siyasal angajmanın dışında yeni alanlar aramaya başlar. Türkiye'ye onarılmaz zararlar verdiğini düşündüğümüz 12 Eylül yönetiminin, Türk edebiyatına farkında olmadan yaptığı bir iyiliktir bu."[1]

Bu alıntının üzerine ne kadar yazılsa azdır. Hayatın her alanında toplumu geriye götüren, siyasal ve sosyal hakları tartışmasız gasp eden, on binlerce insana işkence yapıp yüz binlerce insanı haksız yere cezalandıran bir olay, kültür alanında nasıl bir iyiliğe vesile olabilir? Bütün bir toplumu Orta Çağ karanlığına boğan 12 Eylül, Türk Edebiyatı'na nasıl bir iyilikte bulunmuş olabilir?

Yıldız Ecevit, kitabında kendi bakışı doğrultusunda bu sorunun yanıtını vermiştir.

Aslında yanıt basittir: Y. Ecevit'in "iyilik" dediği şeye biz kötülük diyoruz.

Çift dil burada da geçerlidir.

Bizlerin "piyasa diktatörlüğü" dediğine Y. Ecevit "sınırsız özgürleşme" demektedir.

Bizlerin "vasat edebiyatı" olarak tanımladığı şeyi Y. Ecevit "sanatsal" olarak adlandırmaktadır.

Bizlerin "sermaye ideolojisi" dediğini Y. Ecevit "ideolojik olmaktan çıktı" diyerek kutsamaktadır.

Y. Ecevit'in "ideolojik değil" dediğine biz "ideolojinin daniskası" diyoruz.

Y. Ecevit'in sözünü ettiği "**iyilik**", sanatı aydınlanma ve emeğin etkileşiminden kurtarıp piyasanın mutlak hizmetine sunan bir **yıkım sürecidir**. Onun selamladığı şeylere bizler yıkım diyoruz.

Yine 2000'li yılların yeni romancısını Prof. Dr. Y. Ecevit şöyle tanımlamaktadır:

"Tek yönlü/donuk/kalıplaşmış Türk edebiyatının hiç alışık olmadığı türsel/biçimsel/konusal/motifsel bir çeşitlilik içine yayılmış olan, yılda 200-300 romanı içine alan bir metin bolluğuyla karşı karşıyadır 2000'li yılların okuru. Yeni romancı yıllarca yaşadığı sanatsal esaretin zincirini kırmış, zembereğinden boşanmış bir yay gibi coşkuyla özgürlüğü yaşıyor. Geleneksel estetiğin dogmatizmi, bu güçlü coşku karşısında silahsız kalmıştır."[2]

Zincirlerini kıran **sermaye ideolojisidir**; coşkuyla yaşanan özgürlük, **piyasa edebiyatının özgürlüğüdür**.

12 Eylül'ün ideolojisinin kalbi Türk kültür endüstrisinde atmaktadır.

"İyilik" kısmını bir kenara koyacak olursak bu saptama, "karşı cenah"tan bir **doğrulama**dır; Y. Ecevit'in konumunu dikkate alırsak aynı zamanda bir **itiraf**tır. 12 Eylül ile ede-

biyat zorla "temizlenmiş", "dikensiz gül bahçesi" hâline gelmiştir. İşte bu gördükleriniz, bu gözünüze sokulanlar, bu vitrinlere ve beyinlere yığılanlar, işte bu kitap eklerinde göklere çıkarılan penguen kitaplar bu bahçenin gülleridir. Postalların gölgesinde, coplarla paramparça edilmiş bitkilerin yok edildiği, 12 Eylül'ün gübrelediği toprakta, 12 Eylül ideolojisinin bir ürünüdür. Şimdilerde herkesin 12 Eylül'e karşı olduğuna bakmayın. **Kenan Evren de bir programda işkenceye karşı olduğunu söylemişti.** 12 Eylül'ün toplumda ve edebiyatta yaptığı alan temizliğinde yetişmiş has 12 Eylül ürünleridir bunlar.

İşte bugün Y. Ecevit'in "sanatsal esaretin zinciri kırılmış", "coşkuyla yaşanan özgürlük" diye tanımladığı ortam, edebiyatın piyasalaşması, piyasa edebiyatının mutlak bir hâkimiyetle bütün bir edebiyatı vahşice ele geçirmesidir. Y. Ecevit, 80 sonrası edebiyata sanki edebiyat içi dinamiklerle "kendiliğinden" geçilmiş gibi bu edebiyata övgüler düzmekte, bu sürecin kendisinden hiç söz etmemektedir. Y. Ecevit, 12 Eylül darbesinin, ülkenin her alanında kötülük yaparken edebiyata "iyilik yapması"nı hiç garipsememektedir.

12 Eylül sadece Kenan Evren değildir. Keşke öyle olsaydı. O zaman "Kahrolsun Kenan Evren" der buna karşı olurduk ve iş çözülürdü. Kültürel değişimler, siyasal değişimlere göre daha geç ortaya çıkar. 12 Eylül'ün kültürel etkilerinin zirvesini tam da şimdi yaşamaktayız. 12 Eylül'ün, iktidarını pekiştirdiği, önünü iyice açtığı bir sınıf ve bu vahşileşen sınıfın bir kültürü vardır.

Toplumsal duyarlılığın, insanın bireycilikten çıkıp toplumsal duyarlılığa ulaştığı noktada kırılması, köreltilmesi gerekiyordu. Bunu da burjuva yazarlarla, toplumsal duyarlılığı arttıran edebiyat eserlerini ve toplumcu değerleri

aşağılayarak, bu duyarlılığı körelten sanat eserlerini ön plana çıkartarak yaptılar.

Ahmet Altan romanları, Elif Şafak romanları ve benzerleri, postmodern edebiyat, hep 12 Eylül'ün kendileri için temizleyip dümdüz ettiği bahçede büyüyüp serpilmiştir.

Burada sorun, bazı yazarların postmodern düşünceye uygun yazması değil **topluma sistematik olarak sadece bu tip edebi eserlerin pompalanmasıdır.** Akademilerde bunlar çalışılır, sadece bunlar tanıtılır, bunlara ödül verilir, bunlar üzerine onlarca tez yazılır, genç yazarlara rol model olarak bunlar sunulur. Bu anlayışın karşısında eleştirel duranlar çağ dışı ilan edilir. Bu edebiyat anlayışı sistematik bir şekilde topluma, kültüre, kültürel iklime pompalanır. Sadece bu tip romanlar övülür; rol model olarak gösterilir; sadece bunlara ödül verilir; başyapıt diye bunlar öne çıkartılır.

Sorun salt bir "edebiyat tercihi" değil bir toplumun ve topyekün insanların nesnel gerçeklikle kurduğu ilişkinin yönetilmesidir.

Bu, **piyasa edebiyatının/edebiyat piyasasının köpeksiz köyde değneksiz gezme hâlidir**. Onların özgürlük dediği piyasa edebiyatının/edebiyat piyasasının vahşeti, edebiyat alanında hiç olmadığı kadar cüretkâr ve acımasızdır.

Y. Ecevit'in kastı, gerçekçi, toplumcu ya da bir derdi olan romanların yerini postmodern romanların almasıdır. Edebiyat ve düşünce makas değiştirmiştir. Goya'nın resminin adı "akıl uyuyunca canavarlar türer" idi. Bu bir yer değiştirmedir; "eski"si gitmiş yerine "yeni"si gelmiştir. "Eski"nin gitmesi tankla, topla, copla, işkenceyle, yasakla, sansürle olmuş; "eski" engellenmiş, büyük bir "solkırım" ile "yeni"ye bomboş bir alan açılmıştır.

Gördüğünüz 12 Eylül'dür. Bu vahşi geçişe övgüler düzen Y. Ecevit ise 12 Eylül sonrası edebiyatın mimarlarından birisidir.

Kaynaklar:

1- Yıldız Ecevit, Kurmaca Bir Dünyadan, İletişim Yayınları, 2013, İstanbul.

2- http://www.insanokur.org/yaratma-coskusuna-taniklik-etmek-prof-dr-yildiz... (Erişim tarihi 22.12.2019) Yazı, 01/01/2010 tarihli Radikal gazetesi kitap ekinde yayınlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKELERİNDEN YAZAR ÇIKAR MI?

Vietnamlı, Endonezyalı ya da Malezyalı bir yazar biliyor musunuz?

Bu ülkelerde yazılmış binlerce roman olduğu halde niçin hemen hemen hiçbirimiz bu yazarları bilmiyoruz? Eğer biliyorsanız, adını bildiğiniz yazarları nasıl biliyorsunuz?

Ne kadar iyi yazarsa yazsın, üçüncü dünya ülkelerinden çıkan bir yazarın dünyada tanınma olasılığı çok düşüktür. Ortalama bir okurun İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Rusça (belki Portekizce) dışında yazılmış dillerdeki bir romanı ana dilinden okuma olasılığı yoktur. Bir Türk okurun, Endonezce yazan bir yazarı, kitabın özgün dilinden okuma olasılığı neredeyse sıfırdır.

"Merkez diller" dışında bir dille yazan bir yazarın, dünyada tanınması için öncelikle İngilizce, Fransızca, Almanca gibi "merkez dil"lerden birine çevrilmesi gerekir. Vietnamca, Malayca, Sanskritçe ya da Baskça yazılmış bir romanın Türkçeye çevrilmesi ancak böyle mümkündür.

"Merkez diller"in dışında bir dille yazılmış kitapların büyük bir çoğunluğu özgün dilinden çevrilmemiştir; genellikle çevirinin çevirisidir. Stanislaw Lem gibi bir dâhinin kitapları bile Türkçeye, Lehçe aslından değil İngilizce ve Almancadan çevrilmiştir.

Bunlara İzlandalı yazar Halldor Laxness gibi Nobel Edebiyat Ödülü almış olanlar da dâhildir.

Burada bir sorunun yanıtını aramamız gerekiyor.

Avrupa'da, İngilizce, Fransızca ve Almanca yazılmış on binlerce roman varken neden Vietnamlı, Türk, Ermeni ya da Kürt bir yazarın romanını çevirsinler?

Soruyu daha da netleştirelim:

"Merkez diller"le yazılmamış bir roman, "merkez diller"e çevrilmesi için hangi ölçütleri taşımalıdır?

Romanın çok iyi olması yeterli midir?

İyi olmak yeterli olsaydı Cumhuriyet tarihinde yazılmış en iyi romanlardan biri olan Mithat Cemal Kuntay'ın Üç İstanbul romanının çoktan çevrilmiş olması gerekirdi. Üç İstanbul Fransızca yazılsaydı, büyük bir olasılıkla birkaç ayrı yayınevi tarafından Türkçeye çevrilirdi ve Türkiye'de bugün okunduğundan çok daha fazla okunurdu.

Ana akım Avrupalı anlayışının Üç İstanbul romanına ihtiyacı yoktur.

Vietnamlı bir yazar, "orta sınıf şehirli bir insanın bireysel bunalımı"nı mükemmel bir şekilde yazsaydı merkez dillere çevrilir miydi?

Kesinlikle hayır.

Avrupalının böyle bir ihtiyacı da yoktur. "Şehirli insanın bireysel bunalımı" o dillerde zaten gayet ayrıntılı olarak yazılmıştır. J. P. Sartre Fransız değil de Malezyalı olsaydı, büyük bir olasılıkla hiçbirimizin ondan haberi olmazdı.

Fransa'nın A. Camus'sü, J. P. Sartre'ı varken Almanya'nın T. Mann'ı varken böyle bir tema, Avrupalının gözünde Vietnamlı bir yazarı ilginç kılmaz.

Üçüncü dünya ülkelerinden çıkan bir yazarın "merkez diller"e çevrilmesi için, yazdıklarının Avrupa kültürü için ilginç olması gerekir. Örneğin Yaşar Kemal'in İnce Memed romanını bir Fransız, bir Alman ya da bir İngiliz yazar asla yazamaz. İnce Memed'de işlenen temalar: ağalık, feodalite, isyan, eşkıya vs. bir Avrupalı için ilginçtir ve çevrilmiştir.

Üçüncü dünya ülkesinden bir yazarın "merkez diller"e çevrilmesi, genellikle iç içe geçmiş iki mekanizmayla olur.

İlk mekanizma, üçüncü dünya ülkesi yazarının, Avrupa kültürünün parçası bir yazara benzetilerek sunulması, bunlar arasında bir ortaklık kurulmasıdır:

Bunun örneği "Doğu'nun Kafka'sı", "Rusya'nın Poe'su" klişesidir ve önceki bölümde ele alınmıştır.

İkinci mekanizma ise üçüncü dünya ülkesi yazarının, Avrupa kültürü için ilginç gelecek temaları işlemesidir.

G. G. Marquez'in büyülü gerçekçiliği, O. Pamuk'un sıkça işlediği "Doğu-Batı karşıtlığı", Doğu kültürüne özgü hat, minyatür sanatı, hamam, harem, mistisizm, Mevlana, tekke vs. gibi temalar Avrupa kültürü için ilginçtir.

Ancak bütün bu temaların Avrupalının gözündeki Doğu imgesini beslemesi gerekmektedir.

Üçüncü dünya ülkelerinden çevrilen kitapların tanıtım yazılarında bile bu bakıştan izler bulmak olanaklıdır.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Hasan Ali Toptaş'ın Gölgesizler romanını şu şekilde tanıtmaktadır:

"İslam mistisizminin edebi başarılarıyla zenginleştirilmiş Doğulu bir Kafka."(1)

Aynı roman için New York Journal of Books'un kullandığı tanım şudur:

"Halusinojenik, kesinsiz, mistik..."(2)

H. A. Toptaş metinleri bu kitabın 1. Cildinde detaylı olarak ele alınmıştır. Bunlardan birisi bu kaynaktan okunabilir.(3)

Her şey birbirine benziyor!

Aşağıda, Türkçeden Avrupa dillerine çevrilmiş bazı kitapların kapakları görülmektedir.

Elif Şafak, Nedim Gürsel, Mine Kırıkkanat, Tuna Kiremitçi, Perihan Mağden, Selahattin Demirtaş, Hakan Günday, Orhan Pamuk, Yiğit Bener, Oya Baydar...

Bu kitapların ortak noktası nedir?

Yazım tekniği bakımından bu yazarlar birbirlerinden farklıdır. İçerik olarak da birbirinden oldukça farklı kitaplar olmasına rağmen kapaklarında dikkat çekici ortak bir nokta vardır:

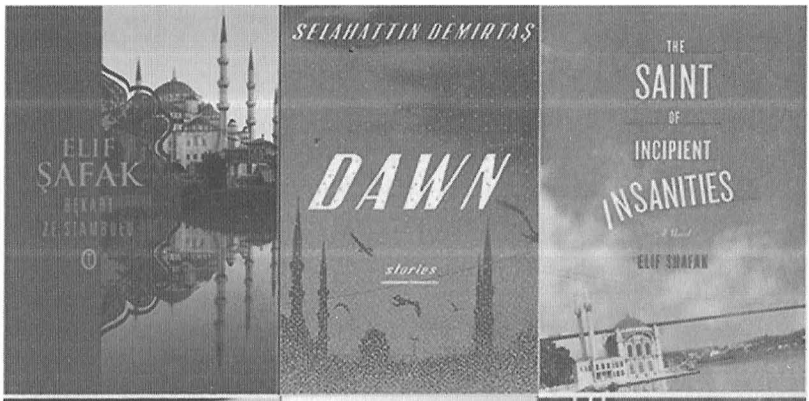

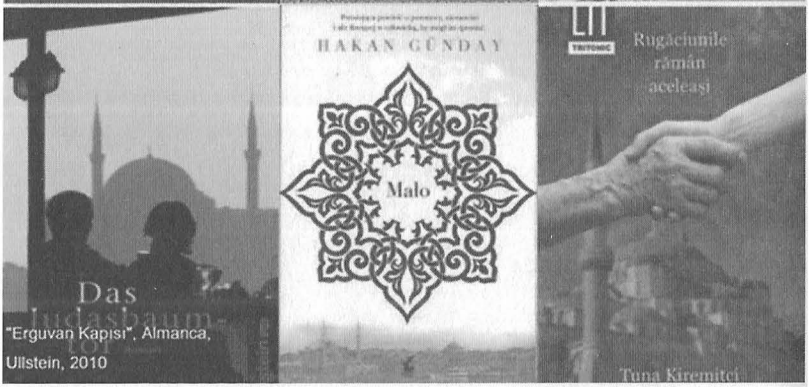

Bu romanların hepsinin kapağında **cami** fotoğrafı vardır. Bu camilerin büyük bir kısmı da ya Ayasofya ya da Sultanahmet'tir.

Oysaki kitapların en az yarısının Ayasofya'yla, Sultanahmet'le ya da İstanbul'la hiçbir ilgisi yoktur.

Nasıl ki ortalama bir Avrupalı turist için Türkiye "deniz", "rakı", "şiş kebap", "mezdeke", "harem", "hamam", "halı" vs. ise ortalama bir Avrupalı okur için de Türkiye Ayasofya ile Sultanahmet'tir. Oryantalist bir Avrupalının gözlerini Doğu'ya çevirdiğinde gördüğü şey budur.

"Erguvan Kapısı", Almanca, Ullstein, 2010

"Bir Gün, Gece", Fransızca, Métailié, 2006

"Deştina", Fransızca, Métailié, 2010

K. Marx'ın İngiltere'nin Hindistan politikasını değerlendirirken yazdığı şu saptaması hâlen güncelliğinden hiçbir şey yitirmemiştir:

"Saygıdeğer biçimler aldığı kendi ülkesinden, çırılçıplak soyunduğu sömürgelere yönelirken burjuva uygarlığının derinlerindeki ikiyüzlülük ve ta en içinde taşıdığı barbarlık bütün giysilerinden arınarak karşımıza çıkmaktadır."[4]

Oryantalist bakışa göre bu topraklarda devrim olamaz. Orada Fransız Devrimi varken bu topraklardaki Cumhuriyet Devrimi hiç de ilginç değildir.

Oryantalist bir Batılının gözünde "laik bir Arap" ilginç değildir, ama "dört karısı olan tekke şeyhi bir Arap" oldukça egzotiktir. Sosyalist bir Türk, ateist bir Kürt ilginç değildir ama zikir çeken mürit çok ilginçtir.

Oryantalist bir Batılının gözünde Ortadoğu'da laiklik, kadın-erkek eşitliği sağlamak ilginç değildir ama hareme kapatılan kadınlar çok egzotiktir.

Ünlü Fransız ressam H. Matisse, gözlerini doğuya çevirdiğinde resmini çizmek için gördüğü şey hareme kapatılan kadınlardı.

Türkiye'de kadın-erkek eşitliğine yönelik medeni kanun çıkarıldığı ve kadınlara seçme- seçilme hakkı verildiği yıllarda H. Matisse "odalisque" (odalık) adını verdiği resim serisini yapmaktaydı.[5,6,7]

Oryantalist bir Batılının gözünde bu topraklarda ilginç olan şey, kadın-erkek eşitliği ya da laiklik değil harem ve haremdeki cariyelerdir.

Avrupa'dan bakan sıradan bir göz için Türkiye'nin bütün şehirleri İstanbul'un çevresindedir veya Türkiye iki şehirden

Odalisque, Blue Harmony 1937 **Small Odalisque in Purple Robe 1937**

ibarettir: Ayasofya ve Sultanahmet'in olduğu İstanbul ile tatil ve deniz şehri Antalya.

Bu kapaklar işte bu oryantalist bakışın bir sonucudur. Bu bakışın yukarıda birbirinden farklı kitaplarda gördüğü, kapağa koyduklarıdır.

Nazım Hikmet'in 1925'te yazdığı Piyer Loti adlı bir şiiri vardır:

Piyer Loti
Tevekkül!
Kısmet!
Kafes, han, kervan
şadırvan!
Gümüş tepsilerde rakseten sultan!
Mihrace, padişah,
bin bir yaşında bir şah.
Minarelerde sallanıyor sedef nalınlar,
burunları kınalı kadınlar
ayaklarıyla gergef dokuyor.
Rüzgarlarda yeşil sarıklı imamlar ezan okuyor!

İşte Frenk şairinin gördüğü şark!
İşte
dakikada 1.000.000 basılan
kitapların
şark`ı!
Lakin
ne dün
ne bugün
ne yarın
böyle bir şark
yoktu,
olmayacak!

Şark
üstünde çıplak
esirlerin
aç geberdiği toprak!
Şarklıdan başka herkesin
orta malı olan memleket!
Açlığın kıtlıktan olduğu diyar!
Ağzına kadar
buğdayla dolu ambar!
Avrupa'nın ambarı!

Asya!
Amerikan dretnotlarının tel direklerine
senin Çinlilerin
uzun saçlarından
sarı mumlar gibi asıyorlar kendilerini!
Himalayanın
en yüksek
en dik
en karlı tepesinde
Britanya zabitleri cazbant çaldırıyorlar,
kara tırnaklı ayaklarını daldırıyorlar,
Paryaların

beyaz dişli ölülerini attığı Ganja!
Anadolu baştan başa
Armistrongun
talim meydanı oldu!
Asyanın bağrı doldu!
Şark
yutmayacak
artık!
Bıktık be bıktık!
İçinizden biri
can verebilse bile
açlıktan ölen öküzümüze,
burjuvaysa eğer
gözükmesin gözümüze!
Hatta sen
sen Piyer Loti!
Sarı muşamba derilerimizden
birbirimize
geçen
tifüsün biti
senden daha yakındır bize
Fransız zabiti!
Fransız zabiti sen
o üzüm gözlü Azadeyi
bir orospudan
daha çabuk unuttun!
Kalbimize diktiğin
Azadenin taşını
bir tahta hedef gibi topa tuttun!
Bilmeyenler
bilsin:
sen bir şarlatandan başka bir şey değilsin!
Şarlatan!
Çürük Fransız kumaşlarını
yüzde beş yüz ihtikarla şarka satan:
Piyer Loti!

Ne domuz bir burjuvaymışsın meğer!
Maddeden ayrı ruha inansaydım eğer,
Şarkın kurtulduğu gün
senin ruhunu
köprü başında çarmıha gerer
karşısında cigara içerdim!
Ben elimi size verdim,
size verdik bir elimizi
kucaklayın bizi
Avrupanın sankulotları!
Sürelim yan yana bindiğimiz al atları!
Menzil yakın
bakın
kurtuluş günü artık sayılı.
Önümüzde şarkın kurtuluş yılı
bize kanlı mendilini sallıyor.
Al atlarımız emperyalizmin göbeğini nallıyor:

Nazım Hikmet[8]

Bu kitapların kapağında, bu bakışın cisimleşmiş hâli görülmektedir. Üçüncü dünya ülkesinden bir yazar ne yazarsa yazsın, bu oryantalist bakış onu, kafasındaki imgeyle ve görmek istediği gibi görmektedir.

Üçüncü dünya ülkelerinin birçok yazarı da bu oryantalist bakışı içselleştirmiştir ve kendilerine onların baktığı gibi bakmaktadır.

Bu sakat bakışla değerlendirilen Üçüncü dünya ülkelerinin yazarları bu tutuma itiraz etmedikçe bu tavır sürecektir.

Kaynaklar

1- https://www.bloomsbury.com/uk/shadowless-9781408850824/ (Erişim tarihi 22.12.2019)

2- https://www.nyjournalofbooks.com/book-review/shadowl (Erişim tarihi 22.12.2019)

3- https://www.taylankara.com/post/hasan-ali%CC%87topta%C5%9F-edebi%CC%87yati-3-mi%CC%87sti%CC%87si%CC%87zmi%CC%87n-ve-akildi%C5%9Fili%C4%9Fiy%C3%BCcelti%CC%87lmesi%CC%87 (Erişim tarihi 22.12.2019)

4- Karl Marx, Fredrich Engels, Seçme Yapıtlar 1. Cilt, Sol yayınları, 1. Baskı sf 602.

5- https://www.wbur.org/artery/2017/04/08/matisse-in-the-studio (Erişim tarihi 22.12.2019)

6- Odalisque, Blue Harmony 1937, http://art-matisse.com/1930_14.html (Erişim tarihi 22.12.2019)

7- Small Odalisque in Purple Robe 1937, http://art-matisse.com/1930_16.html (Erişim tarihi 22.12.2019)

8- Nazım Hikmet, Bütün Eserleri 1, Cem Yayınevi, 1975, İstanbul.

SAÇMALAMA ÖZGÜRLÜĞÜ VE KİRLETİLMİŞ BİR SÖZCÜK: HOŞGÖRÜ

Burjuvazi hoşgörülüdür oysa: "İnsanları oldukları gibi sever, çünkü onların olabileceklerinden nefret etmektedir."

T. Adorno (Minima Moralia)

Sözcükler de insanlar gibidir, kirletilebilir. En soylu sözcükler bile kirli ağızlarda anlamını yitirebilir. Binlerce sözcük, bu kirlilikten, bu içerik değişikliğinden, bu anlam kaymasından ve sonrasında yitiminden nasibini almıştır. Çağımız, içeriğini yansıtmayan, içeriği başka şeylerle doldurulmuş ve kendinden uzaklaştırılmış sözcüklerin çağıdır. Bu yüzyıl, bir yandan bir sözcükler mezarlığı, diğer yandan da zombileştirilmiş sözcüklerin etrafa salındığı tuhaf bir zamandır. Bazı sözcükler vardır ki bu içerik kirliliği bakımından klişe örneklerdir: **demokrasi, özgürlük, insan hakları, hoşgörü** gibi...

Kirletilmiş sözcükler

Anlamları genişletilerek, boşaltılarak, çarpıtılarak tamamen anlamsızlaştırılmış, fahişe durumuna düşürülmüş sözcüklerdir bunlar.

Bir insan "ben demokratım" dediğinde bu artık hiç kimseye hiçbir şey ifade etmemektedir. Kötürüm bir sözcüktür "demokrat"; bir koltuk değneği olmadan, bir açıklama yapılmadan, başına herhangi bir sözcük getirilmeden hiçbir anlamı yoktur:

"Sosyal demokrat", "muhafazakâr demokrat", "hristiyan demokrat" vs. gibi başka sözcüklerin yardımıyla varolabilmektedir ancak.

"Masa" dediğinizde artık herkesin aklına üzeri düz, ayak-

lı bir nesne gelmemektedir; dört ayaklı sık sık miyavlayan hayvana "kedi" değil "masa" denmektedir.

Sözcüklere gizlenmiş tarih

Yeterince yakından bakarsanız her sözcüğün özgeçmişinde upuzun bir tarih görürsünüz; bu bir mücadeleler tarihidir. Sözcükler fethedilebilir, içi doldurulup boşaltılabilir, işgal edilebilir, horlanabilir, tecavüze uğrayabilir, özgürlüğüne kavuşabilir. Sözcükler, insanların düşünce mekanlarıdır; orada insanlar ve ideolojiler birbirlerini iter, kavga eder veya topyekün savaşır. Bir kitapta gördüğümüz, bize kültür unsurlarının hazır verdiği neredeyse her sözcük, onlarca anlamın katledildiği bir mezarlık, onlarca "ölü anlam"ın kol gezdiği, bu mücadelelerin sonucunda oluşmuş bir içeriğin ayakta kaldığı birer canlı tarihtir.

Neyi hoşgördüklerinin farkında mısın?

"Hoşgörü" sözcüğü de içeriksiz, neredeyse artık kabuktan oluşmuş bir sözcüktür. En temel insan haklarının her gün milyonlarca kez çiğnendiği bir dünyada, "hoşgörü" sözcüğünün bu kadar çok duyulması tesadüf değildir. Nedense, herkes herkesi "hoşgörmektedir" Sizi bombalayacak, cesedinizi parçalayacak olanlar, sizin her türlü aptallığınızı, saçma sapan düşüncelerinizi, nesnel gerçeklikten kopuk yargılarınızı "hoşgörmektedir". Bu çağdaki anlamıyla ikiyüzlülüğün ve alçaklığın zirve yaptığı bir sözcüktür "hoşgörü"

Bu çağda bireyin yaşama hakkına, beslenme hakkına, barınma hakkına, hukukuna "hoşgörü" gösterilmez.

Hoşgörü gösterilen tek şey bireyin "saçmalama özgürlüğü"dür. Yaşama, barınma, beslenme gibi en asgari in-

san haklarının çiğnendiği bir çağda "saçmalama özgürlüğü"ne gösterilen sınırsız hoşgörü, bir çelişki değil aksine birbirinin devamı ve tamamlayıcı iki tutumdur.

Saçmalama özgürlüğü

Masaya zürafa deme "özgürlüğü"...

Dünya düzdür deme "özgürlüğü"...

Başak burcunun kişiliğini etkilediğini zannetme "özgürlüğü"...

Yerçekimine değil "gök itimi"ne inanma "özgürlüğü"...

Ay'ın peynirden yapıldığını savunma "özgürlüğü"...

Her türlü safsata ve zırvaya inanma, onları savunma ve yayma "özgürlüğü"...

Saçmayı örgütleme "özgürlüğü"...

Böylesi "özgürlükler"e sınırsız "hoşgörü" vardır. İnsanın "saçmalama özgürlüğü"nü hoşgörenler, aynı zamanda onun en asgari yaşama, barınma, beslenme haklarını gaddarca çiğneyenlerdir.

İnsanın özgürlükten anladığı "Dünya düzdür" ya da "masa zürafadır" demek olduğu sürece gerçek özgürlüğünü yitirmeye devam edecektir. İnsan türü, kitlesel olarak "aklını kullanma cesareti"ni göstermediği sürece "saçmalama"sına gösterilen alçakça hoşgörü var olmaya devam edecektir.

Yıkamadan kullanma!

İnsan, yere düşen kirlenmiş sözcükleri yıkamadan kullanmamalıdır. Yanlış içeriklerle doldurulmuş sözcükler insanı nesnel gerçeklikten uzaklaştırır. İnsan bir bakar ki, kollarındaki zincirin sesi kulağına müzik sesi gibi gelir.

İnsan bir şeyi "hoş görürken" neyi hoş gördüğüne dikkat etmeli, kendisine gösterilen "hoşgörü"yü şüpheyle karşılamalıdır.

Çünkü 21. yüzyılda gösterilen "hoşgörü"nün bütün insanlığa çok ama çok ağır bir maliyeti vardır.

Kaynak:

1- https://www.youtube.com/watch?v=93aZqic2nsA (Erişim tarihi: 22.12.2019)

"ÖTEKİ" ÜZERİNE BİR İTİRAZ YAZISI

Kutsal sözcükler vardır; diplomatik bir dokunulmazlıkla sözcüklerin arasında serbestçe dolaşabilen, eleştirilerin hedefleyemediği, kimlik sorulamayan sözcükler: kamuoyu, demokrasi, halk vs...

Öteki, ötekileştirmek, ötekileştirilmek... Son yılların yükselen kavramlarından biridir "öteki"... Neredeyse bazı insanların kanaat önderi, köşe yazarı olmasının alameti farikası hâline gelmiştir. Bazı yazarlar için bu sözcüğü kullanmadan 15 dakikalık bir televizyon programı ya da üç paragraflık bir Türkiye analizi yapmak, beş sayfalık bir sosyoloji yazısı yazmak olanaksızdır.

Bu sözcükte itiraz ettiğim en önemli şey, kullanımındaki maymuncuk konumudur.

Bir kavram, "her şey"i açıklıyorsa, aslında hiçbir şeyi açıklamıyordur. Türkiye için bu saptamaya verilebilecek en güzel birkaç örnekten biridir "öteki"... Otuz sözcük dağarcığı olan köşe yazarlarının, kanaat önderlerinin, organik aydınların ağzında çiğnenen en şekerli sakızdır "öteki"... Söylendiğinde karşıdakini susturan, karşı söylemin asla savunulamadığı ve savunulamayacağı, hiçbir sınıf, sosyal yapı, kültür farklılığı gözetmeksizin bakanından öğrencisine kadar herkesin doyasıya kullanabildiği çok güvenli bir kavramdır "öteki" Bakan veya başbakan da olsanız, ülkenin en zengin insanı da olsanız, bakışınızı belirli bir ölçeğe çekerek kendinizi "öteki" ilan edebilir, karşınızdaki rakibi "sizi ötekileştirmekle" suçlayabilirsiniz. Uysun ya da uymasın, sosyolojik analiz yapmak isteyen her ergen ve erişkinin bir uzanma mesafesindedir "öteki" Bir "başucu kavramı" olmuştur artık, söyleyenlerin büyük bir kısmının dilinde hiçbir şey açıklamamaktadır.

Edebiyat dünyasında, şu toprakların gördüğü en konformist yazarlardan birinin dilinde yarım milyon dolar kazandığı bir kitabın reklam sözüdür. Konformist yazarlar için gölgesine sığınılan bir reklam argümanı, değişim değeri yüksek bir meta, kârlı bir yatırımdır.

"Öteki" kavramının kullanılmadığı, kullanılamadığı, kullanılamayacağı bir olgu yoktur; her şeyi kapsayabilen ve bu nedenle içinde hiçbir şey barındırmayan sihirli bir sözcüktür.

Bir adresi yoktur; hiçbir yere ait değildir. En azılı solcusundan en ultra sağcısına, her çap ve marka milliyetçisine kadar herkes bu bereketli sözcükten nasiplenebilir. "Ötekileştirmek" anonim bir açıklamadır artık; kullanana, kanıt ya da tutarlılık yükü yüklemez. Uysa da olur uymasa da olur; ama zaten her yere uyar. Sosyolojik analiz yapmak isteyen biri için 112 ambulans, 155 polis imdat, 156 jandarma aramak gibidir; kontör gerekmez. "Öteki" sözcüğünü kullanmanız için "kullanmak istemeniz" yeterlidir.

İlgili ilgisiz her olgu için her köşe yazarı, sosyolog, profesör, terör uzmanı, yaşam koçu, mağdur ya da mağrur herkes için ülkenin her yerinden bedava ulaşılabilir.

Sadece sosyolojik analiz yapmak isteyenler için değil bir şey yapmak istemeyenler için de oldukça kullanışlı bir kavramdır "öteki"... Eğer bir köşe yazarı ya da yorumcu iseniz ve bir şey söylemek istemiyorsanız "öteki" ve çevresindeki yan kavramlarla sayfalarca "susabilirsiniz"

Kirlenmiş, kirletilmiş, birçok kullanımında hiçbir şeyi açıklamayan, sıklıkla ajitasyon amaçlı kullanılan bir kavramdır "öteki" Kendisi muhtemelen "iyi" bir sözcüktür; ama "kullananları" ve "kullanımı" kötü niyetlidir!

Bütün bu nedenlerden ötürü, "öteki" sözcüğü ile ilgili bir yazı yazılacaksa yapılması gereken ilk iş, bu sözcüğün kullanım coğrafyasında detaylı bir alan temizliği yapmak, bu sözcüğü temizlemektir. Bundan sonrası ise işin kolay kısmıdır.

BİR KÖRLEŞTİRME VE YOBAZ AKLAMA DÜZENEĞİ OLARAK LİBERAL AKIL

Ahmaklaştıranlar ilk önce ahmaklaşır.

Yobaz, "altı yaşındaki kız çocuğuyla evlenilir" der. Liberal akıl bunu "çok kültürlülük" kavramının içine tıkıştırır.

Yobaz, 7 yaşındaki kız çocuklarına zorla burka giydirir; giymeyen kız çocuklarına ve kadınlara şiddet uygular.

Liberal akıl, "burkayı azınlığın gücü, modernitenin aydınlık dünyasından kopuş" diye selamlar.[1] Prof. Dr. Nilüfer Göle, "*Fransa'da da burka tartışması var. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?*" sorusuna şöyle yanıt verir:

"Ben çok kışkırtıcı buluyorum. Herkes burkanın karşısında: Müslümanlar, laikler, kadınlar, siyasetçiler... Burka azınlığın gücü, modernitenin aydınlık dünyasından kopuş. Gölgeyi, karanlığı hatırlatıyor bana. Ne güzel! Her şey aydınlık mı olacak kardeşim. Tam mahrem. Biz 'modern mahrem' diyorduk. Bu, modernliğe karşı tam karanlık. Ben de zaten tam aydınlıktan yana değilim!"

Prof. Dr. Nilüfer Göle "*Burkanın karanlığını seviyorsunuz yani?*" ifadesine karşı şunları söyler:

"Bu kadar tantana koparmasını eğlenceli buluyorum... Burkanın hatırlattıklarını, burkanın karanlığının rahatsız ediciliğini seviyorum, düşündürürcülüğünü seviyorum. Unutmak istediğimiz ama burkanın hatırlattığı bir şey var: mahremiyet ve her şeyin görünür olamayacağı. Modernleşmenin önemli özelliklerinden birisi her yeri aydınlatmaktır. Çok güzel, her yer aydınlatılsın. Daha güvenceyle dolaşıyoruz, sokaklar da bize, kadınlara ait oluyor. Işık modernitenin bir parçası, ama

o kadar çok ki, bazen çok göz alıyor, gölge, loş alan bırakmıyor. Loşluğa katlanabilen kimse yok, floresan lambaları... İşte bu noktada Burka kavgası bize kaybettiğimiz şeyleri hatırlatabilir...

Ülkenin en büyük bilim kurumu TÜBİTAK, evrim kitaplarının basımını yasaklar.[2] Milli Eğitim Bakanlığı, evrim teorisini müfredattan çıkartır.[3] Önerdiği kitapların içinde evrim teorisi geçiyor diye öğretmene soruşturma açılır.[4] Liberal akıl, "*evrim teorisi de, adından da anlaşılacağı gibi bir 'teori'dir, yani varsayımdır.*" der.[5]

Eğer olur da bunu söyleyecek kadar bilgisiz ve cüretkâr değilse, "*bilimsel düşünce, diğer paradigmaların yanında sadece bir paradigmadır, diğer paradigmalarla eşittir*" der.

Yobaz, en temel bilimsel olguları inkâr edip kendince inancına uygun hale büker ve bunu bütün ülkeye zorla dayatır. Yobaz, her türlü inancı paraya dönüştürür; örneğin "kabir azabından koruyan yanmayan kefen" satışı yapar.[6]

Liberal akıl, "Aydınlanmanın despotizminden" ve "aklın tahakkümünden" söz eder.

Zorunlu din derslerinde "şeriat eğitimi" müfredata girer.[7] Seçmeli ders adı altında birçok okulda diğer seçmeli derslerin değil özellikle seçmeli din derslerinin öğrencilere dayatılması, "herkesin bildiği bir sır"dır.[8, 9] Okullara mescit zorunluluğu getirilir.[10] İmam Hatip Lisesi açılması için gereken 50 bin nüfus şartı 5 bine düşürülür.[11] "Bütün okulları imam hatip okulu yapma şansını elde etmiş durumda" oldukları açıkça ilan edilir.[12]

Ülkede tepeden zorla dayatılan dinselleştirmeyi sokaktaki okuma yazma bilmeyen insan bile görür. Liberal akıl, "*Türkiye muhafazakârlaşmamaktadır, sadece muhafazakârlar*

görünür hâle gelmektedir." der.

Bir tarikat yurdunda çocuklara tecavüz edilir. Liberal akıl, bu iğrençliği, "herkesin içindeki iktidar istenci" diye normalleştirir; bu konuda "o kadar da gürültücü olmamamızı" ister.[13]

Bir yobaz otobüste açık giyindiği gerekçesiyle bir kadına tekme atar. Saldırganın motivasyonu bellidir ve bunu hiç inkâr etmez.[14]

Saldırgan, ifadesinde şöyle der:

"*Kafamı sola çevirdiğimde, oturduğum koltuğun karşı tarafında bir bayan gördüm. Üzerinde kısa etek vardı. Koltukta bacaklarını yana çevirmiş, müstehcen şekilde oturuyordu. Yılışık bir tavırla bana bakıyordu. Bir anda kendimi kaybettim. Yaşadığımız ülkenin ve toplum değerlerinin ayakaltına alındığını, bayan şahsın kendisi ve çevresinde bulunan insanlara giyiniş tarzı ile saygı göstermediğini düşündüm. Manevi yönüm ağır bastı. Bir anda koltuktan kalkarak yüzüne doğru bir tekme attım.*"[15]

Saldırgan, ifadesi alındıktan sonra gazetecilere şunları söyler:

"*Her şey İslam hukukuna göre oldu, sıkıntı yok.*"

Her şey apaçıktır. Ama liberal akıl burada yobazlık, toplumun dinselleştirilmesi ya da yobazlığın cüretini değil "erkek şiddeti" görür.

Bu mantıkla Nazilere baktığında faşizm ya da Nazilerin bilindik toplumsal-iktisadi-siyasal örgütlülüğünü değil "fallusun iktidarı"nı görür. Nazilerin bir kadın savaş esirini idam etmesi olsa olsa "eril şiddet"tir.

İzmir'in Karşıyaka İlçesi'nde bir şahıs minibüsünü

yol kenarına park eder ve tramvay hattında namaz kılmaya başlar.(16)

Bu kişi nedeniyle sürücüsü tramvayı durdurur, tramvaydaki onlarca kişi bu kişinin namazının bitmesini bekler.

Bu kişinin namaz kıldığı yön, kıble değildir.(17) Kıble, yöneldiği tarafın yaklaşık 90 derece sağına düşmektedir. Namaz kıldığı yerin 10 metre ilerisi çimenliktir. 200 metre ileride cami de vardır. Ama bu kişi namazını illaki tramvay raylarında kılmıştır.

Eğer akli dengesi yerinde ise bu kişinin yaptığının adı en ilkel hukuk sisteminde bile kamu düzenini bozmaktır. Hukuk, kanun, yasa vs. kavramlarının kıyısından geçen herhangi bir toplumsal örgütlenmede bu yapılana izin verilmez.

Bu eylemi, "ibadet yapma özgürlüğü" diye nitelemek için gerçeklikle bağınızın tamamen kopmuş olması gerekir. Dindar olsun dinsiz olsun, asgari bir kamu düzeni gözeten her insanın tartışmasız karşı çıkacağı bir konudur bu. Nitekim

haberin yorumlarında onlarca dindar veya namaz kılan kişi de bu davranışa karşı çıkmış, adamın yaptığını ayıplamıştır.

Tramvay raylarında namaz kılınmaz; herhangi başka bir şey de yapılmaz. Onlarca yolcu hiç kimse tarafından nedeni ne olursa olsun bu şekilde bekletilemez. Dünyanın hangi ülkesinde olursa olsun bu böyledir. Bu kişi bu eylemi Suudi Arabistan'da, Afganistan'da, İran'da bile yapsaydı, bu duruma yine hoşgörü gösterilmezdi.

Liberal bakış açısı bu hak ihlalini hoş görür. Karşıyaka Belediye Başkanı Hüseyin Mutlu Akpınar, bu olayı şöyle yorumlar:

"Her fırsatta dini siyasete alet edenlerin, İzmir ve Karşıyaka'nın hoşgörüsünden öğreneceği çok var. Makiniste teşekkürler."

Prof. Dr. Melek Göreğenli, sosyal medya hesabından bunca insana karşı yapılan bu hak gaspına hoşgörü talep eder ve bu olayla ilgili şu yorumu yapar:

"Kendisine benzemeyen 'diğer'ini gören, birlikte bir hayatın mümkün olduğunu düşünen her hareket hoşuma gidiyor. Öpüceğim o tramvaycı adamı."

M. Göreğenli tren yolunda namaz kılıp, onlarca yolcunun hakkını gasp etmeye karşı hoşgörü gösterirken, bu duruma tepki gösterenleri ise kibirlilikle suçlar.

O adam o rayların üzerinde yemek yeseydi, dans etseydi, biriyle öpüşseydi, içki içseydi, namaz kılmak dışında başka herhangi bir şey yapsaydı, bu olayda gösterilen garip hoşgörünün milyonda birinin bile gösterilmeyeceğini aslında herkes bilmektedir. Burada onlarca insanın hakkı açıkça gasp edilirken gasp eden kişinin cüretinin dayandığı güç, bu kişinin bu davranışı sergilemesindeki rahatlığın kaynağı

ve bu rahatlığı sağlayan iklim görmezden gelinir. Açıkça bir dayatma, bir güç gösterisi, bir maruz kalma hâli, bağlamından koparılarak "gönüllü bir hoşgörü" gibi gösterilir.

Yobaz "cin çıkarma hastanesi", "manevi şifa merkezi" açar.[18]

Liberal akıl, "hayatta en hakiki mürşit ilimdir" sözünü "oldukça basit" bulur.[19] Aydınlanmayı küçümser.

Bir grup zorba, ellerinde sopa, "içeride içki içildi" diye resim galerisini basar. Liberal akıl elinde sopa, içerde içki içildi diye resim galerisi basanları "kültür farklılığı" diye yutturmaya çalışır ve böyle bir olayı bile müthiş bir yaratıcılıkla "Kemalizmin baskısına" bağlar.[20]

Oysa baskın yapanlara göre esas sorun "*alkol alan kişiler tarafından mahallelinin rahatsız edilmesi değil, orada alkol alınıyor olması*"dır.[21] Yani siz, bir başkasını rahatsız etmek söz konusu bile değilken, kendi mekânınızda ya da evinizde alkol içerseniz o "öteki kültür" bundan yine rahatsız olabilmektedir.

Bir liberale düşen de bu "öteki kültür"e empati yapmak, onları "ötekileştirmemek", vandallığa ve zorbalığa "saygı duymak"tır.

Liberal işini yapmaktadır. Her zaman yaptığı gibi... Bu örneklerden yüzlerce sayfa yazılabilir.

Liberal aklın yıllardır yaptığı şey, postmodern felsefenin kavram setini bazen doğrudan kullanarak, bazen eğip bükerek, bazen de takla attırarak yobazlığın pratiklerini aklamak ve meşrulaştırmaktır.

Türkiye'de liberal aklın pratik işlevi, yobazlığa karşı var olan veya oluşan potansiyel muhalefeti etkisizleştirmek,

yobazlığa karşı gelişen refleksleri iğdiş etmektir.

Türkiye'de liberal akıl, bir yobaz aklama makinesidir.

Liberal akıl, gözünüzün önünde olanları bile görmenize izin vermez.

Damda gezen, miyavlayan, dört ayaklı "şey", bir kedi değildir ama belki bir sürahi olabilir!

Liberal akıl, sokaktaki hiçbir akademik bilgi birikimi olmayan en sıradan insanın bile açıkça gördüğünü göremeyecek kadar körleşmiştir.

Türkiye'de muhalefet yıllarca bu liberal aklın deli gömleğine mahkûm edilmiştir.

Liberal akıl, bir körleştirme ve ahmaklaştırma düzeneğidir.

Türkiye'de kendini muhalif diye sınıflandıranların, bu sakatlayıcı aklı tamamen ve hiçbir taviz vermeden reddetmediği sürece en küçük bir şansı bile yoktur.

Kaynaklar

1- http://www.haberveriyorum.net/haber/nilufer-gole-karanlik-ve-guzel-burka (Erişim tarihi: 22.12.2019)
2- https://www.evrensel.net/haber/46405/tubitak-evrimi-tamamen-yasakladi (Erişim tarihi: 22.12.2019)
3- http://www.yeniakit.com.tr/haber/evrim-teorisi-yeni-mufredatta-yok-259110.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
4- https://www.cnnturk.com/haber/turkiye/fen-lisesi-ogretmenine-evrim-sorusturmasi (Erişim tarihi: 22.12.2019)
5- http://www.radikal.com.tr/yazarlar/nuray-mert/bilim-budalaligi-828153/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)
6- https://odatv.com/yanmaz-kefen-satan-sirketle-ilginc-diyalog-1202151200.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

7- https://odatv.com/okullarda-artik-seriat-egitimi-verilecek-2206171200.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
8- https://tr.sputniknews.com/haberler/201702161027247130-secmeli-din-derslerine-talep-olmayinca-il-milli-egitim-harekete-gecti/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)
9- https://www.birgun.net/haber-detay/ders-secmeli-din-zorunlu-69433.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
10- http://www.hurriyet.com.tr/egitim/okullara-abdesthane-ve-mescit-zorunlulugu-40500965 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
11- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/egitim/767852/MEB_sinir_tanimiyor.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
12- https://www.cnnturk.com/2012/guncel/08/24/tum.okullar.imam.hatip.olabilir/674076.0/index.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
13- http://www.diken.com.tr/akademisyen-bulent-somay-kadinlar-erkek-egemen-hikayelere-teslim/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)
14- https://www.evrensel.net/haber/290383/otobuste-kadina-sort-giyenler-olmeli-diyerek-saldirdi (Erişim tarihi: 22.12.2019)
15- https://www.birgun.net/haber-detay/sort-giyenler-olmeli-soyleyen-mi-soyleten-mi-suclu-129268.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
16- https://www.yeniasir.com.tr/izmir/2017/06/01/raylarda-namaza-hosgoru (Erişim tarihi: 22.12.2019)
17- http://www.haberhurriyeti.com/kiblesi-sasmis-200002.html (Erişim tarihi: 13.07.2017)
18- http://www.haberturk.com/dunya/haber/701879-cecenistandaki-cin-hastanesi-ilk-kez-haberturkte-galeri (Erişim tarihi: 22.12.2019)
19- http://www.sanalbasin.com/ali-nesin39den-tepkiler-uzerine-cevap-geldi-19734085/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)
20- http://www.radikal.com.tr/radikal2/tophane-olayi-1022103/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)
21- http://www.agos.com.tr/tr/yazi/10702/tophane-de-mudahale-sanata-mi-ahlaka-mi (Erişim tarihi: 22.12.2019)

BİRİKİM DERGİSİ VE "LİBERAL SOL" DÜŞÜNCENİN BU TOPLUMA VERDİĞİ EN BÜYÜK ZARAR NEDİR?

Birikim Dergisi ve "liberal sol" olarak adlandırılan çevrenin bu topluma verdiği en büyük zarar nedir?

Bu toplumla ilgili yanlış saptamaları mı?

Günümüzden geçmişe bakıldığında "deli zırvası" denecek tarih okumaları mı?

Sosyalizme, cumhuriyete ve hatta zaman zaman "devrim düşüncesi"ne saplantı derecesinde karşıtlıkları mı?

Bu başlıklar elbette çok önemlidir. Her bir başlığın ayrıntılarıyla ilgili ayrı ayrı sayfalarca yazı yazılabilir. Ancak sol cenahta şimdiye kadar onlarca savunu yanlış çıkmış, birçok siyasal saptama yaşam tarafından çürütülmüştür.

O hâlde Birikim Dergisi ve "liberal sol"un diğerlerinden farkı nedir?

"Türkiye'de solda siyasal, sosyal ya da kültürel olarak en büyük eksiklik nedir?" sorusuna bir tek sözcükle yanıt verilecek olsaydı o yanıt şu olurdu: **"Refleksler".**

Damda gezen, dört ayaklı, miyavlayan bir canlı çok büyük bir olasılıkla kedidir. Çok düşük bir olasılıkla başka bir hayvan da olabilir ama deneyimlerimizden edindiğimiz önyargılarımızla böyle bir canlıya kedi muamelesi yapar ve büyük bir olasılıkla haklı çıkarız.

Bunlar önyargılarımızdır ve bu önyargılar genelde doğrudur. İnsanlar günlük yaşamda küçük olasılıkları ihmal edip büyük olasılıkları dikkate alma eğilimindedir.

Önyargılar, bize büyük olasılıkları gösteren paket yargılar, kısa yollardır.

Önyargılar, insanların günlük hayatını kolaylaştırır; hayatı kendilerince düzenlemelerine yardımcı olur.

Hangi ideolojiye sahip olursak olalım, siyasette de önyargılarımız vardır.

Örneğin, "sermayenin serbest dolaşımı"nın, "girişimci hürriyeti"nin, "mülkiyet hakkı"nın öneminden tutkuyla söz eden bir köşe yazarının sermaye sınıfının bir ideoloğu olduğunu rahatlıkla düşünebilirsiniz.

Örneğin bundan 30 yıl önce kendini sosyalist olarak tanımlayan bir kişi "Beş yaşındaki kız çocuğuyla evlenmekte bir sakınca yoktur" diye yazan birine belirli bir önyargıyla bakardı ve onu "yobaz" diye adlandırırdı.

Geçmişte, diyelim ki bundan 40 yıl önce sol cenahta önyargılar ve önyargılardan kaynaklanan refleksler büyük oranda sağlamdı. Bundan 10-15 yıl önce Türkiye'de yaygınlaşan dinselleşmeye karşı, liberallerin "laik teyze" diye karikatürize ettiği kişinin verdiği tepki -refleks biçimini, detaylarını, ifade şeklini kaba bulsanız dahi- diri bir refleksti.

Geçmişte bir sosyalist, örneğin Akit gazetesinde yazan bir yazarı sadece mücadele edilecek bir hasım olarak görürdü ve bu kişiyi "yobaz", "gerici", "siyasal İslamcı" ya da "dinci" diye adlandırırdı.

Böyle bir yazar "aylık sosyalist kültür dergisi" alt başlığıyla çıkan Birikim adlı dergide yazdığı zaman ise durum büsbütün değişiyor; artık solun içine girmiş, solun dikkate alabileceği bir görüş ortaya koymuş oluyordu.

Birikim Dergisi'nde Hilal Kaplan, Abdurrahman Dilipak, Ali Bulaç, Yasin Aktay gibi kişiler çeşitli vesilelerle yazdılar ve solun aklına girdiler. Bugün iktidar aygıtı içinde yöneticilik yapan, siyasal iktidarın ideoloğu olan birçok İslamcı

yazar, bundan 5-10 yıl önce Birikim Dergisi'nde "özgürlük", "mağdurluk", "demokrasi", "hoşgörü" yazıları yazmaktaydı.

Che Guevera ile Said-i Nursi

"Aylık sosyalist kültür dergisi" Birikim'de Said-i Nursi, Che ile aynı cümlede solun aklına servis edilmişti. Birikim Dergisi'nin 102. sayısında şunlar yazıyordu:

"Liman işçilerinin grevini engelleyen papazlara bakarak, 'din afyondur' diyen Marx'ın kavramlarını ödünç alan Said Nursi gibi Che de zulüm ve baskının aleyhindeki ve burjuvanın proleteryayı boğmasına karşı durdu. Bu yüzden o da terk etti kenti ve dağa çıktı. Said Nursi, kendisine zulmedenlerin zihniyetini dışlamış ve kalbini dağa çıkarmıştı. Sekiz sürgün yılını geçirdiği Barla'da insanlığın mutluluğu için nefsiyle savaştı. Soylu bir kavgaydı onunkisi. Che gibi tıpkı. O da salonun değil sokağın sesiydi. 1928'de Rosario'da başlayan kavga, 1967'de Bolivya'da ezilen halkların gür ve onurlu sesi olarak sustu."[1]

Liberal sol diye tanımlanan bu çevreler, topluma zorla dayatılan dinselleşmeyi, cemaatleşmeyi, siyasal İslam'ın devlet ve toplum içindeki örgütlenmesini sosyalistlerin gözünde önemsizleştirdi. Uyarıda bulunan yazarları ise despotlukla, darbecilikle ve hatta faşistlikle suçladılar.

Birikim Dergisi ve liberal sol çevre, siyasal İslamcıları toplumun gözünde mağdur, ezilen, baskı gören insanlar ve kurumlarını masum sivil toplum kuruluşları olarak meşrulaştırdı.

Birikim Dergisi'ne göre zaten Fethullahçı çete de "gayet meşru bir proje"ydi. Fethullahçıların devletin kılcal damarlarına kadar sistemli bir şekilde yayılması da hep şu "Ergene-

koncuların iftirası"ydı![2] Bilindiği gibi Ömer Laçiner, Murat Belge ve Birikim çevresi, bir dönem Fethullahçı çeteyle el ele, gönül gönüle Abant Toplantıları'nda demokrasicilik, sivil toplumculuk oynuyordu.

Yayımlandıkları dergi söylenmese, "sosyalist kültür dergisi" Birikim'de çıkan kimi yazıların Yeni Şafak, Zaman gibi gazetelerde ya da siyasal İslamcı bir dergide çıktığı düşünülebilirdi.

Örneğin şöyle bir metin İslamcı bir dergide değil "aylık sosyalist kültür dergisi" Birikim'de yayımlanmıştı:

"Batı tipi giyinme, kadının fiziki varlığını belirginleştiriyor ve sırf kadınlık üzerine kurulu bir kimliğin geliştirilmesine yol açıyordu. Çador (İran'da kadınların giydiği bir çarşaf[3]) ile, bu fikri besleyen dış takıları atarak kadının gerçekliği ve cinsiyet yapısı soyutlanıp, kimliğinin sadece yüzünde ifade edilmesine çalışılıyor, böylelikle de kadının karakteri hakkında daha bilinçli hâle gelinmesi sağlanıyordu. Farklılık sadece yüz görünümüyle elde edilecekti böylelikle. Fizyoloji üzerine yoğunlaşan tüm dikkatimizin dağılmasıyla, ruhun kendini ifade ediş biçimlerine yönelebilirdik."[4]

Bu mantıkla bakılırsa anaokullarında kız çocuklarına giydirilen çarşaf ya da Afganistan'da zorla giydirilen burka da gayet faydalı ve olması gereken şeyler diye yorumlanabilir. Eğer gerekçe sırf "fizyoloji üzerine yoğunlaşan dikkati ruhun kendini ifade ediş biçimlerine yönlendirmek" ise bu kıyafetleri niçin sadece kadınlar giyiyor? Bu gerekçe erkekler için de geçerli değil midir?

Feminist İslamcılık!

Yine Birikim Dergisi'nde çıkan aynı yazıda şu ifadeler

yer alıyordu:

"İslamcılık aynı zamanda bu tutarsızlıkları sorgulama yeteneğine sahip ve ana dalga itibariyla erkekle kadını hareket içinde eşit ve aynı saflarda görmesi bakımından feminist bir hareketti."[4]

Birikim Garantili Siyasal İslam

Siyasal İslamla ilgili solda var olan ideolojik karşıtlığı bir kenara bırakalım "doğal kaygı"ları bile anlamsız, saçma ve resmi ideolojiyle aynı düzlemde buluyordu Birikim zihniyeti.

Dilaver Demirağ bir makalesinde şunları yazmıştı:

"Peki, modernist dile egemen olduğu üzere 'türban' ve onun asıl öznesi olan siyasal İslam gerçekten de her halükarda baskıcı, mikro ya da makro faşist bir tavrın 'siyasi simgesi' mi? Türkiyeli Anarşistlerin çoğu gibi anlamaya çalışan tavır 'İslamcı Yalakalığı mı?'

Burada bir parantez açarak Türkiye'deki egemen anarşist dilin de tüm yeni sol haline karşın son derece modernist olduğunu söyleyebilirim. Oysa Batı'daki anarşist hareket özellikle de postanarşist hareket buradakiler kadar resmi ideoloji ile aynı düzlemde buluşan bir halde değiller."[5]

Siyasal İslamı sosyalistlere pazarlamaları yetmemiş olmalı ki anarşistlere "siyasal İslam çok cici, niye yutmuyorsunuz" diye çıkışmakta ve buna karşı çıkan anarşistleri "resmi ideolojiyle aynı düzlemde buluşmakla" suçlamaktadır.

Aksu Bora Birikim'de şunları yazmıştı:

"'Yaşam tarzı' dedikleri o boktan orta sınıf güvenliğinin ve kendinden menkul 'doğru hayat' nosyonunun tehdit altında olduğunu hissedenler, bayrak mitingleri düzenledi."[6]

Bu ve benzeri yazarların yazdıklarının detayları ve eleştirisi ayrı yazıların konusu olacak kadar geniştir.

Türkiye'de Birikim Dergisi ve liberal solun sol cenaha yaptığı en büyük kötülük, sol-sosyalist dünyaya özgü refleksleri tahrip etmesidir.

Birikim'de çıkan benzeri yazıların işlevi, siyasal İslamcılara karşı sol-sosyalist dünyada var olan reflekslerin kırılmasını sağlamaktı.

Yapılmak istenen şu etkiyi yaratmaktı:

"Aslında o kadar da kötü değillermiş." ya da *"Biz gerici diyorduk ama bu önyargıymış, aslında öyle değillermiş.*

Ve bu etki yaratıldı.

O zamanlar Birikim'de yazan ve siyasal İslamcı olarak tanımlanan, demokrasi üst başlığıyla koruma altına alınan isimler bugün artık "fabrika ayarlarına" döndükleri için şu an onları teşhis etmekte bir zorluk yoktur.

O günlerde Birikim Dergisi'nde yazan bu yazarların hemen hemen hepsi bugün iktidarın çeşitli aygıtında aktif olarak yer almaktadır.

Bütün bunlar, "hoşgörü", "uzlaşma", "empati", "diyalog" ya da "saygı duyma" gibi kavramlarla yapıldı.

Sosyalizm düşüncesinin tankla, topla, işkenceyle, idamla ezildiği, sistematik bir şekilde toplumdan kazındığı, dünyada eşi benzeri görülmemiş bir vahşetle yok edildiği bir toplumda, bütün bu olayların hemen sonrasında "hoşgörü"den ve "birbirini karşılıklı anlamak"tan söz ediliyordu. Sosyalizmin, sosyalist düşüncenin en kaba yöntemlerle alandan temizlendiği bir yerde o alanda yeşertilen siyasal İslamcılık, toplumda bu sözcüklerle meşrulaştırıldı.

"Hoşgörü" "Başkasının fikrine saygı duymak"

Siyasal İslamcılık toplumda güçsüzken, Birikim gibi mecralar hoşgörü, empati, fikir tartışması başlıkları altında İslamcılığa alan sağladı.

Sonra ne mi oldu?

O günlerde Birikim'de yazarak solun aklına enjekte edilen bu kişilerin bugün neler yazdığı ortadadır.

Güç sahibi olduklarında ortada ne hoşgörü, ne uzlaşma ne de empati kaldı.

Bu ideolojiyi savunanlar güce ulaştığı anda "fabrika ayarları"na geri döndüler; böylece "Medine Vesikası", "hoşgörü" ve "empati" gibi kavramlar bir anda yok oluverdi. Geriye kalan en "empatik" şey ise "ateistlere ve eşcinsellere kötü bakma hak ve vazifeleri" makalesi oldu.[7]

Siyasal İslamcılar ya da Birikim'de o zamanlar "hoşgörü ve Medine Vesikası" makaleleri yazanlar hiç değişmediler. İdeolojileri şimdi neyse o zaman da oydu; sadece ellerindeki güç değişti. O dönem bu kişileri reddeden ve onlara karşı sol bir refleks gösteren insanlara Birikim aklı, bağnaz ve faşist muamelesi yaptı. Birikim aklı bütün ideolojik gücünü bu sol refleksi, bu önyargıyı kırmak için harcadı ve başarılı da oldu.

Bugün etkisi azalmış olsa da uzunca bir süre, siyasal İslamcıların sol karşıtı türlü türlü eylemlerini "Bakalım ne diyor? Her fikre saygı duymak lazım" diye karşılayan bir "sol" tip yaratıldı.

Bu bir "başarı" hikâyesidir.

Sokaktaki insanın laiklik duyarlılığıyla belirli şeyleri tümden reddeden refleksi, eğitim, felsefe ve kültür-sanatla köreltildi.

Yaşayarak öğrenme, öğrenmenin en pahalı yoludur.

Bir toplum için yaşayarak öğrenmenin büyük bedelleri vardır. Avrupa'nın faşizmi öğrenmesi, altı yıllık bir dünya savaşından sonra olmuştu. Bu bilginin her bir "byte"ine karşılık binlerce ceset vardır. Türkiye için konuşacak olursak, Türkiye'nin siyasal İslam'ı öğrenmesi için toplumun bu derece dinselleştirilmesine ya da 15 Temmuz darbesini yaşamasına gerek yoktu. Yıllardır sistemli bir şekilde yapılanlardan sonra bunu zaten herkes görebilir. Dinselleşme, sokaktaki insanın hayatına girecek kadar yaygınlaştıktan sonra bunu saptamak bir marifet değildir.

Siyasal İslamın kullandığı "Jakobenizm", "askeri vesayet", "tepeden inmecilik", "İttihatçılık" vs. gibi 15-20 sözcüklük bir kavram seti, cumhuriyet karşıtı cephenin neredeyse bütün kavramları Birikim Dergisi'nin mutfağında pişirilmiştir.

Çok uzak değil, birkaç yıl öncesine kadar Siyasal İslamı bu ülkede sola "sosyalist kültür dergisi" Birikim pazarlamıştır: Heideggerli, Levinaslı, Rawlslı, Laclaulu, Zizekli dipnotlarla siyasal İslam pazarlaması...

Birikim Dergisi ve "liberal sol"un sol-sosyalistlere yaptığı en büyük kötülük kültürel ve siyasal reflekslerin yok edilmesidir.

Bir solcu, "organ bağışı haramdır, oğlunun cinsel organı babaya takılırsa o organın işlediği günah kime yazılacak?" diyen birini "yobaz" diye adlandırır.

Abdurrahman Dilipak'ın yazdıklarıyla beslenen bir kişinin solla herhangi bir ilişkisi yoktur.

Fethullahçı çete, bir çetedir; hep bir çeteydi ve gericiy-

di. Bu tanımı hafifleten herhangi bir tutumun solla bir ilgisi olamaz.

Akla ve aydınlanmaya dayanan toplumcu refleksleri inşa etmek, bu topluma karşı hepimizin sorumluluğudur.

Kaynaklar

1- http://www.birikimdergisi.com/birikim-yazi/5134/said-nursi-che-ve-edith-piaf-butun-olu-zamanlar#.WxkkAUiFN1t (Erişim tarihi: 22.12.2019)

2- http://haber.sol.org.tr/mansetler/fethullahcilik-mesrudur-haberi-10268 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

3- http://www.wiki-zero.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvw4dhZG9y (Erişim tarihi: 22.12.2019)

4- R.W. Carlsen, Cennetin ve Cehennemin İçine Bir Yolculuk-İran izlenimleri, İşaret Yayınları 1988 Aktaran: Cihan Aktaş, Başörtüsünün Soykütüğü Üzerine Düşünmek, Birikim Dergisi, 210. Sayı, 2006.

5- Dilaver Demirağ, Öznenin Kibiri, Birikim Dergisi, 227. Sayı, 2008.

6- Aksu Bora, Özgürlüğümüzü İstiyorlar, vermeyeceğiz işte!, Birikim Dergisi 227. Sayı, 2008

7- https://www.yenisafak.com/yazarlar/hayrettinkaraman/escinsele-iyi-hosgorulu-bakamayiz-2038820 *(Erişim tarihi: 22.12.2019)*

"ZİNACI" İZMİR, DEPREM VE YOBAZLIĞIN EVRENSEL TARİHİ

Deprem bir doğa olayıdır ve depremin nedeni bilim insanları tarafından on yıllardan beri bilinmektedir. Depremlerin dağılım ve şiddetinin, insanların işlediği günahlara değil fay hatlarına bağlı olduğu konusunda bilim dünyasında herhangi bir tartışma yoktur.

Bir yobaz için ise bunların bir önemi yoktur. Yobaz bunları bilmez, bilmediğini de bilmez. Bir yobaz için deprem gibi bir doğa olayı, inandığı yaratıcının kendi inancına uygun olmayanlara verdiği bir cezadır. Bir yobaz için her doğa olayı, onun inancına hizmet etmek için olur.

Tarihte Depremler

İmparator I. Justinianos İstanbul'daki depremin nedenini eşcinselliğe bağlar.

557'deki İstanbul depremi sonrası Kilise, depremin *"günahkârların günahlarını cezalandırmak için"* meydana geldiğini ileri sürer.

İstanbul'da 1063 yılında olan deprem, Psellos'a göre ilahi bir cezadır. Psellos şöyle der: *"Tanrı öfkesini dolaylı yolla, doğadaki kaosla göstermek istedi"*[1]

Antakya'da 1053 yılında olan büyük depremin nedenini Tarihçi Mateos İncil'in yakılmasına bağlamıştı. Mateos Antakyalıların başına gelen bu felaketin sebebini şöyle ifade etmiştir: *"Antakya halkı, türlü türlü günahlarından dolayı adil hâkim olan Allah'ın bu cezasına çarptırılmıştır.*[2]*"*

1750'deki Londra depremini Londra Piskoposu Sherlock

"günahkâr insanlar üzerine inen takdiri ilahi" diye açıklar.(1, 2, 3)

1 Kasım 1755'te Lizbon'da 60-100 bin kişinin öldüğü bir deprem olur. Katolik mezhebinin önemli bir merkezi olan Lizbon'daki bu depremi, Cizvit tarikatına mensup dindar bir Portekizli, *"Lizbon'daki ahlâk bozulmasına Tanrı'nın gönderdiği bir ceza olarak'* olarak yorumlar. Metodist mezhebinin kurucusu İngiliz John Wesley ise *"fiziksel sebep ne olursa olsun depremin manevi nedeninin günah olduğunu"* savunur.(1)

Bu yıllarda Voltaire, Lizbon Felaketi şiirinde depremin nedenini işlenen günahlara bağlayanlara karşı çıkar ve şunları yazar: *"Neden Lizbon? Lizbon diğer şehirlerden daha mı kötüdür? Lizbon'da Paris ve Londra'da olduğundan daha mı çok kötülük ve günah vardır? Lizbon harap olurken Paris'te dans ediyorlar."*(4, 5)

Ramazan'ın hürmetini tutmayan İzmir!

Said-i Nursi'ye göre de depremlerin nedeni *"işlenen günahlar"*dır. *"Ramazan-ı Şerifin teravih vaktinde kemâl-i neş'e ve sürurla, sarhoşçasına, gayet heveskârâne şarkıları ve bazan kızların sesleriyle, radyo ağzıyla bu mübarek merkez-i İslâmiyetin her köşesinde cazibedârâne işittirilmesi, bu korku azabını netice verdi."*(6)

Said-i Nursi'ye *"neden Erzincan ve İzmir taraflarına daha ziyade ilişiyor?"* diye sorduklarında şu yanıtı verir: *"Bu hadise hem şiddetli kışta, hem karanlıklı gecede, hem dehşetli*

soğukta, hem Ramazan'ın hürmetini tutmayan bu memlekete mahsus olması, hem tahribatından intibaha gelmediklerinden, hafifçe gafilleri uyandırmak için o zelzelenin devam etmesi gibi çok emarelerin delâletiyle, bu hadise ehl-i imanı hedef edip, onlara bakıp, namaza ve niyaza uyandırmak için sarsıyor ve kendisi de titriyor."

Kısacası İzmir "günah işlenen" bir şehir olduğu için depremler olmaktadır.

Endonezya, İran, Türkiye, Pakistan gibi Müslüman ülkelerde yüz binlerce insanı öldüren depremlerin neden "her türlü günahın" her saniye bol bol işlendiği Amsterdam'da, Berlin'de Paris'te olmadığı onlar için pek de sorun değildir.

Bu tarihi örneklerin çoğunda bu beyanları verenler fay

Women to blame for earthquakes, says Iran cleric

Women behaving promiscuously are causing the earth to shake, according to cleric, as Ahmadinejad predicts Tehran quake

A senior Iranian cleric says women who wear revealing clothing and behave promiscuously are to blame for earthquakes.

Iran is one of the world's most earthquake-prone countries, and the cleric's unusual explanation for why the earth shakes follows a prediction by the president, Mahmoud Ahmadinejad, that a quake is certain to hit Tehran and that many of its 12 million inhabitants should relocate.

"Many women who do not dress modestly ... lead young

hatlarından bihaberdi. 1000 yıl önce yaşamış insanları levha tektoniğini veya fay hatlarını bilmedikleri için suçlayamayız.

Peki ya şimdikiler?

2010'daki Haiti depreminde 200.000 kişi ölmüş, 300.000 kişi yaralanmıştı.[7]

Bu depremden sonra köşe yazarı Nuh Gönültaş şöyle yazmıştı:

"Haiti'de yaşayan zencilerin büyük çoğunluğu satanist ayinleri yapar, insan kurban eder, büyü işleri ile geçimlerini sağlarlar. Büyü ve uyuşturucu işi bir arada gider.

...Haiti'deki gibi, Endonezya'daki gibi büyük felaketler bizlere olayın tıpkı Kuran'da anlatılan geçmiş kavimlerin başına gelmiş büyük felaketleri hatırlatıyor. Bazı semtlerde, bazı bölgelerde ve bazı ülkelerde yaşayan insanların yaşantı biçimi ilâhî gayrete dokununca, o insanlara musibet indirir. Bu musibet bazıları için bir ceza, bazılarının günahlarının kefareti, af olmalarına vesile, bazılarının da derecelerinin yükselmesine ve sevaplarının artmasına sebep olur. Ancak musibet umumî olarak iner."[8]

Aynı depremi Amerikalı Evangelist rahip Pat Robertson ise şöyle yorumlamıştı: *"Haitililer, Fransa'nın ayaklarının altındaydı... Ve Haitililer, toplanarak şeytanla antlaşma yaparak, 'bizim Fransızlardan özgürlük kazanmamızı sağlayacaksan sana hizmet edeceğiz. Gerçek hikâye. Ve şeytan, tamam dedi, anlaştık."* Robertson, Haitililerin bağımsızlıklarını kazandıktan sonra da bu antlaşmalarından dolayı uğradıkları lanetten kurtulamadıklarını ve belaların o günden beri ardı ardına geldiğini iddia etmişti.[9]

İran'ın eski cumhurbaşkanı M. Ahmedinejad 2010 yılında depremin nedeni olarak kadınların açık giyinmelerini ve rahat davranmalarını göstermişti.[10]

2016 yılında İtalya'da yaşanan deprem sonrası rahip Giovanni Cavalcoli, eşcinselliği ima ederek "depremin evlilik kurumuna saldırı nedeniyle verilen ilahi bir ceza" olduğunu söylemişti.[11]

Aman ötekileştirmeyin!

2015 yılında Allah ile konuşarak Manisa Depremi'ne engel olduğunu ileri süren bir şeyh de çıkmıştı.[12] Bu kişinin ifadesi şöyledir:

"Deprem Spil Dağı'nın üzerinden Manisa üzerine siyah bulut hâlinde çöktü. Allah beni görevlendirdi ben de gelmesin dedim. İkinci defa gene hücum etti ben yine gelmesini istemedim bulut yine geri gitti. Deprem üçüncü defa yine bulut hâlinde Manisa'ya hücum etti, ben yine Rabbimden gitmesini, Manisalıların evlerinin yıkılmasını istemedim ve Allah bunu kabul etti."[13]

Şimdi bunları "yobazlık" olarak tanımlayınca despotik, Jakoben ve tahakkümcü mü olmuş oluyoruz?

Akla hakaret eden bu zihne "hoşgörü" mü dediniz?

Aman bizden uzak olsun!

Yüz binlerce insanın acılarıyla alay edenlerle diyalog mu?

Hiç oralı olmayalım!

Bir inancı böyle vahşice yağmalayanları "ötekileştirmeyelim" öyle mi?

Bu yobazlığa hoşgörü göstermek, bununla diyalog önermek, aman "ötekileştirmeyin" demek cinayettir.

Örnekler yüzlerce sayfa yazılabilir. Yobazlık bir zihin yapısıdır. Tarihsiz ve tarih dışıdır. 1000 yıl geçse de mantık örüntüsü hiç değişmez.

Yobazlık coğrafyasızdır; dünyanın farklı farklı yerlerinde farklı farklı kültürlerinde dahi yobazlık birbirinin karbon kopyasıdır. Yobazlık, aynı örüntünün farklı coğrafyalarda sonsuz tekrarıdır.

Bazen bir cami imamı, bazen bir kilise rahibi, bazen bir facebook kullanıcısı, bazen bir tarikat şeyhi, bazen bir televizyon programcısı ya da köşe yazarı olarak karşınıza çıkar.

Her doğa olayı, kaza ya da felaket yobazın zihin dünyasında onun inancını beslemeye yarar. İzmir'de deprem olursa "*Allah zina yapanı vurur*" diye açıklar, Kâbe'de vinç düştüğünde ise "*Allah sevdiği kulu yanına erken alır.*" diye yorumlar.

Depremlerde onlarca cami, kilise, havra yıkılmış olsa da bu zihniyet için dikkate değer değildir.[14, 15, 16, 17]

18.373 insanın öldüğü, yüzlercesi çocuk olmak üzere 48.901 insanın yaralandığı, 505 insanın sakat kaldığı Gölcük Depremi sonrasında "*7.4 yetmedi mi*" pankartını açmaktır yobazlık...[18]

İki zihin yapısı

Yobazın bakış açısına göre yaratıcı, çocukların tecavüze uğramasına karşı duyarsızdır ama zinaya karşı aşırı duyarlıdır ve bunu cezalandırırken de insani fark gözetmemektedir. Yobaza göre inandıkları yaratıcı, birkaç kişi zina yaptı diye bununla alakalı olmayan kişileri (hasta, yaşlı, çocuk, bebek demeden) öldürmekte sakınca görmemektedir.

2017 yılında deprem gibi bir doğa olayı karşısında bile insanlar ikiye ayrılmaktadır. Bu ayrışma din üzerinden değil, yobazlık üzerindendir.

Karşınızda binlerce insanın acıları karşısında "gavur İzmirli", "günahkar zinacılar", "Allah cezalarını verdi işte", "7.4 yetmedi mi" diye sevinen bir güruh, Pat Robertson tipi yobazlar, "Allah ile konuşan" şeyhler vardır.

Yobaz zihniyete hiçbir şey eklenemez. Bu yobazlıkla diyalog kurulamaz. Bu yobazlığa hoşgörü göstermek cinayete ortak olmaktır. Bu zihniyetle sadece ve sadece mücadele edilir.

Aynılar aynı yerde, ayrılar ayrı yerde...

Kaynaklar

1- https://ismailhakkialtuntas.com/2014/07/23/din-ve-deprem/ (Erişim tarihi: 08.09.2017)

2- http://docplayer.biz.tr/1341326-Antakya-da-ortacag-da-meydana-gelen-dogal-afet-ve-salgin-hastaliklara-bir-bakis-yrd-doc-dr-selim-kaya-rahime-kiyili.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

3- Letter to the Clergy and People of London on the Occasion of the Late Earthquakes

4- https://www.ministrymagazine.org/archive/1956/10/voltaire-and-the-lisbon-earthquake (Erişim tarihi: 22.12.2019)

5- https://static1.squarespace.com/static/55316a91e4b06d7c3b435f17/t/553ee5d5e4b037292cdd7e85/1430185429744/Voltaire+-+Poem+on+the+Lisbon+Disaster+%282014%29.pdf (Erişim tarihi: 22.12.2019)

6- http://www.risalehaber.com/said-nursiye-sordular-deprem-neden-izmirde-daha-cok-oluyor-303423h.htm (Erişim tarihi: 22.12.2019)

7- https://tr.0wikipedia.org/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvMjAxMF9IYWl0aV9kZXByZW1p

(Erişim tarihi: 22.12.2019)
8- http://www.on5yirmi5.com/yazar/nuh-gonultas/13879/buyuculugun-ve-satanizmin-merkezi.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
9- http://edition.cnn.com/2010/US/01/13/haiti.pat.robertson/index.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
10- https://www.theguardian.com/world/2010/apr/19/women-blame-earthquakes-iran-cleric (Erişim tarihi: 22.12.2019)
11- http://www.ibtimes.com/italy-earthquakes-gods-punishment-gay-marriage-catholic-priest-says-2442542 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
12- http://odatv.com/allah-ile-konusup-depremi-engelledim-2004151200.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
13- https://www.youtube.com/watch?v=aBqmRuzeuTE (Erişim tarihi: 22.12.2019)
14- https://wikiislam.net/index.php?title=File:Mosque-indo-destroyed.jpg&filetimestamp=20080919175734& (Erişim tarihi: 22.12.2019)
15- https://wikiislam.net/index.php?title=File:Mosque-pakistan-3.jpg&filetimestamp=20080919181707& (Erişim tarihi: 22.12.2019)
16- http://www.gettyimages.fr/detail/photo-d'actualit%C3%A9/turkey-mittelmeer-duezce-after-the-earthquake-a-photo-dactualit%C3%A9/549418993#turkey-mittelmeer-duezce-after-the-earthquake-a-destroyed-mosque-in-picture-id549418993 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
17- https://www.irishtimes.com/news/world/europe/earthquakes-in-italy-god-s-punishment-for-same-sex-unions-1.2856360 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
18- https://tehlikeyigor.tr.gg/7-.-4-Yetmedi-mi-f-.htm (Erişim tarihi: 22.12.2019)

VOLTAİRE "VOLTAİRECİ" MİYDİ VEYA VE BİR UYUŞTURUCU OLARAK "FİKİR ÖZGÜRLÜĞÜ"

"Özgürlük her zaman ve istisnasız farklı düşünene tanındığında özgürlüktür."

R. Luxemburg[1]

Klişeler ahmaklık üretir. Voltaire'e mal edilen ve sayısız defa kullanılan bir cümle vardır:

"Fikrinize katılmıyorum ama fikrinizi açıklamanız için canımı veririm."

Ne zaman solcu/sosyalist/ilerici/cumhuriyetçi insanlara bir saçmalık yutturulmaya çalışılsa önce bu klişe cümle söylenir: Toktamış Ateş ve Abdurrahman Dilipak 1995 yılında bir basın toplantısında birbirlerine buna benzer bir cümle söylemişti.[2]

BEN DE SENİN!

Görüşlerinizin hiç birine katılmıyorum.

- Ben de sizin. Ama bunları özgürce açıklayabilmeniz için sonuna kadar yanınızda olacağım.

- Ben de sizin.

Voltaire'in ünlü sözlerini yaklaşık 250 yıl sonra, 3 Mart 1995 günü İstanbul Beyazıt meydanında birbirlerine tekrarlayan Prof. Toktamış Ateş ve yazar Abdurrahman Dilipak, biri Kemalist di-

(5)

İsmail Beşikçi ve İfade Özgürlüğü

ÜTOPYA YAYINEVİ

Düşünceyi ifade özgürlüğü deyince:

Voltaire'in "Düşüncelerinin karşısındayım, ama senin düşüncelerini savunma

(8)

Cemil İpekçi'den 'türban' yazısı

16 Nisan 2008 Çarşamba - 15:20 | Son Güncelleme : 16.04.2008 - 15:20

'Türban konusundaki açıklamalarımın ardından kamu kuruluşundan hiçbir ihale almadım'

yanında yer alacağım bellidir. Bir inanan, bir inanmayana baskı uygularsa da mağdur olanın yanında yer alırım. Ünlü Fransız düşünürü Voltaire ne diyordu, hatırlayalım: "Düşüncene katılmıyorum ama onu söyleyebilmen için canımı veririm". Ben bugün de bu sözün altına imzamı atıyorum, bugün de hala bu sözün berraklığıyla tavır alıyorum."

Başörtüsü ve düşünce özgürlüğü

Kasım 2013 Pazar

Abdullah Şanlıdağ

e-posta
sanlidagatila@hotmail.com

Üstat Cemil Meriç "Düşüncenin kuduz köpek gibi kovalandığı bir ülkede düşünce adamı mı yetişir?" demişti. Üstattan yıllar önce yaşanmış Voltaire' ise söyle demişti: "Düşüncelerine katılmıyorum ama fikrini savunma hakkını sonuna kadar destekleyeceğim."

Kamusal alanda başörtüsünü yasaklayan; yasakçı, jakoben, seküler iktidarlar, eski-yaşlı çınar ağacı gibi devrilip gidince, örtüve özgürlük geldi. Peki 11 yıldan sonra mı olmalıydı? Sistem verii ravnia

(7)

20 Ocak '13

Kategori Gündelik Yaşam

Okunma Sayısı 17488

Düşüncelerine katılmıyorum, ama senin düşüncelerini savunma hakkını sonuna kadar destekleyeceğim.

Toplumumuzda **düşünce**lere karşı vazgeçilemez derecede tahammülsüzlük var.

Bizler insanız... Düşünüyoruz, konuşuyoruz. İnsan hayatta ihtiyaçlarını gideriyor. Bunlardan birisi **konuşmak**. Düşünmeden konuşanlarımız da çok sayıda. Düşünerek konuşanları da dinleyenleri az sayıda. Konuşmaya gelince musluktan akan su gibi ağzımıza gelenleri söyleyenlerimiz de var bu toplumun içerisinde. Bir ihtiyaç giderirken diğer taraftan rahatlama sağlıyor bireylere.

İnsanlar **farklı düşünebilir**. Bu anlayışla karşılanmalı. Karşımızdaki kişinin düşüncelerine katılmak zorunda değiliz. Eğer birarada bulunuyorsak onu dinlemek zorundayız. Dinlemek istemiyorum diyenler tabi birarada bulunmakta istemiyorum diyebilir. Herkes özgürdür, dileyen arzu ettiği kişi ile birarada bulunabilir. Dileyen de yalnızlığı tercih edebilir. Fakat karşımızdaki kişiye sen yanlış düşünüyorsun diyemeyiz. Böyle bir hakkımız yok. Erdemli insanlar düşüncelerine katılmadığı kişilerin düşünce **özgürlük**lerine saygı duyabilir ve dinleme tahammülünü gösterebilir. Onay vermediği düşünceleri duymaktan bile rahatsız olmaz.

Erdemli insanların toplumuzda artması dileğiyle. Yazımızı **Voltaire**'in bir sözü ile bitirelim.

(6)

"Düşüncelerine katılmıyorum, ama senin düşüncelerini savunma hakkını sonuna kadar destekleyeceğim." Voltaire.

"Fikrinize katılmıyorum ama fikrinizi açıklamanız için canımı veririm."

Yalnız ortada küçük bir sorun vardır. **Bu cümle Voltaire'in hiçbir kitabında geçmez** ve Voltaire'in hiçbir aktarımında yoktur.

Bu cümlenin temel kaynağı Voltaire'in ölümünden tam 128 yıl sonra biyografisini yazan Evelyn Beatrice Hall'dır.

Hall'ın kitabında, bu ifade tırnak içinde geçmektedir. Bu nedenle Voltaire'in söylediği yanılgısına düşüldüyse de aslında yazar bir özet geçtiği için tırnak içine almıştır. Hall, 1935 yılında Sunday Review'a bir açıklama yapmış ve Voltaire'in "*Kendinizi düşünün ve diğerlerinin de bu ayrıcalığa sahip olmasına izin verin.*" sözünü özetlerken bu sözcükleri kendisinin seçtiğini belirtmiştir. [4,5]

Kısacası Voltaire'e mal edilen bu cümlenin onun olduğuna dair sağlam hiçbir kanıt yoktur.

Voltaire'e mal edilen bu cümle, yıllardan beri yüzlerce kez yazılmış ve dolaşımda tutulmuştur.

Voltaire'e mal edilen bu cümlenin bu ülkedeki işlevi, her türlü dinciliği/gericiliği/yobazlığı toplumun gözünde meşru hale getirmek, bir saniye bile ciddiye alınmayacak kadar gülünç beyanlara "düşünce" muamelesi yapmak olmuştur. Biraz aklı olan kişiler, "deprem günahlar nedeniyle oldu" diyene normal koşullarda "yobaz" deyip geçecekken, "Voltaire solcuları", bu türden deli zırvalarına "karşıt görüş" diye itibar kazandırmış; bunlara yobaz diyenleri, düşünce özgürlüğüne saygısızlık yapmakla suçlamıştır.

Ancak hiçbir siyasal islamcının bu sözü bir solcu, sosyalist, laik ya da cumhuriyetçi için kullandığı asla görülmemiştir.

Bir siyasal islamcı solcu/laik ya da sosyalist bir tek görüşün bile ifade edilme hakkını asla savunmamıştır.[9]

"Voltairecilik oynayan" yüzlerce solcu, siyasal islamcıların en pespaye beyanlarını "fikir özgürlüğü" adı altında savundu, onları destekledi, bu korkunç fikirlerin toplumda yayılması için ellerinden gelen her şeyi yaptı.

"Voltaire solculuğu"nun en önemli özelliği, söze önce

kendilerinin ateist olduğunu vurgulayarak başlamalarıydı.

Bu vurgu, "dinciliği/gericiliği/yobazlığı meşru hale getirme" suçlamasına karşı onları dokunulmaz kılıyordu. Verilen mesaj şuydu:

Ben o kadar demokratım ki ateist olduğum halde dini görüşlerin hakkını savunuyorum!

Bu o derece vurgulandı ki bir solcu nerede ateist olduğunu vurgulasa ardından dini bir konuda tutum alacağını ya da bir dinci güzellemesi geleceğini tahmin edebilirdiniz.

"Voltaireci sol" gümbür gümbür gelen siyasal islamı toplumun gözünde masumlaştırdı ve toplumda buna karşı var olan tepkiyi etkisizleştirdi.

90'lı ve 2000'li yıllarda uzun bir süre muhalefeti/solu/sosyalistleri içten kemiren, çürüten ve onun reflekslerini sıfıra indiren şey, "düşünce özgürlüğü" kavramının bu şekilde yorumlanmasıydı.

"Bir sosyalistten, bir cumhuriyetçiden 'Dilipakperverlik' nasıl çıkmıştır?" sorusunun en kısa yanıtı buydu: Voltairecilikle...

"Voltairecilik" 90'lı yıllardan itibaren başlayan ve 2000'li yıllarda zirveye ulaşan bir genel anestezi haliydi.

Öylesine derin ve yıkıcı bir anesteziydi ki en koyu siyasal İslamcıyı bile sevgi kelebeği, mağdur ve mazlum gösteriyordu. Toplumdaki güç dengesini ve iktidarda kimin olduğunu dikkate almadan "her görüş özgürce açıklansın ilkesi" savunulduğunda ortada kalacak olan tek şey iktidarın görüşüydü; tam da öyle oldu.

Voltaire'e mal edilen bu cümlenin pratikteki işlevi iktidar karşısında muhalefeti uyuşturmasıydı.

Bu ülkede hiçbir iktidar sosyalistlere "fikrinize katılmıyorum ama fikrinizi açıklamanız için canımı veririm." demedi. "Fikirlerine katılmadıklarını fark ettikleri" sosyalistler hapse atıldı, öldürüldü, toplumdan kazındı.

2012 yılında Birinci Meclis'e gitmek isteyen "fikirlerine pek katılmadıkları" cumhuriyetçileri gazla ve copla dağıttılar ama sağ olsunlar öldürmediler.[11]

"Fikirlerine katılmadıkları" kişilere ne iftiraların atılabildiğini, haklarında ne sahte deliller üretilebildiğini, yıllarca nasıl hapislerde çürütüldüklerini, nasıl her türlü kumpasın kurulabildiğini gözü, ortalama bir zekâsı ve birkaç molekül büyüklüğünde vicdanı olan herkes görmüştür.

Örnekleri sayfalarca yazılabilir; ancak bu ülkede yaşayan herkes bilir ki iktidardaki egemen ideoloji, "fikrine katılmadıkları"nın fikrini açıklaması için can falan vermez; ama kolayca can alır. En iyimser bakışla "katılmadıkları fikirler" görmezden gelinir, engellenir ya da yasaklanır.

Hangi fikir?

Toplumdaki güç dengesini ve iktidarda kimin olduğunu dikkate almadan "her görüş özgürce açıklansın ilkesi" savunulduğunda ortada kalacak olan tek şey iktidarın görüşüdür.

"Herkes için fikir özgürlüğü" demek, özgürlük konusunda daha en baştan eşit olmayan iktidar ve muhalefeti aynı kefeye koymaktır. İktidardaki gücün fikir özgürlüğü ile muhalefetin kısıtlanmış fikir özgürlüğünü eşit derecede savunmak, bir holding ile bir simitçiden aynı miktarda vergi almakla eşdeğerdir.

İktidardaki fikrin özgürlüğe ihtiyacı var mıdır?

İktidarın fiili özgürlüğü, "fikir özgürlüğü"ne sığmaz. Eski çağlardan bu yana iktidarda olan, elindeki silahlı güç ve propaganda aygıtları ile zaten muazzam bir "ifade özgürlüğü"ne sahiptir. Günümüzde de, Orta Çağ'da da, antik Yunan'da da, Hititler'de de bu böyledir. İktidardaki görüşün kendini ifade etmesi için demokrasiye veya bu ilkeye ihtiyacı yoktur.

Bu "fikir özgürlüğü" ilkesi adı altında iktidarın, kendini zaten fiilen her yerde ifade edebilenin, güçlünün ifade özgürlüğünü savunmak su katılmamış bir liberal ahmaklıktır.

Bu ahmaklık, Nazi Almanya'sında Nazilere karşı mücadele edenleri "Ama Nazilerin de sizin kadar görüşlerini ifade etmeye hakkı var" diyerek despotlukla suçlayabilir, Nazilerle Nazi karşıtlarını eşitleyebilir, Nazi karşıtlarının Nazilere karşı mücadelesini "baskıcı" ve "totaliter" bulabilir. "Naziler sizin görüşünüzü engelliyor ama siz de Nazilerin görüşünü engelliyorsunuz. Aslında iki taraf da despotik" diyerek ahmaklığın doruğuna çıkabilir.

Nazi Almanya'sında fikir özgürlüğünün anlamı nedir? 1942'de Adolf Hitler'in bir radyo konuşmasını kesmek, A. Hitler'i bir tartışma programında protesto edip konuşturmamak fikir özgürlüğünü kısıtlamak mıdır?

Liberal ahmaklık, birkaç yüz korumayla geldiği bir üniversitede protesto edilen bir bakanın fikir özgürlüğünü savunur. Elinin altında devletin tüm kolluk kuvvetleri ve devasa propaganda aygıtları olan bir görüş ile bunun karşısında duran diğer bir görüşün ifade imkânları eşit midir?

Bu görüşe göre her cümlesi onlarca medya organında anında yayımlanan bakan "fikir özgürlüğü mağduru" iken protesto sonrası gözaltına alınan ve bir kısmı okuldan uzak-

laştırılan ya da atılan öğrenciler despottur. Liberal ahmaklığın gözünde, onlarca televizyon kanalında istediği an konuşma olanağı olan bir bakanın fikir özgürlüğü ile protestosunun 30. saniyesinde ters kelepçeyle gözaltına alınan bir öğrencinin fikir özgürlüğü aynıdır.

Bu düşüncenin doğal sonucu "tamam, iktidar fikir özgürlüğüne düşman ama muhalifler de düşman", "her iki taraf da despot" gibi çıkarımlardır.

Gücün ve güçlünün "fikir özgürlüğü"

Liberal ahmaklık, Suriye savaşında ABD ve NATO güçlerinin tezlerini savunan savaş kışkırtıcısı mektubu nedeniyle Orhan Pamuk'u protesto eden öğrencileri "fikir özgürlüğü"nü çiğnemekle suçlar. Bu bakış açısına göre Fransa'nın en önemli gazetelerinden Liberation'da bir devlet başkanını "istifa etmezsen sonun Saddam Hüseyin ya da Kaddafi gibi olur" diye tehdit eden bir mektup yayımlatabilen O. Pamuk mağdurdur.[12,13]

Bütün ideolojik gücüyle sonuna kadar iktidarı destekleyen, bu ülkede ve dünyada daima güçten ve güçlüden yana tavır koyan ve öksürse en az 10 uluslararası gazeteye haber olabilen O. Pamuk, liberal ahmaklığın bakış açısına göre fikir özgürlüğü çiğnenen kişidir.[14-16]

Savaş kışkırtıcılığını sadece bir pankartla protesto eden ve şayet O. Pamuk toplantıya gelse muhtemelen polisin yaka paça gözaltına alacağı öğrenciler ise despottur.[17]

Güçlünün, her yerde konuşabilenin fikir özgürlüğünü savunmak ahmaklıktır.

Liberal ahmaklığın "fikir özgürlüğü" ilkesi, fikrini zaten her yerde ifade etme olanağı elinde olanı savunur. Bu nedenle

her zaman iktidardakine ve güçlü olana hizmet eder.

Liberal ahmaklık Nazi Almanyası'nda "Nazilerin fikir özgürlüğü"nden, İsrail'de antisemitizmden, Suudi Arabistan'da islamofobiden söz eder.

Oysa özgürlük Nazi Almanya'sında Yahudilerin, İsrail'de Filistinlilerin, Suudi Arabistan'da gayrimüslimlerin ifade özgürlüğüdür.

Liberal ahmaklık muhalifler için bir felç edicidir. Kendini solcu/ilerici/sosyalist/cumhuriyetçi görenlerin özgürlük, demokrasi, fikir özgürlüğü gibi kavramları gördüğünde şu soruyu sormaları zorunludur:

Kimin için?

Hangi fikirlerin özgürlüğü?

Kafa kesme özgürlüğü?

Okullara "dünya düzdür" dersi koyma özgürlüğü?

300 korumayla, 15 ayrı televizyonun muhabiriyle gezen bakanın fikir özgürlüğü?

Embriyoloji karşısına "bebekleri leylekler getirdi görüşü"nü okutma özgürlüğü?

Fikir özgürlüğü...

Bu kavram, liberal ahmaklığın elinde kirletilmiş bir kavramdır ve yıkanmadan kullanılmamalıdır.

Kaynaklar

1- Rus Devrimi, Rosa Luxemburg, Yazılama yayınları, 2009, İstanbul.

2- Düşünceye Özgürlük 2000, yayına hazırlayan Şanar Yurdatapan, 2000, İstanbul.

3- https://quoteinvestigator.com/2015/06/01/defend-say/ (Eri-

şim tarihi: 22.12.2019)
4- https://www.wikizero.com/en/The_Friends_of_Voltaire (Erişim tarihi: 22.12.2019)
5- https://www.kitapyurdu.com/kitap/ismail-besikci-ve-ifade-ozgurlugu/300590.html&manufacturer_id=48608 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
6- http://blog.milliyet.com.tr/dusuncelerine-katilmiyorum--ama--senin-dusuncelerini-savunma-hakkini-sonuna-kadar-destekleyecegim/Blog/?BlogNo=398292 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
7- http://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/abdullah-sanlidag/basortusu-ve-dusunce-ozgurlugu-3481.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
8- http://www.gazetevatan.com/cemil-ipekci-den--turban--yazisi-173313-magazin/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)
9- https://odatv.com/eski-dostu-dilipaki-nuriye-ve-semih-icin-davet-edince-ne-yanit-aldi-0509171200.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
10- Şanar Yurdatapan, Abdurrahman Dilipak, Kırmızı ile Yeşil, Aykırı Güncel, S. 5
11- http://www.radikal.com.tr/politika/gazli-sulu-cumhuriyet-kutlamasi-1105750/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)
12- https://www.ntv.com.tr/dunya/orhan-pamuktan-esada-kaddafi-gibi-olursun,jfH-gPq16kqfDB-kT_pyCA (Erişim tarihi: 22.12.2019)
13- http://www.boualem-sansal.de/Open%20letter%20_engl._to%20Bachar%20Al%20Assad.pdf (Erişim tarihi: 22.12.2019)
14- https://odatv.com/orhan-pamukun-akpye-en-derin-elestirisi-bakin-neymis-1109151200.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
15- http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/orhan-pamuk-akp-destani-yazdi-haberi-42535 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
16- http://haber.sol.org.tr/toplum/orhan-pamuk-ile-elif-safak-guardian-icin-konustu-akp-basarili-144064 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
17- http://ilerihaber.org/icerik/protestocu-fasistler-ve-magdur-savas-kiskirticisi-orhan-pamuk-taylan-kara-7137.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

ÇOK KABA BİR AKILCILIK YAZISI VE CÜBBELİ'NİN "SOLCU KUZENLERİ"

(Dikkat: indirgeme içerir!)

"Aşk, devrim ve bilim ayrıntıdadır" cümlesini sık tekrarlar Yalçın Küçük. Doğrudur. Ancak bazen nerede durduğumuzu anlamak, çerçevemizi çizmek, kendimizi ve karşımızdakileri tanımlamak için ayrıntıları göz ardı edip ana hatlara çekilmek gerekir. Ayrıntılar daima önemli ve ayırt edicidir. Ancak bazen kabalaşmak, basitleşmek gerekir.

Cübbeli Ahmet Hoca olarak bilinen Ahmet Mahmut Ünlü, İbn-i Sina ve Farabi'nin kafir olduğunu iddia etmiş. [1] Gerekçesi ise bu düşünür-bilim insanlarının olayları "akıl süzgecinden geçirmeleri, işi akla dayandırmaları" imiş.

Cübbeli Ahmet Hoca'nın hedef kitlesi, izleyicisi bizimkilerden bambaşka olduğundan ne söylediği bizi fazla ilgilendirmeyebilir. Ancak Cübbeli'nin birçok "fikir kuzeni" vardır ve bu kuzenler bizi fazlasıyla ilgilendirmektedir. Çünkü Cübbeli'nin bu fikir kuzenlerinin bir kısmı kendini solcu, sosyalist, ilerici, Atatürkçü, cumhuriyetçi ya da laik olarak tanımlamaktadır. "Cübbeli'nin kuzenleri"nin çoğu cübbe giymez, cübbe giyenlerin ise hemen hepsi sadece akademik cübbe giyer. Bir kısmı sosyolog, siyaset bilimci, akademisyen ve köşe yazarıdır.

Örneğin bir metinde aydınlanmaya, akla, laikliğe, Fransız Devrimi'ne ya da Jakobenler'e küfrediliyorsa orada çok büyük bir olasılıkla "Cübbeli'nin bir kuzeni" vardır.

Ne kadar da indirgemeciyiz değil mi!

İndirgemekten korkmayalım. Ne kadar indirgerseniz indirgeyin, karşınızdakilerin "inikliği" karşısında hep daha yukarıda kalacaksınız.

"Enişteмin üvey annesi bana helal midir?" sorusunu milyonların izlediği bir ülkede bir köşe yazısı, "aklın tahakkümünden ve totaliterliğinden" söz ediyorsa orada "Cübbeli'nin kuzeni"ni sobeleyebilirsiniz. Kendine sosyalist, komünist, solcu, ilerici, cumhuriyetçi, Atatürkçü vs. ne derse desin, kuzen oradadır!

Bu yüzyılda bütün bir biyoloji disiplininin, modern bilimin ve aklın en etkili birkaç kuramından biri olan evrim kuramından "canım adı üstünde işte, sadece bir teori" diye söz eden "bilim cahili ama dilli" "büyük bilici", Pravda'da da yazsa "Cübbeli'nin kuzeni"dir.(2)

Sayfalarında astroloji köşesi olan bir gazetede isterse Voltaire ya da Diderot yazsın, kurucusu İlhan Selçuk yazarı Uğur Mumcu olsun, istediği kadar laiklik, cumhuriyet ya da Atatürk desin, isterse 29 sayfa Atatürk posteri versin, hiç fark etmez; Cübbeli'nin "kurumsal" bir kuzeni vardır karşınızda...(3) Astroloji safsatasının olduğu yerde "hayatta en hakiki mürşit ilim" olamaz; orada akılcılık yoktur ama mutlaka "Cübbeli'nin kuzeni" bir zihniyet vardır. Zaman zaman sürtüşmeleri, akrabalığı kabul edip etmemeleri hiçbir şeyi değiştirmez. Akrabalar arasında böyle küçük tatsızlıklar olabilir!

Köşesinde Başak burcu yazan bir köşe yazarı, adına isterse Lenin desin, isterse ateist olsun, istediği kadar sosyalist bir gazetede yazsın, düşünsel olarak "Cübbeli'nin kuzeni"dir.(4)

On binlerce çocuğun evlendirildiği, zorunlu din derslerinin ilkokula kadar indirildiği ve anaokullarına indirilmesinin tartışıldığı, 4 yaşındaki çocuklara çarşaf giydirildiği bir ülkede "burkanın karanlığına" övgüler düzen, aydınlanma düşüncesini burka üzerinden eleştiren kişi, profesör de olsa, sosyolog da olsa, bunları Paris'te de söylese Cübbeli'nin

öz be öz, has, esas, hakiki kuzenidir; Cübbeli'nin cübbesiz, Cübbeli'nin sakalsız hâlidir.[5]

Ülkenin en büyük şehrinde sergi basılıp içki içildiği için insanlar dövülürken bu saldırıyı, "Anadolu'daki içki yasağının ardındaki sosyolojiyi görmek lazım" diye yorumlayan "sosyoloji kelebekleri" Cübbeli'nin fikir kuzenidir.

Bir kadının şort giydiği için otobüste tekmelenmesini, sadece "yine erkek şiddeti" olarak yorumlayanlar kendilerine feminist de dese sosyalist de dese Cübbeli'nin fikir kuzenleridir.

"Başı açık kadın, perdesiz ev gibidir, ya satılıktır ya kiralık..." cümlesini kendine ilke edinmiş kişilerin ulusal eğitim müfredatını belirlediği yerde, belirli bir din anlayışının bütün topluma yukarıdan zorla dayatıldığı bir ülkede, toplumun hiçbir ölçüye sığmaksızın vahşice yobazlaştırıldığı bir ülkede "toplum muhafazakârlaşmıyor, zaten muhafazakâr olanlar görünür hâle geliyor" diye yorum yapan kişi, solcu-sosyalist-laik her ne olursa olsun Cübbeli'nin öz be öz fikir kuzenidir.

Önyargılar hep kötü olarak bilinir, oysa değildir. Herkesin binlerce önyargısı vardır. Önyargılar sayesinde hayatta kalırız. Önyargılı olmaktan korkmamak, ancak "doğru önyargılar" edinmek gerekir.

İbn-i Sina ve Farabi konusu akademik ya da tarihi bir "ayrıntı" değil, son derece güncel ve gündelik yaşamımızı etkileyen bir konudur. İnsan sadece bugününü değil tarihini ve geleneğini de seçer. Tarih tartışmaları da zaten sadece "bir geçmiş" tartışması değildir.

Farabi sadece Farabi değildir, Gazali sadece Gazali değildir.

Bu tartışma, bugün bu ülkede nasıl bir yaşam sürdüre-

ceğimizin tartışmasıdır.

Bu yazı bir "Cübbeli eleştirisi" değil "Cübbeli'nin kuzenleri"nin eleştirisidir. Cübbeli'nin açıklamalarının alıcısı, hedef kitlesi farklıdır. Herhangi bir ortak noktamız yoktur. Ancak Cübbeli'nin sol-sosyalist cenahtaki düşünsel kuzenleriyle entelektüel olarak tereddütsüz hesaplaşmak gerekir. Bilincimizi ve bilinçleri böylesi "zararlı yazılım"lardan korumamız gerekir.

İbn-i Sina, Farabi bizimdir, Cübbeli'nin kuzenleri onların...

Aynılar aynı yerde, ayrılar ayrı yerde...

Kaynaklar

1- https://www.abcgazetesi.com/arsiv/akil-dusmani-cubbeli-ahmet-ibni-sina-ve-farabi-kafirdir/haber-32165 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

2- http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/787918/Yeni_Turkiye_nin_tarih_yazimi.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

3- http://www.cumhuriyet.com.tr/astroloji (Erişim tarihi: 22.12.2019)

4- https://www.birgun.net/haber-detay/bir-karakter-olarak-basak-burcu-79773.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

5- http://www.haberveriyorum.net/haber/nilufer-gole-karanlik-ve-guzel-burka (Erişim tarihi: 22.12.2019) NOT: Taraf gazetesinde yaptığı söyleşinin tam metnine, Taraf gazetesi kapatılmış olduğundan ulaşılamamaktadır.

MAYMUNCUK MANTIK YA DA "LİBERAL SOLCU"LARIN SAVUNAMAYACAĞI BİR İKTİDAR VAR MIDIR?

İkinci dünya savaşı döneminde ya da hemen öncesinde yaşasaydınız ve Nazilerle ilgili şu ifadeleri okusaydınız, ne düşünürdünüz?

- Naziler iktidar oldu tamam ancak muktedir olmadı. Naziler'in içinde hâlâ Weimarcı eski rejimin kalıntıları mevcut ve zaman zaman eski rejimi hatırlatan eylemlerle kendilerini belli ediyorlar.

- Seçimlerde %44 oy almış ve birinci parti olmuş, referandumda %85 oy almış bir partiden söz ediyorsunuz. Seçimle gelmiş bir partiye soykırımcı diyorsunuz. Seçimle gelen seçimle gider. Naziler, bir soykırım yapmışsa halk sandıkta gereken cevabı verecektir.

- Hitler 1941'e kadar özgürlükleri genişletti ama 1941'den itibaren otoriterliğe kaydı.

- Hiçbir cemaat, siyasi parti, aidiyetin yüksek olduğu yerler homojen değildir. Naziler de homojen bir grup değil. Naziler'in bir kısmı onaylanması imkansız işler yapıyor. Toplama kamplarını ben de onaylamıyorum. Ama Naziler'den bir diğer grup da sanatı destekliyor, işsizliği azaltıyor, ülke ekonomisini kalkındırıyor. Nazilerin kendi içindeki bu olumsuz iş yapanları ayıklaması lazım.

- Aslında bu toplama kampları, Naziler'in kendi içinde de eleştiriliyor. Toplama kamplarını Hitler ile yaptığı bir toplantıda en başta "gereksiz bir iş" diyerek en ağır şekilde eleştiren bizzat Hermann Göring olmuştur.

- Kendimizi tümden Nazi karşıtlığı üzerinden konumlandıramayız. Naziler'in yaptığı iyi işleri takdir ettiğimiz gibi

kötü işleri biz de eleştiriyoruz. Tamam, gaz odalarını en çok eleştiren yine bizleriz ama bu onların yaptığı iyi şeyleri takdir etmemizi engellememelidir.

- Bir kısım sol, muhalefetini salt Nazi karşıtlığı üzerinden kurgulamaktadır. Oysa karşı olmamız gereken şey kapitalizmdir. Kapitalizm bütün kurumlarıyla orada dururken, bu düzenin bir momentini alıp mutlaklaştırmak ve bütün muhalefeti bu karşıtlık üzerinden kurgulamak yanlıştır.

- Biz de Naziler iyi demiyoruz. Milliyetçi-muhafazakâr bir parti olarak Nazi Partisi'nin demokrasi konusunda yapabileceklerinin zaten bir sınırı vardır. Özgürlükleri genişletme noktasında Naziler'i bu sınıra ulaşmaya zorlamak ise ancak sol muhalefetin örülmesiyle mümkündür.

- Kimse Naziler'i, 'demokrasi havarisi' veya Nazi yöneticileri 'demokrasi aşığı mübarek insanlar' olduğu için desteklemedi; söyledikleri ve yaptıkları siyaset ve söz söyleme alanını genişlettiği için destekledi. Tabii, genişleyen bu alanda, ülkenin sosyolojik bir gerçeği olan Alman milliyetçiliğinin ve Yahudi düşmanlığının sesi ve görünürlüğünün artması da beklenen, hatta kaçınılmaz bir durumdur.

- Naziler kötü de Alman Sosyal Demokrat Parti iyi mi sanki? İkisi de kapitalizmi savunan burjuva partileridir. Naziler kötüdür diyerek Bismarckçı otoriter Prusyacı düzeni mi savunalım?

- Naziler 1941 sularına kadar Almanya'da başka hiçbir partinin yapamadığı, yapmadığı olumlu şeylere imza atmıştı. Şimdi ise toplama kampları kuruyor. İyi şeyler yapan Naziler'e destek oluruz, kötü şeyler yapan Naziler'e ise köstek...

- Naziler özgürlük militanı değildi. Naziler ilericilik

simgesi değildi. Fakat, 1910'larda ilerici olup da 1930'larda sapına kadar gerici olan 'Bismarckcılık'tan ilericiydi. Bu işler böyledir efendim; baştan sona görelidir. Bizi Naziler'e mahkum edenler utansın.

- "Katil Naziler" diyenler Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht yoldaşı alçakça katleden Sosyal Demokrat Parti'ye baksınlar, katilin kim olduğunu orda görürler. Naziler'i eleştirenler önce Almanya'yı 1. Dünya savaşına sokan Bismarckçı, vesayetçi, militarist sisteme baksınlar: Faşistin, katliamcının, soykırımcının kim olduğunu orada görebilirler.

- Naziler, 1 Mayıs'ı işçi bayramı ilan etti. Ekonomi alanında büyük iyileşmeler kaydetti, katil sürüsü SA güçlerinin üzerine kararlılıkla gitti ve yok etti, Prusya ordusunun vesayetini geriletti, işsizliği ciddi ölçüde azalttı. Evet toplama kampları da kurdu. Biz toplama kamplarına hayır derken, yapılan iyileştirmelere evet diyoruz.

- Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi toplumun içinden çıkmıştır, o yüzden benim düşmanım olamaz.

- "Nazilerin Sevapları" klasörü 5,93 MB, "Nazilerin Günahları" klasörü 17,4 MB. Fakat, "sevaplar"ın megabaytına tek başına zirve yaptıran bir konu var: Bismarkçı vesayetin kaldırılması.

Bu örneklerden yüzlercesini sıralayabiliriz. Bu ifade kalıplarının bir kısmı aşağıda belirtilen gerçek beyanlardan ve metinlerden hiç değiştirilmeden alınmıştır. Birkaç dakikalık bir internet aramasıyla Ferhat Kentel, Baskın Oran ve benzeri kişilerin makalelerine, televizyondaki açıklamalarına, bu konuda öncülük yapan Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin bildirgelerine, çeşitli konulardaki twitter yorumlarına ulaşabilirsiniz. Bazı ifade kalıpları ise binlerce kez yazıldığı ve söylendiği için artık anonimleşmiştir. Ancak bu ifadelerin

hepsi çok tanıdık ifadelerdir ve iktidarı "sol"dan desteklerken kullanılan mantık kalıplarıdır.

Hangi iktidar olursa olsun, o iktidar ne yaparsa yapsın bu mantık düzeneğiyle savunabilirsiniz. Toplama kampları kursa dahi bu mantık kalıplarıyla dünyada savunamayacağınız iktidar yoktur.

Bir an düşünün: 1935'de, 1939'da, 1942'de böyle yazılar okusaydınız ne düşünürdünüz?

Mantık kalıplarının alındığı bazı yazı örnekleri:

1- http://www.radikal.com.tr/turkiye/prof_ferhat_kentel_konustu_evet_beni_ve_alti_kisiyi_tutuklayacaklardi-1166064 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

2- www.radikal.com.tr/radikal2/akpye_mahkum_edenler_utansin-878290 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

3- http://www.radikal.com.tr/radikal2/mazlumdan_zalime_akp-1161007 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

4- http://www.radikal.com.tr/radikal2/sivil_vesayet_meselesi-1063810 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

Kendilerini "siyasal islamcı" olarak tanımlayan kişilerin laikliğe karşı çıkması gayet anlaşılır bir durumdur. Bunu yaparken kendileri ile çelişmezler.

Bir entelektüel hobi olarak liberallik

Peki bir liberal solcu için laiklik nedir? Kendilerine göre "en solcu" olan bu insanlar niçin laikliğe karşı bu kadar düşmanlık beslerler? Bir liberal solcuyu laikliğe, bir siyasal islamcıdan daha fazla düşman eden şey nedir?

İstanbul'da bir barda oturup içki içerken, "Anadolu'daki içki yasağının ardındaki sosyolojiyi görmek lazım" yazısı nasıl yazılabilir?

Çünkü laiklik liberal solcuların gündelik yaşamında zaten var olan, hiçbir zaman tehdit edilmeyen, içine doğdukları bir ilkedir. Bir liberal solcunun yaşam biçimi zaten tepeden tırnağa laiktir. Bu yaşam biçimi, liberal solcu için en baştan yüklenmiş bir fabrika ayarı, tarihsiz ve mücadelesiz verili, "doğal" bir hâldir. Bu ilkenin ardındaki uzun ve kanlı mücadele onlar için yoktur ya da önemsizdir.

Laiklik tehdidi, onlar için hiçbir zaman gündelik yaşamda parçası olduğu, varlığına yönelik bir şey değildir. Liberal solcu Ortadoğu'ya bakan bir İsveçli, Cihanbeyli'ye bakan bir Cihangirli olarak taşra illerinde artık gelenekselleşmiş olan Ramazan ayı sokak dayağını "**mütedeyyin sosyolojisi**" ile açıklar.

Bir liberal solcu, Anadolu'nun sıradan bir şehrinde muhafazakârlığın ağır atmosferini bir gün bile yaşamamıştır. Bir kez olsun Ramazan'da oruç tutmak ya da iftar öncesi

yemeklerini gizlemek zorunda kalmamıştır. "Günaydın" dediğinizde "namahrem" diye kafalarını çeviren "dinibütün" teyzelerle aynı apartmanda yaşamamıştır. Bir kutu birayı, esrar-eroin içiyormuş gibi gizlice içmemiştir. Taşra şehirlerinde, sol olarak bilinen gazeteleri, belirli bayiilerden alırken etrafa bakıp tedirgin olmamıştır. O "otantik", "romantik", "Kemalist vesayet altında inleyen", çoğu il ve hatta büyükşehir statüsündeki "masum" Anadolu kasabalarında sokağa çıkacak kız arkadaşlarını kapalı giyinmeleri için hiç tembih etmemiştir.

Bütün bunlar bir liberal solcu için yoktur, hiç olmamıştır.

Bir sosyoloji "peypırı" olarak laiklik

Laiklik, sıradan bir liberal solcu için "İttihatçıların Jakobenci psikopatlığı"dır sadece. Ramazanda sokakta sigara içtiği için hiç dayak yememiştir. Oruç tutmadığı anlaşılmasın diye sahurda kalkıp evin ışıklarını açma zorunluluğu hissetmemiştir. Oruç tutmadığı hâlde kapılarının önünde gece 3'te davul çalan davulcuya gülümsemek ve bahşiş vermek zorunda hiç ama hiç kalmamıştır.

Bir liberal solcuya göre laiklik, master için yazılan bir "sosyolojik peypır" dır. Laiklik, Fransız filozoflarının İngilizceden çevrilen makalelerinin anahtar sözcüklerinden biridir. Bir liberal sporudur laiklik. Referanslarında Foucault, Althusser, Adorno, Gramsci, Zizek olan bol "sayteyşınlı" bir makaledir.

Liberal solcu için laiklik, şişman teyzelerin bayrak sallarken cırtlak cırtlak haykırdığı gülünç bir slogandır; bu teyzelerin kendi kendilerine uydurdukları kişisel manyaklıktır. Laiklik, 6 yaşındaki kız çocuğunun evlenme "hakkı"na engel olan "tepedeninmeci-ittihatçı" bir icattır.

Öyle bir bünyedir ki bu, yukarıda detaylandırdığım ve bu kasabalarda yaşayan milyonlarca insanın gündelik hayatlarında yaşadıkları "vahşi muhafazakârlığı", "öyle demek istemedi teyzesi" diye diye yıllardır savunur. Öte yandan "blasfemi* haktır" diye facebookta paylaşım yapan kişi de yine odur. Ancak gözlerinin önündeki o "tatlı muhafazakâr" kasabalarda bu "blasfemi hakkı"nı kullanmayı hiç mi hiç akıllarından geçirmezler. Blasfemiyi geçtim, Ramazan ayında sokakta "su içme hakkını" kullandıklarında ne olacağını çok defa gördülerse de bir kez bile algılamamışlardır çünkü.

Ama o "tatlı" muhafazakâr kasabalarda blasfemiyi falan değil, sadece ve sadece "varolma hakkı"nı savunan insanlar ise onlara göre "elit Kemalistler"dir.

Anadolunun birçok şehrinde laiklik, hiç öyle siyaset bilimi makalelerindeki kadar karmaşık değildir. Oralarda gündelik hayatta "makalesiz bilme" geçerlidir. Adı konmamış bilgi de diyebiliriz; kavramlaştıramamış olsa da bilen bilir bunu. Ramazan ayında iftardan önce yemek yiyememektir ya da illa birşey "yenecekse" sokakta sigara sonrası dayak yemektir. "Kızlı erkekli" açıklaması sonrası, taşra illerinde basılan öğrenci evleridir.

Yaşayarak öğrenme, öğrenmenin en pahalı yoludur.

Burka aşığı liberal

Burkayı "modernizme karşı bir mahremiyet alanı" olarak değerlendirmek, ancak Paris'te olanaklıdır. Çünkü Paris'te burka, bir sanat nesnesi yahut ekzotik-oryantal bir "etnografik fenomen" olarak görünebilir. Oysa Afganistan'da burka, kadınların ve 7 yaşından itibaren kız çocuklarının giymesi zorunlu bir giysidir. Kabil'in köylerinde yaşayan kız çocukları için burka pek de "folklorik" bir "fenomen" değildir. Bu

nedenle burkanın "yapı sökümü", Afganistan'da değil Paris'te yapılmaktadır.

Bir kez bile giymek zorunda kalmadıkları bir dayatmayı süslemek, başka coğrafyalarda milyonlarca kadına zorla dayatılan bir şeye övgüler yağdırmak sadece "yanlış" ya da "entelektüel bir densizlik" değil entelektüel bir suçtur.

Liberal solcular, övdükleri, hoşgördükleri, göklere çıkardıkları bu "sosyolojiler" içinde 1 saat bile yaşamamıştır. Bir gün bile içinde yaşamadıkları, hiçbir zaman yaşayamayacakları koşulları başkalarına önermişlerdir.

İşte bu nedenlerden ötürü liberal solcular Erzurum'dan, Afganistan'dan ya da Anadolu'nun taşrasından değil Cihangir ya da Paris üniversitelerinden çıkmaktadır.

* **Blasfemi**: Dine küfretme, tanrıya ve kutsal değerlere hakaret etme.

CIA FONLARIYLA YARATICI YAZARLIK!

"Propaganda yapmanın en iyi yolu hiç yapmıyormuş gibi yapmaktır."

Richard Crossman

"Iowa International Writing Program" (Iowa Uluslararası Yazma Programı) 1967'de Paul Engle tarafından kurulmuştur.

Bu program, kuruluş amacı ve ilişkileri dikkate alındığında herhangi bir yazarlık programı değildir.

Bu program **Kültürel Özgürlük Kongresi** (Congress for Cultural Freedom), Farfield Vakfı, Ford Vakfı, Asya Vakfı gibi CIA'nın paravan vakıfları tarafından finanse edilmiştir.

Bu vakıflarla olan ilişkisi, bu programın resmi internet sitesinde görülebilir.[1]

Kültürel Özgürlük Kongresi (CCF) ise Soğuk Savaş Döneminde kapitalist blokun kültür-sanattaki "karargah"ı, "kültür savaşı"nın ana gövdesi, CIA'nın kültür şubesidir.

Bu kurum ile ilgili ayrıntılı bilgi, son derece detaylı olarak Frances Stonor Saunders'in Parayı Verdi, Düdüğü Çaldı (Sanat ve Edebiyat Dünyasında CIA Parmağı) adlı kitabında vardır.[2]

Kültürel NATO

Soğuk Savaş'ın doruğa çıktığı sırada ABD, Batı Avrupa'da kültürel propaganda programına büyük miktarlarda para ayırmıştı. Bu gizli savaşın ana gövdesini Kültürel Özgürlük Kongresi oluşturuyordu ve başkanlığını 1950 yılından 1967 yılına kadar CIA ajanı Michael Josselson yürütmüştü.

Kültürel Özgürlük Kongresi'nin 35 ülkede bürosu vardı, onlarca personel çalıştırıyor, 20'nin üzerinde saygın dergi ya-

yımlıyor, resim sergileri açıyordu, bir haber ve film servisine sahipti, tanınmış kişilerin katıldığı uluslararası toplantılar düzenliyor, müzikçilere, ressamlara ödüller dağıtıyor, konser ve sergi olanakları sağlıyordu.

Tek amaç, uzun zamandır Marksizme ve komünizme yakınlık duyan Batı Avrupa aydınlarını yavaş yavaş "Amerikan tarzı"na daha yakın bir bakış açısına ısındırmaktı.[1]

Bir benzetmeyle açıklanacaksa şöyle denebilir:

Askeri yönden NATO, ekonomi yönünden IMF ne ise kültürel yönden CCF de odur.

CIA'nın kültür operasyonlarında etkin görevlerde bulunmuş, "Stratejik Hizmetler Dairesi subayı" olarak yıllarca CIA'da çalışmış olan Tom Braden şöyle diyordu:

"Farfield Vakfı bir CIA vakfıydı, daha böyle pek çok vakıf vardı. Vakıfların adlarını çeşitli amaçlarla kullanıyorduk ama vakıf sadece kağıt üzerinde vardı. New York'ta zengin ve tanınan birine gidiyorduk, ona "Bir vakıf kurmak istiyoruz" diyorduk, ne yapmak istediğimizi anlatıyorduk, kimseye söylemeyeceğine dair şeref sözü verdiriyorduk, o da 'Tabii kurarım' diyordu. Sonra onun adını taşıyan antetli mektup kağıdı bastırıyorduk, al sana bir vakıf. Gerçekten çok basit bir işti."[4]

Kısacası CIA, desteklediği kurum ve etkinliklere para aktarırken bu paravan vakıf ve kurumları kullanmaktaydı. Bu paravan vakıfların her birinin kuruluş süreci, yöneticileri, faaliyetleri ve ilişkileriyle ilgili son derece detaylı bilgilere kolaylıkla ulaşılabilir. Bugün bunların hiçbiri gizli bilgiler değildir.

Her şey göz önünde olmuştur ve olmaktadır.

Günümüzde tek fark şudur: Geçmişte bu türden ilişkiler çoğu insan tarafından ayıplanırken bugün artık muhalif insanlar tarafından bile olağan karşılanmaktadır. Bu değişim de bir "asıl başarı" olarak onların hanesine yazılmaktadır.

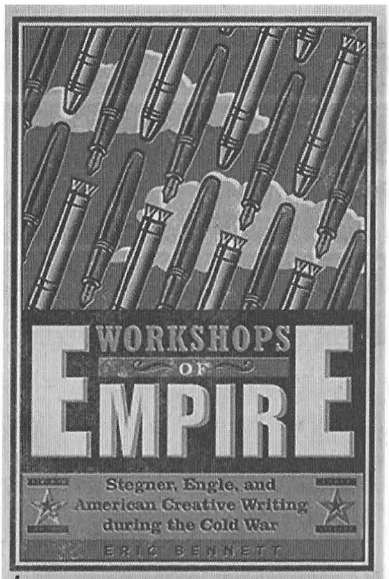
Iowa Uluslararası Yazma Programı ile ilgili, aşağıda alıntılar yapılacak olan makalenin girişi şöyledir:

"CIA Amerika'da yaratıcı yazarlığı fonladı mı? Bu fikir kulağa yaratıcı bir yazarın kurgusuymuş gibi geliyor. Yine de bir zamanlar (tam olarak 1967), Paul Engle Iowa Üniversitesinde uluslararası yazarlığı desteklemek için Farfield Vakfından para aldı. Farfield Vakfı gerçek bir vakıf değildi; Kültürel Özgürlük Kongresi adında bir organizasyon üzerinden, çoğunlukla Avrupa'da, kültürel operasyonları destekleyen CIA'nın bir cephesiydi.[5]

Programın kurucusu P. Engle, Rockefeller Vakfı'na başvururken şöyle yazar:

"Sanırım Sovyetler Birliğinin yurtdışından gelen öğrenciler için Moskova'daki bir üniversiteyi fonladığına dair duyuruyu duymuşsunuzdur. Bu "'pek çoğu kendi ülkelerinde üniversite eğitimi bile alamayacak olan binlerce zeki gencin muhtemel ideolojik endoktrinasyon ile eğitim görmesi, anlamına gelirdi sadece."[5]

P. Engle "yalnızca tek elden yönetilen yerde" öğrencilerin toplatılmasını 'tipik bir Sovyet taktiği' olarak ihbar eder. Ona göre Birleşik Devletler "uzun zaman alacak sert bir planla mücadele etmeliydi" – tabi yabancı öğrencileri kolayca yönetilebilecek, Iowa adında bir yerde toplayarak. P. Engle bu şekilde, Asya ve Avrupa'dan genç yazarları -özellikle sol eğilimli entellektüelleri- toplayıp Amerika'ya yollamak için 10.000 Dolar temin eder.

İmparatorluk Atölyeleri: Stegner, Engle ve Soğuk Savaş Döneminde Amerikan Yaratıcı Yazarlığı (Yeni Amerikan Kanonu)[6]

P. Engle muhafazakar iş adamlarından "özgür dünya değerlerini korumak" ve "**komünizmle savaşmak**" gerekçesiyle on binlerce dolar bağış toplamıştır.

Soğuk Savaş dönemindeki Amerikan Yaratıcı Yazarlık programlarını ele alan bir kitabı da bulunan İngiliz akademisyen Eric Bennett şöyle yazar:

"P. Engle devamlı yabancı yazarları Iowa'ya getirme meselesini öne sürdü, böylece bu yazarlar Amerikayı sevmeyi öğrenebileceklerdi. Bu, para toplamanın anahtarıydı. Eğer Seul'dan, Manila'dan, Bangladeş'ten entelektüeller ...koşulsuz medeni hakların içinde rahat evlerde, tok karınla okuyup yazabilirlerse, eve döndüklerinde bizim tarafımızda savaşabileceklerdi. Engle'nin Orta-Batılı işadamlarına, çeklerini doldururken söyledikleri bunlardı."[5]

P. Engle bu program için para toplarken bir amacı özellikle vurguluyordu: Komünizm ile mücadele.

E. Bennett, bunu şöyle ifade eder:

"P. Engle CIA'nın taktiklerini, onlardan 1967'de alacağı ilk çekten önce ödünç almıştı bile. O zamanlarda CIA, Kültürel Özgürlük Kongresi üzerinden yurtdışında, İngiltere ve Avrupa'da Komünist olmayan solu Amerika'nın Mickey

Mouse ve Coca-Cola dan daha fazla bir şey olduğuna inandırmaya çalışıyordu. Kültürel Özgürlük Kongresi, Encounter dergisine arka çıkarken Doğu bloğundaki entelektüellerin Amerikan edebiyat jurnallerine üyeliklerini finanse ediyordu."[5]

Bu konu sayfalarca ayrıntılandırılabilir. Ancak şu çok açık bir olgudur:

Iowa Uluslararası Yazarlık Programı, soğuk savaşta özellikle Üçüncü Dünya ülke yazarlarını Amerikan değerlerine göre yetiştirmek ve komünizme karşı savaş amacıyla kurulmuş bir SOĞUK SAVAŞ KURUMUDUR.

Bir askerin NATO karargâhında askeri eğitim görmesi, bir iktisatçının IMF'nin alt kurumlarında ekonomi eğitimi alması ne ise bir yazarın Iowa Uluslararası Yazarlık Programı'nda yazarlık eğitimi alması odur.

Bunlar, yakıştırma ya da komplo teorileri değil bizzat kendilerinin söylediği-yazdığı aleni bilgilerdir.

Programın Türkiye ayağı

Kuruluşundan 2019 yılına kadar bu programa Türkiye'den 12 yazar gitmiştir.

Programın resmi internet sitesine göre bu yazarlar şunlardır:[7]

Refik ERDURAN (1968)

Nazli B. ERAY (1976)

Leyla ERBIL (1979)[8]

Ismail Güven TURAN (1980)

Bilgin ADALI (1983)

Orhan PAMUK (1985)[9]

Buket UZUNER (1996)

Erendiz ATASÜ SAYRON (1998)

Mahir ÖZTAS (2004)

Birgül OĞUZ (2015)[10]

Bejan MATUR (2018)[11]

Bu programa 2019 yılında yazar Efe DUYAN kabul edilmiştir.[12]

2019 yılında bu programa seçilen yazar sosyal medya hesabında, programın duyurusunu yaptığında birçok yazar-şairden tebrik mesajları almıştır. NATO kadar, IMF kadar politik bir kurumun programına seçilmek, bu şair-yazarlar tarafından yadırganmamaktadır.

NATO'ya, IMF'ye ve onun alt kurumlarına karşı çıkanların "kültürel NATO"ya karşı itirazı olmaması çok tuhaftır.

Korkunç olan şeyse, tüm bunların neredeyse herkes için olağan olmasıdır.

Bu programa giden yazarlara yönelik şahsi bir suçlama imasında asla bulunmuyorum. Bu durum, onların niyetlerinden bağımsızdır.

Ancak tekelci kapitalizmin BİR TEK DOLARINI BİLE BOŞA HARCAMADIĞINI ve ASLA HARCAMAYACAĞINI söylüyorum.

Kapitalist blokun kültür-sanatta en az bir beyin cerrahı kadar ince çalıştığını, son derece dikkatli ayrımlar yaptığını, seçimlerinde büyük bir sınıf bilinciyle davrandığını tekrar tekrar tekrar hatırlatıyorum.

Kültür-sanattaki ideolojik savaş, en az askeri ve ekonomik savaş kadar ciddiye alınmış ve bu alana çok büyük miktarlarda para harcanmıştır. Kültür savaşı, tekelci kapitalizmin her dönem kesintisiz olarak yığınak yaptığı bir savaş olmuştur; o dönem de bu böyleydi, bugün de böyledir. Bugün daha da çok böyledir.

Kaynaklar

1- http://iwp50.grad.uiowa.edu/the-story/documents-and-histories/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)
2- Frances Stonor Saunders, Parayı Verdi, Düdüğü Çaldı (Sanat ve Edebiyat Dünyasında CIA Parmağı), İmge Kitapevi, 2016.
3- Age S. 15.
4- Age. S. 183.
5- https://www.chronicle.com/article/How-Iowa-Flattened-Literature/144531 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
6- https://www.amazon.com/Workshops-Empire-Stegner-American-Creative/dp/1609383710 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

Workshops of Empire: Stegner, Engle, and American Creative Writing during the Cold War (New American Canon)
İmparatorluk Atölyeleri: Stegner, Engle ve Soğuk Savaş Döneminde Amerikan Yaratıcı Yazarlığı (Yeni Amerikan Kanonu)
7- http://iwp.lib.uiowa.edu/index.php/iwpmap (Erişim tarihi: 22.12.2019)
8- https://iwp.uiowa.edu/writers/leyla-erbil (Erişim tarihi: 22.12.2019)
9- https://iwp.uiowa.edu/writers/orhan-pamuk (Erişim tarihi: 22.12.2019)
10- https://iwp.uiowa.edu/writers/birg%C3%BCl-o%C4%9Fuz (Erişim tarihi: 22.12.2019)
11- https://iwp.uiowa.edu/writers/matur-bejan (Erişim tarihi: 22.12.2019)
12- https://twitter.com/EfeDuyan/status/1163086057216323593 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

SOSYALİSTLERDE KÜLTÜREL REFLEKS VAR MIDIR?

Kendisini sosyalist olarak tanımlayan bir parti, toplantısının onur konuğu olarak o sırada görevde olan bir bakanı çağırmış olsaydı ne düşünürdünüz? Bir sosyalist parti niçin toplantılarına başbakan, vali ya da üst düzey bürokratları çağırmaz?

Yanıt çok basittir: Kendini sosyalist olarak tanımlayan bir partinin varlık nedeni, hâlen yürürlükte olan kapitalist sistemi bütün kurumlarıyla yıkmaktır. Böyle bir hedefi olan bir parti için sistemin en karakteristik temsilcilerini davet etmek, kendi varlık nedenlerini inkâr etmek demektir. **Bu siyasal bir reflekstir.**

Kendini sosyalist diye tanımlayan bir parti, iktidarla ve iktidarın aygıtlarıyla uzlaşamaz; onu kesin bir dille reddeder. İstisnaları olsa da sosyalist kurumlarda siyasal refleksler görece gelişkindir.

"Bütün görüşler temsil edilsin" diye sosyalist kurumlar hiçbir zaman başbakanı onur konuğu yapmamış, bir bakanı ya da kurulu düzenin yöneticilerini, etkinliklerinin başköşesine oturtmamıştır. En genel anlamıyla bu durum, siyasal refleks olarak kabul edilebilir.

Türkiye'de sosyalist solda cesaret sorunu pek yoktur. Tarihine bakıldığında birçok toprakta görülmemiş ölçüde cesaret örnekleri bulunabilir.

Türkiye'de sosyalist solda bir eylem sorunu da yoktur. En ölü olduğu zamanlarda, binde bir oy alan odakları bile son derece cesaretli, son derece cüretkâr işler yapmış, hapse girmekten, işkence görmekten çekinmemiştir.

Ancak konu kültür – sanat alanına geldiğinde bu gözü

pek, bu cesur insanlar; siyaseten karşı çıktıkları odakların cephesine geçmektedir. Bu olurken ne olduğunun farkında bile değillerdir. Çünkü kültür – sanat alanında hiçbir refleksleri yoktur.

Örneğin Sovyet döneminin önemli tiyatrocularından Meyerhold'u karşı-devrimci bulacak kadar katı bir duruş sergilerken bir paragraf sonra edebiyatta akıldışılığı ve mistisizmi temsil eden Hasan Ali Toptaş'ı övebilir. Gorki'nin yanına koyduğu yazar, en klişe postmodern yazardır. Felsefi olarak idealizme açıktan karşı çıkarken kitabında mistisizmi öven yazarı büyük yazar olarak niteleyebilir. Sol-sosyalist bir gazetenin yöneticiliğini yapmış ve Ulrike Meinhof'un mezarında poz verecek kadar antikapitalist olan bir yazar "Orhan Pamuk süper yazıyor ya" diyecek kadar kültür reflekslerini yitirmiştir. Çünkü Orhan Pamuk'un romanlarının, Ulrike Meinhof'un mücadele ettiği düzenle olan ilişkisini onca kültürel birikimine rağmen anlayamamaktadır.(1-5)

Yıllarca ülkedeki sosyalistlerin dilinde olan onlarca şarkı üretmiş bir sanatçı, Orhan Pamuk gibi gerici bir yazarı övmekte hiçbir sakınca görmez. Orhan Pamuk'un roman sanatını alt üst edercesine yazdığı ve açıkça bir "siyasal İslam güzellemesi" olan Kar kitabını övenler ve onu topluma pompalayanlar solcular-sosyalistler-cumhuriyetçiler olmuştur. Türkiye'de sosyalistlere küfreden birçok roman, bizzat sosyalistlerce topluma pompalanmıştır.(6)

Sosyalistler içinde Orhan Pamuk'a karşı olanlar ise O. Pamuk'un edebiyatındaki gericiliğe değil "Amerikancı" ya da "liberal" olmasına karşıdır. O. Pamuk'un postmodern romanları ile bir sorunları yoktur. O. Pamuk aynı romanlarıyla mensubu olduğu partisine kayıt olsa romanlarını övecek ve her platformda önerecektir. O. Pamuk'a "kötü kişi ancak iyi

yazar" demek O. Pamuk'u övmektir. O. Pamuk'la ilgili tek eleştirisi "Amerikancı" ya da "emperyalizmin uşağı" olan kişi aslında O. Pamuk'u övmektedir ve sol olarak bilinen birçok mecrada bu yapılmaktadır.

Siyasal olarak güçlü bir refleks gösterebilen sosyalistlerin çok büyük bir çoğunluğunun kültür sanat alanında neredeyse hiçbir kültürel refleksi yoktur. En liberal yazarlar, burjuva ölçütlerine göre bile gerici sayılacak eserler, sol-sosyalist kültür organlarında ellerini kollarını sallayarak gezebilir. Hiçbir estetik değeri olmayan ya da apaçık gerici sanat üreticileri boy boy okurlara pazarlanır; en gerici kültür-sanat ürünleri sol kültür organlarının sayfalarından okura pompalanır.

Bir sosyalist "müteşebbis hürriyeti" diyen birine kolayca itiraz edecektir. Ancak aynı kişi insanı yok sayan, insanın çöküşüne güzelleme yapan bir romana karşı çoğunlukla hiçbir tepki göstermez, gösteremez.

Ülkemizin sosyalisti, "özel mülkiyet özgürlüğü" ya da "özelleştirmenin önemi" diyen birine öfkeyle itiraz edebilir; bu itirazı yapmak için gerekli ideolojik donanımı ve heyecanı vardır.

Ancak aynı kişi insanın bireysel bunalımını mutlaklaştıran, insanı gelecekten kopartan sayıklamaların en az özel mülkiyet kadar zehirli içerikte olduğunu anlayamaz. Çünkü bunun kendi dünya görüşünü dinamitleyen bir anlayış olduğunu anlayacak bir donanımı yoktur.

Ülkemizin sosyalisti, insanlara kaderine razı olmayı öneren siyasete karşı haklı olarak itiraz ve isyan etmeyi önerir.

Ancak, ülkemizin sosyalisti edebiyatta "kaderine razı olmayı öneren" bir romanı, insanın yaşamına mâhkum oluşunu güzelleyen bir öyküyü öve öve bitiremez.

İki kafalılık: Kalpler proleter, beyinler burjuva

Elbette istisnaları olmakla birlikte şu saptamaları yapabiliriz:

Ülkemizin sosyalisti siyasal olarak nispeten gelişkindir.

Ülkemizin sosyalisti kültürel olarak ise son derece geridir.

Ülkemizin sosyalisti siyasal olarak burjuva sınıfından kendini ayırabilir.

Ülkemizin sosyalisti kültürel olarak burjuva sınıfından kendini ayıramaz.

Ülkemizin sosyalisti iki kafalıdır; siyaseten ilerici, kültür – sanatta gericidir.

Ülkemizin sosyalisti siyaseten düşmanları olan Mesut Yılmaz, Bülent Ecevit, Tansu Çiller gibi politikacıları reddeder ancak bu isimlerin kültür-sanat –edebiyat alanındaki ideolojik eşdeğerleri olan yazarlara övgüler düzer.

Ülkemizin sosyalistinin kafasında Nazım Hikmet ile Hasan Ali Toptaş hiç kavga etmeden yan yana durabilir.

Bugün için sosyalistlerin en sağcı olduğu yer kültür-sanattır. Liberal ideoloji, Türkiye'de sosyalist sola kültür-sanat alanından salgılanmaktadır.

Sosyalist solda yazarlar nasıl değerlendirilir?

Türkiye'de kültür-sanat, genellikle "sanat sepet işleri" olarak görülür. Bu bakış sol için de geçerlidir. Türkiye'de kültür-sanat alanında "sol-sosyalist bir duruş"un herhangi bir ölçütü olmadığından ayrım sadece, "güncel siyasetteki siyasal duyarlılık"la belirlenir. Sosyalist solun önemli bir bölümünde

değerlendirme yaparken yazarların sadece güncel siyasetteki duruşu esas alınır. Eğer yazar güncel siyasette kendi görüşlerine yakın ise o yazarın eseri ne olursa olsun gözü kapalı övülür. Eğer yazar, güncel siyasette kendi görüşlerine uzak ise o yazar Balzac, Dostoyevski ya da Orhan Kemal olsa bile sayfalarında yer alamaz. Sol/sosyalist mecraların bugünkü mantığına göre, eğer bugün yaşasalar Dostoyevski, Tolstoy, Hamsun ya da Balzac gerici denilerek onların kültür sayfalarında kesinlikle yer alamazdı.

Bu ülkede kültür-sanat alanında sol duruşun ölçüsü ne yazık ki hâlâ, "Berkin Elvan ölümsüzdür" düzeyindedir. Nazım Hikmet'ten söz etmek, Gezi'ye güzelleme yapmak, facebookta "Deniz Gezmiş paylaşımları" yapmak, "iyi ki doğdun Orhan Kemal usta" diye yazı yazmak, AKP karşıtı olmak, bu çevreler için ilerici bir yazar olmaya yeterli ölçütlerdir.

Bunları yaptıktan sonra dünyanın en kötü romanlarını, en kötü ve en klişe şiirlerini yazabilir, en gülünç öykülerini sol, sosyalist gazetelerde "ilerici eser" diye sunabilirsiniz.

Türkiye'de sol-ilerici mecralarda kültür-sanat, çoğu kez ilerici siyasal ambalajların içine yerleştirilmiş, gerici aktivitelerdir. Gerici kültür, iktidar karşıtlığı üzerinden tavlanan topluma, sol siyasal duruş aracılığı ile enjekte edilir. Antikapitalist bir gazetenin içinde piyasa edebiyatı yazarlarının övülmesi, sıradan bir olaydır.

Aynı çevreler, Orhan Kemal'in çatır çatır pazarlanmasına, Orhan Kemal'in, ideolojik düşmanları tarafından ele geçirilmesine ve satılmasına karşı ise çıt çıkarmazlar.

Bir roman, şiir ya da öyküde, gözlere sokulan siyasal bir unsur ya da kaba bir slogan görürseniz orada mutlaka yetersiz bir eser, düşük bir estetik vardır.

Bir eserde sol sloganlar varsa, düşük bir estetik ve gerici bir ideoloji solculara yutturulmaya çalışılmaktadır.

İnsan Tavlamak

Türkiye'de sol-sosyalist olarak tanımlanan yayın organlarının kültür-sanat alanındaki genel eğilimi bir tek ifadeyle özetlenecek olsa bu "**tavlamak**"tır. Okuru geliştirmek, bilinçli okur yaratmak veya bilinç üretmek değil: insan tavlamak...

Bu nedenle de ünlülere özel bir eğilim gösterirler. Parlak imza kampanyaları ile "ünlü yazardan destek", "ünlü sanatçı partimize katıldı", "ünlü şairden sert açıklama" vb. başlıklarını pek severler.

En gerici yazarlardan birisi yarın kendi partilerine katılsa hemen onu gazetesinde başköşeye oturturlar, gerici eserlerini öve öve bitiremezler. Oysa yazılanlar hiç değişmemiştir; sadece o yazar ile partilerinin ilişkisi değişmiştir. Ancak bunların hiçbir önemi yoktur.

Bu çevrelerin kafasındaki okur imgesi şudur; zanneder ki açtığı imza kampanyasında ne kadar ünlü sanatçı var ise okur o kadar etkilenecek ve kendisine oy verecektir. Bunu yaparken esasen karşı çıktığını iddia ettiği kültür politikalarını bu tutumuyla bizzat kendisinin ürettiğini göremez. Okurların bilincini iğfal eden edebi metinler okurların kafasından aşağı boca edilir.

Sol klasiklerin "güvenli suları"

Ülkemizin sosyalistinin kültür- sanat alanında tutunduğu tutamaklar Nazım Hikmet, Maksim Gorki, Orhan Kemal vs. gibi klasiklerdir. Bu ve benzeri isimler, sosyalistler için edebiyatta "güvenli limanlar"dır. Ancak kendi "klasik sular"ından

çıktığı anda, büyük bir kısmı ortalıktaki mevcut burjuva sanatının ağına düşmektedir.

Ülkemizin sosyalistinin önemli bir kısmının, son derece YÜKSEK BİR SINIF BİLİNCİYLE topluma pompalanan postmodern edebiyat karşısında hiçbir refleksi ve itirazı yoktur. Çünkü bu konuda bütün reflekslerini yitirmiştir.

Ülkemizin sosyalistinin önemli bir kısmı, kültür – sanat konusunda egemen olan, genel geçer ve iklime hâkim olan zihni tamamen içselleştirmiştir.

Siyasal olarak cepheden karşı çıkıp savaştıkları ideoloji, aslında evlerini ele geçirmiştir ve bundan haberleri yoktur. Siyasal olarak karşı çıktıkları ideolojiyi, kültür-sanat sayfalarında bizzat kendileri üretmektedir.

Renkler ve zevk tartışılmaz!

Bir sosyalist, solcu, ilerici ya da cumhuriyetçi eğer siyasette: gerici/ilerici, kaderci/mücadeleci, özel mülkiyetçi/kamucu, sermaye/emek vs. gibi ayrımlar yapıyorsa (bunu yapıyor ve kesinlikle yapmalıdır) bu ayrımları kültür–sanat–edebiyat alanında da yapmak zorundadır.

Güncel siyasette kılı kırk yararken kültür – sanatta "ne olursan ol gel" ya da "**zevkler ve renkler tartışılmaz**" diyemezsiniz.

"Renkler ve zevkler tartışılmaz" argümanı son derece gülünç ve "solsuz"dur.

Hiçbir romanın üstünde "ben gericiyim" diye yazmaz.

Hiçbir kitabın üstünde "dikkat bu kitap insanı ahmaklaştırır" diye de yazmaz.

Hamdi Koç'un 2013'te Orhan Kemal Roman Armağanı verilen ancak son derece sıradan ve Orhan Kemal karşıtı romanı[7,8] "Çıplak ve Yalnız" kitabının başında *"Ethem Sarısülük, Abdullah Cömert, Mehmet Ayvalıtaş, Medeni Yıldırım ve Ali İsmail Korkmaz için..."* yazmaktadır. Sanatı Nazım Hikmet'in baş düşmanı olan sanatçılar, Nazım Hikmet'i öve öve bitiremezler. Orhan Kemal'in sanatının ve temsil ettiklerinin can düşmanlarına, Orhan Kemal adına ödül verilir.

Hiçbir kitap "insanı uyuşturur" etiketiyle çıkmaz.

Bir topluma yapılacak en büyük kötülük onu bombalamak, evlerini yıkmak ya da o toplumdaki insanları öldürmekten ibaret değildir. Bunun tamiri toplumsal ölçekte çok kolaydır. Ne kadar acı olursa olsun ve ne kadar insan ölürse ölsün onların yerine birileri gelecektir. Ancak bir toplumun aklını bozmak o topluma yapılacak en büyük kötülüktür. Türkiye'de sol aklın bozulması, akla tecavüz bizzat sol kurumlar tarafından yapılmıştır. Dışarıdan değil içeridendir.

Yeni Çağ'ın gericiliği

Postmodernizm Yeni Çağ'ın gericiliğidir. 2018 yılında siyasette tekelci kapitalizm neyse edebiyatta ve felsefede postmodernizm odur. Postmodernizm, F. Jameson'un ifadesiyle "geç kapitalizmin kültürel mantığı"dır.

2018 yılından topluma bütün iletişim kanallarıyla yağdırılan şey, siyasette kapitalizm ise kültür-sanat-edebiyatta postmodernizmdir.

Türkiye'de sosyalistler, postmodern felsefenin kendi ideolojilerinde yarattığı yıkıcılığı anlayabilecek yetilerini yitirmiştir.

Postmodernizme karşı olmamızın nedeni kişisel manyak-

lığımız ya da bizim zevkimize uymamasından değildir. Bu iş "yeşil elbise giymek", "topuklu ayakkabıyı tercih etmek", "mor renkten hoşlanmamak" gibi bireysel bir tercih, bir zevk meselesi de değildir.

Bizler bir edebiyat vestiyerinden, felsefe vitrininden kendimize uygun bir edebiyat anlayışı seçen "düşünce müşterileri" değiliz.

Konuya, "renkler ve zevkler tartışılmaz; o ondan zevk alır, ben bundan" ya da "herkesin kendi tercihi" gibi aptalca bir anlayışla bakılamaz.

Hitler, "Yahudiler aşağı ırktır" dediğinde ya da bir IŞİDçi "namaz kılmayan öldürülmelidir" dediğinde bu bir "renk ve zevk" tartışması mıdır?

Hele hele "renkler ve zevkler tartışılmaz" sloganı, sadece "BİR TEK RENGİN TEK BİR TONU"nun sistematik bir şekilde topluma pompalandığı yerde tepeden tırnağa kadar ideolojiktir.

Topluma sistematik olarak pompalanan edebiyatı "kişisel bir zevk" olarak algılamak, edebiyattan hiçbir şey anlamamaktır. Solun/sosyalizmin böyle bir bakışı olamaz, olmamalıdır.

Kendilerini sol-sosyalist olarak tanımlayan yayın organlarının şu gerçeğin farkına varma zamanı çoktan gelmiştir:

Edebiyatçısı bugünkü piyasa edebiyatının starları olacak bir devrim, devrim değil başka bir şeydir. Siyasal olarak emekçilerin yanında olup kültürel olarak topluma pompalanan gerici edebiyatla yoğrulamazsınız. Bu iki başlılıkla emekçilerin yanında kalamazsınız.

Getirmeyi tasarladığınız sistem, devirmek istediğiniz

düzenden siyasal, ekonomik ya da toplumsal olarak farklı olacaksa edebiyat anlayışınız da eski düzenden farklı olmak zorundadır. Çünkü toplumsal devrimler, sosyal, politik olduğu kadar düşünsel kopuşlar da gerektirir.

Güncel siyasette gösterilen ayırt edicilik, kültür – sanatta da gösterilmek zorundadır.

Sol-sosyalist-ilerici bakış, güncel siyasette nasıl ki insandan, toplumdan, insanın özgürlüğünden, eşitliğinden, kardeşliğinden, akıldan, aydınlanmadan, mücadele eden ve kaderini kendi belirleyen insandan yanaysa, kültür – sanatta ve edebiyatta da bu ayrımı ve tercihi yapmak zorundadır.

Bugün için kültür-sanat alanı gericilerin, sol-sosyalist-cumhuriyet düşmanlarının tek kale oynadığı bir arena hâline gelmiştir. Türkiye'de refleksler ilk önce solda yitirilmiştir. Ahmaklaştırma topluma soldan pompalanmıştır. Ahmaklaştırmaya karşı uyanış da bu nedenle önce soldan başlamalıdır.

Ülkemizin sol-ilerici-sosyalist toplamının başarısı ve dönüştürücülüğü, bu kavrayışın keskinleşmesine bağlıdır. Bu olmadan sadece güncel siyasette aldığınız yol sınırlı bir başarı olacak ve kültür sanattaki bu yol ayrımı her aşamada karşınıza çıkacaktır.

Kaynaklar

1- http://haber.sol.org.tr/yazarlar/taylan-kara/bir-siyasal-islam-guzellemesi-olarak-kar-romani-186742 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

2- http://www.insanbu.com/eski/a_haber497b.html?nosu=1057 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

3- http://dipnotkitap.net/DENEME/Kara_Kitap_Tahsin_Yucel.htm (Erişim tarihi: 22.12.2019)

4- http://ilerihaber.org/yazar/orhan-pamukun-tuhafliktaki-paralel-yaziciligi-61554.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)

5- http://kitapeki.com/kirmizi-sacli-kadinda-rastlantilar-ve-saplantilar/ (Erişim tarihi: 22.12.2019)

6- https://www.youtube.com/watch?v=RbxS0z2A59g 20:20sn (Erişim tarihi: 22.12.2019)

7- http://www.insanbu.com/eski/a_haberd6ad.html?nosu=1619 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

8- https://www.youtube.com/watch?v=9b8Pr6fTeXw (43 dakikadan sonra) (Erişim tarihi: 22.12.2019)

RADİKAL GAZETESİ KAPANDI, YAŞASIN YENİ RADİKALLER!

Bazı sol-sosyalist partilerin yayın organlarını, o partinin üyeleri, genellikle de gençleri, büyük kentlerin işlek meydanlarında satarlar. Saatlerce ellerinde dergi ya da gazeteleri, bıkmadan oradan geçenlere partilerinin görüşlerini söyler dururlar. Birçok vatandaş aldırmadan geçer gider. Oradan geçen yüzlerce binlerce insana görüşlerini anlatırlar, yayınlarını satmaya çalışırlar, soğuk-sıcak demeden saatlerce sokakta 3-5 dergi ya da gazete satmak için uğraşırlar. Etraflarında, mutlaka onlardan çok daha fazla sivil polis vardır. Bu gençler nadir olmayarak bir kısım "hassas vatandaş"ın saldırısına uğrar, en küçük bir olayda polis tarafından gözaltına alınırlar. Eğer bu olay taşrada oluyor ise sıklıkla dakikalar içinde "hassas vatandaş cenneti" olan bu şehirlerde saldırıya uğrarlar. Bu gençler bu gazeteleri satmak için para almaz, bu eylemin getirisi yoktur, aksine oldukça tehlikeli bir iştir. Bunu yapmak için zamanlarını, emeklerini harcarlar.

Böylesine özveriyle okura ulaştırılan yayınların kültür sanat sayfalarında ne yazar?

Dışı sosyalist içi Radikal!

Böylesine büyük çabalarla okura ulaştırılan dergi ya da gazeteyi alıp kültür sanat sayfasını açtığınızda gördüklerinizden bazı örnekler:

"Orhan Pamuk yeni romanının ilk cümlesini yazdı", "Doğan Hızlan başkanlığında Sait Faik Öykü Ödülü verildi", "Orhan Kemal Roman Ödülü'nü Hamdi Koç aldı", "Jose Marti"li, "Che Guevera"lı, "Kaypakkaya"lı, "sınıf savaş"lı, "oportünist"li, "revizyonizm"li, "Engels"li, "Mahir Çayan"lı,

"suni denge teori"li, "emperyalizm"li, "sermaye"li yazıların arasında bu ve benzeri onlarca kültür sanat haberi vardır.

Böylesine büyük bir özveriyle okura ulaştırılan bir gazete-dergide Aydın Doğan'ın Radikal gazetesini görmek nasıl bir duygudur?

Kültür-sanat konusunda okurlarınıza, piyasa edebiyatını-edebiyat piyasasını sunacaksanız, okurlarınıza Radikal gazetesi okutacaksanız bu gençleri neden tehlikeye atıyorsunuz? Radikal gazetesi okumak isteyen, hemen gidip gazete bayiinden bir "Cumhuriyet gazetesi" alır ve okur, sokakta satılmasına hiç gerek yoktur.

Sokaklarda gazete satan bu gençler, edebiyat piyasası-piyasa edebiyatının kodamanlarının reklamları daha çok yapılsın diye mi yaka paça gözaltına alınıyor? Bu gençler yağmurda çamurda, taşrada bütün ağırlığıyla bağnazlığın çöktüğü kasaba ruhlu şehirlerde, Doğan Hızlan'ın reklamını yapmak için mi canlarını tehlikeye atıyor?

Bütün bir basın sektörü, bütün bir kültür endüstrisi, yüz binler satan burjuva basını, havuz medyası, milyonların izlediği televizyonlar, gazetelerin verdiği kitap ekleri, yozlaşmış ödül kurumları zaten topluma kültür endüstrisinin bu aparatlarını, piyasa edebiyatı-edebiyat piyasasının bu yazarlarını dayatmaktadır. Her gün türlü kanallardan bu adamlar/kadınlar bilincimize zaten zorla sokulmaktadır. Kitap eklerinde, ödüllerde, bilboardlarda hep onlar vardır; bankamatikten para çekerken bile çoksatar yazarın kitap reklamını görürüz. Bütün bir kültür endüstrisi bu adam ve kadınlara çalışırken kendini muhalif olarak tanımlayan yayın organlarında da bulunmalarının hikmeti nedir?

Okurlar şu soruları sormalıdır: O kadar muhalifseniz kültür sanat alanında okurlarınıza vere vere burjuva kültürünün

bu en yozlaşmış unsurlarını mı verebiliyorsunuz? Her yeri zaten ele geçirmişler, zaten her yerdeler, sizin sayfalarınızda eksik olsalar ne olur?

Piyasa Edebiyatının oligarklarının hem ana akım gazetelerde, hem yandaş gazetelerde hem solcu gazetelerde hem 300-500 satan dergilerde, hem fanzinlerde kapak olup sırıtmaları normal midir?

Okur sormak zorundadır: "Bu adamın/kadının burada ne işi var? Bütün sermaye medyasında çıkması yetmiyormuş gibi büyük maddi sıkıntılar çekerek okurların özverileriyle ayakta duran muhalif gazete-dergilerde bu insanların, bu anlayışın ne işi var?"

Siz solcu-muhalif-ilerici okura, edebiyat iktidarındaki kodamanları parlatın, beşinci sınıf kitaplarını sunup bilinçlerini dumura uğratın diye mi o öğrenciler okullarından atılıyor, sokaklarda dövülüyor?

Adamlar-kadınlar basının "amiral gemisi"ndeler, basının büyük-orta-küçük bütün gemilerindeler zaten; bu yetmiyormuş gibi "küçük balıkçı kayıkları"nda, "taka"larda da olmak istiyorlar ve oluyorlar!

Şu saptamayı tekrar yapmak gerekiyor:

Türkiye'de siyasal sol, edebiyat açısından sağdır. Siyasal olarak kendilerini muhalif, ilerici, sosyalist olarak tanımlayan çevrelerin büyük bir kısmının kültür-sanat politikaları en iyimser tanımlamayla liberaldir. Türkiye'de burjuva sınıfının sanatı siyasal olarak muhalif, ilerici, sosyalist, solda duran gazete, dergi ve çevrelerin eliyle topluma yayılmaktadır.

Siyasal olarak muhalif, ilerici, sosyalist olan çevreler, kültür sanat alanında burjuva basınından ancak DNA testi ile ayırt edilebilmektedir!

Bir sürü Radikal!

Meşhur Matriks filminde bir sahne vardır. Kötü adam Ajan Smith, dokunduğu herkesi Ajan Smith'e dönüştürebilmektedir. Metroda yatan dilenci ya da polis memuru fark etmez, dokunduktan sonra birkaç saniye içinde Ajan Smith olur. Rakibiyle savaştığı bir sahnede etrafta birbirinin kopyası yüzlerce Ajan Smith vardır.

Radikal gazetesi yayın hayatına son verdi. Ancak Radikal gazetesi kapanırken arkasında birçok Radikal gazetesi bırakarak kapanmıştır.

Artık bu gazetelerin isimlerinin hiçbir önemi yoktur; adları ne olursa olsun hemen hepsi kültürel olarak Radikal gazetesidir.

Artık kendini solda tanımlayan gazetelerin çoğu siyasal olarak ne kadar farklı anlayışlarda olurlarsa olsunlar kültür sanat anlayışı bakımından birer Radikal gazetesidir. Uzun yıllar boyunca sol düşünceyi yönlendiren Radikal 2 yoktur artık; Radikal 2'ler vardır. Radikal 2 yoktur artık; daha gelişkin, "upgrade olmuş" yeni versiyonları vardır. Radikal 2 yoktur; onun yerine Radikal 2.1, Radikal 2.2'ler vardır.

Radikal kapanmıştır ama fikri edebiyat piyasasında iktidardadır. Radikal kapanmıştır, ancak onlarca klonu piyasadadır. Radikal, diğer muhalif gazeteleri "Radikal"leştirerek kapanmıştır.

Radikal'e gerek kalmamıştır; çünkü artık her yer Radikal'dir.

TONGUÇ KUNDİL VE BİR AHMAKLAŞTIRICI OLARAK PİYASA EDEBİYATI ELEŞTİRMENLİĞİ YA DA "YÜCELTMENLER"

Bir kitap çıktığında piyasa edebiyatı eleştirmenlerinin oturup bu kitabı okuduğunu mu zannediyorsunuz? Eleştirmen dediysek bu lafın gelişidir, mumla arasanız dahi ortada herhangi bir eleştiri bulamazsınız. Bu nedenle doğru ifade "eleştirmen" değil "yüceltmen"dir.

Yüceltmenler, okumadıkları kitapları, gülünç metinleri köşelerinde başyapıt diye pazarlama memurlarıdır.

Okumadığınız bir kitap hakkında nasıl yazabilirsiniz?

Piyasa edebiyatı eleştirmenleri ya da yüceltmenler meşgul insanlardır, sizin benim gibi değillerdir. Bunların bazıları her gün gazetelere yazılar yazar, çoğunun her hafta yazdıkları köşeleri vardır. Yüceltmenler öyle kitapla falan uğraşamazlar.

Peki bu kitaplar hakkında nasıl yazı yazıyorlar?

Bu soruyu soran siz okurların ve benim çok saf ve hatta bir parça salak olduğumuzu söyleyebilirim!

Yüceltmenler, bizim gibi insanlar değildir. Bizim gibi insanlar bir kitabı değerlendirmek için onu okumak zorundadır.

Bizler okumadığımız kitapları değerlendiremeyecek kadar salağızdır! Oysa yüceltmenler böyle midir? Onlar, okumadığı kitapları da değerlendirebilir ve hatta hakkında sayfalarca yazı yazabilir.

Zaten bu yeteneklerinden dolayı köşeleri tutmuşlardır. Onlar bizim gibi okumadığı kitabı değerlendirmeyecek kadar aciz değillerdir.

Az önceki soruyu onlara sorsaydınız, gözlerini kısarak sizi bir pisliğe bakar gibi yukarıdan aşağıya doğru süzer ve muhtemelen şöyle bir yanıt verirlerdi: *"Ne yani, bir kitabı değerlendirmek için illâ okumak mı gerekiyor?"*

Kaçınılmaz olarak aklınıza/aklıma şu soru geliyor; okumadıkları bir kitap hakkında nasıl yazabilirler?

Yanıtlar: Allah vergisi, piyasa vergisi, ekmek-fular parası!

Üç yanıtı da doğru kabul edebiliriz. Şimdi bu yanıtları detaylandıralım.

Öncelikle yayınevlerinin kitabı çıkartırken kullandığı slogan alınır. Bunlar genellikle birkaç sözcükten oluşan vurucu sloganlardır. Bu sloganların en önemli özelliği sanki artlarında çok önemli bir şey varmış gibi "derinlik taklidi" yapmalarıdır. "Derinimsi cümleler" bazen sadece anlamsız sözcük oyunlarından ibarettir; bazen de bu sloganlar düpedüz saçmalıktan oluşur. Bazı örnekler verelim:

- Bazı şeyler geçer; ya geçmeyenler?

- Her şeyin fazlası fazladır; azıysa az.

- Hatırlamadıklarımız unuttuklarımızdır.

- Ölenler yaşamazlar.

- Bekârlar evli değillerdir.

- Hareket eden parmak oynar. Oynamayanların romanı.

- Gökyüzünün rengi mavidir, ya aşkın rengi?

- Bir kalpte kaç aşk barınabilir?

- Tonguç Kundil, ihanetin romanını yazdı! Su samurları hiç bu kadar ıslak anlatılmamıştı.

- Gece ne kadar koyudur? Peki ya karanlık?

- Paris Fransa'dadır, Fransa neredediir?

- Bir üçgende kaç köşegen vardır?

- Dirseğinizi yalayabilir misiniz?

- Üçgenin dış açıları, insanın diş acıları unutulmaz.

Yazının başlığı genellikle bu sloganlardan çıkarılır:

Dış açılardan diş acılarına: Tonguç Kundil'den bir biçem rapsodisi

Kitabın arka kapağı "eleştiri yazısı"nın bel kemiğidir. Arka kapağına yazılmış olan o paragraf mutlaka her sözcüğüne dek kullanılmalıdır.

Kitabın ne anlattığıyla ilgili kısa bir özet de yazıda epeyce bir kalabalık yaratacaktır.

Son olarak yazarın piyasadaki imajının kullandığı üç-beş cümle üretmekle yazı tamamlanır. Konu Perihan Mağden ise "sivri dilli yazar", Doğan Hızlan ise "Türk edebiyatının cumhurbaşkanı", Ahmet Altan ise "kadın ruhundan anlayan yazar", Ali Lidar ise "Eskişehir dükü", Tonguç Kundil ise "Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin Dostoyevskisi" gibi ifadeleri yazıda mutlaka geçirmek gerekir.

Bütün bunlardan 2 sayfalık bir yazı yazabilirsiniz.

Sonrasında "google"dan yazarın biyografisi alınıp eski kitaplarından birkaç cümleyle özetlenir.

Örneğin yazı şöyle sürer: "At Sırtındaki Kelebek", "Bakterinin Kamçısındaki Virüs" ve "Yılanın Kuyruğundaki Kaşıntı" *kitaplarından sonra Tonguç Kundil'in dördüncü kitabı "*Gergedanın Tok Kanadı*" geçen hafta okuyucuyla buluştu.*

Yazar yapıtlarıyla bir doğa safarisi, pastoral bir destan yazıyor. Doğayı, ilişkilerini, hiyerarşisini olduğu gibi değil sanatsal duyarlığının süzgecinden geçirerek yeniden kurguluyor.

Bu kurgularda "öteki"nin çok önemli bir rolü vardır. İtilmiş, görmezden gelinmiş, yok sayılmış olanları romanının merkezine alıyor Tonguç Kundil. Tonguç Kundil'in aynası herkesin özgürce var olabildiği, farklılıkların kendilerini koruyarak bir arada yaşadığı zengin bir ayna.

Gerçekçi ve klasik romanın o indirgemeci anlayışını, klasik kurgusallığın dar kalıplarını kesin bir dille reddeden yepyeni bir vizyon vardır Tonguç Kundil romanlarında. Kundil, moderniteyi de aşar ve çok katmanlı okumalar denizinde büyük eserlerle dansa davet eder sizi.

Bu kitap işte bu anlayışla örtüşen bir sanat zincirinin en son halkasıdır.

Bu zincirin bütün halkaları açık, bu zincir bileklere bağlanıp insanları tutsak etmiyor, aksine ona var oluşunun anahtarını sunarak özgürleşmenin yeni olanaklarını sunuyor.

Kundil'inki çağdaş bir Prometheus'luk deneyimi; Kaleminin okuyucuya "sunduğu" bu son ateşten herkesin ısınması dileğiyle.

İşte size kitap eklerinde yayımlanacak "ağır" bir yazı...

Acaba ne dedik?

Ne önemi var!

Kitap eklerinin, kültür sayfalarının büyük bir çoğunluğu cehâlet bültenlerdir. Sözcükleri kasıtlı kullanıyorum. Yanılmış, yanlış yapmış eleştirmen demiyorum, "yalan söyleyen eleştirmen" diyorum. Bir kitabı yanlış değerlendirmekten

değil, kasıtlı olarak söylenenden, "yalan"dan söz ediyorum.

Değerlendirme hatasından değil, bir "bilinç suçu"ndan...

Kültür-sanat ve edebiyat bu ülkede ahmaklaştırma düzeneğinin en önemli bileşenlerindendir.

Okur, bilincini artık bu ahmaklaştırma bültenlerinden kurtarmalı ve bilincini bu düzeneğin çarklarının dışına çıkartmalıdır.

HİÇ VAR OLMAMIŞ BİR YAZARIN, HİÇ YAZILMAMIŞ BİR KİTABI NASIL ÖVÜLÜR?

Var olmayan yazarımızın adı: Tonguç Kundil

Yazılmamış kitabımızın adı: Gergedan'ın Tok Kanadı

Hazırsanız başlıyoruz.

Gergedan Kanadında Yolculuk

*Ünlü yazar **Tonguç Kundil**'in yeni romanı okurlarıyla buluşuyor. Okur kitlesinin sabırsızlıkla beklediği yeni romanı **Gergedan'ın Tok Kanadı**, her zamanki gibi okuru heyecanlı, sürükleyici, şaşırtıcı bir yolculuğa davet ediyor. Daha önce hiç Tonguç Kundil okumamış birisi için yazarın dili yadırgatıcı olsa da Kundil'in kalemini bilen deneyimli okurlar için bu dil, sabırsızlıkla beklenen bir kalemin anlatım olanaklarını zorlayan bir biçem denemesi olarak kendini temelden inşa ediyor.*

Gergedanın Tok Kanadı romanı kendini okura hemen teslim eden bir metin değil; okurun onu hak etmesi, emek harcaması, cümlelerinin labirentlerinde ter dökmesi gerekiyor. Ancak kitap daha ilk sayfadan, okuyucuya harcayacağı bu emeği için asla pişman olmayacağını belli ediyor. İlk okumada gözden kaçanlar, ikinci veya üçüncü okumada ağa takılabiliyor; Kundil romanlarında, kaçıncı okuma olursa olsun mutlaka okuyucunun algı ağına takılacak bir şeyler mutlaka bulunuyor. Yazar, metnini katmanlandırarak örmeyi tercih etmiş ve bu durum okurun gezinti yaptığı katmana ve okuma düzeyine göre bulacaklarının farklı farklı olmasına zemin hazırlıyor. Böylece bu romanı okuyan her okur, birbirlerinden farklı ve hatta birbiriyle ilgisiz ve değişik tatlar alabiliyor. Bu bağlamda yazarın okuyucuyu da metne katması

ile roman, yazarın okuyucuya tuttuğu bir ayna olarak karşımıza çıkıyor. Bu durum, bizim için hiç de şaşırtıcı değil, bir Tonguç Kundil klasiği...

Tonguç Kundil metinlerinin, okuyucuya küçük sürprizler yapmayı seven şakacı metinler olduğunu Kundil okuyucuları olarak zaten biliyorduk. Son romanında ise bu durum adeta bir şölene dönüşmüş.

Yazı böyle biter ya da uzar gider. Bu yazıyı herhangi bir kitap için yazabilirsiniz.

Tonguç Kundil kim? Ne önemi var ki bunun? Tonguç Kundil'i çıkarın yerine başka bir isim koyun, kim fark edecek? Fark etse bunu kim yadırgayacak?

Kitap eklerini az çok takip eden okurlar, her hafta bunlardan onlarcasına rastlayabilirler.

Kitabı okuduk mu?

Tabii ki okumadık.

Böyle bir kitap var mı?

Tabii ki yok.

Kitabı okumaya ne gerek var? Kitap tanıtım yazısı yazıyoruz diye tanıtacağımız kitabı okuma zorunluluğu, modası geçmiş, "modernitenin dayattığı ortodoks bir paradigma"dır; böyle şeylerden kaçınalım!

HÖNGECİ ŞİİR MANİFESTOSU VE TONGUÇ KUNDİL'İN HÖETİKASINDA HÖNGELEMİN OLANAKSIZLIĞI

Yarattığı höngeci şiir ekolü nedeniyle "Doğu'nun Freud'u" olarak da bilinen Tonguç Kundil'in şiiri olanağın içindeki olanaksızı, imgelem gücünün salınımıyla okurun gözünde yeniden kurar. Tonguç Kundil'in dili, büyüsel bir hönge ve şiirsel bir anlatımla okurun bilinçaltını ellerinde yeniden yoğuran ve katman katman şekillendiren bir dildir.

Tonguç Kundil şiirinin höetik yapısökümü

T. Kundil, daha önce yazdığı "Gergedan'ın Tok Kanadı" adlı romanıyla okurda bir olgu sunumu okuyormuş hissi bıraksa da bir başka pencereden şiirsel bir dille yazılmış bir öykü, öykü diliyle yazılmış bir deneme olarak da okumlanabilir. T. Kundil şiiri, bu romanında da izlerini gördüğümüz Heideggeryen kodlarla bir "dasein" olmaklıkta bulur kendi höetik köklerini...

T. Kundil'in şiiri "sein"daki "dasein"lığın olmaklığı,

"dasein"daki "hösein"lığın olanaksızlığıdır. Kundil tıpkı romanında olduğu gibi şiirinde de bizleri varlığın satır aralarında Heideggerian bir yolculuğa çıkartır.

Psikojeofenomenolojik bağlamda Kundil ontolojisi

T.S. Eliot'tan beri biliriz ki şiir sözcüklerle yazılır. T. Kundil sırtında sözcüklerle dolu bir şiir hörgücü taşır; sözcükler Kundil'in hörgücünden kaleminin ucuna olanaksızlığın sınırına damlar. T. Kundil'in höngeleri okurun imgelem dünyasına atılan metinlerarası oklardır. Kundil'in sözcükleri önüne çıkan ruha kokusunu hissettiren bir sihir taşır içreğinde. T. Kundil'in sözcükleri okura sürtünür, dokunur; okurun bilincinde tanıdık ve hiç bitmeyecek bir fenomenolojik tat bırakır.

T. Kundil'in tekniği, birkaç harfin yan yana gelmesiyle oluştuğunu düşündüğümüz sözcüklere hareket ve ruh katar; sözcükleri canlandırır; T. Kundil'in sözcükleri okura değer, T. Kundil okura değdirir sözcüklerindeki kıpırdayan almaçlarını.

Postyapısal höngenin arkeolojisi

Höngelem, şairin höngürme sürecindeki höngürüsünün toplamından oluşur.

T. Kundil'in şiiri, T. Kundil'in tekinsiz dünyasında dolaşan okurun bilincine düşen bir çığa ağıt, soğumuş bir böreğin sarıldığı bir kâğıt gibidir; börek kağıda sarıldığı gibi kâğıt da böreğe sarılır. Yeni soğumuş bir çay gibidir T. Kundil'in şiiri; tadı içilen zamanın az gerisindedir.

Evrenselden höngesele

T. Kundil'in anlatı yerlemleri, gerek metafor gerekse

epimetaforları bakımından hiç yapılmadık bir simgesele içkindir. Bu bağlamda bu şiirdeki kılgısal ve metamorfik yapı 22. yüzyıl ile 19. yüzyıl arasında gider gelir. Birbirine karşıt anlamlı gösterenler, Kundil'in kurduğu höngesel evrende hiçbir gerilim oluşturmadan yan yana durabilir; Rimbaud ile Ece Ayhan, Mallarme ile emekli vergi memuru Hüseyin Hüsnü Topuzlu aynı höetika içindeki salınımlarla beslenir ve Baudelaire'in dümeninde olduğu Kundilyen çağrışımlara yelken açar. Kumsalında Nazım'ın çığlığı, tepelerinde Neruda'nın yankıları vardır Kundil'in höngeleminde.

Höngelemin varlık olanağı ve Leninist çözünürlüğü

Kundil'in şiiri mekânsızdır. Kundil şiirinin mekânsallığı, potansiyel bir epifenomen olarak oluşun ve akışın içkin diyalektiğini serimler.

Höetiğini bulmuş bir sesin kendi üzerine kapanması, imgesel düzlemde özsel arayışına çıkarken kendi hiçliğinin arayışı/arayığı belki de ağıdıdır Kundil'in dizeleri. Kundilin höetikası sık sık gerçekliğin gölgesinin vurduğu imgelemin eteklerinde dolaşır.

Hiçbir sözcüğü ötelemeyen bir berikileştirme önermesi olarak şiir Kundil'in kaleminde bir olanaklılık olarak kendi üzerine kapanır.

Kundil dikotomisi ve linguistik kamasutra

T. Kundil şiiri ağızdan çıkmış sözcüklerin köklerini arayışının, çıktığı dudaklarda izini bırakan vefanın şiiridir. T. Kundil'in şiiri höngelemini, tarihin ıssızlığında, hiçliğin dehlizlerinde, gövdesinin kimsesizliğinde, eriyişinin akışında kurar.

Bu bağlamda Kundil şiiri bize çok boyutlu bir kuantal uzayın ardına kadar açık kapısını aralayan bir bakış kılavuzu, bir anahtar öncelemidir.

Bu nedir şimdi?

Yukarıda, bir bilince nasıl tecavüz edilebileceğinin kısa bir örneğini okudunuz. Her gün onlarca dergide, kültür sanat sayfasında, internet sitesinde buna benzer pek çok yazıya rastlayan okur için bu yazı oldukça tanıdıktır.

Bu tür yazıları yazanlar, yabancı bir dilde ilk kez yazıyormuş gibi sevinç duymakta, okuyucular ise bu dili çözemedikleri için yazıları derin bulmaktadır. Bu tür yazıların pek çoğu anlamsızdır. Hiçbir şey dememenin süslenmiş hâlidir. Anlayamayan okuyucu değil anlatamayan, anlatmak istemeyen, anlatacak bir şeyi de olmayan, bunu saklamak için bin dereden bin süslü laf getiren bu tür makalelerin yazarlarıdır.

Okur, böyle boş yazıların, laf salatalarının, derinmiş taklidi yapan sığ yazıların tecavüzünden kendini kurtarmak-korumak zorundadır. Artık bu ve benzeri, aynı tornadan çıkmış yazıların hipnozundan çıkma zamanı gelmiştir.

HÖNGECİ ŞAİR-YAZAR-DÜŞÜNÜR TONGUÇ KUNDİL'İN AŞIRI ALÇAKGÖNÜLLÜ BİYOGRAFİSİ

Tonguç Kundil ilk resmini iki yaşında yaptı. Annesi, küçük Tonguç'un daha üç aylıkken kakasıyla Dalivari motifler yaptığını söylese de Kundil bunları hatırlamadığını ısrarla beyan etmektedir.

Bazı Tonguçologlar ve Kundilbilim Uzmanları, bunu Kundil'in mütevazı karakterine bağlamakta ve annesine hak vermektedir.

Henüz ilkokul 1. sınıfta iken okuma yazmayı jet hızıyla öğrenip ilk kırmızı kurdelenin kendisine takılmasıyla hemen dikkatleri üzerine çekti. Tonguç Kundil ilkokulda andımızı defalarca eksiksiz okudu. İlkokul üçte "Tonguç Postası" gazetesini çıkardı.

Tonguç Kundil, ortaokul 2. sınıfta "Öğretmenim" adlı şiiri ile şiir dünyasına adeta bir bomba gibi düştü. Kızılay kolu, temizlik kolu ve sınıf başkan yardımcılığı gibi sayısız konumda başkan, organizatör ve kurucu başkan görevlerini başarıyla yerine getirdi. Ortaokulda aralıksız her yıl teşekkür belgesi alarak oturdukları apartmandaki akranları arasında hep birinci oldu.

Sebahattin Kurbay Üniversitesi, Boşaltım Fakültesi, Pregaitoloji Bölümü'nden mezun olduktan sonra "Gaitasal Bağlamda Gaitolizisin Gaitojenik Gayması" başlıklı teziyle doktorasını tamamladı. İlk şiirleri Çinçin Bağları İstasyonu, Kelle, Gödcebi gibi seçkin dergilerde yayımlandı.

Yazdığı "höngeci şiir manifestosu", edebiyat dünyasına bir bomba gibi düşerek modern estetiğin temellerini kökünden sarstı ve Türk şiirine daha önce görülmemiş bir şekilde müdahâlede bulundu.

"Gergedan'ın Tok Kanadı" adlı romanıyla höngecilik akımını roman sanatına uyarladı. Höngürme sürecindeki Tonguç Kundil, bu romanıyla modernizmin höngürüşünü kırdı ve sınırlarını genişletti.

Bu romandan kısa bir süre sonra "Boynuzumdan" adlı şiir kitabıyla bu müdahalesini derinleştirdi. Boynuzumdan kitabı ile çekirdek altı kuantum fiziğini çekirdek üstüne çıkartarak çekirdek altı parçacıklar arasında büyük bir karmaşa yarattı; mezon, lepton, bizon ve Higgs bozonunun altını üstüne getirdi. Yılda iki defa Newtoncu fiziği (Newtonian Physics) yıkıp karşısında sigara içmeyi bir alışkanlık hâline getirdi.

"Yılanın Kuyruğundaki Kaşıntı" romanıyla Öklidçi matematiği Gödelci bir kulvara soktu. İstanbul Atatürk Havaalanı'nda yaptığı höngeci hipergerçeklik simülasyonu ile oradaki yolcuların dikkatini çekti.

(Bk. gazete haberi: www.kundiliyyet.com/günlükhaberler/havalimanindapoposunugosterensahisgozaltinaalindi)

Şiir yazmak ve eser yaratmak onun için yemek-içmek gibi, hava gibi vazgeçilmez bir ihtiyaç...

Tonguç Kundil, yazmasaydı çıldıracağını söylemektedir.

Kundil, prensip olarak güneş batarken şiir yazmıyor.

Höngeci Şiir Vakfı'nın genel başkanı ve tek üyesidir.

Tonguç Kundil, İrderva Büyükdamarlı Kundil ile evlidir. Midesu ve Höngelina adlı iki kız ve Kuntin adlı bir kedi babasıdır.

*

Yayımlanmış kitapları:

At Sırtındaki Kelebek,

Bakterinin Kamçısındaki Virüs

Yılanın Kuyruğundaki Kaşıntı

Gergedanın Tok Kanadı

Boynuzumdan

Hakkında yazılanlar

1- www.kundiliyyet.com/günlükhaberler/poposunu_gosteren_sahis_gozaltina_alindi

2- tk24.com.yazaroldugunuiddiaedensahisserbestbirakildi.html

3- Tonguç Kundil'in höngeli dünyası (Anonim)

4- Wikitongya Tonguç Kundil maddesi

5- tonguckundildehası.blog.com

6- http://haber.sol.org.tr/yazarlar/taylan-kara/okur-beynine-nasil-tecavuz-edilir-hongeci-siir-manifestosu-ve-tonguc-kundilin (Erişim tarihi: 22.12.2019)

7- http://haber.sol.org.tr/yazarlar/taylan-kara/yuceltmenlige-giris-hic-var-olmamis-bir-yazarin-hic-yazilmamis-bir-kitabi-nasil (Erişim tarihi: 22.12.2019)

8- Vasat Edebiyatı 101 T. Kara, Hayal Yayınları, 2. Baskı 2017, İstanbul.

Tonguç Kundil için ne dediler?

"Tonguç Kundil'in şiiri 'sein'daki 'dasein'lığın olmaklığı, "'dasein'daki 'hösein'lığın olanaksızlığıdır."

Martin Heidegger

"Yazar Tonguç Kundil, kitapları olan bir yazardır."

Şahin Yavaşlan

"Höngeci şiirden aldığım tadı hiçbir şeyden almış değilim."

Pele

"Yarattığı 'Höngeci Şiir Ekolü' nedeniyle 'Doğu'nun Freud'u' olarak da bilinen Tonguç Kundil'in şiiri olanağın içindeki olanaksızı, imge-

lem gücünün salınımıyla okurun gözünde yeniden kurar."

Duayen Yazar Şakir Şırıldak
"Tonguç Kundil için Doğu'nun Freud'u deniyor. Buna katılmak imkânsız. Bana göre Freud, Batı'nın Tonguç Kundil'idir."

Thomas Bernhard
"Höngeci şiir şehvet uyandırabilir."

Boynuz Vakfı Başkanı Bahattin Hoca
"Höngelem, şairin höngürme sürecindeki höngürüsünün toplamından oluşur."

Taylan Kara
"Havaalanında güvenlik görevlisine poposunu gösteren şahıs gözaltına alındı."

Kundilliyet/ İç haberler servisi
"T. Kundil'in anlatı yerlemleri, gerek metafor gerekse epimetaforları bakımından hiç yapılmadık bir simgesele içkindir. Bu bağlamda bu şiirdeki kılgısal ve metamorfik yapı 22. yüzyıl ile 19. yüzyıl arasında gider gelir."

H. B. Bahadır

Tonguç Kundil'in Boynuzumdan adlı kitabının arka kapağından

Tonguç Kundil şiiri, modernist, tahakkümcü ve lineer rasyosentrik bir bakışla değil, paramodern taharrürcü, lineer olmayan, rektosentrik bir evrenin kodlarıyla incelenebilse de bu kodlarla pek az noktada kesişir.

Çerçeveletilmesi kolay olmayan, anlamın ötesinde bir etki gücüyle okura giden değil, okuru kendisine çeken bir şiirdir T. Kundil şiiri. Kundil'in şiiri "antisentrik" bir şiirdir. Logosentrik, antroposentrik tahakkümü reddettiği gibi Kartezyen dualiteyi reddeden asentrik bir şiirdir. Bu anlamda T. Kundil'in şiiri

yazıldığı anda kendi kendini silen, bir kalem olduğu kadar bir silgidir de...

Bir "kalemsilgi"dir bu şiirler... Bir "yazarsiler"dir T. Kundil. Yazının ve logosun fetişleştirdiği bir Kartezyen evrende çokluğuyla olduğu kadar yokluğuyla bir meydan okumadır T. Kundil şiiri...

Edebiyat Piyasası-Piyasa Edebiyatı, küçüklü büyüklü onlarca Tonguç Kundil ve onların kibir abidesi biyografileriyle doludur. Bu tür biyografiler Tonguç Kundillerin habercisidir; Tonguç Kundiller ise piyasa edebiyatının en küçük birimidir. Edebiyat Piyasası-Piyasa Edebiyatı, bir Tonguç Kundil üretim çiftliğidir.

Piyasa edebiyatıyla mücadele etmek biraz da Tonguç Kundiller ve biyografileriyle de mücadele etmektir.

DERİNİMSİ VE FELSEFİK GÖRÜNÜMLÜ BOŞ YAZI YAZMAYA GİRİŞ

Entelektüel ve felsefikmiş gibi görünen ancak kimsenin hiçbir şey anlamadığı ve zaten de anlamsız olan bir "edebi yazı" mı yazmak istiyorsunuz?

Boş, bomboş ve anlamsız yazılar yazıp derin anlamlar yüklüymüş gibi algılanmasını ve sığ yazılarınızın "derinimsi" görünmesini mi istiyorsunuz?

Başlangıç için Hasan Bülent Kahraman'ın Radikal gazetesinde yayımlanmış herhangi bir yazısını alıp onun gibi yazmaya çalışarak tekniğinizi geliştirebilirsiniz.

Radikal'in arşivine ulaşmak sorun olursa Bedri Baykam'ın 125 bin dolarlık "boş çerçeve" adlı "başyapıtı" üzerine yazdığı yazıyı okuyabilirsiniz.[1] Bu yazıya katlanmanın kolay olmadığının farkındayım. Bu yazıya maruz kalmanın bilincinizde yaratacağı hasarı önceden tahmin etmek de mümkün değildir. Yok eğer her şeyi bir çırpıda ve hemen öğrenmek istiyorsanız "Hasan Bülent Kahraman gibi yazı yazma rehberi" başlıklı yazıdan[2] yararlanabilirsiniz.

Bu yazıyı ileri düzey saçmalamaya ayırdık. Yukarıda sözünü ettiğimiz alıştırmaları bitirdikten sonra dersimize başlayabiliriz. Diyelim ki hakkında yazı yazacağımız "şiir", "höngeci şair/yazar/düşünür Tonguç Kundil"in şu "yazmık"ları olsun:

"Yârim elma yanaklı,

Orta boylu kalem kaşlı"

Bazıları şöyle diyecektir:

"Şiir" diye adlandırdığınız bu sözcük yığını, son derece sıradan, son derece klişe ve olabildiğince gülünç bir betim-

lemedir. Bu ifade için bundan fazlası sözcük israfıdır."

Ama durun!

Biz de biliyoruz öyle olduğunu ama bu kişinin de piyasaya pazarlanması gerekiyor.

Ne yaparsınız ekmek-fular parası...

Yukarıda "şiir" diye yazılan sözcük kalabalığını yazmış kişiyi şair diye pazarlayacaksanız, kitabının çok satmasını istiyorsanız ve de karşınızda estetik beğenisi yıllardır tecavüze uğramakta olan bir okur yığını varsa böyle şeyler söylememelisiniz.

Peki, ne söylemeliyiz?

Hadi başlıyoruz.

Örneğin aşağıdaki gibi yazabiliriz:

"Yârim elma yanaklı,

Orta boylu kalem kaşlı"

Ontolojik temsiliyetin olanağı ve olanaksızlığı bağlamında fasial serimleme

İnsan-doğa antagonizmasını, yüzde beliren ilk günah simgesiyle (elma) ontolojik bir karaktere bürüyen ve bu ilk günah simgesini bir mekan kaydırmasıyla adeta insanın yüzüne çarparcasına tekrar tekrar hatırlatan metaforik bir anlatım bu. Yazar, fallik göndergelerin (kalem) elektral simgelerle (elma) yan yana durduğu ve hatta iç içe geçtiği çok katmanlı bir temsil evreni yaratarak özgün bir dil kuruyor. Bu dil simgesel düzlemde bütün bir insan ruhunu kucaklıyor; sadece olduğuyla değil aynı zamanda olabilecekleriyle...

Çağımızın seksist bakışını duru ve çırılçıplak bir cüm-

leyle karşısına alarak bir kadın yüzüne sadece "eko-mitos"u (elma) değil aynı zamanda "logos"u (kalem) sığdıran sıra dışı bir bakış yakalamış.

Dil hem sade hem çok katmanlı ve derin. Yüzeysel bir okumayla basit bir betimleme gibi algılanabilecek bu ifadede alt metinde Baudrillard'dan Kristeva'ya uzanan gürül gürül bir senfoni akıyor. Elma yanağı, kalem kaşı ne kadar kapsayabilir: Lacancı temsiliyet imkânsızlığı algılanabilir olanın sınırlarında burada da karşımıza çıkıyor.

Şairin şiirdeki sıfatları kullanışı, bir yandan Leninci bir "somut durumun somut tahlili" ilkesine uyarken öte yandan modern dikotomileri aşan bir okumlamayı da içeriyor.

Bakış açısının algının son ürününü değiştirdiği, sözcüklerden yapılmış bir çeşit Mona Lisa tablosu adeta. Yazarın algısı, sadece bir kadın yüzündeki dişilliği (elma) kavramanın ötesine, o dişilliğin yanı başında duran erilliği (kalem) de algılayacak kadar keskin ve net: Metinde, dişildeki erillik, erildeki dişillik diyalektik bir kavrayışla karşıtını yeniden üretiyor. Üst metinde kadın yüzündeki dişillik tözünü gösterirken, yazar Saussure'cı gösteren-gösterilen ilişkisini tersyüz etmek için bir alt katmana inmemizi bile beklemiyor; duru olduğu kadar sabırsız bir dil bu. Yazarın kurduğu bu fenomenolojik dil labirentinde okur düşünce akışını hangi düzlemde yönlendirirse yönlendirsin her seferinde bir başka noktaya ulaşıyor; yatay bir okumlamayla ulaşılabilene dikey okumlamada ulaşılamıyor. "Kalem kaş" ya da "elma yanak"... Metinden ne alması gerektiği noktasında okuyucuya sınırsız bir seçim hakkı tanıyan "post-teorik, pre-praksis" bir arayüzle, özgürlükçü bir dille karşı karşıyayız. Yanak ve kaş gibi nitelikleri nesneler dünyasının sınırlı yapıları, yazarın kaleminde elma ve kalem gibi sınırsız simgelerin kanatlarında

varoluşçu bir yolculuğa çıkıyor. Daha önce size çok sıradan gelen nesnelere artık şaşkınlıkla baktığınızı fark ediyorsunuz. Şairin bizi simgesel düzlemde ulaştırdığı ontolojik katmanda yanak artık sonsuz döngüsel bir elmaya, kaş lineer bir kaleme dönüşüp kendi üzerine kapanıyor.

Kapitalist modernitenin uzamında yaşayan bizlerin anlamakta zorlanacağı, lineer ile döngüselin birbirini dışlamadan, aynı varoluş düzleminde yer alabildiği, bir evren bu. Bu aynı zamanda kartezyen düşüncenin merkezsiz öznelerle kavgasında bir uzlaşma arayışı sanki. Kavramların birbirlerini itip ötekileştirmediği, farklılıkların kendiliklerini yitirmeden birlikte var olabildiği realiteden daha reel bir hipergerçeklik manifestosu... Bir betimleme merkezinden yayılan, Avrupa-merkezci ontolojinin dışında kurgulanan, "başka bir dünya mümkün" diye haykıran, yumruğu sıkılı yepyeni bir felsefi praksis dalgası bu...

Kalemin sivriliğini, modernitenin Newtoncu determinizmine saplanan bir eleştiri oku olarak da okumlayabiliriz. Yanak ve kaş, metaforları elma ve kalemin dışında ve ötesinde, konumları itibariyle metinde ifade edilmese de göze atıfta bulunuyor. Bu bağlamda metin söyledikleri kadar söylemedikleri ile de bize zengin bir dil olanağı sunuyor.

Bu metinde her katmanda bizi yeni bir imgesel sürpriz karşılıyor. Bik Bik Bik Bik Bik Bik Bik Bik Bik Bik Bik Bik Bik...[3]

Ne o bunaldınız mı? Bu kadar yeter mi?

İsterseniz beş dakika mola verelim, bir nefes alın, gidip elinizi yüzünüzü yıkayın.

Lacan, Kristeva, kartezyen, praksis, eril, okumlama, Lenin, çok katmanlı anlatım, ontolojik, lineer, fallus... Bütün bu

laf salatası "yârim elma yanaklı, orta boylu kalem kaşlı" gibi saçma sapan bir ilkokul klişesi için mi? Böyle mi diyorsunuz?

Bu metin bize ne anlatmak istiyor?

Bu metin bize bir şey anlatmak istiyor mu?

Bu metnin bir anlamı var mı?

İlgili ilgisiz bunca sözcüğü art arda sıralayarak ne anlatmaya çalışıyor?

Bunun bir önemi yok; okur hipnotize oldu, pes etti.

"Vay be! Nasıl da derin yazmış! Bilmediğimiz bi sürü isim sıralamış, bilmediğimiz bi sürü kavram kullanmış. Çok derin ve ağır bir yazı olmalı!"

Okuru hipnotize etmek isteyen böyle yazıların panzehiri, okurun şu çok basit soruyu sormasıdır:

"Bunun anlamı nedir?"

Eleştirel aklın bu en eski sorusu, derinimsi yazıların büyüsünü bozar.

"Bunun anlamı nedir?" sorusu, asla duymak istemedikleri, onları çılgına çeviren öldürücü bir sorudur. Anlam arayanları aşağılamalarının, cahillikle suçlamalarının nedeni tam da budur. Anlamsız şiirleri, öyküleri, romanları, anlaşılmaz tanıtım metinleriyle piyasaya sürüp saçmalıklara derinlik atfedip "büyük edebiyat" süsü verirken, gizemli dünyalarının büyüsü asla bozulmamalıdır.

Onların gözünde metin karşısında okurun sadece hipnotize olup inanma hakkı vardır, sadece **"vaaav süpeeer"** deme hakkı; ötesi sanattan anlamamazlık, geri kafalılıktır.

Bunun anlamı nedir?

Bu soru bizim gerçeklikle olan en büyük bağımızdır.

Bu soru, bizi zırvadan koruyacak büyük bir panzehirdir. Bu nedenle, aptal yerine konmaktan hiç çekinmeden ısrarla bu soruyu sormak zorundayız:

"Bunun anlamı nedir?"[4]

Kaynaklar

1- http://bedribaykam.blogspot.com/2013/04/hasan-bulent-kahraman-dan-bedri-baykam.html (Erişim tarihi: 22.12.2019)
2- http://www.insanbu.com/eski/a_haber5426.html?nosu=1342 (Erişim tarihi: 22.12.2019)
3- Vasat Edebiyatı 101, 2. Baskı, sf 26-8. Hayal Yayınları, 2017, İstanbul.
4- http://haber.sol.org.tr/yazarlar/taylan-kara/bos-cercevenin-bos-yazisi-hasan-bulent-kahraman-ya-da-bunun-anlami-nedir-157285 (Erişim tarihi: 22.12.2019)

KARTEZYEN BİR EVRENDE DİYALEKTİK BİR DEVRİM STRATEJİSİ OLARAK "UMUT İLKESİ"

Nasreddin Hoca bir gün gölün kıyısında göle maya çalmaktadır.

Birisi bunu görür ve sorar:

-Hoca hiç göl maya tutar mı?

Hoca yanıtlar:

-Ya tutarsa...

"Kar neden yağar kar...!?"

Gölgesizler/Hasan Ali Toptaş

Bu fıkrayı hermenötik bir okumayla değişik düzeylerde yapısöküme uğratabiliriz.

Hoca'nın bir fallus (kepçe) ile göle duhul ederek maya aracılığıyla gölü döllemeye/ dönüştürmeye çalışması, birkaç düzeyde seyreden bir olanaksızlıktır.

Bir eylem felsefesi olarak göle maya çalma praksisini dikotomik bir perspektifle okuduğumuzda karşımıza birkaç düzeyde oluşan karşıtlıklar serimlenir.

Üç dikotomi perspektifi

Nasreddin Hoca gölü dölleme eylemine gölün merkezinden değil periferinden yani "taşra"sından başlamaktadır. Bu praksis, bir yandan taşranın dişil dilini tercih etmesi bakımından anlamlıyken diğer yandan da kartezyen aklın cenderesine hapsolmuş kır-kent dikotomisi için net bir yanıt oluşturmaktadır.

Gölün kenarından çalınmaya başlanan mayanın gölün merkezine ilerleyeceği düşüncesi, çevre-merkez antagonizmasından çevrenin merkezi öncelediği paradigmasına da dayanır, dahası bu paradigmayı oluşturur. Mayada embriyonik olarak gizlenen potansiyel dönüştürücülük, periferinden merkeze doğru gölü üç düzeyde eylemsel dönüştürücülüğe uğratır; bu gizil güç zenginleştirici, yoğunlaştırıcı ve temizleyici bir olanak olarak varlığını talep etmektedir.

İkinci dikotomi yüzey-derinlik dikotomisidir.

Yoğurt göle yüzeyden başlayarak eklenmiş ve aşamalı olarak gölün derinine sirayet etmiştir.

Maya çalma edimiyle yüzey-derin dikotomisi kırılmış; yüzeydeki derine inmiş, bir tür içler dışlar çarpımıyla dikey bir alt-üst oluşu tetiklemiştir.

Hoca'nın göle eklediği bir kepçe yoğurt gölün çeşitli katmanlarla tanımlanan hiyerarşik yapısını bozmuş, yüzeyde olanı derinleştirmiş, yer kapladığı uzamın kartezyen aklını ve bu kartezyen düzenin hiyerarşik yapısını alt-üst etmiştir.

Göle çalınan maya, iktidarın heryerdeliği ile birlikte okunduğunda mekânın kimyasını, güvenli örüntüsünü, belirlenebilirliğini bozmuştur; yoğurt dibe doğru çökmektedir; üstteki alta inmektedir; bu pratik alttakinin de üste çıkacağını olanaklı kılan bir devrim fikrinin kendi pratiğini arayışıdır.

Asimetrik varoluşundan dolayı esasen dikotomi olarak bile tanımlanamayacak diğer bir dikotomi, "esasolan"- "öteki" dikotomisidir. Bu dikotomi kendinde asimetri taşımasının yanı sıra büyük-küçük, görünür olan-görünmeyen gibi birçok "alt dikotomi"yi içinde barındırır.

Bir kepçe yoğurt, koca bir gölde semptomatik olarak

kendini ortaya koymaktadır; küçük olan, ihmal edilebilir olan, ötekileştirilen, hor görülen, çoğu kez hiç görülmeyen, ne denli küçük olursa olsun, herhangi bir verili anda büyük olanın bir semptomu olarak ortaya çıkabilir.

Ontolojik dikotomi

Heideggeryan bir okumayla maya dünyaya fırlatılmış "baş harfi küçük harfle yazılan" bir dasein'dır; mayanın göle çalınması "dasein"ın "Sein" ile kesişme, bütünleşme, ilişki kurma talebi; bir anlamda "baş harfinin büyük yazılması" istencidir. Göl, bu anlamda dasein'ı olanaklı kılan bir "lightung" arenası, bir tür "Sein" suretidir.

Heidegger tarafından hiçbir zaman bir karşıtlık-dikotomi olarak ortaya konmayan Sein-dasein kavramlarını, Nasreddin Hoca praksisinde bir karşıtlık olarak ortaya koymak mümkündür.

Göle maya çalmak, su kütlesinin yoğurtlaşması "dasein"ın Sein'da kendini gerçekleştirmesi, eksik olanın "Büyük Öteki"nde kendini bulması, taşranın merkezde semptomatik olarak ortaya çıkması gibi "dasein'ın Sein'da semptomatik olarak ortaya çıkma" arayışıdır.

Nasreddin Hoca göle maya çalmakla ontolojik bir sorunu, alışılageldik "ontik yollar"la değil devrimci bir otantizmle çözmenin mücadelesini vermektedir.

Bir büyük sentez: Heideggerist Marksizm

Marx'taki devrim düşüncesinin ontolojik içeriminin ekolojik bir olanağı olarak doğrulanması bizi eko-ontoloji kavramına götürür. Ontolojinin ekolojikleşmesi, ekolojinin varlığa bürünmesi Heidegger ontolojisinden 21. yüzyıla kalan

verimli bir düşünsel mirastır.

Semptom, ortaya çıkışı bağlamında lineer bir seyir izlemez; gölün kıyısından göle çalınan bir kepçe yoğurt gölün bütün içeriğini değiştirebilir; yarattığı dalgalar, göl yüzeyinin tek boyutlu evreninde fırtınalar kopartabilir. Kartezyen bir evrene lineer olmayan bir meydan okumadır bu; kuantal bir evrendeki belirsizliğin içindeki dönüşüm olanağıdır.

Bir kepçe yoğurdun maya olarak göle çalınmasıyla göl suyunun yoğurda dönüşmesi 20. yüzyıl sosyalizminin Stalinist varyantının karşısına devrimci bir seçenek olarak rizomatik bir örgütlenme biçimini koyar. Göldeki suyun mayadan etkilenerek yoğurda dönüşmesi, doğada kendiliğinden süreçlerle olaylanmasından ötürü bir dışarıdan bilinç verme modeli değil "birlikte bilinçlenme" modeli olarak karşımıza reel bir alternatif çıkartır.

"Sütün sütsüzleşmesi" nasıl ki yoğurt olmaklığın ontolojik koşuluysa göle çalınan bir kepçe yoğurt da bu sürecin "gölün yoğurtlaşması/gölsüzleşmesi/susuzlaşması" edimine doğru uzatılması hamlesidir. Marksizmin "mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesi" ilkesine, birbirine seri halde bağlanan ve birbirini gerektiren "sütün sütsüzleşmesi" ve "gölün susuzlaşması" diye formüle edilebilecek paralel bir devrim stratejisi değişik düzeylerde eşlik eder; göle maya çalma ediminde kendine vücut bulur.

Dönüşenler dönüşme talep etmektedir; dönüşenler dönüştürmek istemektedir.

Devrimde Bloch ufku

Hoca'nın mayalayarak yoğurda dönüştürme çabası esnasında "hiç göl maya tutar mı?" sorusuna verdiği "ya tu-

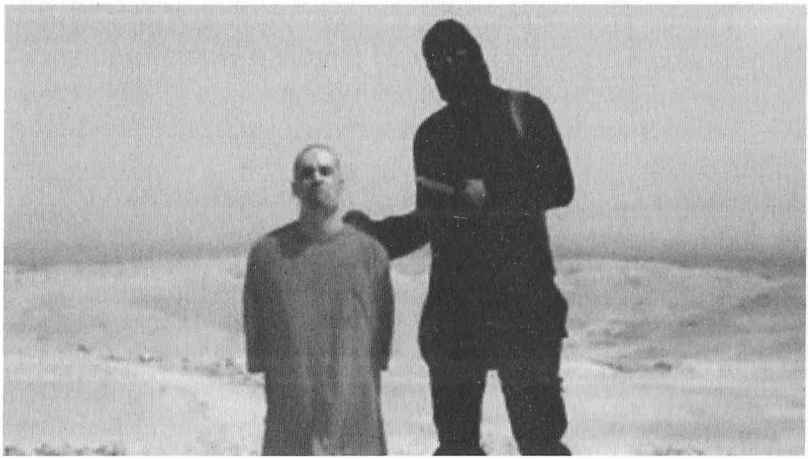
tarsa?" yanıtını ise ancak Bloch'çu umut ilkesi çerçevesinde anlamlandırabiliriz. Nasreddin Hoca bilmeden söylese de şu kural hep tarihe eşlik etmektedir: Bastırılan daima geri döner.

Ezilenlerin, ötekileştirilenlerin, hor görülenlerin, mülksüzlerin, kimliksizlerin her türlü "–sizler"in, bir kepçe yoğurdun bir gölde kopartacağı fırtınayı görmeleri, dahası o fırtınanın bir parçası olmaları için Hoca'nın diyalektik bilincinin doğurduğu perspektife en çok böyle zamanlarda ihtiyacı vardır çünkü.

Tonguç Kundil
Department of Gender Studies/ University of Waikato
Doc candidate
Aktivist Yazar

Fondaki gökyüzü ve çölün oluşturduğu bir ufuk çizgisi, kurbanın yekpare parlak turuncu giysisi ile fotoğrafın ortasında kesişmektedir.

Sadece gözlerin göründüğü siyah bir elbise ile anonimleşmiş olan cihatçı, fotoğrafın aykırı unsuru olarak neredeyse bir gölgeye dönüşmüş; kurbanın parlak turuncu giysisine tezat bir siyahlıkla adeta modernitenin aydınlatmasına meydan okumaktadır.

Cihatçıdaki koyu olmayan tek şey bir "praksis olanağı" olarak elindeki bıçaktır. Modernitenin her yeri aydınlattığı, her kavramı düzene soktuğu, insanı ve doğayı disipline ettiği o temsili aydınlık, cihatçının elindeki bıçakta cisimleşmiştir.

Aydınlığın, kapsama alanı dışına ittiği, ötekileştirdiği karanlık, cihatçının elindeki parlaklıkla aydınlıktan intikam almaktadır. Fotoğrafta bıçak dışında göze çarpan çölün flu turuncusu, kurbanın gövdesinde parlamaktadır.

Fotoğrafta adeta turuncu ile siyahın mücadelesi görülmektedir: Turuncu Apollon'a karşı siyah Dionysosçu itirazı...

Aydınlık, kartezyen yöntemiyle bir özyokoluşa, otokıyıma yine bıçakla temsil edilen bir aydınlıkla gitmektedir. Bıçağın ucundaki parlaklık, karanlıktan gelen ve aydınlık arayan gözlerimizi yansıtan bir tepkidir.

Fotoğrafta cihatçının yüzü görünmemektedir; o modernitenin uzanamadığı, aydınlatamadığı, dıştaladığı kuytularda kalmış bir ötekidir.

Maskeli ve siyah bir anonimlik; çoğulu temsil eden "hiçbir şey"lik... Cihatçının maskesi onu anonimleştirip modernitenin ötekileştirdiği herhangi birinin rizomatik temsiline dönüştürmektedir.

Modernitenin kartezyen dizgesinde yeri olmayan, dikotominin ötesindekilerin, yersiz-yurtsuzluğun ve yüzü olmayanların ölüm maskıdır bu görün(mey)en... Temsil edilmeyenin, karanlık tarafın cisme bürünmüş hâli, bastırılanın trajik bir geri dönüşüdür.

Elleri arkadan bağlı diz çökmüş kurbanın yüzündeki endişe, modern çağın yalnız insanının bütün çizgilerini taşımaktadır. Modern çağın yalnız insanının bütün endişesi yüzündedir.

Kurbanın endişesi bizim sınırları belirlenmiş, topografyası çıkartılmış evcil endişemizdir aslında...

Düzenli şehirlerin güvenli sitelerinden kopup bu tekinsiz çöle uzanan "modern temsili", çizilen sınırın ötesine geçildiğinde tanımlamadığının, el atmadığının, aydınlatmadığının moderniteyi nasıl da -haklı olarak- tehdit ettiğini acı bir deneyimle duyumsatmaktadır.

Modernitenin metropolde bastırdığı, mekânsal sınırlarının ötesine attığı örtülü gerçek, çağrılmadan kendi kendine çölde belirmiş, geri dönmüştür.

Bu fotoğraftaki trajedi, özne fetişizminin, aydınlatma anlatısının büyüklüğünün paramparça edilişinin kompozisyonu olarak bireysel değil esasen tarihsel bir trajedidir. Büyük amaçlarla büyük sözlerle, büyük anlatılarla insanlığı kavrayan totaliter bir çemberin dışında kalanların lekesi, fotoğrafta siyahlık olarak kendisini göstermektedir.

Yukarıdaki "makale" bütünüyle uydurmadır. Ama kafa kesen bir IŞİD'linin söz konusu olduğu böyle bir yazıyı, kendini solda konumlandıran bir kurumda savunabilir ya da kendini sosyalist olarak tanımlayan bir gazetede bunları yazabilirsiniz; kimse de size "Neyi savunduğunuzun farkında mısınız?" diye sormaz.

Bu soruyu soracak reflekslerin tamamen yok edildiği bir iklimde bunları yazmanın hiçbir sakıncası yoktur.

Bunun adı "çoğulculuk" ya da "farklı görüşlerin kendilerini ifadesi" değildir. Sol yayın organların çok büyük bir kısmı çoğulcu da değildir; kendi çizgilerini zerrece eleştirenler asla orada yazamaz. Ama gidip tescilli bir gerici olan Leh Valessa'yı övebilirsiniz. Sol yayın organlarında aydınlanmaya rahatça küfredebilirsiniz. Sol yayın organlarında aklı despotik bulabilir, "burkanın karanlığı"nı övebilirsiniz. Batı'da 40 yıl önce yenmiş, çiğnenmiş zırvalıkları geviş getirebilirsiniz.

Pratik yaşama inmiş sözlerin neye karşılık geldiği umursanmadığında, gericiliğin ve yobazlığın bıçağını bilemenin hiçbir sakıncası yoktur.

Ne kadar donanımlı, bilgili ya da zeki olursa olsun "toplumsal sorumluluk" duygusu yitirildiğinde geride kalan

çoğunlukla bir dil hokkabazlığı, sözcük oyunları ve toplamda en koyusundan bir gericiliktir.

Kullanılan dilin parlaklığından gözleri kamaşanlar için, bu dilin gizlediklerini ortaya çıkarmak bir görevdir.

Not: Yazının başlığı, İstanbul Tabip Odası'nın "felsefe etkinlikleri" adıyla düzenlediği "aydınlanma" konulu toplantıda Rahmi Öğdül'ün yaptığı konuşmadan alınmıştır. Konuşmanın başlığı, Goethe'nin "ışık daha çok ışık" ifadesine gönderme yapmakta ve sunum genel olarak bu ifadenin temsil ettiklerine karşıtlık göstermektedir.
Sunumun videosu bu bağlantıdadır:
https://www.youtube.com/watch?v=q72iOyX-h8A (Erişim tarihi 22.12.2019)

Uyarı: "Şiir"lerdeki "hönge" yoğunluğu bilincinizde kalıcı hödüklüğe yol açabilir!

Migros eksiltmeleri

Haydar Ergülen'e

Buruşturulmuş bir Migros poşetiyim,
Barkodu etiketine yabancı.
Hiç indirime girmeyen bir turşu kavanozudur zaman,
Dibinde hüznün tortusu mayalanır.

Kuantum Şiir

Ekinokok yontusundan içe saçılan gizli kuantum
Heisenberg'den Komüne yırtılmış solucan deliği
Şehla leylaklarda sindirilmemiş bir belirsizlik
gorgoların elektrik yükü Einstein'ın bıyıklarında
Kesik bıyıklı bir Nietzsche geçiyor bütün deliliğimden
Kuduz bir köpeğin kuyruğu kedisine kıvrılmıştır
Utangaç bir proton dürter uykusunu.
Planck'ın kuzuluğunda kahverenginin tabutu gider.
Atomuna isyan eden bir elektronun fotoelektrik intiharı
Molekül piyasasında son kreasyon halojenler.

Temmuz 2015, Kamil Koç Otobüsü, 21 numara (pencere kenarı)

Toz Trigonometrisi

Silinmemiş bir ayakkabının yalnız tozuyum ben,

nasırlarla sınanmamış

Köşeleri kendisine dahil bir üçgenim,

iç acıları düş açılarından çıkarılmış

2017, Erkekler tuvaleti orta pisuar

47 saniye

Gittiği yolu gelmeyen bir araba geçiyor düşlerimden,

motoru kaportasını taşımayan,

direksiyonu rotasına yabancı...

Egzozundan motorunu kusan bir karbonmonoksit serserisisin sen şimdi,

dünyaya kendini zehirleten...

Ankara Otobüs Terminali, 21-29. peron

Sümer Kümes Zorlantısı

Bir samurayın teri kılıcından kanıyor

Bulut,

Kundera,

Sümer mültecisi,

Firari bir ateş kasığında yara

Bir yol tilkisi çöl boğazlıyor

Müebbet kümeslerde sabah yoklaması

Yol kusmuğu dik başlarda su kazması

Semaver içinde

Uçuksuz bir SeMaZen

Ulus, Şen aile kıraathanesi, çay ocağı yanı

Soda, Judy Foster ve Neylerin Kaderi

Dün vebai bir geceyi kemirdim

Dişlerim uçuruma yağdı çok sözcüklüydüm

Çişi dalağına denk

Bir çocuk arttı sabaha.

7 Kasım 2016, Anadolujet, 7C

Lütfen bu "şiir"leri ciddiye alıp üzerinde düşünmeye kalkmayınız. Hele hele aşağıdaki gibi yorumlar hiç yapmayınız:

"*Çok parçalı imgelerle okuyucunun hayal gücünü öylesine zorluyor ki okuyucu neredeyse şiiri defalarca kendi zihninde yeniden yazıyor. Şair kendini alışılageldik imgelere kaptırıp okuyucusunu da kolaycılığa teşvik etmiyor. Müebbet kümes ile mülteci arasındaki ilişkiyi kurarken Kundera'nın zorunlu Paris sürgününe yapılan bir gönderme...*"

Bu "şiir"lerin her biri 180 saniyeden daha kısa sürede yazılmıştır ve her biri kendi başına birer zırvalık örneğidir.

Son yıllarda, hem ödül törenlerinde hem de şiir övgülerinde buna benzer yorumlar yapılıyor. Matah bir şey söyleniyormuş gibi de bu tarz taklit ediliyor. Aklımızla düpedüz dalga geçiyorlar.

Edebiyat dergisi diye pazarlanan dergilerde (Ot, Kafa vs.)

yayımlanan birçok "şiir", sözcüklerin rastgele dizilmesiyle yazılıveriyor. Şiirlerde izlek yok, bir mısra ile öteki arasında ilişki yok ve şairin bize söyleyecek bir sözü yok.

"Şairlik" artık kolay iş. Birikim, şiir işçiliği, yetenek, tutku olmasa da olur. Gerekli olan tek şey saçmalayabilme cüreti!

Bu yazıdan hareketle edebiyat dergileri diye pazarlanan dergilerde şiir adı altında çıkan "şiir"ler üzerine düşünmeye ne dersiniz?

TÜRKİYE'DE EDEBİYATIN İKTİDARINDA KİMLER VARDIR?

"Kültür ve sanatta bize 'en iyi' diye sunulanlar esasında sadece menüdeki tercihlerle sınırlıdır."
U. Eco

"Türkiye'de siyasal iktidar kimdir?" sorusunun yanıtı basittir. Bu ülkede siyasal gücü elinde tutan bir parti, yöneticileri atayan bir hükümet, bir başbakan, birçok bakan ve cumhurbaşkanı vardır. Valileri, yüksek yargıyı, devletin çeşitli kademelerindeki binlerce yöneticiyi atayan bir aygıt, bu aygıtın kolluk gücü, ideolojisi ve dünyaya baktığı pencere vardır. **"Siyasal iktidar"** dendiğinde çok kabaca akla bunlar gelir.

Türkiye'de edebiyat alanında bir iktidar var mıdır?

Tartışmasız vardır. Edebiyatta kimler ya da hangi anlayış iktidardadır? Bir ülkenin edebiyatını hangi kişi, mekanizma veya kurumlar belirler? Yayınevleri, gazetelerin kültür-sanat sayfaları, kitap ekleri, edebiyat dergileri, edebiyat ödülleri, eleştirmenler, öne çıkarılan yazarlar, en çok satan kitaplar... Listeyi uzatmak mümkündür. Bu organları kimler elinde tutuyorsa, bu organları kimler kontrol ediyorsa, bu mecralarda kimin anlayışı hâkimse edebiyatta iktidar olanlar da onlardır. Konuyu daha da somutlaştıralım.

Gazetelerin kültür sanat sayfalarında hangi tip kitaplar tanıtılır? Kitap eklerinde hangi anlayıştaki kitaplar ve yazarlar tanıtılır ve okura önerilir? Edebiyat ödüllerinin jürileri kimlerdir ve bu ödüller kimlere hangi mekanizmalarla verilir? Türkiye'de en büyük yayınevleri hangileridir? Bu soruları yanıtladığımızda **"edebiyatta kim iktidardır?"** sorusunu yanıtlamış oluruz.

Edebiyat iktidarının "bakanlar kurulu"

Örneğin Türkiye'de verilen edebiyat ödüllerinin seçici kurul üyeleri hep bir grup insandan oluşmaktadır. 2013 yılında verilen 23 edebiyat ödülünde üçten fazla jüri üyeliği yapmış isimler şunlardır:

Doğan Hızlan: 16 kez,

Hilmi Yavuz: 5 kez,

Cevat Çapan: 4 kez,

Egemen Berköz: 4 kez,

Metin Celâl: 4 kez,

Refik Durbaş: 4 kez.[1]

2013 yılında üç kez seçici kurulda yer alan 10 kişi daha vardır. Siz yukarıdaki listeyi "Edebiyattaki iktidarın bakanlar kurulu" olarak da okuyabilirsiniz.

Edebiyat dünyasında öne çıkarılan ve ödül verilerek okura sunulan kitapları bu isimler belirlemektedir.

Muhalefeti ele geçirmiş iktidar

Türkiye'de siyaseten kendini, soldan sağa siyasal yelpazenin çeşitli yerlerinde tanımlayan birçok yayın organı vardır. Sosyal demokrat ya da liberal, merkez sağ ya da sosyalist, muhafazakâr ya da komünist... Her gazete, dergi ya da kurumun siyasal olarak kendini tanımladığı bir yer, bir duruşu vardır. Siyasal olarak Cumhuriyet gazetesi ile Hürriyet gazetesi, Milliyet gazetesi ile Birgün gazetesi, Türk Tabipleri Birliği ile devlete bağlı bir kurum olan Kültür Bakanlığı birbirlerinden farklıdır. Oysa bu sayılan gazete ve kurumların verdiği ödüllerin tamamında aynı kişi bulunmaktadır.

Birgün gazetesinin 2009 yılında düzenlediği Reha Mağden Öykü Ödülü'nün jüri başkanı Doğan Hızlan'dır.[2]

Milliyet gazetesinin düzenlediği Haldun Taner Öykü Ödülü'nün jüri başkanı Doğan Hızlan'dır.[3]

Cumhuriyet gazetesinin düzenlediği Yunus Nadi Şiir Ödülü'nün jürisinde Doğan Hızlan bulunmaktadır.[4]

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve Hürriyet gazetesi tarafından düzenlenen Çetin Emeç Gazetecilik Ödülü'nün jürisinde ve Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin düzenlediği Sedat Simavi Ödülü'nün edebiyat alanındaki jürisinde Doğan Hızlan vardır.[5,6]

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Behçet Aysan Şiir Ödülü jürisinde[7] ve TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı Danışma Kurulu'nda da Doğan Hızlan vardır.[8]

Kültür Bakanlığı'nın Edebiyat Teşviki olarak dağıtılması için verdiği 463 bin TL'nin dağıtım kurulu'nda da Doğan Hızlan olduğu yazılmaktadır.[9,10]

Muhalif olarak bilinen Birgün gazetesinin, Cumhuriyet gazetesinin, TTB'nin düzenlediği edebiyat ödüllerinde de, Kültür Bakanlığı teşvik jürisi ya da Hürriyet gazetesinin düzenlediği ödülde de aynı kişi vardır.

Bu nasıl olabilir? İktidardaki bir bakan, hem AKP, hem CHP, hem MHP, hem de HDP'nin yöneticisi olsaydı bunu nasıl karşılardınız? Birbirinden bu kadar farklı siyasal görüşleri olan kurumların, kültür konusunda da "birbirlerinden farklı görüşleri olması gerekmez mi? Gerekmiyor, çünkü siyaseten ayrı yerlerde olsalar dahi kültür-sanat anlayışları ve edebiyata bakışları birbirlerinden farklı değildir.

Siyasal torpiller kötü, edebiyat torpilleri iyi!

Bir bakan, kendi oğlunu, kardeşini ya da akrabasını liyakat gözetmeksizin bir makama getirdiğinde haklı olarak karşı çıkılmaktadır. Bunu saptamak ve karşı çıkmak için alt düzeyde bir kavrayış ve bir parça ahlak yeterlidir. Edebiyattaki benzer uygulamalara karşı tutumumuz nedir? Örneğin 2003 yılı Behçet Necatigil Şiir Ödülü, Hilmi Yavuz'un jüri üyesi olduğu bir kurul tarafından Hilmi Yavuz'un oğlu Ali Hikmet'e verilmiştir[11].

2007 yılında Duygu Asena Ödülü, İpek Çalışlar'ın bizzat kendisinin seçtiği seçiciler kurulu tarafından İpek Çalışlar'a verilmiştir.[12,13]

2006 yılında TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı Danışma Kurulu başkanı Doğan Hızlan, başkanı olduğu seçici kurul tarafından "onur yazarı" seçilmiştir; yani kendi kendisini "onur yazarı" seçmiştir.[14]

Bu örnekler, normal, meşru ya da açıklanabilir uygulamalar mıdır?

Peki siyasal iktidarın bu yaptıkları ile edebiyat iktidarının bu yaptıkları arasında ne fark vardır? Ülkeyi yönetenlerin çocuklarını, eşlerini, akrabalarını devletin kurumlarına doldurmaları torpil de edebiyat ödülünü eşe, dosta, ahbaba ve hatta kendi kendine verilmesi torpil değil midir?

99 yıllığına Can Yayınları'na kiralanan Yunus Nadi Ödülü!

Havaalanı yapan bir şirket, havaalanı ihalelerinin çoğunu aldığında haklı olarak bu ihalelerde yolsuzluk yapıldığını düşünürüz. Ortada birçok şirket varken çoğu ihalenin belirli bir şirkete gitmesi, makul düşünen hiç kimseye normal

gelemez. Hele bu şirket siyasal iktidara yakın bir şirket ise şüphelerimiz büsbütün artar. Geçmişte olan birçok olay da bu şüphelerimizi haklı çıkartmıştır. Peki edebiyat alanında benzeri olaylara karşı tutumumuz nedir?

Örneğin Türkiye'nin en saygın birkaç edebiyat ödülünden biri olarak bilinen Yunus Nadi Ödülü, 2002'den 2018 yılına kadar geçen 17 yılın 14 yılında Can Yayınları'ndan çıkan kitaplara verilmiştir.[15]

2014 yılında Yunus Nadi Öykü Ödülü seçiciler kurulunda yer alan beş üyenin dördü (biri editörü olmak üzere) Can Yayınları'nın yazarlarıdır.[16]

Can Yayınları'nın editörü Faruk Duman'ın jüri üyesi olduğu kurul, 2014 yılında Başar Başarır'a Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü vermiştir. Hemen ertesi yıl Dünya Kitap Ödülü'nü ise Faruk Duman alır, bu kez ise jüride Başar Başarır vardır.

Havaalanı ihalesini yapan kurulda, ihaleyi alan şirketin yöneticileri olsaydı ne düşünürdünüz? Eurovizyon şarkı yarışmasını 17 yılda 14 kez İsveç kazansaydı ve seçici kurul İsveçlilerden oluşsaydı bunu normal karşılar mıydınız? Edebiyattaki bu durum, verdiğim bu örneklerden farklı mıdır?

Yol ihalelerinin hep aynı yandaş firmaya gitmesi torpil de Yunus Nadi Edebiyat Ödülleri'nin hep aynı yayınevine (17 yılda 14 kez) gitmiş olması torpil sayılmıyor mu?

2018 yılı Yunus Nadi ÖYKÜ Ödülü, yazar Yiğit Bener'e verilmiştir.[17] Yiğit Bener, Yunus Nadi ROMAN Ödülü'nün jürisindedir. Yani ödül, aynı yarışmanın diğer jürisinde olan bir yazara verilmiştir.

Bakanlığın yaptığı bir ihalede benzer bir durum görseydiniz bu normal gelir miydi?

En sıradan yarışmalarda bile uygulanan çok basit bir kural vardır: Yarışmaya, yarışmayı düzenleyen kurum personeli, jüri üyeleri ve 1. derece yakınları katılamaz.

İnternette tamamen tesadüfen rastladığım, "Tezgâh Tasarımı Yarışması"nda bile şartnamede böyle bir madde vardır:

"Personel, Değerlendirme Komitesi Üyeleri ve birinci dereceden yakınları yarışmaya katılamaz."[18]

Edebiyatta teşvikler / Seçmene kömür, edebiyatçıya "teşvik"

Edebiyattaki teşvikler hakkında ne düşünüyorsunuz? 2014 yılında Kültür Bakanlığı 50 yazara 463 bin TL edebiyat teşviği vermiştir.[9,10] Bakanlık, bu 50 yazarın adını açıklamamıştır. Bu paranın dağıtılmasını düzenleyen seçici kurulun adları da açıklanmamaktadır. Gayrı resmi olarak bu kişilerin Doğan Hızlan, İskender Pala, Münir Üstün ve Metin Celal olduğu yazılmıştır ve bu şimdiye kadar hiç yalanlanmamıştır. Bu 5 jüri üyesinin 50 yazara dağıttığı 463 bin TL'nin kime, ne kadar ve niçin verildiği belli değildir.

Siyasal iktidar bir kilo makarna, bir çuval kömür dağıtırken bile insanları siyasal görüşlerine göre, kendisinden taraf olup olmadığına göre ayırmaktadır. Bu, haklı olarak karşı çıktığımız bir durumdur. Peki Kültür Bakanlığı'nın **"edebiyat teşviki"** adı altında edebiyatçılara dağıttığı 463 bin TL nasıl bu kadar doğal görülebilir? Makarna ve kömürle **"seçmen kafalamaya"** karşı olup da 463 bin TL ile **"yazar kafalama"**yı desteklemek nasıl bir ruh hâlidir? Yandaş seçmenlere dağıtılan kömür ve makarna ne kadar **"sosyal yardım"** ise bakanlığın 50 kişiye verdiği para da o kadar **"edebiyat teşviki"**dir. 1 kilo makarna dağıtılırken bile siyasal görüşüne göre insanları ayıran bir sistem 463 bin TL'yi dağıtırken adil mi olacaktır?

Aynı tornadan çıkmış, birbirlerine penguenler gibi benzeyen onlarca kitap eki, gazetelerin kültür sayfaları birer çeşitlilik göstergesi midir? Acaba onlarca kitap eki, kültür sayfası, yüzlerce kitap tanıtım yazısı hangi yazarları tanıtır? Hangilerini görür, hangilerini hiç ama hiç görmez?

Türkiye'de edebiyat iktidarının **"star yazarları"** vardır. Bu star yazarlar birer puttur. Bu yayın organlarında edebiyat iktidarının star yazarları hakkında bir tek olumsuz eleştiri bulamazsınız. Roman diye çıkarılmış kitaplarda karakter, olay örgüsü, kurgu yoktur. Kitabın karakteri yazarın kuklasıdır. Hangi ölçütle ele alırsanız alın beşinci sınıf bir metindir ama edebiyat iktidarının kitap eklerinde **"başyapıt"** diye övülür.

Bu yazarlar, edebiyat dünyasının olanaklarına erişim bakımından, 400 metrelik bir koşuya 350 metre önden başlayan atletler gibidir, yarışmada birinci olduktan sonra seyircilere ne kadar çok çalıştıklarını anlatırlar.

Örneğin Perihan Mağden'in Ali ile Ramazan adlı son derece niteliksiz bir romanı sistematik olarak yıllarca topluma pompalanmıştır.

Bu romanın niteliği, bağlantıdaki yazıda ve Vasat Edebiyatı 101 kitabında ele alınmıştır.[19]

Bu roman, övüle övüle göklere çıkartılmıştır.[20-22]

Bu romanı "21. yüzyılda yazılmış en iyi 21 romandan biri" diye niteleyenler bile olmuştur.[23]

Perihan Mağden'in "Ali ile Ramazan" kitabı için Türkiye Büyük Millet Meclisinde önerge bile verilmiştir. Türk edebiyatını çeviri fonlarıyla desteklemek için bakanlık bünyesinde kurulan TEDA, daha önce Perihan Mağden'in 17

'Ali ile Ramazan' TBMM gündeminde

kitabına destek olduğu hâlde TBMM'ye "niçin 18. kitabına destek verilmedi?" diye soru önergesi verilmiştir. Bir an için düşünelim: Bu ülkede öldürülen, hapse atılan, mağdur edilen kaç yazar için mecliste soru önergesi verilmiştir?

Tam 17 kitabını destekleyen bir kuruma "18. kitabı niçin desteklemiyorsunuz?" diye hesap sorulmaktadır.

Bu yazarlar hem sistemin bütün nimetlerinden faydalanır ve iktidarla son derece iç içedir; hem de en küçük bir mağduriyetlerini bile muhalif olmanın bir sonucuymuş gibi pazarlar. Devletten teşvik alan, kitapları bakanlıkça çevrilen, kitapları daha çıkmadan boy boy reklamları çıkan, hemen her kitap ekinin kapağında sırıtmayı başarabilenler de onlardır; en muhalif kendileriymiş gibi rol kesenler de onlardır. **"Patlıcan mideme dokunuyor"** diye konuşsa, **"et yemeyi bıraktım"** diye beyanat verse gazetelere manşet olanlar da onlardır; bu kadar yazarın öldürüldüğü, işkenceden geçirildiği, hapse atıldığı bir ülkede bir icra nedeniyle mahkemeye düşseler bu mahkemeden dolayı **"düşünce ödülleri"** alanlar da onlardır.

Okura hangi kitaplar tanıtılır?

Çoğu okur, okuyacağı kitapları seçerken gazetelerin kültür sanat sayfalarına veya kitap eklerine bakar. Bazı okurlar kitapçılara gidip gözlerine çarpan kitapları alır. Kitap eklerinde, kültür sanat sayfalarında tanıtılan ve övülen, kitapçılarda vitrinlere konup gözlere sokulan kitaplar hep aynı tip kitaplardır. Bu bakımdan kitap eklerinin çoğu birbirlerine

o kadar benzer ki, A kitap ekinin kapağını B kitap ekininkiyle değiştirseniz, çoğu okur bu değişikliği fark edemez. Kitapçılarda bir kitabın hangi rafta olacağı, hangi kitapların haftalarca vitrinlerde gözlere sokulacağı baştan bellidir. Edebiyat piyasasındaki bu ortamda **"okur seçimi"** gibi bir laf açıkça palavradır. Ortada okurların büyük bir kısmı için bir "seçim" değil zorbaca bir "dayatma" vardır. Birisi okurların kafasına silah dayayıp "şu kitabı okuyacaksınız" diye zorbalık yapsaydı, şu an edebiyat iktidarının okur üzerindeki korkunç zorbalığının yüzde birine bile ulaşamazdı.

Edebiyata kayyım atanması

Sermaye yarın Türk Edebiyatının başına bir kayyım atasaydı ne olurdu? Daha açık sormak gerekirse sermaye tarafından atanacak olan bir kayyım, şu an olanlardan daha fazla ne yapabilirdi? Edebiyatta kayyım atamaya gerek bile yoktur; kayyım zaten vardır.

Bu bir penguenleştirme sürecidir. Okura dayatılan edebiyat tek tip edebiyattır. Edebiyatın iktidarı topluma aynı tip romanları ve aynı tip edebiyat anlayışını pompalamaktadır.

Edebiyat iktidarının "milli iradesi" ve edebiyat "demokrasi"si

Görmemek görmenin bir başka biçimidir.

Zaman zaman hepimizin aklına gelmiştir: Bunca yolsuzluk, bunca hırsızlık, kanunsuzluk, torpil, rüşvet apaçık gözler önünde olduğu hâlde, insanların çoğu bunları bile bile nasıl hâlâ siyasal iktidarı destekler? Bunca pislik karşısında seçmenlerin sessizliğine ya da hâlâ bunların faillerini desteklemelerine isyan ederiz. Acaba bunca insan niçin bunları gördüğü hâlde hâlâ destekler? Çünkü bu kişilerin bir kısmının

siyasal iktidardan küçük ya da büyük çıkarı vardır; yardım almaktadır, ihaleler kapmaktadır, makam elde etmektedir, arsa kapatmaktadır vs.

Edebiyat dünyasında olan bundan farklı mıdır? Yukarıda andığımız ödül oligarşisini, akraba kayırmacılığını, liyakatsizliği, torpili, yozlaşmış ilişkileri okurlar ve yazarlar bilmez mi? Elbette azımsanmayacak sayıda okur ve birçok yazar bunların hepsini bilir. Hepsi göz önünde olmuştur ve olmaktadır; çoğunu artık gizlemeye gerek duymamaktadırlar. O hâlde bu okur ve yazarlar, siyasal yolsuzluklara ve hırsızlıklara duyarlılık gösterdikleri hâlde, edebiyattaki benzer yolsuzluklara niçin tepki göstermezler? Edebiyat iktidarının devasa yolsuzluklarına karşı bu korkunç sessizliğin nedeni nedir? Çünkü birçok kişi edebiyat iktidarının **"besin zinciri"**ne belli ölçeklerdeki çıkarlarla bağlıdır. Birçok yazar, okur, reklamcı, yayıncı, eleştirmen, küçük küçük çıkarlarla edebiyat iktidarının piramidine bağlanmıştır. Edebiyat iktidarının varlığından beslenen, edebiyat iktidarı ile arasını bozmak istemeyen azımsanmayacak kadar çok insan vardır. Ya bir yayınevinden kitabı ya da edebiyat iktidarının aparatı bir dergide yazısı çıkacaktır, ya bir ödül almıştır ya da bir ödül beklentisi içindedir. Yeni kitabı, edebiyat iktidarının bir dergisinde tanıtılacaktır. Bir küçük şiiri bir dergide yayımlanacak diye o derginin editörünün apaçık sahtekârlığını görmezden gelen, bir ödül alma olasılığı var diye o ödüldeki apaçık torpili görmezden gelen şair, yazar ve okurlar, edebiyat iktidarının dayandığı **"milli irade"**dir. Kısacası Piyasa Edebiyatı yarın çökse bu okur-yazar grubunun kaybedeceği şeyler vardır. **Bu körlük bir çıkar körlüğüdür**.

Böylesine mikroskobik çıkarlarla gevşek ya da sıkı bir şekilde bu piramide bağlananlar, sırtlarında bu kokuşmuş

edebiyat iktidarını yükseltirler. Edebiyat iktidarı, bir oligarşi olduğu kadar bu yönüyle bir "demokrasidir" de; sahtekârlık çok demokratik bir şekilde tabana yayılmıştır! Bu piramidinin tepesini yıkmak kolay bir iştir; bu okur tipini değiştirmek ise oldukça zor bir iştir.

Bu bir suç ortaklığıdır. Suç ortakları suçun ifşa edilmesini istemez.

Diktatörlük nedir?

Bir diktatör ne yapar da diktatör olarak adlandırılır? Edebiyat dünyasında diktatörlük nasıl olur? Siyasetteki bir diktatör, siyasetçi değil de edebiyatçı olsaydı edebiyatta neler yapardı?

Kendi edebiyat anlayışına uygun dar bir kadro kurarak edebiyatı bu kadroyla yönlendirirdi. Edebiyat ödüllerini kontrol altına alır, kendisi verirdi.

Edebiyat yayıncılığını tekeline alır, istediği kitapları öne çıkartırdı.

Kitap eklerinde kendi düşüncesinde olanların yazmasına izin verir, diğerlerini sansürlerdi. Kendi edebiyat anlayışını herkese dayatırdı.

Kendi yandaşlarına para ve payeler dağıtırdı.

Liyakat ve yetenek dikkate alınmaz, kişisel ilişkiler öne çıkardı.

Yukarıda verilen örneklerden yola çıkacak olursak, şu anki edebiyat iktidarı, bundan farklı mı davranmaktadır?

Sonuç

Şu an edebiyat iktidarı, beş on kişinin kontrolü altındadır. Edebiyat ödülleri, beş on kişinin mutlak kontrolü altında verilmektedir. Ödül verilirken liyakat ve eser değil, kişisel ilişkiler, akrabalıklar ve bir yığın lobi faaliyeti dikkate alınmaktadır. Türkiye'de siyasal alanda kendini muhalif olarak tanımlayanların çoğu, kültür sanat alanında edebiyat iktidarının anlayışını savunmakta ve yeniden üretmektedir. Türkiye'de edebiyat iktidarını üretenler bizzat kendini "siyasal muhalefet" olarak tanımlayan organlardır. Türkiye'de topluma tek tip edebiyat pompalanmaktadır.

Başta sorduğumuz soruyu tekrar soralım: edebiyatta bir iktidar var mıdır?

Evet. Kitap ekleriyle, kültür sanat sayfalarıyla, ödülleriyle, eleştirmenleriyle, star yazarlarıyla devasa bir edebiyat iktidarı vardır. Edebiyattaki bu iktidara, edebiyat iktidarının diktatörlüğüne ve onun aygıtlarına karşı çıkmayan kişinin, muhalif olmaktan söz etmesi gülünçtür.

Kaynaklar

1- http://www.insanbu.com/a_haber.php?nosu=1487 (Erişim tarihi 22.12.2019)

2- http://www.odatv.com/n.php?n=birgun-gazetesi-neden-ozur-diledi-0906091200 (Erişim tarihi 22.12.2019)

3- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kitap/67055/2014_Haldun_Taner_ Oyku_Odulu_sahibini_buldu__Berna_Durmaz.html (Erişim tarihi 22.12.2019)

4- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-sanat/84553/69._Yunus_Nadi_Odulleri_nin_kazanalari_belli_oldu.html (Erişim tarihi 22.12.2019)

5- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-sanat/200105/Cetin_Emec_Gazetecilik_Odulleri.html (Erişim tarihi 22.12.2019)

6- http://www.tgc.org.tr/oduller/sedat-simavi-odulleri.html#ilan (Erişim tarihi 22.12.2019)
7- http://www.ttb.org.tr/behcetaysan/secicikurul/ (Erişim tarihi 22.12.2019)
8- http://www.insanbu.com/eski/a_haberdfaf.html?nosu=1672 (Erişim tarihi 22.12.2019) (Milliyet Gazetesi, 25.10.2006)
9- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kitap/102389/Kultur_Bakanligi_ndan_50_yazara_destek.html (Erişim tarihi 22.12.2019)
10- http://www.sabah.com.tr/kultur_sanat/2014/08/06/kultur-bakanligindan-50-yazara-destek (Erişim tarihi 22.12.2019)
11- http://behcetnecatigil.com/toren/23.html
12- http://www.insanbu.com/eski/a_habere39f.html?nosu=1686 (Erişim tarihi 22.12.2019)
13- http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/duygu-asena-oduluipek-calislar-a-6344712 (Erişim tarihi 22.12.2019)
14- http://www.insanbu.com/eski/a_haberdfaf.html?nosu=1672 (Erişim tarihi 22.12.2019)
15- http://haber.sol.org.tr/blog/yayincilik-kulisi/taylan-kara/yunus-nadi-odullerini-neden-hep-can-yayinlari-alir-116864 (Erişim tarihi 22.12.2019) (Yazı 2015 yılında yazıldığından 2015 yılına kadar olan veriler kullanılmıştır)
16- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-sanat/84553/69._Yunus_Nadi_Odulleri_nin_kazanalari_belli_oldu.html (Erişim tarihi 22.12.2019)
17- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-sanat/1040575/Yunus_Nadi_Odulleri_sahiplerini_buldu.html (Erişim tarihi 22.12.2019)
18- http://altinpergelyarismasi.com/Content/img/Katilim-Kosullari-ve-Detaylar.pdf (Erişim tarihi 22.12.2019)
19- http://www.insanbu.com/eski/a_habera1cc.html?nosu=1285 (Erişim tarihi 22.12.2019)
Taylan Kara, Vasat Edebiyatı 101, Hayal Yayınları, 2015, İstanbul.
20- https://m.bianet.org/biamag/kultur/120310-perihan-magden-in-ali-ile-ramazan-i (Erişim tarihi 22.12.2019)

21- http://www.sabitfikir.com/elestiri/ali-ile-ramazan-steril-hayatlarimizi-rahatsiz-eden-bir-ucuncu-sayfa-hikayesi (Erişim tarihi 22.12.2019)
22- http://edebiyatelestiri.blogspot.com/2010/03/perihan-magden-ali-ile-ramazan.html (Erişim tarihi 22.12.2019)
23- https://onedio.com/haber/21-yuzyilda-yazilmis-en-iyi-21-turk-romani-522364 (Erişim tarihi 22.12.2019)

Abe Kobo 23, 25
Ahmedinejad Mahmud 146
Andreyev Leonid 26
Adalı Bilgin 177
Akın Gülten
Akpınar Hüseyin Mutlu 130
Aktaş Cihan 142
Aktay Yasin 135
Albayrak B. Sadık 52, 59
Albayrak Berat 95
Ali Sabahattin 23
Altan Ahmet 105, 198
Althusser Louise 170
Anaksimandros 15
Andaç Feridun 101
Anday Melih Cevdet
Andersen Hans Christian 40
Asena Duygu 234, 243
Atasü Erendiz 177
Atatürk Mustafa Kemal 95, 97, 161, 162, 208
Ateş Toktamış 151
Atılgan Yusuf 48, 51
Ayhan Ece 204
Ayhan Emine 59
Aysan Behçet 233
Ayvalıtaş Mehmet 187
Balzac Honoré de 72, 184
Başarır Başar 235
Baudelaire Charles 204
Baudrillard Jean 37, 86, 213
Baydar Oya 110
Baykam Bedri 212

Belge Murat 48, 49, 51, 52, 53, 55, 57, 59, 136
Bener Yiğit 110, 235
Bennett Eric 175, 176
Bergson Henry 83
Berköz Egemen
Bezirci Asım 101
Bismarck Otto von 166
Bloch Ernst 221
Bora Aksu 138
Braden Tom 174
Brecht Bertolt 94
Bricmont Jean 87
Bulaç Ali 135
Camus Albert 108
Carlsen R.W. 142
Celal Metin 236
Cömert Abdullah 188
Cömert Bedrettin 101
Crossman Richard 173
Çalışlar İpek 234
Çapan Cevat 232
Çayan Mahir 192
Çehov Anton 22
Da Vinci Leonardo 26, 29
Deleuze Gilles 47, 86
Demirağ Dilaver 138, 142
Demirtaş Selahattin 110
Derrida Jacques 37
Descartes René 17, 43, 76
Dickens Charles 30
Diderot Denis 112
Dilipak Abdurrahman 135, 141, 151, 155, 160
Dostoyevski Fyodor 22, 72, 185, 198
Doyle Arthur Conan 50

Duman Faruk 235
Durbaş Refik 232
Durmaz Berna 242
Duru Kazım Nami 65
Duyan Efe 178
Dylan Bob 26, 29
Ecevit Yıldız 21, 22, 27, 30, 31, 32, 36, 47, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 184
Eckert John Presper 81
Eco Umberto 45, 48, 231
Einstein Albert 80, 227
Eliot Thomas Stearns 204
Elvan Berkin 185
Emeç Çetin 233
Engels Friedrich 17, 40, 118, 192
Engle Paul 173, 175, 176, 180
Eray Nazlı B. 177
Erbil Leyla 180
Erduran Refik 177
Ergülen Haydar 227
Evren Kenan 104
Farabi 161, 163, 164
Feyerabend Paul Karl 81, 82, 83, 86, 87
Foster Judy 229
Foucault Michel 37, 40, 86, 170
Freud Sigmund 61, 203, 209, 210
Fromm Eric 87
Gezmiş Deniz 185
Giovanni Cavalcoli 147
Goethe Johann Wolfgang von 73, 87, 226
Gorgias 16, 18, 19
Gorki Maksim 182, 186
Goya Francisco 94, 101, 105
Gödel Kurt 80, 208

Göle Nilüfer 126
Göreğenli Melek 130
Göring Hermann 165
Gramsci Antonio 170
Gümüş Semih 101
Günday Hakan 110
Gürle Meltem 98
Gürsel Nedim 110
Hall Evelyn Beatrice 153, 154
Hamsun Knut 185
Hegel Georg Wilhelm Friedrich 17, 39, 76, 82
Heidegger Martin 27, 37, 38, 43, 83, 87, 141, 203, 204, 209, 220
Heisenberg Werner 227
Hızlan Doğan 192, 193, 198, 232, 233, 234, 236
Hidayet Sadık 23, 24
Hikmet Ali 234
Hitler Adolf 157, 165, 189
Hoca Nasreddin 218, 220, 222
Horatius 100
Husserl Edmund 43
Hüseyin Saddam 158
Irigaray Luce 77
İbn-i Sina 161, 163, 164
İmam Gazali 163
Jameson Frederic 43, 49, 188
Josselson Michael 173
Kaddafi Muammer 158, 160
Kafka Franz 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 48, 109
Kahraman Hasan Bülent 101, 212
Kansu Ceyhun Atıf 22
Kant Immanuel 45, 76, 82, 86, 87, 99
Kaplan Hilal 135
Karaman Hayrettin 142

Kaypakkaya İbrahim 192
Kemal Orhan 30, 185, 186, 188, 192
Kemal Yaşar 108
Kentel Ferhat 167, 168
Kırıkkanat Mine 110
Kısakürek Necip Fazıl 22
Kıvılcımlı Hikmet 71
Kibarkaya Memik 26, 29
Kiremitçi Tuna 110
Koç Hamdi 188, 192
Koman İlhan 26, 28
Korkmaz Ali İsmail 188
Kristeva Julia 86, 214, 215
Kula Onur Bilge 101
Kutay Uğur 66, 70
Küçük Yalçın 59, 161
Lacan Jacques 86, 214, 215
Laçiner Ömer 137
Laxness Halldor 107
Lem Stanislaw 107
Lenin Vladimir İlyiç 17, 88, 90, 91, 92, 93, 145, 162, 205, 214, 215
Levinas Emmanuel 141
Lidar Ali 198
Liebknecht Karl 167
London Jack 30
Luxemburg Rosa 151, 159, 167
Lyotard Jean François 75, 76, 86, 87
Mağden Perihan 110 ,198, 237
Mağden Reha 233
Mann Paul Thomas 108
Marquez Gabriel García 109
Marti Jose 192
Marx Karl 17, 38, 39, 76, 82, 87, 113, 118, 136, 220

Maslow Abraham 66
Mateos 143
Matisse Henri 113, 118
Matur Bejan 178, 180
Maxwell James Clerk 80
McTaggart John Ellis 43
Meinhof Ulrike 182
Mevlana 30, 109
Mısır Mustafa Bayram 99, 100
Mo yan 23
Montesquieu Charles-Louis de Secondat 17
Mumcu Uğur 162
Nadi Yunus 233, 234, 235
Namjoo Mohsen 26, 29
Necatigil Behçet 234, 243
Nesin Ali 133
Nesin Aziz 74
Nietzsche Friedrich Wilhelm 37, 39, 40, 83, 227
Nursi Said-i 136, 142, 144, 149
Oğuz Birgül 178
Oran Baskın 167
Öğdül Rahmi 225
Özler Necdet Berk 59
Öztaş Mahir 178
Öztürk Nergis 59
Pala İskender 236
Pamuk Orhan 43, 109, 110, 158, 160, 178, 180, 182, 190, 192
Perinçek Doğu
Piyer Loti 114, 116
Platon 76
Poe Edgar Allan 26, 109
Popper Karl 17, 39, 75
Proudhon Pierre Joseph 17
Proust Marcel 37

Psellos Mihail 143
Ran Nazım Hikmet 114, 117, 118, 184, 185, 186, 187
Rawls John 141
Resneli Niyazi 63
Robertson Pat 146, 149, 150
Robespierre Maximilien 84
Rousseau Jean Jacques 17
Russell Bertrand 17, 38
Safa Peyami 30
Sarısülük Ethem 187
Sartre Jean Paul 108
Saunders Frances Stonor 173, 179
Saygı Fikret Muallâ 26, 28
Schopenhauer Arthur 17, 37
Selçuk İlhan 162
Shakespeare William 30
Shockley William 80
Simavi Sedat 233, 242
Sokal Alan 78, 87
Somay Bülent 60 ,61, 62, 63, 64, 65, 133
Spinoza Baruch 32, 36, 47
Stalin Josef 221
Stegner Wallace Earle 176, 179, 180
Şafak Elif 30, 105, 110
Şengör Celal 27
Taner Haldun 232, 242
Tanpınar Ahmet Hamdi 53, 59
Tarkovsky Andrei 66, 70
Thales 14, 15, 16, 18
Tolstoy Lev Nikolayeviç 72, 184
Toptaş Hasan Ali 21, 22, 23, 27, 29, 30 31, 32, 36, 109, 181, 184, 218
Turan Ismail Güven 177
Turing Alan 80

Uzuner Buket 178
Ünlü Ahmet Mahmut 161
Üstün Münir 236
Van Gogh Vincent 26, 28, 29
Voltaire François Marie Arouet 17, 144, 149, 151, 153, 154, 155, 160, 162
Von Steinmayer Hermann 43
Wesley Jhon 144
Witgenstein Ludwig 17
Yanardağ Merdan
Yavuz Hilmi 231, 233, 234
Yıldırım Medeni 187
Yusiv Helim 23, 24
Zizek Slavoj 141, 170

Bu çağda ahmaklaştırma, sadece topluma sistematik olarak dayatılan bir uygulama değil aynı zamanda bir endüstridir. Ahmaklaştırma sosyal ve kültürel bir olgu olduğu kadar iktisadi bir olgudur.

Artık baskın olan edebiyat insansız ve maddesiz bir edebiyattır. Sokaktan, fabrikadan, okuldan, yaşamdan kovulmuş olan akıl kitaplardan, entelektüel alandan, zihinlerden de kovulmak istenmektedir; bu da edebiyat ve felsefeyle yapılmaktadır.

Piyasa edebiyatı ve topluma sistematik olarak aşılanan felsefe, kitlesel bir "zihin dolandırıcılığı"dır.

ISBN 978-975-286-575-4

9 789752 865754

THG
0307307
RDZ
2019
THG